

JOŽE KOKALJ
POGOVORI
OB GANČEVU

Jože Kokalj

Je predstojnik skupnosti in župnik župnije Ljubljana Sveti Jakob. Po klasični gimnaziji je študiral filozofijo in teologijo v Zagrebu. Svojih prvih osem let duhovništva je preživel kot kaplan v župniji Maribor Brezje. Od tam je leta 1966 odšel kot misijonar v Zambijo. Po štirinajstih letih so ga poklicali v Slovenijo za provinciala Slovenske province Družbe Jezusove. Leta 1990 je bil imenovan za župnika pri Svetem Jakobu.

Jože Kokalj

**POGOVORI OB
GANGESU**

Ljubljana 1989

POGOVORI OB GANGESU

NAPISAL Jože Kokalj v sodelovanju z Jožetom Cukaletom in Božo Pleničar.

ZUNANJA OPREMA IN RISBE: Akademski slikar Matej Metlikovič.

ZEMLJEVIDE narisal Tone Seifert.

IZDAL župnijski urad Dravljje. Odgovarja dr. Lojze Bratina.

NATISNIL Gorenjski tisk v Kranju 1989.

POGOVORE OB GANGESU

posvečam slovenskim in hrvaškim misijonarjem in misijonarkam, ki so svoja življenja zaslužili tako, da so jih podarili bratom in sestram v Bengaliji, ob Gangesu in v himalajskem pogorju, od 1925. leta naprej.

Slovenci in Hrvati so skupaj odhajali v ta »naš bengalski misijon«, zato so v knjigi predstavljeni kot enotna skupina. Knjiga govori tudi o Slovencih v drugih krajih Indije, saj je vsa Indija enoten kulturni prostor.

Pogovori ob Gangesu so nastajali 1982 in predvsem 1988, ko sem v Indiji srečal skoraj vse takrat živeče slovenske in hrvaške oznanjevalce evangelija. V zadnjih dveh mesecih 1988 sem v pogovorih z Jožetom Cukaletom prehodil njegovo življenjsko pot in ob njem globlje doživel pomen našega bengalskega misijona in nekaterih vprašanj, s katerimi se danes sooča Cerkev v Indiji.

Knjiga je razdeljena na štiri dele: prvi govori o Bengal-skem misijonu, drugi o Jožetu Cukaletu, tretji o drugih slovenskih misijonarjih v Indiji, v četrtem pa so kratke biografije omenjenih misijonarjev in slovenska izbirna bibliografija o Bengaliji in Bengalskem misijonu.

Pri indijskih besedah uporabljamo slovensko fonetično transkripcijo (npr. ašram), ohranjamo pa črko h, ker je znamenje podaljšanega samoglasnika (npr. Khari). Na zemljevidih smo zadržali angleško transkripcijo, razen pri podomačenih imenih.

Pogovori ob Gangesu želijo obuditi spomin na izredni podvig slovenske in hrvaške Cerkve v zadnjih šestdesetih

letih na področju Bengalije. Ta spomin nas navdaja s hvaležnostjo in upravičenim ponosom in veseljem. Knjiga je tudi priročnik za vse, ki jih zanima ta del naše zgodovine. Zahvaljujem se p. Jožetu Cukaletu, ki mi je podaril svoj čas, zaupanje in gostoljubnost, mi odkril svoj bogati notranji svet in omogočil toliko srečanj ob Gangesu. Prav tako hvala prof. Boži Pleničarjevi, ki je zbirala podatke, sestavila četrti del knjige in knjigo lektorirala.

Avtor

BENGALIJA

ROMANJE OB GANGESU

*Pozdravljena, skrivnostna reka,
Mati Ganges, Ganga Maji!
Množice, ki že tisočletja romajo
k tvojim izvirov,
me spominjajo na človeštvo,
ki se vzpenja na sveto goro
k Bogu, ki prebiva v nepristopnih višavah
in je z romarji sklenil prastaro zavezo,
kozmično zavezo tisočletij,
še preden je poklical Abrahama
in se razodel na Sinaju.
„Dvigam svoje oči h goram ...
Veselim sem se, ko so mi rekli:
v hišo Gospodovo pojdemo.“ (Ps 121, 122)
Mati Ganges,
v snežne himalajske vrhove,
ki te skrivnostno porajajo,
se ob tvojih brzicah vzpenjajo*

*polnagi, bosi, spokorni sanjasiji,
sveti možje in žene,
razmišljajo, molijo, ponavljajo mantrе,
mrmrajo svoj OM,
večni OM
Najvišjemu, neizrazljivemu, povsod prisotnemu
Duhu.*

*OM Krišna, Rama, Šiva!
Spodaj šumi Ganges, zgoraj so ledeni vrhovi
in sonce, ta božji obraz,
ki vse vidi.*

*Mogočna narava,
odmaknjena svetu tam spodaj,
spodbuja zbranost, zahteva mir.
Srečen kdor umre na tej poti!
Ob brzicah očiščujočih valov
sežgejo telo, da lahko mati Ganges
sprejme pepel
in ga ponese v naročje neizmerneга morja;
duh se je potopil v neizmerno božanstvo.*

*Jezusa gledam med romarji,
saj je rad imel gore,
na katerih je molil in se razodeval,
od koder je svoje učence poslal
na križišča sveta.*

Naprej!

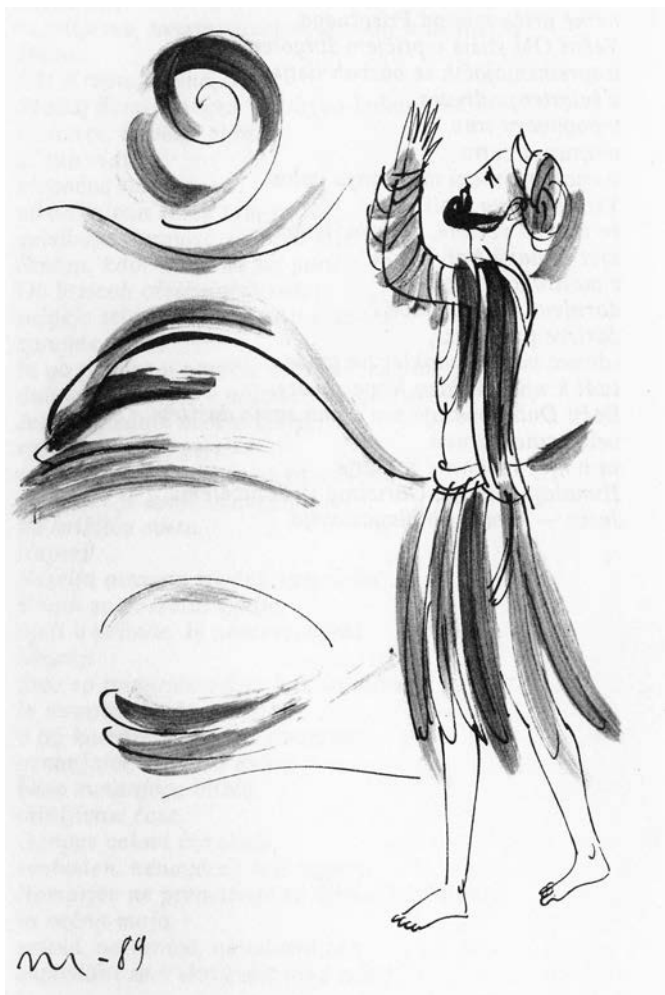
Naselja ostajajo spodaj, tam daleč...

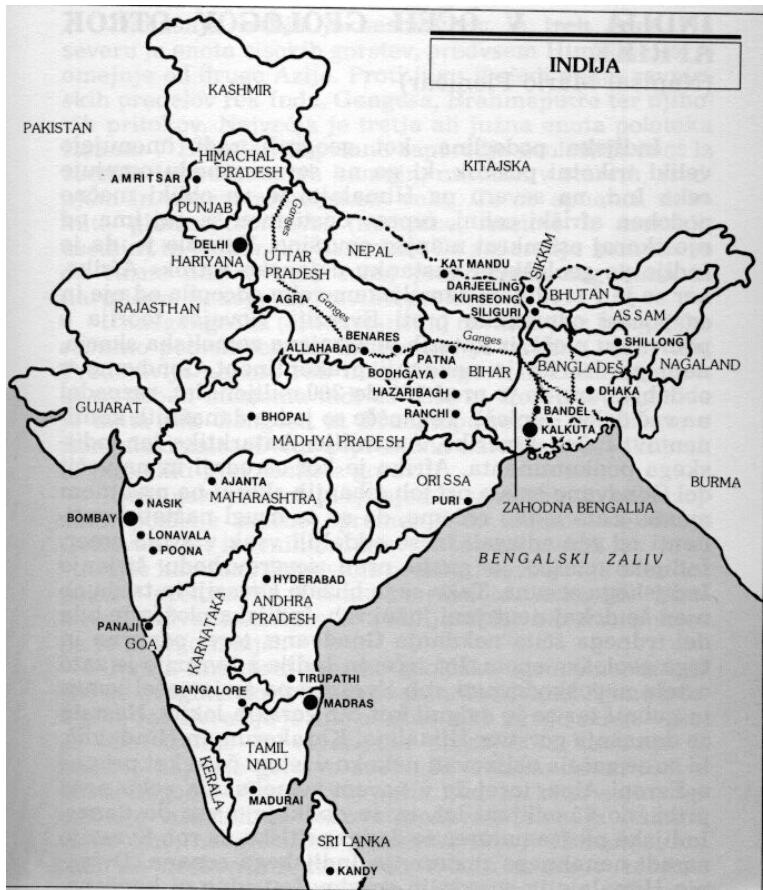
*V njih so posvetni ljudje,
ujeti v privide, še nerazsvetljeni.*

Naprej!

Srca so romarjem polna luči in miru,
le mrmranje OM odmeva
v tej katedrali božjega stvarstva,
oznanjajoč svobodo duha,
bedo zunanjega blišča,
minljivost časa.
Ganges valovi čez skale,
svoboden, nenavezan hiti naprej.
Romarjev ne premamijo varljivi obrisi stvari,
ta večna maja,
privid, neresnica, navidezni čar,
zagledani so v skrivnost pred seboj,
v snežne vrhove,
neme priče povsod Prisotnega.
Večni OM slišiš v ptičjem žvrgolenju,
v spreminjajočih se barvah listja,
v šelestenju dreves,
v pogovoru trav,
v igranju vetra,
v enakomernem mrmranju valov.
Vse stvarstvo moli.
In tam so votline, obrežja, templji,
kjer romarji Najvišjega
z molitvijo in postom
darujejo svoje daritve,
daritve prazaveze,
„donec veniat“, dokler ne pride
tudi k njim daritev Nove zaveze.
Božji Duh povezuje vse v eno samo daritev:
veličastno naravo

*in v njej spokorne romarje
Himalaje, Sinaja, Garizima in Jeruzalema.
Jezus – romar jih blagoslavlja.*

INDIJA – V OČEH GEOLOGOV OTROK AFRIKE

(Napisal Mario Pleničar)

Indijska podcelina, kot geografi radi imenujejo veliki trikotni polotok, ki ga na severozahodu omejuje reka Ind, na severu pa Himalaja, je po obliki močno podoben afriški celini, čeprav dosti manjši, saj ima od nje skoraj osemkrat manjšo površino. Naneslo je, da je Indija po geološkem nastanku dejansko „otrok“ Afrike, ker se je v srednjem zemeljskem veku odcepila od nje in se počasi odmaknila proti Evraziji. Novejša teorija o potovanju plošč, iz katerih je zgrajena zemeljska skorja, nam govori, da je nekdanji prakontinent Godvana v obdobju jure, to je pred 150 do 200 milijoni let razpadel v več delov – plošč. Te plošče so jedra današnjih kontinentov: Južne Amerike, Avstralije, Antarktike ter indijskega podkontinenta. Afrika je kot osrednji in največji del Godvane ostala pri teh gibanjih skoraj na prvotnem mestu. Zato lahko rečemo, da so se drugi naštetih kontinenti od nje odtrgali in se oddaljili vsak v svojo smer. Indijsko ploščo je gnalo proti severovzhodu širjenje Indijskega oceana. Tako se je bližala Evraziji in trčila ob njen še dokaj neutrjeni južni rob. Indijska plošča je bila del trdnega ščita nekdanje Godvane, torej odporna in toga geološka enota. Pri trčenju Indije z Evrazijo je zato ostala nepoškodovana, rob Evrazije pa se je začel lomiti in gubati ter se je dvignil kot niz gorskih lokov. Nastala so današnja gorstva: Himalaja, Karakorum in Hindukuš, ki so

se začela oblikovati nekako v istem času kot pri nas v Evropi Alpe, torej že v novem zemeljskem veku pred približno 65 milijoni let, in se oblikujejo vse do danes. Indijska plošča namreč še danes pritiska na rob Evrazije zaradi nenehnega raztezanja Indijskega oceana. Dviganje Himalaje in sosednjih gorstev še vedno ni končano. Premiki v zemeljski skorji se še niso umirila, kar pričajo številni potresi v gorah in severnem delu Indije.

Današnja Indija je sestavljena iz treh enot. Na severu je enota visokih gorstev, predvsem Himalaje, ki jo omejujejo od druge Azije. Proti jugu ji sledi enota ravninskih predelov rek Inda, Gangesa in Brahmaputre ter njihovih pritokov. Največja je tretja ali južna enota polotoka Dekan. V Himalaji je pisano zaporedje geoloških enot iz usedlin ter vulkanskih kamnin, nastalih v starem, srednjem in novem zemeljskem veku. To so apnenci, dolomiti, glinasti skrilavci (kamnine, nastale iz morskih usedlin) in vulkanske kamnine. Ta zaporedja kamnin so na razne načine med seboj pregnetena, nagubana in narinjena. Sekajo jih številni prelomi.

Indogangeška (hindustanska) ravnina je z bengalsko ravnino pomemben del Indije, ker je izredno rodoviten. Predstavlja nanose rek Inda, Gangesa in Brahmaputre, ki so debeli mestoma tudi do 1500 m. Posebno zanimiva je delta rek Gangesa in Brahmaputre, ki se izlivata v Bengalski zaliv.. Delta neprestano narašča z usedlinami, ki jih veliki reki nosita z gorovij.

Dekanski polotok je zgrajen iz arhajskih in paleozojskih, pozneje močno spremenjenih kamnin nekdanje Godvane ter iz črnih bazaltov, to je vulkanskih lav,

ki so starejše kamnine Godvane prelile. Največji tak bazaltni pokrov predstavlja Dekanska planota. Arhajske kamnine Godvane so stare do 2 milijarde let, bazaltni pokrov pa je mnogo mlajši.

Indija ima torej svojo geološko zgodovino, drugačno od drugih delov prakontinenta Godvane. Njeno trčenje ob rob Evrazije je bilo usodno tako za njo samo – kot je bilo usodno za evrazijsko obrobje, iz katerega je nastalo najvišje gorstvo sveta. Ni dvoma, da so tudi ti davni dogodki vtisnili svoj pečat ljudem, ki so se mnogo pozneje naselili na tako starodavnih tleh iz kamnin Godvane, na zverženi zemeljski skorji Himalaje, kot tudi na neskončnih ravninah rečnih nanosov severne Indije in delte v Bengalskem zalivu. Indiji ni bilo usojeno, da bi postala samostojen kontinent kot na primer Avstralija. Pridružila se je Aziji in tako hote ali nehote delila z njo skupno usodo. Na to skupno usodo so bili obsojeni tudi njeni prebivalci.

Na območjih takšnih geoloških dogajanj, kjer so se plošče zemeljske skorje med seboj prerivale ali celo podrivale, so nastajale najpomembnejše civilizacije in kulture na našem planetu. Območje severne Indije, kjer je prišlo do stika dveh plošč, je tudi v kulturnem pogledu zelo razgibano. Indija je zibelka dveh velikih verstev: hinduizma in budizma.

DOLGA POT

DAN IN NOČ

Učitelj je vprašal učence, kako spoznajo, da je konec noči in se začenja dan.

„Ko vidiš oddaljeno žival in razločiš, ali je pes ali ovca,“ je rekel prvi učenec.

„Ko vidiš oddaljeno drevo in razločiš, ali je figovec ali hruška,“ je dejal drugi.

„Ne,“ je razložil učitelj. „Dan se začne, ko lahko pogledaš v obraz kateremukoli človeku in vidiš v njem svojega brata ali sestro. Če tega ne moreš, je zate ob vsaki uri dneva še vedno noč.“

PRED 3500 LETI

Kako težko je videti brate in sestre v tujih ljudstvih, posebno če si zmagovalec in osvajalec.

Koliko osvajalnih plemen in narodov si je postavljalo šotore ob mogočnih indijskih rekah, ob Indu, Gangesu, Jamuni in Brahmaputri! Okrog leta 1500 pr. Kr. so skozi vrata Pandžaba vdirala arijska plemena in se ob obrežjih velikih rek in na Dekanski planoti srečevala s temnopoltimi prebivalci Indije. Ta ponosna nova ljudstva, bojevniki s pradomovino nekje ob Volgi, ob Kavkazu in pozneje v Mezopotamiji, so sebe imenovali arijci – ljudje plemenitega rojstva. Vsi drugi so bili nearijci in tako je nastal prepad med zmagovalci in poraženci, porodil se je

občutek večvrednosti in manjvrednosti.

Starodavni jezik arijskih plemen je bil sanskrt, ki ima skupne prednike s perzijskim, latinskim, grškim, slovanskimi in germanskimi jeziki. V severni Indiji se je razvil v skupino jezikov, ki jim pravimo hindi; v njej je tudi bengalščina.

Nemirna, osvajalna plemena so se prebijala proti vzhodu in jugu Indije, pri tem pa so se med seboj borila za večji kos zemlje in oblasti. Te borbe so se odražale v domišljiji ljudstev, v njihovih pesmih in zgodbah, v katerih so nastopali junaki, duhovi in bogovi posameznih rodov. V staroindijski književnosti imajo bogovi človeške poteze, naše človeške napake in nagnjenja; to so kralji v nadnaravnem svetu, bogovi ki spijo in vstajajo, se obla-

čijo, jedo in se zabavajo, ljubijo in sovražijo, ljudje pa jih proslavljajo s pesmimi in daritvami.

Vero arijcev torej razodevajo zbirke verskih pesmi in zgodb, ki so tedaj nastajale in so nam ohranjene pod imenom Vede. Beseda veda pomeni to, kar označuje naša beseda veda ali znanost. V precej čisto pojmovanje o enem Bogu so vdirala tudi prepričanja o množici bogov. Rigveda govori o vrhovnem Bogu, ki kot oče vodi svojo patriarhalno družino, borbe pa prepušča sinovom in vnukom. Rigveda, prva od štirih Ved, je nastala približno od 1200 do 900 pr.Kr. To je prva knjiga arijskega človeka.

Borbe arijskih plemen opisuje pesnitev Mahabharata; ta se je globoko vtisnila v indijsko dušo, podobno kot tudi pesnitev Ramajana, katere junak je Rama, vodja arijskega osvajanja južne Indije.

OSVAJANJA

Arijci so prišli do Gangesove delte, do bengalskih džungel in močvirij, nato so osvojili srednjo Indijo in tudi tam so dravidska plemena prvotnih prebivalcev postala njihovi služabniki, poceni delovna sila, kasta brezpravnežev, nedotakljivih, nad katerimi so gospodovale arijske kaste brahmanov (duhovnikov in izobraženih), vojakov, trgovcev in poljedelcev. Osvajanje Indije je bilo končano verjetno do konca 7. stol. pr.Kr. Pozneje so vdirali še Perzijci, Grki in Huni.

Arijci so vse te napadalce vsrkali vase, v svoj sistem: niso ukinili rasnih, socialnih in kulturnih razlik, ki

so jih s seboj prinesla ta nova ljudstva, nasprotno, vsaki naplavini zgodovinskih valov so pustili njen prostor, novo kasto v velikem telesu Indije. Tako so arijci ohranili svojo rasno premoč in se niso utopili med množico temnopoltih domačinov in novih plemen.

Ko pa so od 711. leta naprej prihajali novi zavojalci – muslimani (Arabci, Perzijci, Afganistanci, Mongoli), jih hinduistični sistem ni mogel vsrkati vase. Muslimani, ki so s turško vojaško silo zavladali nad delom Indije, so ustanovili svojo družbo, vzporedno s hinduistično; med njima nikoli ni bilo enotnosti. Muslimanski idejni svet ni bil indijski, ampak arabsko - muslimanski; muslimani so bili prepričani o premoči svoje kulture, ki mora (tudi s silo, če je treba) zavladati povsod. Muslimani so v 13. st. osvojili večji del severne Indije in Delhi razglasili za prestolnico.

Končno so prišli še Evropejci. Vasco da Gama je 1498 našel pot v Indijo okrog Afrike. Portugalci so ustanavljali močne naselbine, med katerimi je najslavnejša Goa. Prišli so še Nizozemci, Francozi in Angleži, ki so v Indiji za 200 let utrdili svojo oblast. V tem času nastajajo krščanska občestva in vedno bolj se širi vpliv krščanstva, šol in zahodne miselnosti. Prvi voditelj neodvisne Indije Javaharlal Nehru je bil po vedenju in govorici podoben ljudem visoke angleške družbe.

Najnovejše osvajanje Indije pa prinaša s seboj industrijska revolucija. Sredi vasi pradavnih plemen, Adivasijev, postavljajo tovarne, odpirajo rudnike, doslej „nedotakljivi“ stopajo v moderno družbo z avtomobilskimi cestami, z obloženimi trgovinami, z onesnaženo vo-

do in zrakom, z barakarskimi mravljišči velikih mest. Vse večjo moč ima novo božanstvo – denar, vera v vsemogočnost bankovcev.

GANGESOVA DELTA

Vse večje indijske reke so hinduistom svete, ker se ob njih na poseben način zadržujejo božanstva s svojimi blagoslovi in grešniki, ki se očiščujejo v posvečenih valovih. Ob rekah so sveti kraji. Milijoni Indijcev ubogajo skrivnostni glas, ki jih sili, da se spustijo v svete vode v Benaresu, Allahabadu, Delhiju, Kalkuti ... Ob jutranjem svitu stojijo v valovih, obrnjeni k vzhajajočemu soncu, z mantrami na ustnicah. Med njimi so spokorni saduji in potujoči menihi, sanjasiji.

Najsветеjša reka je Ganges. Legenda pripoveduje, da je kralj Sagar imel šestdeset tisoč sinov. Ko je nekega dne hotel opraviti svojo versko daritev, so ga sinovi obtožili tatvine, zato jih je preklel in sežgal. Eden od vnukov je dobil božansko zagotovilo, da bodo rešeni, če se bo božanstvo v obliki vode dotaknilo njihovega pepela. Res je božanstvo stopilo iz nebes v obliki reke Gangesa in z Gangesovi valovi iskalo pepel Sagarjevih sinov. Sam Sagarjev vnuk je reko vodil do kraja v Bengaliji, od koder ni več poznal poti. Da ne bi zgrešila cilja, se je božanska reka Ganges razlila na sto rokavov in eden je res dosegel prostor, kjer je bil shranjen pepel Sagarjevih sinov; voda je pepel omočila in rešila duhove, nad katerimi je ležalo prekletstvo.

BENGALSKI MISIJONARJI

Belgijski jezuiti so po želji Pija IX. l. 1859 prevzeli skrb za misijonsko delo v Bengaliji. V Kalkuti se je tega leta izkrcalo šest redovnikov, ki so že čez leto dni odprli kolegij sv. Frančiška Ksaverskega v tem glavnem bengalskem mestu. Leta 1867 so začeli misijonariti na podeželju 24. Parganasa, to je področje južno od Kalkute, v zahodnem delu Gangesove delte. Posebno uspešen je bil misijon v Čota Nagpurju okrog Rančija, zahodno od Kalkute; ker je tam veliko zanimanje za krščanstvo zahtevalo novih misijonarjev, so morali predstojniki zanemariti postojanke 24. Parganasa

V pomoč so jim prišli slovenski in hrvaški misijonarji. Po prvi svetovni vojni so se namreč člani jugoslovanske jezuitske province začeli spraševati, kje bi zaorali svoje misijonsko polje. Takratni provincial jugoslovanske province, p. Anton Prešeren, je pomislil na Bengalijo in je 1924 belgijskim sobratom ponudil pomoč.

Belgijski provincial p. Willaert je odgovoril 7. julija 1924:

„Z veseljem sem prejel poročilo o pomoči, ki nam jo bo v bodoče nudila predraga jugoslovanska provinca na neizmernem, pa plodovitem polju bengalskega misijona. Zelo ste nam dobrodošli in v bratski ljubezni bomo tam skupaj delali, trpeli in se veselili nad rešenimi dušami... Kasneje pa, ko boste imeli zadostno število delavcev v Indiji, ne bo nobene težave, celo z največjim veseljem vam bomo odstopili del misi-

jona.“

Novica je razveselila misijonske prijatelje v domovini in seveda tiste, ki so se že pripravljali na uresničevanje svojih misijonskih želja. Vesel je bil tudi kalkutski nadškof, msgr. Perier, ki je obiskal Zagreb, kjer mu je p. Prešeren razložil načrt Jugoslovanske province Družbe Jezusove.

BENGALSKI MISIJON

Prva sta 1925 odšla v Bengalijo Hrvata p. Pavao Mesarić in p. Antun Vizjak; 1928 sta odpotovali prvi redovnici, Albanka Terezija Bojaxhiu in Slovenka Magdalena Kajnč, 1929 pa prvi trije slovenski jezuiti: p. Stanko Poderžaj in redovna brata France Drobnič in Janez Udovč. Kot zadnji slovenski misijonar je v Bengalijo prišel p. Jože Cukale 1950. Ker Indija ni več sprejemala tujih misijonarjev, so slovenski in hrvaški jezuiti začeli z misijonskim delom v Zambiji.

Kalkutski nadškof Perier je našim misijonarjem dodelil področje 24. Parganasa, kjer so najprej obnovili misijon Basanti.

Tako smo Slovenci začeli nov misijonski podvig. V prejšnjem stoletju je škofijski duhovnik Friderik Baraga 1831 odšel v Ameriko, tam postal škof in spodbudil celo vrsto slovenskih duhovnikov, da so se za njim podali v Novi svet. Po Baragovi smrti 1868 so v Ameriko odhajali v že ustanovljene škofije. Škofijski duhovnik Ignacij Knoblehar pa se je 1848 odpravil v Sudan. Pridružilo se mu je 5 duhovnikov in 6 laikov obrtnikov. Vsi ti sodelavci

so po dveh ali treh letih umrli, le Jernej Mozgan je preživel sedem let. Po Knobleharjevi smrti 1858 je bil ta slovenski misijonski podvig končan.

Z Bengalskim misijonom smo Slovenci in Hrvati prvič dobili misijonsko področje, za katerega naj bi samostojno skrbeli: 24. Parganas, kjer zelene palme varujejo slamnate strehe koč; kjer Gangesovi rokavi in prekopi povezujejo zelena žitna polja; kjer je dežela majhnih kmetov in preprostih ribičev, ki se s čolni prevažajo po širokih rekah; kjer se božanstvo skriva pod najrazličnejšimi podobami in kipi, vera pa v zgodbah, slavljenjih, pesmih in plesu.

APOSTOLI

Naši misijonarji so prepešali 24. Parganas, v čolnih so prepotovali njegove reke in kanale, se prebijali skozi poplavljenja polja, mnogokrat izmučeni od dela, bolezni, nevarnosti in nerazumevanj. Prišli so z evangelijskim oznanilom in bratsko iztegnjenimi rokami. Spoznavali so, da je Bog že pred njimi bil tam, sadil seme, oznanjal, oni pa so vstopili v njegove brazde.

Človek je skrivnost: moraš o njem premišljevati, ga sprejemati s spoštovanjem in občudovanjem. Moraš ga ljubiti. Misijonarji so ljubili bengalsko ljudstvo, ono pa je v njih začutilo bolj prijatelje kot tujce, ki govorijo njihov jezik, prepevajo bengalske pesmi, so vtikani v njihovo življenje in delijo z njimi teže dneva. Prinašali so jim bolj kvas kakor kruh, zato je tam zdaj že domača Cerkev z domačim škofom, duhovniki in redovnicami.

STOPINJE, KI SVETIJO

V Kalkuti sem molil na grobovih J. Vizjaka, Sedeja, Poderžaja, Ehrlicha, Schmidta, Drobniča, Vidmarja; v Dardžilingu na Udovčevem, v Mariapolliju na Gabrićevem grobu; Ribaš je pokopan v Hazaribaghu, Magdalena Kajnič v Asansolu, Fostač in A. Vizjak v Zagrebu, Demšar v Ljubljani, Mesarič v Franciji ...

Naj uporabim Tagorejevo misel:

**OB PRIHODU STE ZA SPOMIN PUSTILI
ODTIS BOŽJIH STOPINJ.
ŠE VEDNO SVETIJO.**

Fr. PUDERŽAJ STANKO
D. J.

Fr. VIKTOR SEBEJ
D. J.

Fr. MESARIČ PAVEL
D. J.

Fr. DEMŠAR LOJZE
D. J.

Fr. VIZJAK JOŽEF
D. J.

Fr. VIZJAK ANTON
D. J.

Fr. ŠMID MIHAEL
D. J.

Fr. VIDMAR LEOPOLD
D. J.

Fr. RIBIŠ JANŽ
D. J.

Fr. DROBNIK FRANCE
D. J.

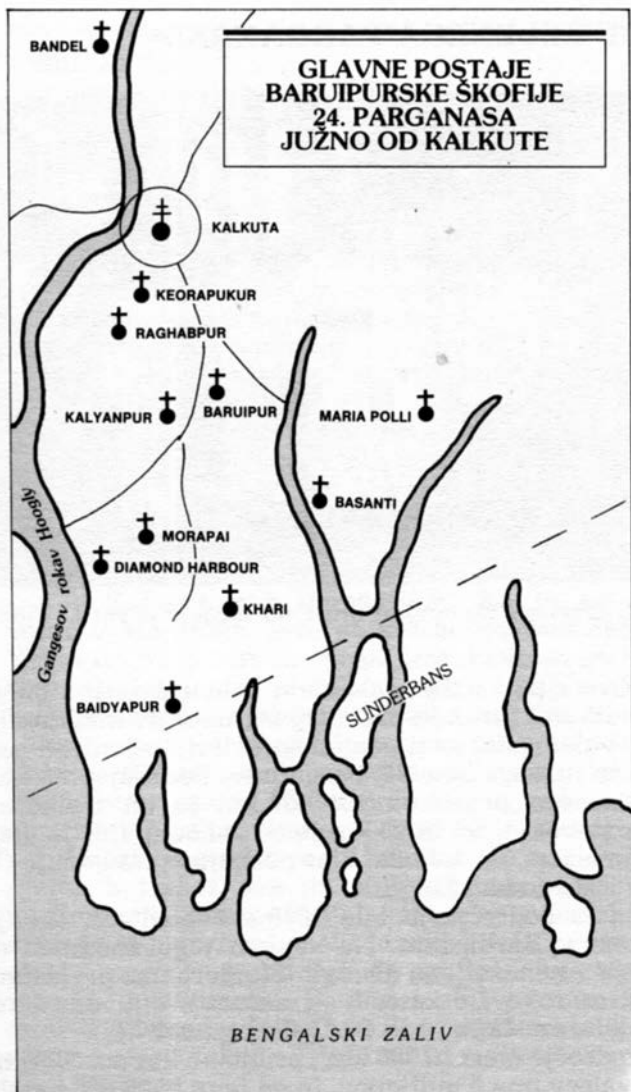
Fr. UDOVČ JANŽ
D. J.

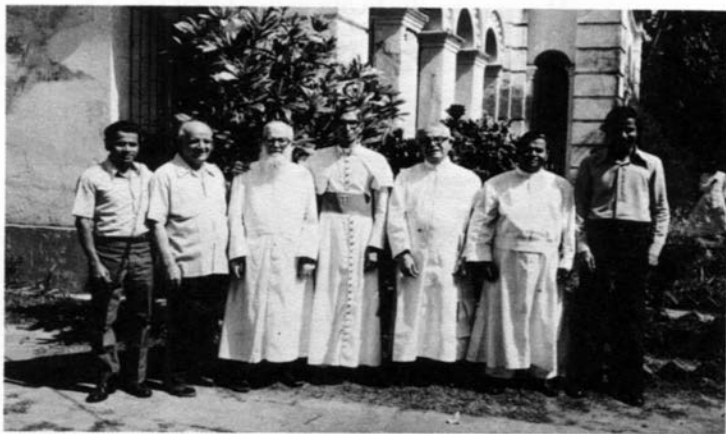
Fr. EHLICH JANŽ
D. J.

Naših prvih 12 misijonarjev D. J. za Bengalijo

ŠKOF ZELENEGA PARGANASA

Škof L. Gomes z redovnimi brati, na njegovi desni L. Vidmar

Ko na poti k Bengalskemu zalivu zapustiš onesnaženi kalkutski zrak in prenatrpane ulice dvanajstmilijonskega velemesta, se ti pogled sprosti na zelenicah osrednjega in južnega dela 24. Parganasa. Področje ima obliko nepravilnega pravokotnika: 120 km je od Kalkute do morja (sever – jug) in 90 km je do vzhoda, kjer je meja z Bangladešem, do zahoda, kjer pokrajino zaključuje Gangesov rokav, reka Hugli.

Za to področje je bila leta 1978 ustanovljena škofija s sedežem v Baruipurju. Na svojem jugovzhodnem delu prehaja v nenaseljeno džunglo Sunderbans, prepleteno z morskimi rokavi, v katerih se mešata sveta voda Gangesove delte in slana voda Bengalskega zaliva.

Področje meri 10.880 km² približno kot pol Slovenije. Prebivalcev ima 6 milijonov, in od tega je

33.000 katoličanov (0,52%). Večinoma so seveda hinduisti (75%) in muslimani (24%).

Baruipur je mestece s 33.000 prebivalci, 25 km južno od Kalkute. Ker je nekakšno naravno področno središče, so ga izbrali za sedež škofije, čeprav je v mestu le 305 katoličanov.

Domačemu škofu, jezuitu Linusu Gomesu, pomaga 30 duhovnikov, od katerih je manj kot tretjina tujih misijonarjev, in 61 sester – domačink.

S posebnim veseljem in z občutkom nekakšnega notranjega zadoščenja sem odšel na pogovor s škofom Gomesom, prvim na področju, kjer so naši misijonarji ustanavljali krščanska občestva. Pogovor sva začela s spominom nanje.

O ustanovitvi škofije v 24. Parganasu z domačim škofom – voditeljem so sanjali slovenski in hrvaški misijonarji od 1930. leta naprej. Čeprav ste kot duhovnik delovali v Vzhodni Bengaliji, kjer je zdaj Bangladeš, se gotovo nekaterih osebno spominjate.

Začniva s p. Demšarjem. Ko je bil med vojno v Morapaju, sem ga kot bogoslovec obiskal. Razkazal mi je vas in opazil sem, kako so ga imeli radi. P. Gabrić je bil takrat njegov kaplan. Med večerjo so prišli verniki s prošnjo, naj gre eden od patrov k bolniku v oddaljeno vas. Oba, Demšar in Gabrić, sta se takoj ponudila, oba sta hotela to breme vzeti nase. Občudoval sem to njuno bratsko obzirnost in pripravljenost oditi zvečer na dolgo pot.

Gabrić je imel srce za bolnike. Ko sem prišel k njemu kot škof, sva jih obiskala v bolnišnici. Po kosilu me je

spet spodbujal, naj greva po vaseh. Vse družine je obiskoval, molil je nad bolniki, poznal je otroke, pozoren je bil tudi do protestantov, hinduistov in muslimanov. Povsod je bil poznan. Bivši ministrski predsednik P.C. Sen je pri sestanku po njegovi smrti rekel: „Vstanimo in molimo za pokojnega Gabrića.“

Spominjam se redovnih bratov. V Dardžilingu je živel Udovč, slavni „mož z rožami“, vesel in vedno pripravljen na smeh, z njim pa Drobnič, tudi vesele narave. Ribaš je odlično začel, toda žal je kmalu umrl za tifusom. V Kalkuti je Lukan skrbel za materialne potrebe univerzitetnega kolegija, p. Ehrlich pa za knjižnico.

Škofija je posebej povezana s p. Poderžajem. Nanj se je obrnil kalkutski nadškof, ko je iskal primeren sedež za škofijo. V hiši, ki so jo kupili po Poderžajevem nasvetu, sem bil do 1986, ko smo zgradili naš sedanji škofijski dom.

Vsa leta seveda spremljam in spoštujem delo p. Cukaleta v Keorapukurju.

V letopisu naše škofije smo zapisali: „Od 1925 do 1950 je v Bengalski misijon prišlo 18 jezuitov iz Jugoslavije. Ustanavljali so nove misijonske postaje in spet odpirali opuščene postojanke, gradili so cerkve in kapele in prinašali novo življenje v katoliške skupnosti.“ Ob ustanovitvi škofije smo se v priložnostni knjižici spomnili tudi s. Magdalene Kajnč. Zapisali smo: „Mati Magdalena je skrbelo za tisoče bolnikov in jih je samo v letu 1965 pregledala 100.400.“

Vaši misijonarji so skrbeli za poklice. Zdaj imamo v škofiji 15 škofijski duhovnikov in 15 jezuitov. V zadnjih

desetih letih smo doživeli dvanajst mašniških posvečenj. Naj s posebnim veseljem omenim, da imamo v škofiji tudi osem bratov misijonarjev ljubezni; vsi so Indijci in se posvečajo skrbi za prizadete in ostarele.

Zdaj je cerkveno vodstvo tega področja, hvala Bogu, že izročeno v roke „sinovom te zemlje“, ki bodo evangelij še bolj približali bengalski duši. Ste zadovoljni s prilagajanjem verskega življenja domači kulturi?

Inkulturacijo vztrajno poglobljamo, predvsem liturgija dobiva vse bolj indijske poteze. Ne smemo pa biti nestrpni. Ponekod verniki še ne cenijo dovolj domače umetnosti, ampak si želijo kipe in slike z evropskimi obrazi, z evropsko obleko. Tujci kupujejo razglednice z indijskimi motivi, Indijci pa z evropskimi ... Uvajamo obredne procesije s preprostimi plesi, s starodavnim načinom darovanja, imamo drugačna mašna oblačila, nekateri duhovniki med mašo sedijo na nizkih stolčkih ali blazinah, prilagajamo obrede in zakramente in razlagamo božjo besedo tako, da svetopisemska poglavja in razlago prepevamo.

Takšna inkulturacija – bolj obredna in še najlažja – pomaga k večjemu medsebojnemu spoštovanju kristjanov in hinduistov. Kako napreduje dialog med verniki teh dveh velikih verstev in skupno iskanje Boga, ki se je razodeval človeku v vseh kulturah?

Misijonarji so hoteli v začetku evangelizacije kristjane čim bolj ločiti od nekrstjanov, ker so se bali, da se spreobrnjenci ne bi vrnili nazaj k starim verskim izročilom, ki so v nasprotju z našim pogledom na svet in človeka v njem. Zdaj je v ospredju spoštljiv dialog, ki od

nas zahteva spoznavanje hinduizma in iskanje dobrega, duhovnega, večnega v njihovem večtisočletnem izročilu.

Ko sem bil še mlad, sem poznal le katoliško Cerkev. Teološki študij pa mi je odkril lepoto, globino, svetost tudi v hinduizmu, v sanskrtskih svetih knjigah.

Globoko verna hinduistka in Ramakrišnova učenka Narajoni Devi je prevedla Kempčanovo Hojo za Kristusom in napisala vrsto člankov o Jezusu. Objavila jih je v Večnem ogledalu, v glasilu vesoljne vere, kakor jo je oznanjal Vivekananda. Preden je mogla članke izdati v knjigi, je umrla. Zdaj so to knjigo z naslovom „Bog Jezus Kristus“ njeni prijatelji – hinduisti – pripravili za tisk. Vse izvode bodo podarili Materi Tereziji. Mene so naprosili, da napišem predgovor. Avtorica gleda na Kristusa s svojo hinduistično miselnostjo in priznava njegovo božanstvo, kar pove že sam naslov. Kristus je dobil svoje mesto v hinduističnem panteonu.

Še drug primer. Južno od našega mesta, v naselju Hotarju, živi skupina sedmih hinduističnih menihinj. Njihov dom se imenuje Sarada Ramakrišna ašram. Zelo odprte so za povezavo z nami, uporabljajo naše molitve, ki sem jim jih dal, včasih me vprašajo za nasvet in so pripravljene na verske pogovore, želijo si tudi naših predavanj o duhovnosti.

Popolno podomačenje Cerkve zahteva tudi finančno neodvisnost.

Zelo sem hvaležen vsem dobrotnikom naše škofije, seveda tudi velikodušnim sodelavcem vaših misijonarjev. Vem, da smo še vse preveč odvisni od zunanje pomoči, toda dejstvo je, da so naši kristjani večinoma zelo revni.

Le 33.000 jih je in od teh je 57 % mlajših od 20 let in kar 35% družin nima zemlje.

Škofija skrbi za dvanajst bogoslovcev in daje službo tridesetim katehistom. Redovne družbe vodijo 11 osnovnih šol (3487 učencev), 5 srednjih šol (1265 dijakov), eno bolnišnico, 9 klinik in 5 posvetovalnic za matere in otroke, 10 socialnih centrov ... Nekatero učitelje moramo sami plačevati.

Včasih nas doletijo tudi razne naravne nesreče, kot je bil ciklon 29. nov. 1988. Ideal finančne neodvisnosti je za nas res težko dosegljiv.

BASANTI

CIKLON

Ciklon, ki je 29.XI.1988 iz Bengalskega zaliva pridirjal nad Bengalijo, ni našel na poti nobene zapreke – povsod ravnina. Basanti (v slovenski misijonski literaturi znan kot Bošonti) in Gosaba sta med najjužnejšimi naselji 24. Parganasa, zato sta bili najbolj prizadeti. Veter je divjal s hitrostjo 190 km na uro. Hiše iz blata so se sesedale, slamnate strehe so padale na tla, riž z nepočetih polj je podel in se potopil v naraščajoči vodi. Veter je odnašal ribiške čolne in barke, podiral telefonske in električne drogoe, ustavil ves promet in povzročil zmedo na kalkutskem letališču. Ker vlak ni pripeljal, so jezni potniki na postaji v Halisaharju razdejali in zažgali glavni železniški urad, v Baruipurju so uničili telefone, osebje pa je zbežalo. Smrtnih žrtev je bilo v Bengaliji nad 500, v sosednjem

Bangladešu pa čez 10.000.

Cikloni so te kraje že večkrat hudo prizadeli. V Gangesovi delti je 1737 bilo 300.000 žrtev. Takšne katastrofe so skrivnost, pred katero je človek majhen in nebogljen. Prebivalci Basantija so navajeni na muhavost reke Matle, ki je v njihovem kraju že slana, saj se hrani z morskimi valovi in ob plimi naraste do roba visokega obrežja. Včasih se spozabi in poplavi rižna polja, da v tisočih vaseh zaihtijo že tako revni poljedelci in ribiči.

Nekateri rečejo: Nesreča je. Usoda. Drugi trdijo: Božja kazen je. Tretji se jezijo na oblast, ki jim ne pomaga. Toda vsaka nesreča je povabilo k solidarnosti, ko se zaveš trpečega brata in sestre in mu z dejanjem poveš, da ga imaš rad.

Z Jožetom Cukaletom sva prišla v Basanti dva dni po vihnem neurju. Duhovnik je pripovedoval, kako so se fantje stiskali v bolj varnih prostorih, ko je odneslo streho njihovega zavoda. Dekleta pa so med nekaj ur trajajočo nevihto jokala. Sestre so trepetale za učence, ki so ostali na cesti, ko je ciklon zaustavil njihov avtobus.

ŽUPNIJA

Na področju basantske župnije živi milijon in pol ljudi. Vsak peti je musliman, katoličanov je 4.600. Župnik, domači duhovnik Ponkoj, pripoveduje o verskem življenju domačih hinduistov, ki so seveda v večini. Njihove družine sicer poznajo svoja priljubljena božanstva, vendar na resno čiščenje teh bogov misli le peščica starejših ljudi. Mladi hinduisti za to nimajo posebnega zanimanja. O

svojem verskem izročilu ne vedo skoraj ničesar. Radi pa prisluhnejo krščanskemu oznanilu. Še pred dvajsetimi leti so ob večerih, ko je sonce zahajalo, po hišah prižigali dišeče paličice in molili svoje mantre (vzdihe) pred družinskim božanstvom, zdaj pa to opuščajo. Bolj zvesti

Cerkev v Basantiju

so katoličani, ki vedo kaj verujejo, in jih 70 % hodi k maši. Tudi muslimani so zvesti svojim izročilom. Župnik je navdušen za evangelizacijo.

Moramo sprejeti izziv časa in oznanjati z vsemi sredstvi. Posebno uspešna so srečanja, na katerih prepevamo evangeljska besedila: zborovodja poje naprej, ljudstvo ponavlja. Takšnim srečanjem pravimo kirtan. Besede evangelija in domača melodija osvajata domišljijo in srce, ljudje se dobro počutijo in tako na prijeten način

spoznavajo Sveto pismo in Jezusovo sporočilo. Tudi vaški misijoni in dramske predstave so uspešne, posebno tam, kjer sodelujejo redovnice, ki odlično pridigajo in jim ljudje zaupajo.

Basanti je znan po duhovnih poklicih in je lahko ponosen na svojih 35 redovnic, duhovnikov in redovnih bratov. Duhovnika Pradeepa Roya sem vprašal, zakaj je v Basantiju toliko duhovnih poklicev.

Duhovni poklic je skrivnost, ki je ne moremo razložiti, lahko pa govorimo o pogojih, ki pomagajo, da se poklic razvije. Misijonarji so skrbeli za vzgojo mladine in prav Basanti je kraj, ki ima desetrazrednico (High School) za fante (785) in dekleta (351). V zavodu stanuje 45 fantov in 95 deklet.

Med misijonarji bi rad omenil Joška Vizjaka, ki je bil res človek, zavzet za kulturo. Ustanovil je klub mladih za razvijanje najrazličnejših talentov; prirejal je predstave, v katerih so mladi veliko prepevali in igrali. Vizjak je tudi izdal prvo knjigo verskih pesmi v bengalskem jeziku; izšla je v Basantiju z naslovom Zbirka pesmi.

Tudi družina je pri nas dokaj trdna, splavov ali ločitev skoraj ni, enoženstvo strogo spoštujejo tudi hinduisti in celo muslimani imajo večinoma le eno ženo in redko več kot dve. Država pa spodbuja sterilizacijo in ima največ uspeha pri hinduistih, najmanj pri muslimanih.

ZGODOVINA

Basanti je med prvimi postojankami, ki so jih v Bengaliji ustanovili belgijski jezuiti. Misijonar Delplace

*Od leve: J. Udovč, NN, J. Vizjak, M. Schmidt, L. Vidmar,
J. Lukan, F. Drobnič*

se je tam 1874 naselil v koči iz blata, slame in bambusovih palic in zgradil preprosto cerkvico. Ker so vaščani pokazali pripravljenost, je kmalu krstil 200 oseb. Že čez dve leti pa je moral zapustiti to komaj začeto delo, ker so Belgijci težišče misijonskih prizadevanj prenesli na druga področja, predvsem na območje Rančija. Nikogar ni bilo, ki bi Delplacea nadomestil, zato je Basanti za pol stoletja izgubil stalnega duhovnika; misijonar iz Morapaja z dvema ali tremi redovnicami je postojanko utegnil obiskati le enkrat ali dvakrat letno.

V basantsko zgodovino se je zapisal **PAVAO MESARIĆ**, ki je tja prišel 30.marca 1930 in velja za ustanovitelja basantske župnije. Takoj za Mesarićem sta prišla Antun Vizjak in France Drobnič, nato še Joško Vizjak, Antunov brat. Našli so razpadajočo hišo iz blata

(v njej so stanovali prvi dve leti), zanemarjeno cerkveno, prav takšno hišo za misijonarke in seveda revno ljudstvo, ki so ga odirali veleposestniki –zemindarji.

Protestanti so imeli za misijonarja navdušenega podjetnika Hamiltona, izredno sposobnega človeka, ki je v pokrajini uvajal stroje in naprednejše gospodarstvo. Mesariću je predlagal, da bi si razdelila področje misijonarjenja, tako da katoliški oznanjevalci ne bi vznemirjali protestantov. Mesarić se s takšno delitvijo ni strinjal. Ker se je zavzemal za revne delavce na prostranih posestvih, so zemindarji spletkarili proti njemu in ga obtoževali. Prišlo je tudi do spora zaradi zemljišča, Mesarić je pravdo izgubil in moral je oditi iz Basantija. V želji, da bi misijonsko delo v Indiji podprl z uvajanjem kontemplativnega redovništva, je vstopil h kartuzijanom v Angliji. „Zdaj je zame prišel čas molitve in žrtve za 24. Parganas,“ je rekel.

Preden je dejavno življenje zamenjal s kontemplativnim je obiskal Ljubljano in misijologu dr. Lambertu Ehrlichu razložil svoj načrt: „Molilcev, spokornikov, molčečih, strogih bogogledcev nam je treba v Indiji! Da bi le prišli ti možje iz kartuzije v naš bengalski vinograd ... Saj sadimo, saj sejemo, saj orjemo pogansko ledino, a kje je tisti trajni dež, ki stalno rosi in namaka? Zunanjega dela in govorjenja je prej dosti kakor tiste tihe, nevidne notranje pokore, tiste združenosti z Bogom, ki je ni nikdar dovolj. Zato iščem odraslih, utrjenih, vztrajnih molilcev, ki kličejo božjo milost z nebes.“ Umrl je v Franciji kot kartuzijanski prior v Notre Dame de Mougères.

ANTUN VIZJAK je po treh basantskih letih zbolel,

moral je v kalkutsko bolnišnico, od tam pa se je bolan vrnil v Zagreb. Področje 24. Parganasa je bilo znano kot najtežji misijon v Bengaliji, ker so misijonarji živeli v izredno težavnih pogojih, v uboštvu in osamljenosti, sredi nasprotovanj in nevarnosti, daleč od večjih središč. A. Vizjak je 1928 podal svoje prve vtise z bengalskih poljan. „V Sunderbansu se reka Ganges razlije, da je kakor morje. Šest do osem mesecev so ti kraji pod vodo, le vasi se vidijo kot otoki. Sto kilometrov daleč ni steze ali ceste, od vasi do vasi pa potujemo s čolni. Zemindarji gospodarijo nad ubogim ljudstvom. Narod ne umira samo od lakote, ubijajo ga še kuga, kolera, malarija, tifus ... Ko sem se mudil v neki vasi, je tam pet ljudi umrl za kolero, sedem jih je smrt pričakovalo. Delo presega človeške moči ... Če Bog da, bom vse svoje življenje posvetil temu zapuščenemu ljudstvu.“

JOŠKO VIZJAK se je neumorno posvečal šolstvu, socialnemu delu in evangelizaciji revnega prebivalstva bengalskih vasi, jih navduševal s petjem in igrami in jih branil pred izkoriščanjem. Bil je ubog med ubogimi, katerim je daroval svoje velike talente in jih vodil v obrambi njihovih pravic in v prizadevanju, da se dvignejo iz zaostalosti.

Na praznik Male Terezije 1940 je slovesno blagoslovil novo cerkev. Posvečena je Tereziji iz Lisieuxa, njena posebna znamenitost pa so zvonovi, dar slovenskih vernikov.

Tudi Ante Gabrić je skoraj dve desetletji posvetil Basantiju. V svojem osebni duhovnem dnevniku je 1965 zapisal: „Basanti je prvi misijon v Bengaliji, posvečen

Mali Tereziji. Terezijina ljubezen do duš je bila čista in popolna. Tudi moja je lahko takšna. Zakaj bi dvomil?“

Basanti so si za kraj svojega dela izbrale tudi sestre sv. Križa in že 1934 sta se tam posvečali socialnemu delu sestri Cirila Doktorič in Silvana Mužić. Br. Drobnič jim je sezidal delavnico, kjer so izdelovale oblačila za reveže.

Misijonski zavod v Basantiju

V Bengalskem misijonarju, v Glasniku Srca Jezusovega, v Katoliških misijonih in v hrvaških verskih časopisih so misijonarji svoje prijatelje v zaledju redno obveščali o svojih delih.

Zgradili so:

- misijonsko postajo s hišo za misijonarje in z gospodarskim poslopljem

- šolo, v kateri je bila tudi kapela,
- šolo za katehiste, imenovano Vianeum (1937), prvo tovrstno ustanovo v Bengaliji; katehisti so imeli redna posvetovanja vsak mesec,
- poslopje za rižno zadrugo, ki je pomagala revnim v času lakote in jih varovala pred oderuhi,
- šolo za novokrščence,
- dekliško šolo in samostan hčera sv.Križa,
- cerkev sv. Terezije (1940, J. Vizjak) in cerkev v Gosabi (1958, Gabrić)
- gimnazijo, tehnično šolo, mizarsko in krojaško šolo (Gabrić)
- gostišče, kjer so popotniki lahko prenočili,
- stanovanja za učitelje in uslužbence,
- hiše za brezdomce in uboge družine,
- v mnogih vaseh pa poslopja, ki so bila vaška šola in cerkev obenem.

Kupili so motorno ladjico, ki so jo imenovali Mala Cvetka, Little Flower, da so lahko oskrbovali 40 vasi, raztresenih med morskimi in rečnimi rokavi. Upravljal in popravljajl jo je Drobnič, ki se je posvečal gradnji in vzdrževanju poslopij.

RIŽNA ZADRUGA

Joško Vizjak je 30. nov. 1936 poročal v domovino: „V Basantiju ne vedo niti stari ljudje, da bi bila pri njih takšna lakota, kakor jo imamo sedaj. Zaradi slabe letine zadnjih štirih let je kmečko prebivalstvo popolnoma ubožalo. Na stotisoče beračev prosi od vrat do vrat ...

To basantsko lakoto smo zaslutili tudi mi, pa smo nakupili riža za vsako ceno, samo da bi mogli ljudstvu pomagati in ga rešiti smrti. Spomladi smo navozili v rižno zadrugo okrog 100.000 kg riža. Ko so prišli zelo hudi dnevi lakote, smo začeli z razdeljevanjem, in ko se je razvedelo, da smo odprli rižno zadrugo, so prihiteli ljudje z eno samo prošnjo: Oče, samo malo riža! Reši nas smrti! Na naši misijonski postaji se dnevno zbere do tisoč ljudi.“

Leto dni pozneje je sredi velikega dela ostal J. Vizjak v Basantiju – sam. „Popolnoma sem izčrpan ... Prej sem vsak dan delal do ene ponoči, zdaj do dveh ali treh zjutraj. Nikdar več ne bom prišel do urejenih razmer.“ (Pismo 28.4.38)

DOMAČI DUHOVNIK V BASANTIJU

Ko je 1975 p. Gabrić zapustil Basanti, je misijonsko postajo izročil domačinom, sam pa se je odpravil ustanavljat krščansko središče Mariapolli. Basanti od takrat vodita po dva domača duhovnika. Sedanji župnik Subrata Kanji, se je na župnijsko delo pripravljaj pri J. Cukaletu. Dobro pozna 24. Parganas, saj je domačin iz sosednjega Kharija. Njegov duhovniški poklic so oblikovali tudi naši misijonarji. Posebno rad se spominja Demšarja, Joška Vizjaka in br. Vidmarja. Vizjak se je zanj zanimal in mu pogosto pisal, ko je kot gimnazijec živel v Kalkuti. Spoštljivo govori o Vidmarju, „ki je zvečer šel zadnji spat, zjutraj pa je prvi vstal, ves dan pridno delal in bil priljubljen, čeprav je tudi od delavcev zahteval pridnost in ni trpel brezdolja.“

Domačinu ni lahko upravljati župnijo, ki so jo zapu-

Župnik Subrata Kanji z redovnico domačinko in z ministranti

stili tuji misijonarji. „Sin zemlje“ navadno nima takšnih finančnih možnosti kot oni. Indijski duhovnik, ki je po Gabričevi smrti prevzel Mariapolli, ni skrival zaskrbljenosti, ker „kdo bi mogel hoditi po Gabričevih stopinjah?“

Basantski župnik Kanji vidi v tem poseben izziv, s katerim se želi spoprijeti.

Spominjam se, kako je skupina mladih prišla k misijonarju z načrtom. Priredili bomo proslavo, vse bomo uredili, samo denar nam dajte za stroške. Zdelo se jim je naravno, da bo misijonar stvar podprl, saj ima denar ... Ko so naši ljudje v denarni in materialni stiski, pričakujejo pomoč od župnika in včasih tudi od škofa. Zdi se mi, da je nekaj nezdravega v tej naši vzgoji, ko so verniki tako odvisni od nas, tako nesamostojni. Verjetno so prvi misi-

jonarji srečevali predvsem uboštvo, sočustvovali so z reveži, imeli so sredstva, in ko so ljudem pomagali, se je vsem zdelo naravno, da eni le dajejo, drugi le sprejemajo.

Se to mnenje spreminja?

Zdaj si bolj prizadevamo za solidarnost, ozavešcanje, samostojnost. Vsi dajemo in vsi sprejemamo. Vendar se stare navade le počasi spreminjajo, posebno ker v škofiji glede tega še nimamo jasnih dogovorov in načrtov.

Ko sva že pri načrtih, Kanji, kako gledaš na bodočnost krščanstva sredi te množice hinduistov?

Mislím na svojega profesorja na univerzi, hinduista, globoko vernega brahmana, ki je primerjal krščanstvo in hinduizem. Pri nas opaža resnost, disciplino, izdelan

verski nauk, v hinduizmu pa vse to pogreša. V naših cerkvah doživlja mir in mu je vseč dostojanstveno, z molitvijo prežeto bogoslužje in nedeljsko bratsko srečanje vernikov, v templjih pa ni tišine in ni duha zbranosti. Ob tem profesorju sem tudi sam začutil prednost krščanstva, obenem pa sem ob krščanskih poznavalcih sanskrtskih svetih knjig tudi v hinduizmu odkrival bogastvo vere in način, kako se Bog razodeva ljudem.

Nekatere evropske kristjane in tudi neverne privlači indijsko duhovno ozračje. Se ti zdi, da je Indija res tako duhovna, verna, molitvena?

Evropejci prihajajo predvsem zato, da bi našli notranji mir, da bi uredili svoje osebne probleme. Vprašanje je, če potrkaajo na prava vrata ... Med kristjani in med hinduisti v Indiji srečaš modre, globoko duhovne osebnosti, ki izžarevajo globok mir. Blagor tistemu, ki pride v pravo okolje.

Tujce privlači v Indijo tudi mnenje, da je Indija dežela nenasilja.

V Gandijevem času so veliko govorili o nenasilju. V naših dneh pa mladi, predvsem izobraženci, vidijo veliko krivic, zlorab oblasti, podkupovanja, nekaterim se tudi zdi, da ni pravega izhoda iz tega začaranega kroga. Takšni naglašajo, da bo le nasilje prineslo pravičnost in mir. Tako je pri nas v Bengaliji usmerjena npr. marksistično-leninistična stranka, v kateri je večje število izobražencev. Vendar si ljudstvo ne želi nasilja, o katerem vsak dan poročajo časopisi. Posamezni Indijci so miroljubni, nasilne so le nekatere organizirane skupine.

MORAPAJ

Belgijca p. Delplacea, ustanovitelja misijonov v 24. Parganasu, najdemo na področju Morapaja že leta 1875. Morapaj je postal tako važno področje, da je obsegal tudi Basanti, Khari, Baidiapur in pristaniško mesto Diamond Harbour. Domače sestre sv. Ane se posvečajo šolam (zdaj imajo nekaj nad 500 učencev), kliniki, porodnišnici, vzgoji mater in deklet in seveda evangelizaciji na misijonu in po vaseh. Do 1970 so bile v Morapaju tudi sestre loretinke in med njimi najbolj znana Magdalena Kajnč.

Župnijski dom z visokim vhodnim stopniščem, s stebri in široko verando je res lepo grajeno poslopje. Nadstropju pravijo kar Sedejevo nadstropje, ker ga je Viktor Sedej sam zgradil in utrdil z železnimi drogovi.

Na tej Sedejevi verandi sva sedela s katehistom Barnabasom, ki je obujal spomine na svojo mladost in na 30 let katehetske službe. Ima osem otrok in vsi so končali gimnazijo. Vse življenje je preživel v Morapaju, zato je dobro poznal Sedeja, Kajnčevo, Demšarja, Ehrlicha, Polgarja, Gabrića ... S trezno, premišljeno besedo je opisoval njihovo podobo, sam pa sem si skrbno zapisoval njegovo pripovedovanje.

VIKTOR SEDEJ

Sedej je bil naš učitelj in zelo rad sem bil njegov učenec. Po znanju je očitno presegal vse druge misijonarje in je svoje talente pokazal že kot profesor na tehniški šoli v Hazaribaghu.

Bil je mož znanosti in nas je uvajal v nov, znanstveni pogled na svet. Bil je dober matematik, geometer, gradbenik, mizar in kmetovalec. Predvsem je imel rad astronomijo. Zvečer, po napornem dnevu, je sedel z ljudmi in jim razlagal zvezde in planete, fiziko, matematiko, govoril o poljedelstvu, o gradnjah, o elektriki, o razvoju letalstva, o življenju v morjih, o rekah in živalih ... Bil je res učitelj preprostih ljudi, pravi guru.

Sam je izdelal klopi, ki so še zdaj, po 50 letih v šolskih razredih, povišal je župnišče, dal nam je elektriko,

ko je še ni bilo nikjer na našem področju. Rad je imel vodo, reke, obrežja in je podpiral izdelavo in nakup čolnov, ki so vzdrževali zvezo z vasmi. Z dijaki je hodil na izlete in ko se je zvečer ohladil v ribniku (bil je dober plavalec), se je še dolgo pogovarjal z mladimi in z učitelji.

Po srcu je bil kmetovalec, učil nas je pametnega obdelovanja polj, uvajal je namakalne naprave. Za misijon je dokupoval zemljišča, da je širil posestvo in prostor za šole, igrišča, njive ... Ko je učil katekizem, je obenem razlagal znanstveni pogled na svet, ker je hotel razumno vero, čustvena mu očitno ni bila pri srcu. Skrbel je za dobre učitelje ne glede na njihovo vero in tudi katehiste je redno poučeval, kako naj pridigajo in razlagajo verski nauk. Po postavi je bil visok in njegova moč je bila povesod znana.

MAGDALENA KAJNČ

Med redovnicami je bila najbolj znana Magdale-na Kajnč, ki je večino dnevnih ur preživela v disper-zerju; tam je sprejemala več sto bolnikov dnevno. Izredno so jo spoštovali. Rekli so ji Ma, to je mati, govorili so, da je čudodelna zdravnica, še več, nekateri so bili prepričani, da je Dhatri – ljubeče božanstvo; nekateri hinduisti so izjavljali, da so postali kristjani prav zaradi nje. Ko so hinduisti govorili o svojih božanstvih, jim je sproščeno oznanjala Jezusa kot odrešenika vseh ljudi.

Odkod ta vpliv? Ljudje so bili prepričani, da jih je ozdravljajal že dotik njene roke, ker je bila tako polna Boga.

Bolnikom je vedno dala poljubiti križ in jih spodbujala k zaupanju, da je Jezus tisti, ki nas rešuje. Pri tem je sama čistila in obvezovala najhujše rane, zavzemala se je za dojenčke in otroke in za zapuščene bolnike, ki jih je odkrivala na svojih potovanjih po vaseh. Obenem z zdravili je nosila hrano in obleko.

Dispanzer Magdalene Kajnč

Bila je v Morapaju, ko sem bil še otrok in ko sem se po svojem študiju vrnil iz Kalkute, je še bila med nami in sem jo pozdravljal kot svojo mater. Tudi nekatere druge redovnice so bile zelo priljubljene, ker so skrbele za ljudi, toda le Magdalena Kajnč je bila njihova Dhatri.

LOJZE DEMŠAR

Najznačilnejša poteza v Demšarjevem značaju se mi je zdela dajamilo-srčnost, ker je bil tako poln dobrote do človeka. To smo doživljali posebno v času velike lakote, ko smo mrtve lahko našli tudi na poljih. Demšar je bil usmiljeni Samarijan, sredi vasi je ustanovil kuhinjo in s čolni so ljudem odvažali hrano kičuri – riž z omako. Od države je kupal riž in ga hranil v velikem skladišču, da je mogel pomagati ljudem. Skrbel je tudi za učiteljstvo in sodelavce, da niso trpeli lakote. Za požrtvovalno službo v tistem kritičnem času je prejel državno odlikovanje. Pri skrbi za reveže mu je pomagal tudi Janez Ehrlich.

Kot deček ministrant sem z Demšarjem hodil po vaseh. Če sem obnemogel, me je vzel na ramena. Zdi se mi, da sta si bila kot misijonarja najbolj podobna Demšar in Gabrić; družila ju je gorečnost in človekoljubnost. Rad bi kaj napisal o Gabriću kot o vzornem misijonarju, ki je deloval med preprostimi Adivasi, med katerimi je doživljal veliko uspehov in razočaranj.

STJEPAN POLGAR

Polgar je bil v Morapaju od 1951 do 1958 in nato več let od 1972 naprej. Poznali smo ga predvsem kot gra-

ditelja cerkva in kot sposobnega vrtnarja. Neprestano je zbiral sredstva in zidal cerkve, obenem pa kopal ribnike za ribogojstvo; tako smo dobili tudi vodo za sadovnjake in vrtove.

KATEHIST – VZGOJITELJ

Barnabas je prepričan kristjan in sposoben katehist, ki je vse življenje preživel z misijonarji in se oblikoval v zrelega vzgojitelja in voditelja krščanske skupnosti.

„V kino dvorana in po televiziji zelo pogosto prikazujejo prizore iz Ramajane in Mahabharate. Tako pri ljudstvu ohranjajo hinduistični pogled na svet. Tudi mi ne smemo biti slabokrvni verniki, ampak moramo svoje krščansko prepričanje oznanjati s petjem, z igrami, s srečanji, pri katerih prepevamo evangeljska besedila (kirtan). Zato sem tudi sam napisal pet ljudskih iger.“

ŠE O SEDEJU

Župnik Ponkoj Poti se ob spominu na Sedeja sproščeno nasmeje:

„Sedej je bil legenda 24. Parganasa. Očitno je vzbujal domišljijo Bengalcev ta velikan, ki je tehtal več kot sto kilogramov. Bil je močnejši kot kdorkoli v pokrajini; zgodbe o njegovi moči so še žive.“

Ko so ga na poti obstopili razbojniki, da bi ga opleni, je stopil s kolesa in ga začel grozeče vihteti, da so se parji iz strahu razbežali.

V ribnik je padel voz z vprego dveh volov. Vaščani čani si niso znali pomagati. Sede je zahteval vola in se še sam vpregel skupaj z njim in – izvlekla sta voz.

Ko se je pri basantskih zvonovih zamajalo ogrodje, je Sedej sam zadržal železno prečno gredo, ki se je začela nagibati, in tako je rešil delavce, ki so bili spodaj.

Nekega dne je voda odnesla Sedejev čoln. Muslimani iz oddaljene vasi so si ga prisvojili. Sedej je poslal skupino fantov, ki so od muslimanov zahtevali čoln nazaj. Ugrabitelji so postavili ceno: 500 rupij. V redu, so rekli fantje, dajte nam čoln in pridite po denar k Sedeju, on vam bo vse izplačal. Fantje so torej dobili čoln, štirje muslimani pa so pred župnišče prišli po denar. Na vratih se je pojavil velikan Sedej. Razkoračil se je in z rokami podprl poboje vrat. Zagrmel je: Pridite sem k meni po denar, tu ga dobite! V strahu so se razbežali.

Morapajčani pripovedujejo, kako je Sedej dogradil župnišče. Sam je postavljaj in povezoval močno železno ogrodje, ki ga tudi zdaj, po 45 letih, lahko občuduješ.“

Jože Cukale se spominja Sedeja kot družabnega sobrata, ki se je rad pogovarjal in je bil izredno učen. V grščini je navajal odlomke iz Homerja, govoril je latinsko, nemško, francosko in seveda angleško in bengalsko. Bil je navezan na zemljo in je rad imel kmečko delo, kakor nekdanj na prostrani domači kmetiji na Mavsarjevem griču.

V kalkutskem kolegiju je umiral od čeljustnega raka. V hudih bolečinah je vzdihoval: Baba goo – O jej! Močno telo se je izsušilo in omahnilo tako zgodaj ...

RAGHAPUR

Šola v Raghapurju

Raghapur je nekakšna pražupnija celega 24. Parga-

nasa. Po prvih bežnih poizkusih misijonarjenja sredi prejšnjega stoletja (1840-1847) in po umiku stalnega duhovnika iz Basantija in Kharija (1876) sta ob koncu prejšnjega stoletja ostali le še dve dejavni središči: Raghapur in Morapaj.

Že 1890 je Raghapur dobil mogočno cerkev, na katero so ljudje še danes ponosni; vse je skladno izdelano: stopnišče pred glavnim vhodom, umetniško oblikovani stebri in nad njimi dva majhna zvonika, za njima širok zvonik z visoko koničasto streho. Cerkev pričuje o prizadevnosti takratnih misijonarjev, ki so sredi nerazvitega podeželja zgradili tako mogočen krščanski tempelj.

V Raghapurju so se zvrstili Poderžaj, J. Vizjak, Ehrlich, Demšar, Polgar ... Leopold Vidmar je zgradil velik zavod za fante. Ob cerkvi še visijo zvonovi, dar slovenskih vernikov.

Stjepan Polgar spoveduje

STJEPAN POLGAR

S Polgarjem sem se srečal v raghapurskem župnišču. Zdravstveno je oslabel, tako da ne vrši več rednih dušnopastirskih opravil. Vedno se je zanimal za vrtnarstvo in sadjarstvo, zato mi je z veseljem razkazal župnijski vrt, v katerem vsak dan dela. Več časa

ima tudi za molitev, v kateri podoživlja svoje bengalsko popotovanje po vaseh in skozi mesta 24. Parganasa: Khari, Baidiapur, Diamond Harbour (kjer je zgradil cerkev in ustanovil krščansko občestvo), Kalianpur (kjer je postavil cerkev sv. Štefana), Morapaj, Raghampur ....

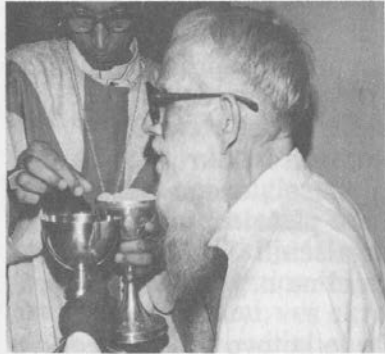
Zatrjeval mi je, da je srečen, da je celo „in perfect condition - v odlični formi“. Koga ne bi razveselilo takšno zadovoljstvo, ki so ga izžarevale besede in pogled? Vsekakor se je razveselil obiska iz domovine.

„Vedno sem rad delal, hodil od vasi do vasi, gradil mostove med ljudmi. Prizadeval sem si za prijaznost, ki jo Indijci tako cenijo. Nikdar nisem vozil avtomobila ali motorja, vedno le kolo ali pa sem hodil peš. Zanimal sem se zlasti za poljedelstvo, zato so vaščani prihajali k meni po nasvete. Trudil sem se, da bi zanje storil vse, kar je mogoče. Pri gradnjah so mi pomagali mnogi dobrotniki; zgradil sem 14 cerkva in kapelic.“

P. Cukale mi je pripovedoval o preizkušnjah, s katerimi se je Polgar srečeval. Včasih je celo sodelavce zalotil, da so kradli iz misijonskih skladišč. V Baidiapurju so se nakopičili nesporazumi in razvnele politične strasti, tako da so župnika Polgarja izgnali iz hiše in ga pretepli. Sestre so mu priskočile na pomoč, vendar je moral peš in brez prtljage oditi iz kraja, nadškof pa je župnijo kaznoval tako, da jim je odvzel stalnega duhovnika.

LEOPOLD VIDMAR

Leopold Vidmar z domačim škofom

Tudi redovni brat Leopold Vidmar, zvesti sopotnik duhovnikov-misijonarjev, je moral skupaj s Polgarjem zapustiti Baidiapur. Basantski župnik Ponkoj Poti mi je pripovedoval o tistem nemirnem letu 1969, ko so vaščani,

nahujskani od političnih nestrpnih, zahtevali cerkveno zemljišče in izgnali Polgarja in Vidmarja.

Na Vidmarjevem traktorju so razbili luči, brat pa je zvečer sedel v traktor in vso noč vozil brez luči po nevarnih, nepredvidljivih vaških poteh. Sedel sem ob njem in mu z baterijo posvetil, ko je bila pot posebno težavna.

Vidmarja ste torej opazovali prav od blizu, v vsakdanjem življenju. Česa se posebej spominjate?

Bil je mož molitve. Vsako jutro je vstajal zelo zgodaj; najprej je v cerkvi molil, pripravil vse potrebno za mašo ob 5^h, potem pa je odhajal na delo. Vedno je našel čas tudi za branje. Bil je zelo razgledan, pripovedoval nam je zgodbe, razlagal skrivnosti narave, govoril tudi o znanosti. Rad sem ga poslušal, občudoval sem požrtvovalnost tega neumornega brata, ki je delal na poljih, vodil delavce in plezal po bambusovem ogrodju, ki ga je postavila njegova skupina zidarjev, s katero je gradil šole, zavode, redovne hiše in cerkve.

Tudi Filipa Mondola, katehista iz Gabričevega Mariapollija, sem povprašal o Vidmarju, saj je bil tri leta skupaj z njim v Basantiju.

Najbolj se je izkazal kot mizar. Uvajal nas je v mizarско delo in se z nami preprosto in prijazno pogovarjal.

Verjetno ni bil vedno le prijazen ...

Tudi razjezil se je, toda le takrat, ko delavci niso hoteli delati. Ni prenesel lenega postopanja brez dela. Delavce je dobro plačal in je rad z njimi poklepetal v tekoči bengalščini. Spoštovali so ga tudi zato, ker se je razumel na najrazličnejša opravila.

Največje Vidmarjevo delo je gotovo gradnje cerkve sv. Antona v Keorapukurju. „Takrat je ime 75 let, pa je skakal po lestvah in bambusovih drogovih kot veverica,“ se spominja Cukale. Bivanje v Cukaletovi župniji je še bolj povežalo ta dva zadnja slovenska jezuita na bengalskih poljanah. „Morava se paziti, saj sva ostala le še dva in je treba še marsikaj storiti,“ je Vidmar nekaj let pred smrtjo rekel keorapurskem župniku.

Cukale se o sobratu izraža spoštljivo in ljubeče.

„Vidmarja pozna skoraj vsa krščanska Bengalija in marsikdo izven njenih meja, saj je gradil v himalajskem pogorju (v Dardžilingu), ob njegovem vznožju (v Siliguriju) in po vsem 24. Parganasu. Mnogi njegovi učenci so zdaj pri kruhu, tisti namreč, ki so ubogali njegove nasvete, ko jih je uvajal v skrivnosti poljedelstva in obrtništva. Skoraj 50 let je bil zvest skupini slovenskih in hrvaških misijonarjev in sodeloval z njimi, posebno s Poderžajem in Sedejem. Kot kmečki sin je rad imel polje-

delstvo. Verjetno je bil prav zaradi tega tako povezan s Sedejem, ki je bil pravi strokovnjak na tem področju. Pri vsem delu ni zanemarjal teološkega študija in je rad posegal v razpravljanja o verskih vprašanjih. Rekli so mu »nezmotljivi«, ker ni zlepa popustil v svojem prepričanju. Imeli so ga radi, ker je bil iskren, pristen, duhovit, res brat med brati. Z leti je postajal popustljivejši in mehkejši. V njem so gledali redovnika, ki trajno živi v zavesti božje prisotnosti.“

Vidmar je s svojo dolgo belo brado, ki je v Indiji znak duhovnega moža, povsod zbujal pozornost. Na čelu je imel zaraslo rano: V Basantiju se mu je v roki razletel brusilni kamen in ga zadel v čelo; ko so ga operirali, mu je sestra za anestezijo dala kozarec žganja, drugega ni imela. Tudi na roki je imel rano: Ko je obešal svetilko, se je odmaknila stopnica in je obvisel na železnem klinu s pretrganimi kitami; ves okrvavljen se je na kolesu odpravil do bolnišnice, oddaljene 7 km.

Povsod so ga sprejemali s posebnim spoštovanjem. Hinduist ga je vprašal: „Kaj ste vi pravzaprav?“ On pa: „Nekaj podobnega kot vaši duhovniki.“ Ugovarjal je: „Ne recite tega. Naši duhovniki niso tako dobri kot vi.“

Svojo veličino je Vidmar pokazal tudi v boleznih in umiranju. Cukale pripoveduje:

„Zadnja leta je veliko trpel zaradi bolezenskih sprememb na jetrih. Skupaj sva opravljala duhovne vaje. Spominjam se, kako je ta izgarani trpin, že čisto izčrpan, vstopil v mojo sobo, da bi se spovedal; ni hotel stola, ki sem mu ga ponudil, pokleknil je na tla in se obtožil, sam pa sem znova občutil veličino tega velikega misijonarja.

Ko je umiral v kalkutski bolnišnici, sva ob mojem zadnjem srečanju skupaj molila slovenski očenaš. Besed ni mogel več izgovarjati, le ustnice je lahko premikal, pri zdravamariji pa so mu solze prišle na oči in mu zdrsele po obrazu.

KHARI

Misijonska postaja Khari je doživela podobno usodo kot Basanti: tja je prišel 1874 Belgijec Delplace, toda zaradi pomanjkanja misijonarjev sta bili postojanki Basanti in Khari opuščeni in sta se dolgih petdeset let morali zadovoljiti z občasnimi obiski duhovnika iz Morapaja.

V času velike lakote 1943 je misijon v Khariju vodil naš Sedej, ki je organiziral obsežno socialno dejavnost in rešil tisoče domačinov pred izčrpanostjo, nekatere tudi pred smrtjo. Že 1932 so v Khari prišle domače sestre sv. Ane in začele z vzgojo otrok. Poderžaj jim je pozneje zgradil novo hišo, Demšar pa gospodinjstvo in obrtno šolo.

STANKO PODERŽAJ

Rekli so mu „večni graditelj,“ pa je ugovarjal, češ da je prišel v Indijo oznanjat evangelij, ne pa zidat. Res je, da je oboje delal uspešno, načrtno in vztrajno.

Kje vse je gradil! Najznačilnejša se mi zdi njegova gimnazija v Raghapurju (1940). Ko vstopiš skozi glavni vhod, se znajdeš v široki dvorani z gledališkim odrom za predstave, nastope in skupne molitve, iz dvorane pa vodijo vrata v šolske razrede.

Zraven župnišča v Morapaju je zgradil zavod za dijake. V Kalianpurju je Polgar s sobratom Rodriguezom postavil mogočno cerkev z dvema zvonikoma (1957). Štirinajst let pozneje je Poderžaj vso zgradbo predružačil in po novih načrtih zgradil zelo lepo cerkev z zvonikom. Podobno je v Khariju postavil veliko cerkev na ruševinah manjše, ki je bila Sedejevo delo.

Uspešen je bil tudi pri katehizaciji. Verjetno si ni nihče toliko prizadeval za vzgojo katehistov kot on. Bil je resen, strog in zahteven, ko je vsak mesec zbiral katehiste in jih uvajal v teoretične in praktične vidike oznanjevanja. Ko je zavel svež veter vatikanskega koncila, se je Poderžaj – po skoraj 40 letih pastoralnega dela - težko prilagajal novim smernicam in skupnemu delu. Vedno je bil samosten, voditeljski, poln načrtov in energije, zato so mu tudi rekli, da je „mighty atom – mogočni atom“.

Kalkutski generalni vikar Francis Gomes mi je zelo spoštljivo govoril o Poderžaju:

„Najbolj je bil znan po prizadevanju za urejeno, načrtno poglobljanje vere na vsem področju, kjer je deloval. Kot dekan 24. Parganasa je imel za to več priložnosti. Svoje kateheze je skrbno pripravljaj.

Občudoval sem njegovo poznavanje družin. Redno jih je obiskoval in jih spodbujal, naj se zganejo, naj vzamejo usodo v svoje roke, da bodo gospodarsko neodvisni.

Navduševal jih je za ribogojstvo, saj je pri nas dovolj vode; z ribiči je odhajal k rečnim rokavom in tam prebil cele noči v upanju, da bo uspeh ribičem vlil novega poguma. Povsod je razvijal poljedelstvo in vrtnarstvo. Vem, da sem ga občudoval, ko sem ob njem preživel svoja dijaška leta.“

Gabrić je zapisal:

„Poderžaj je bil vzoren redovnik, neutruđen do zadnjega dne. Bil je strog do sebe in tudi do drugih, zato je imel mnogo občudovalcev, ne pa toliko osebnih prijateljev. Zelo pogosto si je dopisoval z misijonskim zaledjem in si je z mnogimi članki pridobil veliko zvestih prijateljev in dobrotnikov v Jugoslaviji in obeh Amerikah. Obiskal jih je 1974, po 42 letih misijonarjenja.

Z globokim spoštovanjem sem občudoval njegovo neuničljivo dejavnost, ki je izvirala iz poglobljenih verskih nagibov in apostolske gorečnosti. Kamor koli je prišel v 47 letih misijonskega življenja, povsod je zapustil vidne sadove svoje „atomske energije“.

Slovinci so od vseh misijonarjev najbolj poznali in podpirali p. Poderžaja, ker jih je s pismi Z bengalskih poljan, s članki in knjigami sproti obveščal o svojih podvigih in srečanjih z indijsko kulturo.

„Prosil sem vas v lanskih božičnih Poljanah (1972), da mi pomagata postaviti tri zidane cerkve. Z veseljem lahko za letošnji božič povem, da sta dve že dograjeni in blagoslovljeni. Tretja tudi že ima parcelo ... Medtem se je pokazala potreba četrte cerkve ... Popravljamo tudi ilovnate cerkve v štirih vaseh ... Poleg tega me z vseh strani dregajo, naj se vendar lotim tudi župnijske cerkve in

jo povečam ... S sredstvi Caritasa (indijskih škofov) smo z delom na cestah dali zaposlitev stradajočim: 51.000 delovnih dni. Škofje so nam za to delo dali olje in žito.“

Poderžaj se je zavedal:

„Nevarnost je, da namesto blagovestnikov postanemo zgolj proizvajalci in družbeni delavci brez izrecno duhovnega poslanstva ... Pred leti sem se odpovedal dolžnostim in časti krajevnega tajnika za prehrano. Okrajni glavar me je neznansko in ponovno prosil, naj vendar še vztrajam na tem mestu, pa sem mu dejal: Ko je dežela umirala od lakote, smo to delali radi in brez pridržkov. Zdaj pa takšno delo lahko tudi kdo drug opravlja. Moje delo je duhovno.“

Neumorni Poderžaj je začel bruhati kri, ko se je rak razbohotil na jetrih in želodcu. Pero v misijonarjevi roki je omahnilo. Cerkev v Kalianpurju je za kratek čas ostala nedograjena. Poslovil se je mož, za katerega so mislili, da bo vodil naš misijon, pa je svoje življenje le vzdal v temelje krajevne Cerkve 24. Parganasa, tako kot so to storili pred njim Mesarić, oba Vizjaka, Drobnič, Sedej, Demšar in drugi ... Vodstvo Cerkve so izročili domačinom in njihovem škofu.

REDOVNICE

Ko so se slovenska in hrvaška dekleta prijavljala za redovniški poklic in za Bengalski misijon, so jim duhovni voditelji navadno svetovali dve redovni skupnosti, ki sta že uspešno delovali v Bengaliji: hčere sv. Križa in Družbo blažene Device Marije ali loretinke. Prve so se posvečale

socialnemu, vzgojnemu in dušnopastirskemu delu na misijonskih postojankah in v bolnišnicah, loretinke pa so si izbrale za svoj apostolat šole, znane po zahtevnosti in uspešnosti. V teh šolah se je vzgajala predvsem mladina višjih, bogatejših indijskih slojev ne glede na vero.

LORETINKE

Tudi Mati Terezija je kot loretinke končala učiteljske v Kalkuti, nato pa učila in vodila šolo za 230 deklic. Med duhovnimi vajami v Dardžilingu 1946 je zelo jasno zaslišala notranji glas, naj zapusti to vzgojno delo in se posveti najrevnejšim. Dve leti pozneje se je s cerkvenim dovoljenjem poslovila od Družbe bl. Device Marije in osamljena odšla na svojo – takrat še neznano – pot.

To odločitev so mnoge loretinke sprejele z bolečino v srcu. Magdalena Kajnč mi je še 1982, ko sem jo, devetdesetletno, obiskal v Asansolu, pripovedovala, kako hudo ji je bilo, ko je Terezija zapuščala redovno skupnost, saj sta se skupaj podali v Dublin k loretinkam, skupaj odpotovali v Indijo (1928) in preživeli leto noviciata v Dardžilingu. Magdalena ji je bila kot starejša sestra, saj je bila 18 let starejša. Tudi sama si je želela služiti najrevnejšim in res so stotisoči revnih in bolnih prihajali v njenih triintridesetih morapajskih letih in pozneje v Asansolu, kjer je kljub devetdesetim letom še vedno hodila v dispanzer. Njeno srce ni bilo pri mladini višjih slojev, ampak pri revežih v vaseh, bolnišnicah in v preprostih dispanzerjih; rada se je tudi družila z manj izobraženimi domačimi sestrami sv. Ane. Ni pa hotela zapustiti svojega reda.

Mati Terezija je čutila drugače. Ena od sester v Asansolu mi je povedala, kako ji je Terezija dan pred odhodom iz Družbe zaupala: „Če tega koraka ne storim, ne morem mirno stopiti pred Boga.“

Z loretinko s. Beatrice sem se o tem pogovarjal v Keorapukurju.

„Naša pravila nas pošiljajo v šole, v elitne šole. Terezija je pravilno spoznala, da tam ne bo mogla služiti najrevnejšim med revnimi, zato se je odločila za izstop, Magdalena pa je tiho trpela; sprostila se je v bengalskih vaseh pri svojih bolnikih ... Z veseljem pa lahko povem, da smo v zadnjih letih loretinke sprejele za svoj apostolat tudi delo z ubogimi.“

Misijonarkam ljubezni Matere Terezije se je od

jugoslovanskih loretink pridružila še Frančiška Orzes, ustanoviteljica gobavskega naselja Šanti Nagar.

Naši misijonarji so pogosto srečevali GABRIJELO MIHAJLOVIĆ, ki je živel v Dardžilingu. Največkrat jo omenja Lojze Demšar.

„Povsod seje veselje, kamor pride. In praktična je. V Dardžilingu je takoj postavila novo hišo za uslužbence, v Simli je zgradila novo kuhinjo, v Asansolu je asfaltirala poti okrog šole, uredila vrt, prebarvala celo hišo ...“

Prva: Zdenka Miketinac, zadnja: Štefanija Miketinac

Loretinki ZDENKO in ŠTEFANIJO MIKETINAC, rodni sestri sem srečal v gimnaziji v Dardžilingu. Pripovedovali sta, kako težko je bilo v redovni skupnosti, ko je odhajala Mati Terezija. Govorila jim je: Ne veste,

koliko me stane ta odločitev. Zdenka in Štefanija sta vedno skupaj in zaupata v pravilno usmeritev svoje redovne družbe. V loretske šole hodijo večinoma hinduisti. Tako ti nekristjani spoznavajo in cenijo krščanstvo zaradi vzornega vzgojnega dela, vidijo pričevanje učiteljev in izgubljajo predsodke o krščanstvu kot o veri tujcev. Če se misijonarji ne bi posvečali šolam, katere obiskujejo tudi otroci najvplivnejših hinduistov in narodnih voditeljev, bi verjetno že pred leti hinduistične oblasti v marsikateri indijski državi onemogočile misijonarjem redno pastoralno delo.

V indijski Cerkvi opažamo napetost glede prednostnih odločitev: Je važnejše delo za uboge in za pravičnost, ali pa za vplivnejše sloje, s katerimi mora krščanstvo voditi kulturni dialog, brez katerega ne bo pristne indijske Cerkve?

Mirjam Zalaznik 1949

MIRJAM ZALAZNIK

je bila po svoji izobrazbi zelo primerna za apostolat loretink, saj je študirala na filozofskih fakultetah v petih evroskih mestih in že v domovini poučevala. O svojem redovnem in misijonskem poklicu se je posvetovala s

p. A. Prešernom. Z 29 leti se je odločila za loretinke, ki so jo v Indiji takoj postavile za ravnateljico šol v Allahabadu in drugje. Ko jo je 1964 obiskal duhovnik Vinko Zaletel, je bila kot ravnateljica v Kanpurju odgovorna za 1000 učenk.

MISIJONSKE MEDICINSKE SESTRE

Tri slovenske redovnice iz Družbe misijonskih sester (Medical Mission Sisters) so več let svojega apostolata posvetile indijskemu podkontinentu.

Zdravnica dr. GABRIJELA EHRLICH, sestra misijonarja Janeza in nečakinja prof. dr. Lamberta Ehrliča, je prišla na področje Rančija – zahodno od Kalkute – kot laiška misijonarka – zdravnica. Zdravila je tudi Jožeta Cukaleta, ko je trpel zaradi anemije in oslabelosti.

Področje Rančija je znano kot eden od najbolj cve-

točih misijonov v zgodovini Cerkve. Ob koncu prejšnjega stoletja je tam 200.000 Bengalcev prejelo krst. Najbolj priljubljen apostol je bil belgijski jezuit Lievens, borec za pravice brezpravnih proti oderuhom in veleposestnikom – zemindarjem („zami“ pomeni zemlja, „dar“ pa držati). Še pred sto leti so ljudje iz Rančija hodili z lokom v roki, zdaj imajo razvite krščanske skupnosti in so na uglednih, vodilnih mestih v državni in cerkveni upravi. Ehrlichova je v Čota Nagpurju spoznala svoj pravi poklic in stopila v Družbo misijonskih medicinskih sester

Podobno sta se odločili tudi rodni sestri dr. TEREZIJA in dr. AGNES ŽUŽEK. Skupaj sta študirali medicino v Saragozi in v Madridu, potem pa sta se pridružili Gabrijeli Ehrlichovi v Družbi misijonskih medicinskih sester.

Terezija Žužek s pakistanskima zdravnicama 1961

Agnes Žužek je odšla v Pakistan in potem v Afriko, Terezija pa najprej v Karači, potem pa v Vzhodno Bengalijo. Obema sestrama se je pridružila še SILVA ŽUŽEK, ki je 1963 stopila v isto redovno družbo in odšla v Afriko.

Med misijonarkami v južni Indiji zasledimo tudi karmeličanko MARIJO FRANKO in s. MARIJO FINK, frančiškanko Marijino misijonarko. Finkova je 27 indijskih let preživela v znamenitih Modrih gorah, v Ootakamundu, kjer frančiškanke vodijo vzgojne zavode.

OB GABRIČEVEM GROBU

NJEGOVO SLOVO

V umiranju in smrti je bil p. Ante Gabrić podoben svojemu Učitelju. V popolnem uboštvu, v velikem trpljenju, vdano in obzirno je svojega duha izročil Njemu, ki ga je poklical k sebi.

Službeno poročilo pravi, da mu je odpovedalo srce, vendar nam je misijonarjevo umiranje in smrt natančneje in verodostojno opisal njegov kaplan, škofijski duhovnik, domačin Sylvester Xavier.

Gabrić in njegov kaplan sta v ponedeljek, 17. okt. 1988, začutila hude želodčne bolečine, ker sta zaužila pokvarjeno hrano, Sylvester ves torek ni jedel in mu je bilo bolje. Gabrić pa je še v sredo zjutraj zelo trpel. Ta dan bi moral govoriti ženam pri njihovih duhovnih vajah, toda ko so prišle ponj, so ga našle v postelji. Popoldne je bil

Gabrić že pokonci; žene je nagovoril ob 3^h popoldne pri maši in še ob pol šestih zvečer. Očitno je pri tem trpel, tudi jesti ni mogel.

Okrog polnoči mu je bilo tako hudo, da je poklical kaplana, ki mu je dal zdravila. Kaplana je ponovno poklical ob 2³⁰. Šli so po zdravnika, ki pa ni prišel, ampak je poslal zdravila. Gabrić je zaprosil za zakramente, se spovedal, prejel obhajilo, bolniško maziljenje in blagoslov. Molil je zelo pobožno in držal razpelo z obema rokama. Ob koncu obreda je prijel Sylvestra za roko in rekel: „Oče, Jezus me kliče, moj čas je prišel.“ Kaplanu je izročil ključe in zaprosil, naj ga pokopljejo ob cerkvi pri Marijini kapelici. Pristal je, da ga odpeljejo v kalkutsko bolnišnico.

Ko so žene zvedele, da je patru zelo slabo, so se zbrale pred hišo in ko so ga na nosilih prinesli ven, so ga obstopile in jokale. Gabrić jim je v bengalščini rekel: „Odhajam. Kličem DŽAI DŽISU (Hvaljen Jezus) vsem vam, očetu Sylvestru, redovnicam in fantom v zavodu.“ Ženam je naročil: „Vrnite se v vasi in vsakemu zaželite Džai Džisu.“ Potem so ga odpeljali v bolniškem avtomobilu sester Matere Terezije. Bilo je okrog 4³⁰ zjutraj.

Med vožnjo je Gabrić zaprosil za vodo, toda ni je mogel več zaužiti. Ob 5³⁰ je pomignil Sylvestru, naj pride bliže in ko se je ta sklonil nadenj, ga je le pogledal in izdihnil. Na prsih je imel star križ, ki ga je spremljal na vseh njegovih potih. Tako so mrtvega Antuna Gabrića pripeljali v kalkutski univerzitetni kolegij sv. Frančiška Ksaverskega.

Že naslednji dan so izpolnili pokojnikovo željo, naj

S. Polgar, L. Vidmar, J. Ehrlich, A. Gabrić

bo pokopan med ljudmi, s katerimi je delil veselje in bolečine, ob cerkvi v Mariapolliju, kjer je s toliko gorečnostjo zbiral vernike in katehumene. Najprej je kalkutski

nadžkof Henry D'Souza maševal v univerzitetni kapeli, nato se je pogrebni sprevod avtomobilov odpeljal 60 km daleč na podeželje, na misijonsko postajo, ki jo je ustanovil sam Gabrić. Ob poti so se od pokojnega duhovnika, voditelja, socialnega delavca in prijatelja poslavljale skupine kristjanov in nekristjanov, molili so in jokali za najbolj priljubljeno osebnostjo na tem prostranem področju južno od Kalkute. Končno se je množica zgrnila v župnijsko cerkev v Mariapolliju in jo napolnila s petjem, z molitvijo in bolečino ob slovesu od ljubljenega očeta, katerega življenjska sveča je izgorela, ker jih je ljubil.

Eden od domaćih duhovnikov mi je rekel: „Vzljubil sem smrt, ko sem gledal njegovo mrtvo obličje.“

OBISK NA GROBU

Štirideseti dan po smrti Antuna Gabrića smo se iz Kalkute podali na žalostno romanje v naselje Mariapoli, da bi tam opravili slovesno mašno daritev ob grobu pokojnega misijonarja, zbrani okrog krajevnega škofa Linusa Gomesa in jezuitskega provinciala kalkutske province.

Bil je 30.nov.1988, dan po ciklonu, ki je pustošil po južni Bengaliji in Kalkuti in v nekajurnem divjanju zahteval okrog 500 smrtnih žrtev, v vzhodni Bengaliji, v Bangladešu pa okrog 10.000. Glavno cesto, ki povezuje Kalkuto z južnimi kraji, so že očistili, le tu in tam smo se še izognili drevesom, ki so padla na cesto. Opazovali smo posledice neurja. Razredčeni nasadi dreves, strehe na tleh, prevrnjene stojnice ... Povsod popravljanje, pokrivanje, sekanje in razvažanje polomljenih debel in vej. Nekateri

izkoriščajo nesrečo in sekajo drevesa v državnih nasadih ... Ljudje ob cestah so mračni, brez besed, vdani v usodo. Stiska je del njihovega življenja. Kljub temu pa se nekaterim očitno nikamor ne mudi. Njihove strehe bodo še dolgo ostale nepokrite. Sedijo pred hišo, se pogovarjajo in

Ob Gabričevem grobu

tudi kartajo. Pomislim na zgodbo o možu, ki je ležal na vrtu, ko je prišel delodajalec in ga povabil: Pridi, imam delo zate! Mož sede, zagleda pred seboj lonec z rižem in odvrne: Danes ne grem, imam še riža v skodelici.

Sredi tega nelepega premišljevanja me prekine Cukale z glasno pripombo: „Kristus nas uči delati. V tem je rešitev – v prizadevnem, vztrajnem delu.“

Približamo se vasi Malončo, 20 km severno od Mariapollija. Tam je Gabrić izdihnil prav ob robu svoje

župnije, na poti v kalkutsko bolnišnico, v petdesetem letu svojega misijonskega življenja.

Pridemo v Kumrokhali, v vas, ki jo je Gabrić izbral za središče župnije in jo preimenoval v Mariapolli, Mariji posvečen kraj. Tam je zgradil cerkev, župnišče in dom za revne dijake, povabil sestre Matere Terezije in jim pripravil redovno hišo (zdaj je tam 6 sester) in bolnišnico z dvema oddelkoma. Malo naprej je delavnica za izdelavo opank. Na področju župnije živi milijon in pol ljudi, večinoma so hinduisti, muslimanov je okrog 30 %, katoličanov le okrog 3000.

Pri maši sta o duhovniškem liku p. Gabrića spregovorila škof Gomes in provincial Matthew, v imenu župljanov pa so se mu zahvalili trije možje, očitno zelo žalostni. Po maši smo molili ob grobu, ki je izkopan ob cerkvi za glavnim oltarjem. V grob so položili tudi prgišče hrvaške prsti in stekleničko vode iz misijonarjevega rodnega kraja Metkovića. Nad grobom bodo postavili Marijino kapelico, kot je pokojni želel.

Ko so se podaljšale večerne sence, se s Cukaletom podava v vas. Dva protestantska fanta pripovedujeta, kako je Gabrić poskrbel za njuno šolanje. Možje nam pokažejo rižna polja po neurju. Vode ciklona so jih poplavile. Tam, kjer so zlata polja že poželi, ne bo škode, kjer pa je riž še zelen in poležan, bo žetev izgubljena.

Gabrića se vsi radi spominjajo. Pravijo, da je bil dober do vseh.

V tem naselju ni nikogar, ki bi mu Gabrić ne bil kaj dal. Ni vprašal, kakšne vere si.

Kaj je dajal?

Hodil je po vaseh in z ostrim očesom opazoval, kje je resnična potreba. Tu je bila slamnata streha že obrabljena, tam so se nevarno nagibali bambusovi oporniki. Potem je nakupil, kar je bilo potrebno, in nam dal.

Kaj pa ste vi njemu dali?

Poslušali smo ga, radi smo ga imeli, upamo, da bomo nadaljevali pot, ki nam jo je pokazal.

Na poti nazaj srečava skupino žena. Takoj pride na dan njihova stiska.

„Zdaj bi Gabrića potrebovali. Ciklon nas je zelo prizadel. H komu naj gremo po pomoč? On bi nam gotovo pomagal. Drugi tega ne bodo zmogli. Tudi ne bodo imeli njegove gorečnosti. Ob nedeljah je po štirikrat maševal.“

V NJEGOVI SOBI

Drugo jutro obiščem Gabrićevo sobo, pregledujem njegove stvari in – premišljudem. Umril je ubog, neverjetno ubog. Vse je razdal, kar je le mogel, tudi tranzistor je podaril. V sobi je nekaj preprostih kosov obleke, ki visijo na klinih, leseno ležišče, miza in stol, nekaj polic. Potem kupi pisem, znak izredne priljubljenosti in skrbnosti. Stotine naslovov prijateljev in dobrotnikov. Samo iz Avstralije čez 500 naslovov! Na pismih datum prejema in odgovora. Pisma napisana toplo, osebno, spoštljivo, s hvaležnostjo in z obljubo molitvenega spomina. Takšna so tudi pisma dobrotnikov.

Pogledam kopijo Gabrićevega pisma z dne 30. sept. 1988, dvajset dni pred smrtjo. Pisano je z roko in namenjeno prijatelju duhovniku, „dragemu i dobremu fra ...“ Na koncu pisma preberem: „Ja sam sa zdravljem prilično slabo: astma i srce, pa teško i disati i spavati i hodati, pa čak i čakutati. Ali moje srce još kuca, pa dragi moj, dok kuca, nek kuca i iskuca za Isusa i duše ... Puno, puno pozdrava dragom fra ..., sestrama i vjernicima, uz obećanje dnevnih molitava i žrtava – odani vam u Srcu Njegovom – o. Ante“.

Avstralsko dekle pošilja svojo fotografijo in dar deklici iz Mariapollija z besedami: „Draga sestra Ana,

evi ti tvoja sestra po Kristu šalje 10 dolara. Pa ti kupi sebi što hoćeš. Ja sam Marija. I živim u Australiji. Hvaljen Isus i Marija, Bog neka te čuva!“

V posebnem ovitku je Gabrić hranil najbolj osebne zapiske s svojih duhovnih vaj. Naslov: Dobri sklepi (od 1940 do 1981). Spoštljivo obračam stran za stranjo ...

-„Nikdar sladkorja ... ne pudinga.“ (1943)

-„Potrpežljivost do zadnje meje! Obzirnost in ljubeznivost tudi v malenkostih. Kadar le moreš, razveseljuj druge.“ (1951, 1971)

-„Spati na trdem.“ (1954)

-„Dvakrat tedensko post: torek in petek.“ (1954)

-„Vstati junaško in brez oklevanja – ob 3³⁰,“ (1954) „ob 4^h,“ (1971)

-„Ljubi uboge in bolne, najbolj uboge, prezirane. Imej res posebno ljubezen do njih!“ (1963)

-Leta 1981 je zapisal: „ON ima zate

- luč za vsako senco,

- načrt za vsak jutri,

- ključ za vsak problem,

- balzam za vsako bolečino.“

Za Gabrića ni več senc, načrtov, problemov in bolečin.

SPOMIN NANJ

V obeh domovinah – na Hrvaškem in v Bengaliji – je Gabrić ostal zapisan v hvaležnem spominu tisočev, ki so ga poznali. Gledali smo ga, ko je v zagrebški katedrali pozdravljal udeležence hrvaškega evharističnega kongresa;

sprejeli so ga bolj navdušeno kot druge ugledne goste in tako izražali spoštovanje skromnemu, izčrpanemu misijonarju v belem talarju.

Gabrićev kalkutski provincial p. Matthew je rekel o njem: „Prepričan sem, da je svetnik. Zasluži, da ga tudi Cerkev razglasi za svetnika. Rad bi, da ga razglasi skupaj z Materjo Terezijo.“

Profesor sv. pisma p. Mignon je izrazil podobno mnenje: „Globoko sem prepričan, da je Gabrić s svojim življenjem pričeval za temeljne krščanske kreposti. Naj omenim njegovo veliko ljubezen do Boga, gorečnost za blagor ljudi, nesebičnost, molitveno življenje, potrpežljivost in moč v trpljenju, kljub nasprotovanjem in neuspehom. On srečanjih z njim sem čutil, da postajam boljši, mirnejši, bolj zavzet za vse dobro. Ko je prihajal v Kalkuto, smo slutili, da je izreden, nenavaden človek. Imel je tudi svoje slabosti. Nekateri trdijo, da je bilo z njim težko sodelovati, ker je bil zahteven ne le do sebe, ampak tudi do drugih.“

Nekateri duhovniki poudarjajo njegovo dobroto in se jim zdi, da je bil predober, ko je dajal obleko, hrano, denar, ker „reveže ne smemo vzgojiti v berače“. Z Gabrićem je podobno kot z Materjo Terezijo: njuna dobrotelost je vzbudila vrsto različnih mnenj.

Katehist Filip Mondol, je bil Gabrićev zvest sodelavec. Misijonarja je spremljal na apostolskih potovanjih in opazoval, kako so se mnogi zelo revni vaščani prijavljali za pouk v veri, od Gabrića pa so prejeli tudi materialno pomoč. Misijonar jih je spodbujal, naj se oklenejo evangelija, pomoč pa je delil ne glede na njihovo

Katehist

vero. S pomočjo dobrotnikov in katoliških dobrodelnih organizacij je gradil hiše za reveže, kupoval čolne in ribiške mreže, zaposloval je ljudi, ki so gradili ceste in kopali ribnike .... Z ubogimi je bil ubog. Njegova dobrota je oznanjala evangelij. Ko so ga napadali, je odpuščal.

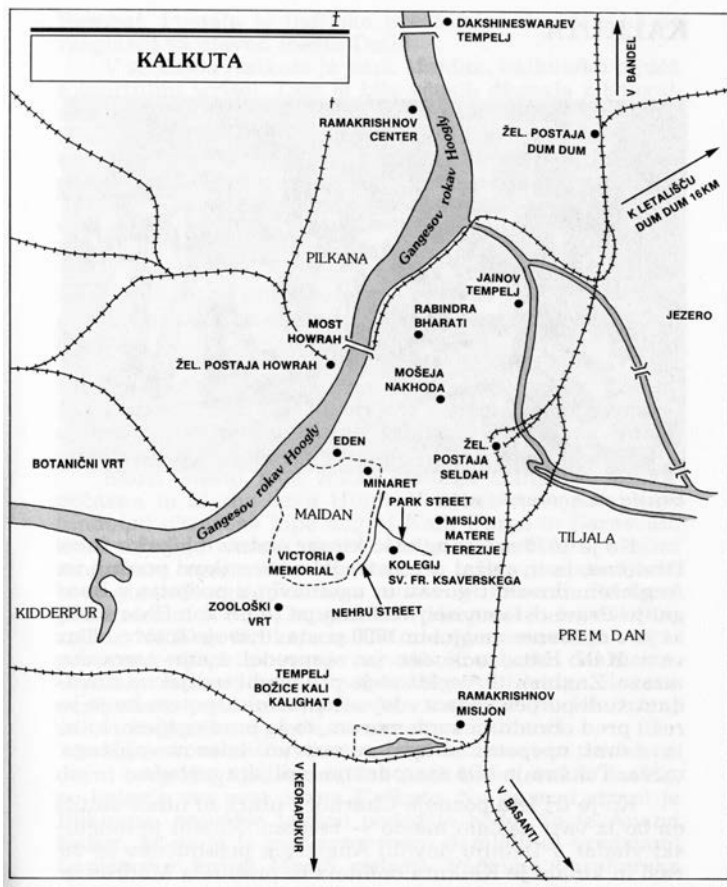
Filip Mondol pripoveduje tudi o mnogih Gabrićevih razočaranjih; bolelo ga je, ko so družine novih kristjanov čez nekaj časa opustile krščansko življenje. V eni vasi so od 76 krščanskih domov ostali zvesti le trije. V drugi vasi si je spreobrnjenec prilastil kapelico. V Tuškhaliju, prav blizu meje z Bangladešom, je zadnja leta ustanavljal Jezusovo mesto, Jesuspolli; kupil je zemljo, sezidal hiše, poslal tja krščanske družine. Ljudje pa so ga izkoriščali in si prilasčali župnijsko imetje ... Tudi katehisti, ki jih je plačeval boljše kot drugi duhovniki, so se mu uprli v času tik pred njegovo smrtjo.

Je bil njegov način misijonarjenja najprimernejši - sad zrelega, bratskega posvetovanja?

Gabrić je bil karizmatični oznanjevalec, poln božjega Duha in dobrote, podoben svojemu Učitelju, ki je hodil od vasi do vasi in delil dobrote, kot pričuje sveto

pismo. Zato ga je Učitelj blagoslovil in posvetil tudi s kelihom trpljenja.

KALKUTA

Brivec na kalkutski ulici

Ko je 1636 neki angleški kirurg ozdravil hčerko šaha Džehana, je hvaležni oče ustregel zdravnikovi prošnji in Angležem dovolil trgovati in ustanavljati podjetja v Bengaliji. Pravi ustanovitelj Kalkute pa je bil Job Charnock, ki je v deževnem avgustu 1690 postavil svoje šotore blizu vasi Kali Kata, odkoder je razpredel svoje trgovske mreže. Znameniti Anglež se je prilagodil indijskim navadam, tudi poročil se je z vdovo-domačinko, potem ko jo je odrešil pred obrednim samomorom, to je pred ognjem, ki bi jo moral upepeliti skupaj z mrtvim telesom njenega moža. Takšna je bila starodavna indijska navada.

Ko je tri leta pozneje Charnock umrl, ni nihče slutil,

da bo iz vasi nastalo mesto – velikan. Kmalu je mogulski vladar v Delhiju dovolil Angležem priključitev še 38 vasi in kmalu je Kalkuta dohitela in prehitela Madras in Bombaj. Postala je indijska prestolnica do 1911, ko so razglasili za glavno mesto Delhi.

V središču Kalkute je park Maidan, kalkutska pljuča s športnimi igrišči. Tam je bila včasih džungla z bengalskimi tigri, v vodnih rokavih pa so gospodovali krokodili. Ob parku je mogočna palača Victoria Memorial, spomin na kraljico Viktorijo, muzej britanskega imperija, bengalski Tadž Mahal, spomenik stoletne britanske oblasti. Tam je Nehrujeva cesta, tam so starodavne palače in vile, hoteli, banke, prodajalne in tudi vhod v izredno lepo in skrbno vzdrževano podzemno železnico.

V mestu je več velikih in majhnih parkov. Mnogo nekdanjih kipov in spomenikov, ki so te parke krasili, so podrli, postavili pa so nove: britanske heroje so zamenjali indijski.

Od Nehrujeve ulice se odcepi živahna ulica Park Street, kjer je katoliški univerzitetni kolegij sv. Frančiška Ksaverskega. Ob Tagorejevi rojstni hiši se dviga – njemu v spomin – univerza Rabindra Bharati za dramo, umetnost in glasbo.

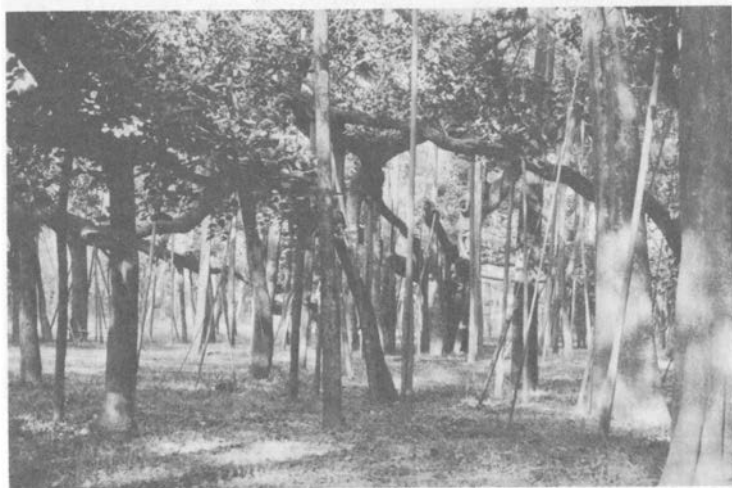
Skozi mesto teče rokav svetega Gangesa, široka, počasna in blatna reka Hugli. V njene vode potaplajo hinduisti okrašene kipe boginj Kali, Durge in Sarasvati, ko končujejo vesela praznovanja v čast tem svojim mogočnim zavetnicam. Klakuto si težko predstavljamo brez gigantskega jeklenega mostu – Howrah Bridgea, pod kate-

katerim tečejo Gangesove vode proti Bengalskemu zalivu. Na 30 m širokem in 450 m dolgem mostu je osempasovna cesta, ki povezuje zahodni in vzhodni del mesta. Gneča je res nepopisna in tako Howrah Bridge človeka neprestano preseneča, poln je vznemirjenja, ko čezenj valovi življenje ne glede na ure dneva ali noči.

Ko se iz središča mesta podaš čez most in prideš na desni breg Huglija, se znajdeš sredi barakarskih naselij, po katerih ves svet pozna Kalkuto. Na severni strani je Pilkhana, največje takšno področje bede. To je Anand Nagar, ki ga je (s pretirano mero domišljije) predstavil Lapierre v knjigi Mesto radosti. Podobna barakarska naselja srečujemo v raznih predelih velemesta, predvsem ob Park Cirkusu, kjer se množice, potisnjene ob rob življenja, zbirajo v Tildžali in Prem Danu (kar pomeni Dar ljubezni); povsod so med njimi misijonarke ljubezni Matere Terezije.

Ob Hugliju se je razvilo kalkutsko pristanišče. Prav ob reki sredi mesta so tudi Edenski vrtovi, veliko jezero in budistični tempelj, ki so ga prenesli iz Burme in tu postavili 1854. Tam je tudi stadion za kriket, najpriljubljenejši indijski šport. Navdušeni so tudi za hokej na travi in nogomet. V botaničnih vrtovih lahko občuduješ mogočno, 200 let staro banjanovo drevo s 600 vejami, ki so se spustile do zemlje in se razrastle v nova drevesa. Tako zavzema eno samo drevo nad 400 m² površine.

V mestu, znanem po verskih procesijah, je veliko templjev raznih ver. V mošeji Nakhoda lahko moli 10.000 muslimanov. Znak muslimanske prisotnosti je tudi 58 m visok minaret. Najstarejša krščanska cerkev (1724) je

Drevo banjan

armenska cerkev svetega Nazareta. V njej je ohranjen najstarejši nagrobni spomenik iz leta 1630, znak takratne krščanske prisotnosti. Posebno razkošni so hinduistični templji. Najbolj priljubljena boginja Kali, upodobljena kot strašna, maščevalna žena, ki se bori z zlom, ima svoj znameniti tempelj, kjer zdaj ne darujejo več ljudi, ampak kozličice. Ob templju je Nirmal Hridoj, dom umirajočih, za katere skrbijo misijonarke ljubezni in jih je obiskal Janez Pavel II., ko je prišel v Kalkuto.

Zanimiv je tempelj Ramakrišne, ker je zgrajen deloma kot cerkev, deloma kot mošeja in tempelj, da tako oznanja nauk Ramakrišne, ki je učil, da so vse vere v svojem bistvu ena sama vera. Tam, kjer je Ramakrišna to spoznal, stoji dvanajst templjev v čast bogu Šivi in svetiš-

če boginje Kali.

* * *

Kalkuta, kako naj te opišem?

Mesto, ki nikogar ne pusti ravnodušnega. Najbolj neverjetno človeško mravljišče, kjer se mešajo različne kulture, saj privlači k sebi ljudstva iz vse Indije in tudi od drugod. Zahodna kultura se oblači v indijsko obleko in indijska se razkazuje v zahodnih oblačilih.

Mesto veselja, sproščenosti, procesij, proslavljanja. Marksisti častijo bogove in državni uradi so zaprti teden dni, ko slavijo vrnitev Durge, boginje z desetimi rokami, zadnji dan pa njene okrašene kipe in slike ob vsesplošnem veselju spustijo v Ganges, da jih valovi ponesejo k morju. To je Durga pudža, potem pride Lakšmi pudža, teden dni pozneje pa Kali pudža, praznik luči – Divali. Za Bengalce je to čas (oktober – november), ko si izmenjujejo darove in pozdravljajo novo leto.

Mesto indijske literature in umetnosti, dedič angleške arhitekture, kraj, kjer se družijo vsi indijski jeziki in vse vere, kjer so klubi pisateljev, ljubiteljev glasbe in pesništva.

Mesto nasprotij, razkošnega blišča in ubijajoče bede, nebotičnikov in največjih barakarskih naselij na svetu, kjer brezdomci umirajo na pločnikih in pod mostovi, kjer so ceste med divjanjem monsuna poplavljene, zrak onesnažen in poln hrupa vozil, vpitja, protestov, sprevodov ...

Največje indijsko mesto, nekdanja prestolnica, križišče trgovskih poti, industrijsko središče s tisoči tovarn

in podjetij. Tu so tovarne lokomotiv in vagonov, avtomobilov, strojev za tekstilno industrijo, tu je trgovina s čajem, ki prihaja iz Dardžilinga, z bombažem, ki ga pridelujejo ob Hugliju, z juto in nafto, ...

Mesto, v katerem je nastalo indijsko politično gibanje – narodna kongresna stranka (1885), kjer je bil tiskan prvi indijski časopis (1779) in kjer izhaja zdaj več kot 2000 časopisov in revij.

Kalkuta, mesto Ramakrišne, Vivekanande, Tagoreja in Matere Terezije.

UNIVERZITETNI KOLEGIJ SVETEGA FRANČIŠKA KSAVERSKEGA

DEMŠARJEV LIK

Enajstega oktobra 1967 se je Lojze Demšar zahvalil vrhniškim župljanom za slovo, ki so mu ga pripravili. Pismo razodeva misijonarjevo podobo – njegovo dobroto, nežnost, obzirnost, hvaležnost. Bil je prisrčen, pravi sin svoje dobrosrčne matere.

„Dragi vrhniški rojaki!

Kar ne morem pozabiti lepega slovesa, ki sem ga doživel na Vrhniki pred vrnitvijo v Indijo, saj ste mi tako lepo zapeli in mi dali šopek nageljčkov, rožmarina in roženkravta, pa še slovensko zastavico, ki je povezovala šopek. Molili ste zame in me obdarovali z ljubeznijo in dobroto. Srce mi je ostalo med vami.

Kar sem vam takrat po sveti maši obljubil, sem danes storil. Vzel sem rdeče nageljčke in rožmarin z roženkravtom, vse lepo povezal s slovensko zastavico in odšel na pokopališče, kjer počiva vaš rojak, dragi sobrat Viktor Sedej. Položil sem šopek na nagrobni kamen. Poslal sem svoj blagoslov daleč na zahod, tja v slovensko domovino, pod Drenov grič in na Vrhniko in njeno okolico, kjer so hodile noge naših misijonarjev Sedeja in Cukaleta.

Bog z vami in Mati Marija naj vas varuje na življenjski poti!“

Univerzitetni kolegij sv. Frančiška Ksaverskega

Demšar je bil takrat ekonom kalkutskega univerzitetnega kolegija sv. Frančiška Ksaverskega. Kolegij je

središče in srce bengalske jezuitske province, tam je provincialat. Redovna skupnost gostoljubno sprejema misijonarje s podeželja, ko prihajajo v velemesto po nakupih, k zdravnikom, na oddih, na najrazličnejša srečanja. In tam je mnogo let živel p. Lojze Demšar, nepozabni ekonom, prijazen, dober, uslužen do vsakega. „Jeznega nisem nikoli videl, vedno je bil ljubezniv,“ zatrjuje Cukale. Zelo vzgojno je vplival na mnoge študente, ki so pozneje vstopili v indijsko javno življenje. Tudi nekateri duhovniki se mu zahvaljujejo za spodbuden zgled, ki jih je nagnil k odločitvi za duhovni poklic. Župnik Ponkoj Poti se spominja Demšarja iz Morapaja: „Do mladih je bil očetovsko skrben in nežen. Ko so prišli k njemu, so vedno dobili prenočišče in hrano.“

Ko je bil v kolegiju, je rad obiskoval bolnike, jih fotografiral in slike pošiljal njihovim družinam. „Kako mi mineva čas, teden za tednom, mesec za mesecem? Tolažim, hrabrim, pomagam ... Nič izrednega, vse za duše in za Boga ... Dela je vedno dovolj v tako veliki hiši, kjer imamo okrog 50 naših patrov – učiteljev in profesorjev za učence ljudske šole in za 1400 gimnazijcev vseh barv, ver, kast in jezikov; imamo tudi univerzo.“ (Pismo 20. jan. 1957.)

Še spomin iz Kharija. Demšar je ob dveh popoldne ves izčrpan prišel iz misijonskega potovanja. Sedel je na stol in vzdihnil: „Lord, it is hard – Gospod, težko je,“ takoj nato pa: „But, Lord, it is sweet – Toda, Gospod, sladko je.“

Lojze Demšar je v svoji zadnji bolezni – odpovedalo mu je srce - prišel iskat zdravja v Slovenijo. Stano-

val je v redovni skupnosti v Borovnici; v ljubljanski bolnišnici je bil dvakrat operiran. V pismih, ki jih je iz domovine pisal v Bengalijo, je razodeval svojo navezanost na naš misijon: „Nikoli nisem bil bolj srečen kot takrat, ko sem, utrujen od poti, sedel k večerji, ki so mi jo v svoji revni preprostosti pripravili moji Bengalci. Legel sem k počitku na verandi, kjer sta spali tudi koza in krava, drugo jutro pa – spet na pot!“

Četrtega marca 1974 se je spomnil obletnice smrti svojega brata Toneta, ki je kot jezuitski bogoslovec umrl 34 let prej; zvečer je maševal zanj in molil tudi za brata Janka, prav tako jezuita, ki je hudo bolan ležal v ljubljanski bolnišnici. Po maši je rekel redovnemu bratu Goršku: „Grem k bratu Tonetu. Lahko pripravite grob zame, toda naj bo precej globok, ker za menoj pride še brat Janko. Tako bomo vsi trije bratje jezuiti počivali v istem grobu.“ Po teh besedah je šel počivat, drugo jutro je vstal, se oblekel in začel svoje jutranje premišljevanje. Med molitvijo je svoje zemeljsko življenje vrnil svojemu Stvarniku.

JANEZ EHRLICH

Ko je 19. jan. 1978 zastalo srce p. Janezu Ehrlichu, so prijatelji orisali značilnosti njegove osebnosti: pravičen mož, kot ga opisuje Sveto pismo, zvest Bogu, Cerkvi, jezuitskemu redu in svojim dolžnostim, discipliniran, vedno uslužen, dober prijatelj, ljubitelj ubogih, delavec za edinost kristjanov.

Državljan štirih držav: Rojen je bil v Žabnicah pod sv. Višar-

jami, v kraju, ki je bil do 1918 v Avstriji, pozneje v Italiji. Tako je mladostni študij opravil v nemščini in italijanščini. Njegov stric dr. Lambert Ehrlich, profesor teol. fakultete, ga je povabil na študij v Ljubljano in ob vzornem stricu je zorel tudi njegov duhovniški in misijonski poklic. Pridružil se je skupini bengalskih misijonarjev. Med drugo svetovno vojno so Angleži v Indiji pošiljali v taborišča nemške, avstrijske in italijanske državljane in tako se je v taborišču znašel tudi Ehrlich, ker je bil italijanski državljan. Izpustili so ga po letu in pol, ko mu je jugoslovanska vlada v Londonu podelila jugoslovansko

državljanstvo. Leta 1950 je sprejel tudi indijsko (svoje četrto) državljanstvo.

Nekaj let je sicer pomagal na bengalskih misijonskih postajah, toda predstojniki so hoteli izkoristiti njegovo znanje, ki si ga je pridobil na trgovski šoli v Ljubljani in Genovi. Sedem let je vodil računovodstvo v tiskarni v Rančiju, bil je provincialov tajnik, računovodja pri tedniku The Herald, zadnjih 15 let pa knjižničar univerzitetne in redovne knjižnice v kolegiju sv. Frančiška Ksaverskega. Znan je bil kot skrben, natančen, sistematičen in vedno vesel, ko je prosilcu lahko prinesel zaželeno knjigo. Mož dolžnosti.

Srčna kap ga je teden dni zadržala v bolnišnici. Predstojniku, ki ga je obiskal, je rekel, da ni potrebno zadržati se pri postelji in dodal v bengalščini: „Dža hobe, hobe – kar bo, pa bo“. S temi besedami je zvesti služabnik izpolnil svojo življenjsko nalogo.

Pri pogrebni maši se je od J. Ehrlicha poslovil p. Gabrić in ko je govoril o njegovi zvestobi Bogu, Cerkvi in bengalskemu ljudstvu, so mu solze zalile oči ... S prijatelji je molila tudi Mati Terezija. Ko je Jože Cukale Slovence po svetu obvestil o misijonarjevi smrti, jih je zaprosil, naj še kdo pride iz domovine ali zamejstva, „da nas nadomesti, ko zamahnemo zadnjikrat Bengaliji v pozdrav“.

Ehrlichova sestra Gabrijela je za Pogovore ob Gangesu napisala nekaj spominov na brata.

„Z Janezom sva se zelo dobro razumela in si pogosto dopisovala. V Indiji sva se mnogokrat videla in skupaj preživljala proste dni, saj je Ranči le kakih 30 km oddaljen od Mandarja. Pomagal mi je v začetnih težavah v tuji

deželi in mi svetoval pri odločitvi za redovni poklic.

Tudi domači so cenili Janezov nasvet v raznih družinskih zadevah. Leta 1978 je nameraval priti na dopust v Evropo; nestrpno smo ga pričakovali, toda prehitela ga je smrt 19. jan. 1978.

Čeprav se je dobro počutil, je zadnje mesece življenja pogosto mislil na smrt. Dvanajstega septembra 1977 mi je pisal: »Srečen sem in zadovoljen. Zdravje je, hvala Bogu, tudi dobro. Večkrat mi pride na misel smrt, na večno združenje z Bogom, ter obžalujem pomanjkljivosti v preteklosti.«

BRATJE

V vrvežu univerzitetnega kolegija so redovni bratje nepogrešljivi tehniki, hišniki, nabavljalci, ekonomski, zidarji, kuharji, vrtnarji in še marsikaj.

JOŽE LUKAN je 20 let (1947-67) posvetil kolegiju sv. Frančiška. Kljub najrazličnejšim opravilom je veliko bral in se pogovarjal o teoloških vprašanjih. Tako je spoznal svoj duhovniški poklic, se vrnil v domovino in v Mariboru 1974 sprejel mašniško posvečenje.

Zanimivo misijonsko pot je imel tudi brat BENEDIKT FOSTAČ iz hrvaške province. V Indijo je prišel 1937, vendar se je kmalu vrnil na Hrvaško, pozneje pa se je še enkrat podal na misijonsko polje, in to v Zambijo, kjer je deset let s svojimi velikimi sposobnostmi pomagal v tajništvu katoliških šol v Lusaki.

Od leve: M. Schmidt, L. Demšar, J. Ehrlich, J. Vizjak, A. Gabrić, L. Vidmar, J. Lukan

Zahodno od Kalkute, v Hazaribaghu, je deloval brat JANEZ RIBAŠ, izučen kovač. V kolegiju sv. Stanislava je bil ekonom, oskrbnik in pomočnik pri pastoralnem delu, zelo priljubljen pri sobratih in pri delavcih. Žal je kmalu umrl, izčrpan od zahrbtna malarije.

Dalmatinec NIKOLA BILIĆ, po poklicu mizar, je najprej živel v Avstraliji. Ko mu je umrla žena, se je odločil za poklic laiškega misijonarja v Bengaliji. Kmalu po prihodu v Indijo pa je vstopil v jezuitski noviciat v Hazaribaghu. Živel je zelo skromno in je bil znan po krepostnem, molitvenem življenju.

PROSTOVOLJCI OB KALIGHATU

TVOJ KLIC

Ne morem odtod, odkar sem

ujel vase

Tvojo veliko žalost

v smehljaju mlade gobavke.

Jože Cukale

Mahatma Ganhi je bil žalosten, ko je omenjal klavne daritve kozličev v kalkutskem templju boginje Kali v Kali-ghatu ob Gangesu. Želel je, da bi tak način češčenja prenehal. Od takrat je preteklo pol stoletja, glave kozličev pa še vedno padajo pod ostrino majhne giljotine.

Kali, najbolj priljubljeno božanstvo kalkutskih hinduistov! Njen obraz vzbuja strah, čez ustnice ji visi dolg jezik in prav je, da se prestrašiš, saj je Kali maščevalka in uničevalka. Zgodba pravi o njej, da je plesala nad telesi božanstev kot zmagovalka nad njimi, ko je opazila, da je teptala tudi svojega soproga, boga Šivo. Prenehala je s plesom in iztegnila jezik, češ: Zmotila sem se ...

Svami Vivekananda ji je posvetil pesem Mati Kali:

*„Nasilje je tvoje ime,
smrt se skriva v tvojem dihu,
vsak tvoj korak uničuje svet – za vedno.
Ti, Kali, uničevalka vsega!
Pridi, o Mati, pridi!
K njemu, ki objema obličje smrti
in pleše v uničevalnem plesu,
k njemu prihaja Mati.“*

Takšne misli so značilne za hinduistično versko filozofijo, v kateri ne velja načelo protislovja; smrt je življenje, krivica je pravica, kar je belo, je lahko tudi črno. Nekakšen nihilizem in nadih budizma, ki ne prizna osebnosti.

NIRMALA HRIDOJ

V zapuščenih prostorih ob svetišču Kalighat je Mati Terezija uredila dom za umirajoče, ki jih sestre najdejo po cestah, v kočah in ob železnici. Ime doma je Nirmala Hridoj, Brezmadežno Srce. Naj ti reveži umrejo kot ljudje, obdani z ljubeznijo, saj so morali živeti brez ljubezni in dostojanstva, odrinjeni prav na zadnji rob ...

Prostovoljke

Sestram pomagajo prostovoljke in prostovoljci z vseh strani sveta. Gledal sem jih, kako pomivajo, čistijo prostore, raznašajo hrano in zdravila ... in povabil Irko Angelo in Švicarki Anito in Ruth na pogovor v Keorapur, kjer ni velemestnega ropota in je zrak, ujet med kokosovce in bananovce, svež, kot se spodobi za zeleno bengalsko podeželje.

Zdi se mi, da je sodelovanje prostovoljcev in sester dobro urejeno.

Vodi nas tako imenovani koordinator, ki vsakega prijavitelca razporedi v primerno skupnost. Dom umirajočih v Kalighatu je le ena od osmih kalkutskih postojank. Povsod so seveda najrevnejši med revnimi. Prihajamo od vsepovsod. Številni so Japonci, v Evropi pa so prostovoljci Matere Terezije najbolj organizirani v Franciji in v Belgiji. Med nami so kristjani, judje, ateisti in seveda nekristjani azijskih ver. Starost ni važna, od 19 do 70 let. Včasih nas je preveč, včasih premalo, ker ni organizirnega prijavljanja.

Med seboj ustvarjamo prijetno skupnost, da se nihče ne čuti preveč osamljenega. Za nekatere je kalkutska preizkušnja prehuda in ne vzdržijo ali pa jim koordinator dodeli drugačno delo, npr. pouk otrok v angleščini, kakšno drugo pastoralno delo ali pomoč v glavni sestrski hiši. Nekateri pomagajo nekaj tednov, drugi nekaj mesecev, vedno pa le kot turisti, sicer ne bi dobili dovoljenja za bivanje v Indiji. Mnogi bi radi ostali, pa jim ne dovolijo.

Vsi želimo storiti kaj dobrega, Ob sestrah in bratih Matere Terezije v marsikom spet zagori vera, ki je ugasnila sredi razočaranj in trpljenja. V hišah, kjer živijo sestre

in trpini, je Bog otipljivo prisoten. Čutimo, da se dogajajo nerazumljive stvari, skrivnostni čudeži.

Stanujete pri sestrah?

Ne, stanovanje in hrano si moramo sami preskrbeti, s sestrami delamo od 8^h do 12^h, nekateri tudi od 16^h do 18^h.

Imate medicinsko izobrazbo?

Večinoma ne. V tej hiši umirajočih je lažje tistim, ki niso podkovani v medicini, ker bolje prenašajo nelogičnosti in se hitreje sprijaznijo z nepotrebni umiranj, ki bi jih drugod preprečila večja strokovnost in sodelovanje družbe ... Tu moraš sprejeti umiranje ali se razočaraš in greš ... Tudi sama sem se v začetku upirala tem smrtim, za katere se mi je zdelo, da niso potrebne, pa me je sestra, seveda Indijka, vprašala: „S kakšno pravico govoriš, naj ne umrjejo?“ Zdaj vem, da nisem jaz tista, ki odloča, kdaj naj kdo umre, sprejemam smrt, gledam tudi mlade, ki umirajo od tuberkuloze, infekcij, mamil, aidsa, tifusa, bilharzije .... Koliko smrti povzroča umazana mestna voda, toda kdo se zaradi tega vznemirja? V ljudeh je občutek, da je to usoda, karma, breme, ki ga nosiš s seboj v dolgem preseljevanju iz enega bitja v drugo. Vkljenjeni so v nizko kasto ali v nedotakljivost; mislijo, da si ne morejo pomagati.

Strežem umirajočim, ki si večkrat želijo smrti, saj so utrjeni od življenja, od okolja, od bolezni. Večkrat pomislím, kako se v Evropi borimo proti smrti in jo preprečujemo, jo z vsemi sredstvi odlašamo in bolnikom lažemo ...

Vaš način služenja zahteva res močnega človeka.

V sebi trdnega. Ne smeš ničesar pričakovati zase, ne

misлити, da boš ne vem kaj naredil, da si potreben, da bo tvoje delo cenjeno. Marsikdo ni zadovoljen z nami. Mimogrede: znanje angleščine je potrebno.

Mati Terezija nas je poučila, da smo izbranci, ker smemo biti z ubogimi. To je čudovito izkustvo, ko čutiš, da se s teboj nekaj pomembnega dogaja. Ko se vrnem domov, bom drugačna. Več bom mislila na trpeče in osamljene, manj pa nase, bolj preprosta bom in si bom prizadevala najti čas za druge. Nekaj podobnega kot tu bi rada delala tudi doma. Spominjam se starčkov s plastičnimi vrečkami, v katere zavijajo svoje bogastvo ... Poznam štiri prostovoljke, ki so zaprosile za vstop v redovne družbe, dva fanta pa sta se nedavno odločila za bogoslovje.

Kaj vam je najtežje?

Pri delu nas moti neorganiziranost, nelogičnost, čeprav je na koncu vse nekako urejeno. Naš evropski način mišljenja je drugačen. Sestre so strokovno premalo usposobljene.

V Kalkuti pa je najtežje prenašati hrup. Nekateri težko zaspijo sredi divjega bučanja vseh mogočih zvokov. Mir se navadno, ne vedno, uleže na Kalkuto po polnoči in najlepša je jutranja tihota okrog petih zjutraj, ko se velemesto še ni prebudilo, čeprav se sonce na obzorju že ponuja. Takrat gredo nekateri k maši v glavno sestrsko hišo, kjer živi 300 sester. Hrup z ulice preglasi mašna besedila. Mati Terezija ne dopušča mikrofona. Spet drugačna logika.

Žal v mestu ne nadzorujejo prodaje mamil. Lahko kupiš opij, heroin, valij ... in tudi to nas boli.

MESTO RADOSTI

Bil sem v barakarskem naselju Pilkhana na desnem bregu Gangesovega rokava, ob mostu Howrah, v zloglasnem Mestu radosti, Anand Nagarju, ki ga opisuje Dominique Lapierre. Ste brale njegovo knjigo?

Vse so prikimale.

Veseli me, da sem jo prebrala. Res me je prevzela. V Kalkuti pa sem videla, da takšnega Mesta radosti ni. Sestre knjigo odklanjajo, ker vedo, da takšnega „popolnega“ barakarskega naselja s samopomočjo in s solidarnostjo preprosto ni. Tudi naslov knjige mi ni všeč. Ljudje tam so ubogi, ker ne morejo izbirati. To ni radost. Veseli so le otroci, ker so se nedolžni prebudili v zanimivo življenje, toda ta radost hitro mine, ko stopijo v svet brezsrčnega prerivanja za prostorček pod soncem, ko se v njih prebudijo nagnjenja in se spremeni njihov značaj.

Mislím tudi na bogataše. Poznam družino, ki ima šest avtomobilov, sedem služabnikov, štiri šoferje ...

* * *

V Mestu radosti sva s p. Cukaletom obiskala družino Francoza Leona Jalaisa, odgovornega za socialno gibanje Pomoč ljudem (Šeba Sank). Leon in njegova žena že več kot dvajset let živita v tem barakarskem naselju in se trudita za ozaveščanje, vzgojo in solidarnost barakarjev, zato sta med njimi lepo sprejeta in priljubljena. Trije njuni otroci imajo indijska imena Prem (Ljubezen), Anu (Vesela) in Savitri (ime indijskega božanstva).

V njunem preprostem domu smo najprej posedli na

tla pred družinskim oltarčkom in molili. Pogovor je razodel, kako poznata dušo te prestolnice bede in podobnih madežev na halji človeškega rodu.

Poplavljene predmestne ulice

Leon je dal pisatelju Lapierru veliko podatkov za knjigo Mesto radosti. Prav tako mu je pomagal francoski duhovnik Laborde, ki je pred leti živel v Pilkhani in je tam začel s socialnim delom. Zdaj je v Siliguriju, pod Himalajo. Lapierre ni živel v Mestu radosti, le od časa do časa je tja prišel za kak dan in zbiral gradivo.

Leon nerad spregovori o knjigi Mesto radosti. „Ne

bi se rad pregrešil proti ljubezni,“ pravi. Skupaj z Labordom sta prizadeta, ker je pisatelj tako sprostil svojo ustvarjalno domišljijo, da se je preveč odmaknil od resničnosti. Užalil je osebe, ki jih poznavalci Pilkhane lahko prepoznajo v junakih Anand Nagarja. Organizacijski odbor Pilkhane ni hotel sprejeti 4 milijone rupij, ki jim jih le Lapierre namenil od izkupička prodaje knjige. Pisatelja Lapierra pa to ne moti preveč. Ko je jeseni 1988 obiskal Kalkuto, je omenil, da je prejel nad 70.000 pisem, kar je „znak hvaležnosti“ za zgodbo, ki jo je napisal „o sloju ljudstva, ki ga je družba prepustila uničenju“. Dodal je še: „Toda ravno ti ljudje v kalkutskih predmestjih so me naučili, da je zgubljeno vse, kar ni darovano.“ Te zadnje besede so znana misel Matere Terezije.

Frančiška Orzes

ŠANTI NAGAR

MESTO MIRU

V vzhodnem delu Kalkute, kjer je park Circus, so barakarji postavili svoje kolibe. Naselje bede. Mednje so prišle misijonarke ljubezni in zgradile veliko bolnišnico, zatočišče predvsem za stare in umobolne. Dom za 500 bolnikov. Velik napis nad

glavnim vhodom naznanja, da je to PREM DAN – DAR LJUBEZNI.

Med sestrami je tudi **FRANČIŠKA KSAVERIJA ORZES**, nekdanja znana voditeljica gobavskega naselja v Šanti Nagarju, Mestu miru. Tam sem jo leta 1982 obiskal in občudoval naselje, ki ga je ustanovila in 18 let vodila. Ko je 1985 odšla iz Šanti Nagarja, se je pridružila sosestram v kalkutskem Prem Danu. Tam sva se, ob skodelici indijskega čaja seveda, pogovarjala in obujala je spomine na svoje bogato življenje. Vedno je bila povezana z našimi misijonarji, predvsem s p. Cukaletom, od pokojnih pa naj omenim Demšarja, njenega dobrega znanca, ki je zapisal, da je Frančiška „vedno vesela in razpoložena in ko mašujem v njeni redovni hiši, me po maši počaka, da pokramljava“.

Frančiška Orzes je Hrvatica iz Svaljave na Slovaškem. Njen oče je kot gradbenik delal v raznih jugoslovanskih mestih in tako je Frančiška končala učiteljišče v Beogradu. Ko je bila v Skopju, je prosila p. Franja Jambrekovića, naj ji pomaga na poti v misijone. P. Jambreković je bil duhovni voditelj tudi sedanje Matere Terezije in Gabrijele Mihajlović. Vse tri so bile v skupini deklet, ki so jih v Skopju duhovno spremljali jezuiti in vse tri so vstopile k loretinkam, da bi se lahko tako pridružile bengalskim misijonarjem.

Učiteljica Frančiška Orzes je bila stara 22 let, ko je odpotovala v Indijo, kjer je v Dardžilingu vstopila v noviciat loretinskih sester. Učila je v Dardžilingu in v Kalkuti, kjer je spoznala in občudovala delo Matere Terezije za najbolj uboge med ubogimi. Končno je 1951 zapustila

loretinke in vstopila v mlado družbo Matere Terezije.

Kaj vas je k temu nagnilo?

Delovanje misijonark ljubezni je bilo bolj v skladu z mojimi misijonskimi željami. Ko sem se odločila za Indijo, sem hotela živeti med ubogimi, jim oznanjati evangelij in lajšati telesno bedo, Loretinke pa se posvečajo predvsem elitnim šolam in zato otrokom iz bogatejših indijskih in evropskih družin. Bog, ki kliče, me je vabil k revnim. To je poklic ...

Vrniva se k Šanti Nagarju. Kakšen je bil, ko ste prišli tja?

Ni ga bilo. Našla sem le hrib brez drevja, brez hiš. Oblast je takrat sklenila zapreti naselje gobavcev blizu Kalkute. Kam naj gredo bolniki? Sestre smo se ponudile, da bomo poskrbele zanje in Mati Terezija je dobila zemljišče v Šanti Nagarju, 25 km od Asansola in tam sem osnovala gobavsko naselje. Dogradili smo ga 1968.

Tam sem videl osem dolgih stavb, v vsaki pa stanovanja za 6 družin. Razen tega ste imeli še posebno vas za 36 družin gobavcev.

Zdaj ta vas ni več tako velika. Med vaščane gobavce so namreč prišli politični hujskači in spodbujali bolnike, naj se sestram uprejo in vzamejo vodstvo v svoje roke. Uprizorili so pravi upor. Gobavost je zahrbtna bolezen, ki uničuje človekove živce ... Tako smo 1983 morali vas razpustiti. Gobavcem, ki so hoteli oditi nazaj v svoje vasi, smo dali denar in preskrbeli prevoz. V naši vasi je ostalo 5 družin ... Služenje gobavcem ni idila.

Kako veliko pa je zdaj šantinagarsko naselje?

Stalno živi tam okrog 60 starih, zelo prizadetih ali

slepih bolnikov in 120 uslužbencev, ki so vsi gobavci in za delo dobivajo plačo. Od drugod prihajajo k nam zunanji bolniki, ker imamo zelo dobro organizirano bolnišnico s štirimi zdravniki, kirurgi, hinduisti po veri. Sester je 15.

Vaši načrti, sestra?

Nimam načrtov. Živim v trenutku, ki mi je dan, v njem spoznavam, kaj naj delam naslednji trenutek. Če smo majhni, je Bog v nas velik in On dela. Če smo polni sebe, smo HAVA – prazen zrak.

Znani ste kot story-teller, pripovedovalka zgodb, kot je prav za redovnico, ki se je udomačila v indijskem miselnem svetu.

Všeč mi je zgodba o štiriletni deklici, ki je vsak večer sedla v očetovo naročje in ga prosila, naj ji pripoveduje vedno isto zgodbo o treh živalih. Čez nekaj časa je oče posnel zgodbo na kaseto in jo zvečer dal hčerki z besedami: Saj znaš pritisniti na gumb. Ona pa njemu: To že, ampak kako naj potem sedim v tvojem naročju?

Pa veste, sestra, kako je bilo, ko je hinduist prišel v nebesa?

Vem le to, da so tam množice hinduistov.

No, ko je hinduist prestopil nebeški prag, je zagledal prelep vrt in množico srečnih ljudi. V sredi pa je videl še drug vrt, obdan z visokim zidom in tudi tam so bili srečni ljudje. Kdo pa je v tistem majhnem vrtu? ga je zanimalo. Povedali so mu: Tam so katoličani, ki mislijo, da so le oni zveličani.

BANDEL

V času mogočnega mogulskega vladarja Akbarja (1542 – 1605) so portugalski trgovci ob Gangesovem obrežju, severno od sedanje Kalkute, zgradili pristaniško in trgovsko naselje Bandel. Bengalija je ena od najplodnejših pokrajin sveta, zato ni čudno, da je privabila tisoče Portugalcev, ki so kot zasebniki, pustolovci ali obsojenci, izgnanci, sprti z domovino, zaživelih novo življenje na bengalskih poljanah, posebno ob Gangesu. Zgodovinarji poročajo o njihovem bogastvu, o brezskrbnem, neurejenem življenju brez zakonov, brez duhovnikov, brez kakršne koli oblasti, tudi brez povezave s Portugalsko. Akbar jih je podpiral, saj so njihove ladje vzdrževale živahno mednarodno trgovino, carinske dajatve pa so polnile mogulsko zakladnico.

V Bandelu, 150 km oddaljenem od morja, so pristajale ladje iz zahodne in južne Indije, iz Kitajske, iz Manile, z oddaljenih otokov, natovorjene s cejlonskim poprom, s kitajskim lesom, s porcelanom, dragulji, preprogami, bombažem, oblačili, pohištvom, sladkorjem, soljo ... in ne na zadnje tudi s sužnji.

Za prvimi trgovci so prišli misijonarji. Predvsem jezuiti so se v drugi polovici 16. stoletja podali na vse strani sveta, v novoodkrite dežele. Frančišek Ksaverski je obšel Indijo in Japonsko. Ricci je s svojim znanjem navduševal modrijane na kitajskem cesarskem dvoru, Robert de Nobili je zaslovel na jugu Indije kot mojster tamilskega jezika in kulture ...

Tudi v Bandel so prišli oznanjevalci evangelija,

avguštinci in jezuiti. Redovniki sv. Avgušтина so zgradili mogočno cerkev in samostan. Cerkev so posvetili Mariji Pomočnici, Morski Zvezdi, ki so se ji mornarji priporočali za srečno potovanje po morjih in rekah. Nad glavnim vhodom v samostan še zdaj vidiš vklesano letnico ustanovitve 1599.

Cerkev v Bandelu

Bandel zdaj ni več pristaniško mesto, razvil pa se je v znano božjepotno središče Bengalije in privablja množice kristjanov in hinduistov vseh kast. Svetišče in dom duhovnih vaj vodijo salezijanci, ki se v svojih zavodih posvečajo vzgoji mladine.

TEREZIJA MEDVEŠČEK

Svoje misijonsko delo je začel v Bandelu salezijanec Ivan Cigan, ki pa je žal še mlad umrl.

V senci Marijinega svetišča je vzgajala mladino tudi Terezija Medvešček iz Družbe hčera Marije Pomočnice. Ta pogumna žena je v Indiji že od 1931. „V teh letih sem bila na raznih misijonskih postajah, se učila petih jezikov,

Terezija Medvešček

živela med ljudmi raznih kultur, potovala do zelo oddaljenih vasi, spala na tleh, srečevala nevarne živali, tudi tigra, slone in kače ..... ponekod sva s sestro prišli v vasi kot prvi misijonarki in ljudje so naju povsod ljubeznivo spre-

jeli.“

Tako je bilo predvsem v prvem razdobju, ko je Medveščkova misijonarila med preprostimi prebivalci Assama v severovzhodni Indiji. Pastoralno je delala na podeželju in vodila dekliško šolo z 800 dekleti.

Pozneje se je posvečala predvsem vzgojnemu delu in ker je bila navadno ravnateljica šol, so ji rekli, da je večna predstojnica.

Zdaj živi v Kalkuti v salezijanski redovni skupnosti, ki vodi dekliško osnovno šolo in gimnazijo z 2000 učenkami. Vse sestre so že Indijke. Terezija z ponosom poudarja, kako se živa krščanska občestva bogatijo s številnimi duhovnimi poklici: „Naš tukajšnji inšpektorat je še mlad, leto in pol star, ima pa 78 postojank in smo v zadnjem letu odprli 4 nove v najbolj revnih in zapuščenih predelih, kjer se že obeta lepa duhovna žetev.“ (V pismu po vrnitvi v Indijo 1988.)

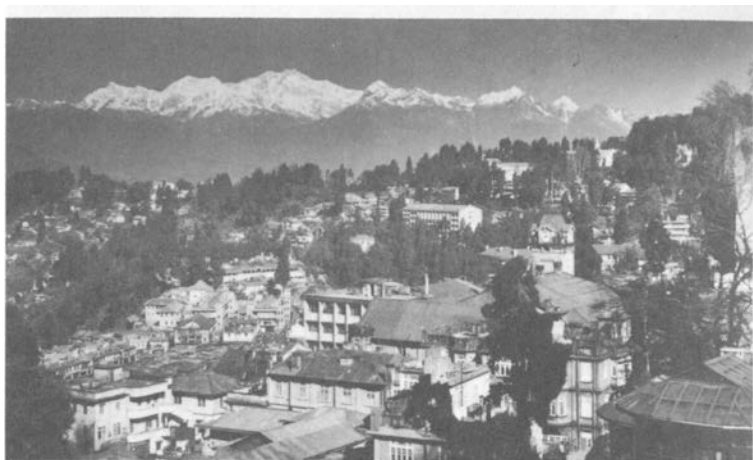
Terezija Medvešček je za ta razvoj darovala šestdeset let svojega redovnega življenja. V Indijo je prišla s prvo skupino naših bengalskih misijonarjev. Gledala je, kako s odhajali, ko jih je Gospodar življenja poklical, naj se spočijejo v Njegovem miru. Zdaj tiho pričuje za zvestobo apostolskemu poklicu in za notranjo srečo, ki jo Gospod daje tistim, ki ga ljubijo.

„Ko se oziram na svojih 60 redovniških let, lahko odkritosrčno rečem, da z božjo pomočjo nisem niti trenutek podvomila v svoj redovni poklic. Hvaležna sem Bogu in Mariji, da živim v redu hčera Marije Pomočnice (salezijank): 17.000 nas je, naše geslo pa nam je zapustil sv. Janez Bosco: Daj mi duše, vse drugo vzemi!“

DARDŽILING V HIMALAJSKEM POGORJU

Četudi je na Himalaji vse slikovito, je vendar sončni vzhod nekaj prav posebnega. Na obzorju ne vidiš sonca, a vrhunci snežnikov sloveče Kančindžunge se že kopljejo v sončnih žarkih. Krasno spreminjajo pestre barve, dokler ne zažari cela veriga snežnih vrhuncev v sončnem sijaju, ne da bi pri tem pobledela sinja modrina himalajskega obnebja.

France Drobnič

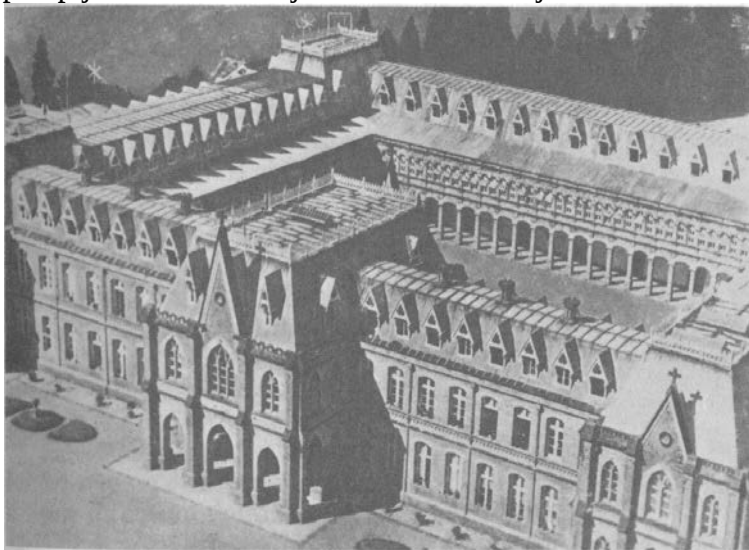
Dardžiling

Pod himalajskimi vrhovi leži bogata pokrajina s prostiranimi žitnimi polji, ki jih namakajo vode s planin. V Siliguriju sedemo na majhen vlak, ki se ti zdi kot otroška igrača, vendar te počasi in vztrajno dviga do mesta Ghum, 2349 m visoko. Med potjo ne veš, kaj bi bolj občudoval,

nepregledne nasade čajevca, bilke, ki se tako dobro počuti v senci pod krošnjami visokih borov, prostrane gozdove ali valovanje nepreglednega himalajskega pogorja.

V mestu Ghumu je slavni budistični tempelj Džiga Čoling. Srečuješ menihe, res dostojanstvene v slikovitih haljah, poslušáš gonge in občuduješ obrise templja, za njim pa himalajske vrhove. Malo dalje je mesto Dardžiling, letovišče in mesto vzgojnih zavodov. Pravijo mu biser vzhodne Himalaje. Ko iz Dardžilinga zreš v Kančindžungo, se ti zdi, da je ta mogočni velikan prav blizu, pred teboj, čeprav je oddaljen 80 km. Kančindžunga je vedno veličastna, v jutranji ali večerni sončni pozlati, ko se potaplja v mrak ali ko jo skrivnostno ožarja mesečina.

Univerzitetni kolegij sv. Jožefa

Sanskrske pesnitve zelo rade opevajo Himalajo. Hindi so jo imenovali: Dom snega. Občudovali so nenadni prehod nepreglednih dolin brez hribov v nedostopno visoke gmote, tako skrivnostne, ovite v večni sneg. Tam ne more živeti nobeno zemeljsko bitje, tam prebivajo bogovi. Spodaj v dolini prevladuje posvetno življenje, zgoraj v planinah pa duhovno. Na planine se vzpenjajo asketi, menihi, romarji.

Sam Dardžiling je zgrajen na treh velikih terasah, zato je preprežen s stopnicami in s strmimi potmi, povsod pa so prodajalne, vrtovi, hoteli. Srečuješ prebivalce himalajskega pogorja, tako drugačne od tistih, ki so tam spodaj ob velikih rekah.

Univerzitetni kolegij sv. Jožefa v Dardžilingu je 28. oktobra 1988 proslavil svojo stoletnico. Prvo leto je sprejel 25 fantov, danes pa se v njem izobražuje 700 dijakov in 1200 univerzitetnih študentov. Tudi dekleta imajo v Dardžilingu svoje šole. Proslava jubileja je potrdila sloves tega jezuitskega zavoda. Ne mislim le na verske, kulturne in športne prireditve, ki so privabile množico občudovalcev in obudile spomin na sto let dardžilinskega kolegija. Mislim predvsem na nekdanje študente, ki so prišli na proslavo iz vseh delov Indije in iz Buthana, Pakistana, Anglije, Kanade, Avstralije.

V pogovorih z vzgojitelji v univerzitetnem kolegiju sv. Jožefa sem odkrival, kako živ je med njimi spomin na naše misijonarje, posebno še na dva redovna vrata, Janeza Udovča in Franceta Drobniča. John Whelan, knjižničar univerzitetne knjižnice, pravi: „Oba sta bila odlična moža, vzorna redovnika in zelo nadarjena. Brat Udovč se je iz-

kazal kot vrtnar, kuhar, katehist, krojač, filatelist ... Vsako zimo, ko smo končali pouk, je za Nepalce pripravil dramsko predstavo. Igre je sam prirejal, bile so zelo dobre in so uprizarjale svetopisemske dogodke. Mnogo let je uspešno poučeval katekizem. Mi, ki smo živeli z Udovčem in z Drobničem, čutimo, da nam je prijateljevanje z njima bilo v blagoslov.“

JANEZ UDOVČ

Br. Udovč je večino svojih osemindesetih misijskih let preživel v Dardžilingu. Zavodsko kuhinjo je opremil z modernimi tehničnimi pripomočki, študente je poučeval nemščino, pomagal

je pri upravi kolegija,

vsako nedeljo je mlade učil verouk, dvakrat tedensko je poučeval tudi moške in žene in tako vzgojil voditelje, ki so odhajali v vasi, obiskovali bolnike in jim prinašali zdravila; tudi sam je redno pomagal v kliniki. Znano je njegovo kulturno-izobraževalno delo med Nepalci; odlično je govoril njihov jezik; njegove dramske predstave so navduševale tudi nekristjane. Vodil je pevski zbor in tudi sam je bil dober pevec. Trudil se je za domače pokli-

ce; več redovnih bratov in duhovnikov se mu je zahvaljevalo za spodbude, ki so jim pomagale odkriti božji klic.

Imel je bogate albume fotografij, na katerih so tudi sinovi uglednih staršev iz sosednjih držav, kjer še ni možno redno misijonsko delo in jim je tako bila dardžilingska visoka šola prvi stik s krščanstvom. Z občutkom zadovoljstva je Udovč rad razlagal: „Moje znanje domačih narečij in angleščine privablja v moj urad zgovorne fantiče, med katerimi ne delam nobene razlike, pa naj bo to sin nepalskega kralja, bhutanskega ali sikhimskega kneza, ali očeta milijonarja. Njihovi kraljevski starši celo želijo, da z njihovimi sinovi ravnamo kot z drugimi.“

Najbolj se je Udovč proslavil kot vrtnar, strokovnjak, ki je organiziral razstave rož, si s tem pridobil vrsto najvišjih odlikovanj in bil priznan kot razsodnik na kalkutskih razstavah rož. Njegov vrt je bil znan daleč naokrog: najbolj so občudovali njegove orhideje in kaktuse. Eno od dali so po njem poimenovali Dhalia Udovici. Ko si je nabral že več srebrnih pokalov, jih je prodal, da mu je br. Vidmar mogel zgraditi nov, večji stekleni cvetličnjak.

Mater Terezijo je spoznal že v Jugoslaviji: „Ko sem v Skopju pomagal pri vodstvu Marijine kongregacije, je Nežka (Agnes) igrala na harmonij. Bila je ena najbolj delavnih družbenic v mestu.“

Ob zadnjem obisku v Kalkuti je Tereziji hudomušno pojasnil: „Tam pod Himalajo imam veliko vrtnarijo. Star sem že čez osemdeset let, ampak če mi nebeški Oče ne pripravi vrta tam zgoraj, ne maram tja gor.“ Terezija ni stala dolžna: „Vi vabite na svoje vrtove kralje iz Nepala in

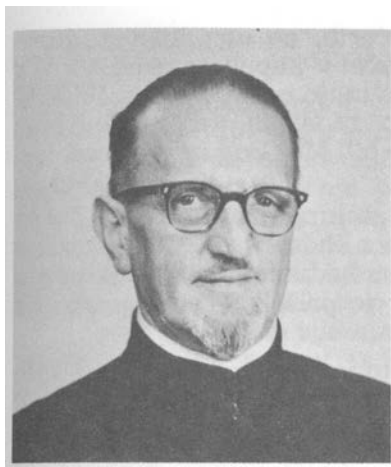
Bhutana, v nebesih pa vas bo pričakal sam Kralj-Vrtnar, za to bom molila.“ - „No, potem pa že grem,“ se je Janez vdal.

Imel je kilo in zaplet črevesja. Jože Cukale ga je obiskal v bolnišnici.

„Kako vam je, Janez?“

„Darujem ... “ ja zašepetal, več ni mogel. Začel je svoje zadnje darovanje. Janez Udovč je bil velik tudi v svojem poslednjem trpljenju – od 13. do 19. avgusta 1978. Tudi zadnji večer pred smrtjo je kljub bolečinam ostal potrpežljiv, miren, veder in vdan Bogu.

Pokopan ni na skupnem redovnem pokopališču, ampak med rožami na svojem vrtu. Tam se je vsak dan pogovarjal z dalijami, orhidejami, rododendroni in s kaktusi, tam si je tudi zaslužil svoj prostor v nebeškem vrtu.

FRANCE DROBNIČ

Ko je br. Drobnič stopil na indijska tla, je bil star 27 let; bil je zdrav in močan, poln mladostne energije, globoko duhoven, nardarjen in vedno vesel. V mladosti je prejel naravno, zdravo vzgojo v družini z dvanajstimi otroki, razumel se je na

kmetijstvo in živinorejo, na delo čevljarjev in mizarjev, zidarjev in električarjev, sodeloval pri petju in fantovski godbi, bil je tudi strežnik v bolnišnici ...Res pripraven za misijonsko delo.

Drobnič je večji del misijonskega življenja (1944 – 1963) preživel v Dardžilingu. Skrbel je za vzdrževanje univerzitetnih zgradb, pet poslopij je tudi zgradil.

Že takoj po prihodu v Indijo je pokazal svojo podjetnost, ko je v Basantiju pomagal Pavlu Mesariću in Jošku Vizjaku in je 1931 vodil zidavo te misijonske postaje. Zapisal je: „Prostor, kjer bo stala misijonska postaja – stanovanje za misijonarja, cerkev, šola, kuhinja, shramba – je dolg 220 in širok 140 metrov. Ves ta prostor je bilo treba dvigniti za skoraj poldrugi meter, da ga v deževni dobi ne zalije voda ... Pripravljamo zemljišče za zgradbo, kjer bodo stanovale misijonarki ... Obenem postavljamo šolo za dekleta ...“

Drobnič pa ni bil samo gradbenik, strokovnjak za kmetijstvo, kuhar in socialni delavec. John Whelan pravi o njem: „Spominjamo s njegove sproščene vedrine in prijateljstva ob skupnih večerih, po utrudljivem dnevnem delu. Drobnič je dan začel v kapeli že pred zoro, v kapeli ga je tudi končal z molitvijo pozno zvečer. Včasih, ko je mislil, da je sam, smo ga slišali, kako je na glas molil. Najpogostejši vzdih je bil: Moj Bog in moje vse! - Bili smo ganjeni.“

Študentje so radi prihajali k njemu, ker je bil dober svetovalec; zanimal se je za njihove težave, organiziral športne igre, skrbel za igrišča, hodil z njimi na potovanja in skrbel za prevoz. Kamor je prišel, je bilo sproščeno

veselje.

Zbolel je avgusta 1963, ko je vodil gradnjo nove šole v bližnjem mestu Kurseongu. Morali so ga odpeljati v kalkutsko bolnišnico. Od znancev se je poslovil: „Molite zame! Prišel je čas, prišel je čas.“ Zdravniki niso vedeli, kateri organ je prizadet, le slutili so, da so jetra. Ko so ga hoteli odpeljati v operacijsko dvorano, so ga našli mrtvega.

Miha Žužek je napisal življenjepis Franceta Drobniča z naslovom: Misijonar pod Himalajo (Koper 1985).

MIJO SCHMIDT

V skupini prvih hrvaških misijonarjev je bil z Mesa-rićem in A. Vizjakom tudi redovni brat Mijo Schmidt. Več kot 30 let je bil zaposlen v mednarodnem kolegiju v Kurseongu blizu Dardžilinga. Vodil je gospodarstvo in kuhinjo, skrbel za vrtove in učil Nepalce razumne živinoreje in kmetovanja.

Naši misijonarji, ki so bogoslovje študirali v Indiji, so prejeli mašniško posvečenje v Kurseongu. Tako je Mijo Schmidt vse spremljal z molitvijo (cenili so ga kot zelo krepostnega redovnika), se veselil novih maš in pomagal pri slovesnostih.

IVAN GERMEK

V jugozahodni Indiji ob Kerali, se dviga čez 2600 m visoko znamenito pogorje Nilgiris – Modre gore, znane po letoviščih in okrevališčih. Tam je v tehniški šoli sv. Jožefa

svoje življenje podarjal indijskemu ljudstvu jezuitski brat Ivan Germek, nadarjen mizarski tehnik in vzgojitelj. Organiziral je moderne, z italijanskimi stroji opremljene delavnice, kjer je učence uvajal v mizarsko stroko in izdeloval pohištvo za področje Nilgirisa.

Pavel Bernik se spominja srečanja z njim v Modrih gorah. Germek se mu je predstavil: „Sem iz Tomaja doma, slovenskega srca in slovenskega duha.“

Po Germekovi smrti – zadela ga je kap – je njegov predstojnik sporočil prijateljem: „Ker sem rajnega dolga leta osebno poznal, lahko zares rečem, da je bil zelo globoko veren. Njegova ponižnost, vedrina in iskren duh uboštva so ga zelo približali božjemu Odrešeniku,“

SINOVI DOMAČE ZEMLJE

Z generalnim vikarjem kalkutske nadškofije sva sedela pri mizi v veliki obednici redovne skupnosti kalkutske univerze sv. Frančiška Ksaverskega. Večer je bil posvečen štirim patrom, častljivim jubilentom petdesetih in šestdesetih let redovnega življenja. Povabljeni so bili tudi bogoslovci. Povsod mladi obrazi, tudi provincial p. Matthew žari v mladostni svežosti, ko se zahvaljuje generaciji misijonarjev, ki neslišno odhajajo z bengalskih poljan na bregove večnosti kot Ganges v morje.

Generalni vikar, pri maši ste se jubilentom zelo pri-srčno zahvaljevali.

Vedno mi je pred očmi njihova izredna dobrota do nas, ko smo bili še šolarji na vasi. Kako so nas imeli radi!

Ko mi je umrl oče, sem moral prevzeti delo doma in mati je prosila patre, naj bi me sprejeli v zavod, da bi se mogel izobraževati. Sprejeli so me, resno sem študiral, začel misliti na zaslužek in družino, toda ob zgledu misijonarjev sem začutil duhovniški poklic.

Bil sem prvi domači duhovnik v škofiji. Sin domače

zemlje, kot pravimo, the Son of the Soil. P. Cukale je za novo mašo pripravil izredno slovesnost. Ljudje so me obdarovali, bolj kot navadno obdarujejo novoporočence. Vsi so bili navdušeni in škof je izročil posebno darilo moji materi, ki me je dala Cerkvi.

In mama! Z robčkom je posušila posvečeno olje na mojih dlaneh. Še sedaj hranim to dragoceno tkanino, njej v spomin, kakor tudi sari, v katerem je umrla tri leta po

novi maši.

- Podobno je bilo z menoj. Za moje posvečenje si je mama kupila novo obleko. Ni je pozneje več oblekla, le hranila jo je in je želela, da jo v njej pokopljemo. Seveda smo ustregli njeni želji.

- Mene je mati kot duhovnika velikokrat spodbujala: Skrbi za vdove! Sama je bila vdova in je vedela, kako težko je v naši kulturi skrbeti za družino, ko ni več moža in očeta.

Sinovi domače zemlje. Novi voditelji bengalske Cerkve, zelo mladi, kritični, toda spoštljivi, delavni, a verjetno manj (ali pa drugače) apostolsko zavzeti kot misijonarji, ki so prvi orali trdo bengalsko ledino in ustanavljali prva krščanska občestva sredi hinduističnega in muslimanskega prebivalstva.

*God bless you
Lu. Teresa me.*

S p. Cukaletom sva prišla v Morapaj ravno tedaj, ko se je skupina petih domačih duhovnikov zbrala na misijonu. Pogovarjamo se o Materi Tereziji. Različnih mnenj so.

- Njeno delo bo še napredovalo, ker jo podpirajo bogati ljudje v Ameriki in Evropi. Mati Terezija jim prav pride, da lahko dajejo svoj denar v dober

namen.

- In prav je, da bogataši zahodnih držav podpirajo

revne, saj so se nekoč bogatili tudi na račun Indije.

- Zakaj se ji toliko indijskih deklet pridružuje? Zato, ker je njeno delo zelo cenjeno, ugledno. Laže je deliti „kruh in maslo“ kot pa evangelizirati. Ko deliš hrano in zdravila, se zbere okrog tebe tudi 500 ljudi, ko pa oznanjaš evangelij, jih je včasih le pet.

- Pravila misijonark ljubezni so odlična. Pri svojem delu pa so se preveč posvetile zbiranju sredstev in razdeljevanju. S tem ljudi kvarijo, saj je znana stvar, da dajanje miloščine ni vzgojno.

- Mati Terezija je na ta ugovor sama odgovorila: „Če ljudi kvarim z dobroto, je to zato, ker je Bog z dobroto tudi mene pokvaril.“

- Tudi glede pravila, da je ljudem treba dati mrežo za ribolov, ne pa ribe, je njena misel jasna: „Lahko preneham z dajanjem. Toda če preneham, ali bo kdo skrbel za reveže? Ko bo skupnost zanje poskrbela, bo moje delo nepotrebno. Mreže naj preskrbijo tisti, ki so na oblasti. Zakaj tega ne storijo?“

-Ni mi všeč, da je ustanovila domove za nezakonske matere, ki se k sestram zatekajo, ko so v stiski. To je lahko spodbuda k lahkoživemu življenju, češ, bom pa šla k sestram v njihovo zavetišče, če bom zanosila.

- Tudi to se lahko zgodi. Toda glejmo na stvarnost, na tisoče deklet v resnični stiski. Mati pomaga tam, kjer je stiska največja.

- Zakaj je Mati odšla v Ameriko? Ker je tam takšna razlika med bogataši in reveži.

- Razlika? Ali ni ni očitna tudi pri nas v Indiji? Mati je pokazala na najbolj revne, izrinjene iz naše družbe. Lju-

dje so se začeli zanimati za ta problem, tako dolgo farizejsko zamolčan in skrit. To je njen največji prispevek. Sprožila je zanimanje za brezpravne, zdaj pa imamo že raziskave, podatke, javne razprave ...

- Pustimo ob strani stanje na zahodu! V Indiji imamo svoj problem: Med nami ni pripravljenosti na delitev dobrin z revnimi. Revščino ustvarjamo mi sami, jaz in ti. To je naš, najin problem. Ali sem pripravljen reveža dvigniti s smetišča? Ker tega ne storim, prihaja Mati Terezija in s svojim delom vznemirja mojo vest. Glede bogastva pa: Ali je kje na svetu država z večjimi naravnimi bogastvi, kot je Indija? Ni je!

Kuhar prinese čaj, kekse in banane. Pogovor napeljem na duhovne poklice in se obrnem k sproščenemu in bistremu duhovniku iz Basantija.

Škof mi je omenil, da je največ duhovnih poklicev iz Basantija, menda okrog 35 sester, bratov in duhovnikov. Zakaj?

- Zase vem, da sem kot učenec v basantskem misijonskem zavodu doživljal dobroto misijonarjev, njihovo zanimanje za nas, gledal sem, kako so molili in kako so bili navdušeni za vero. To me je pritegnilo.

Oglašajo se še drugi s svojimi zgodbami.

- Naj vam povem, kaj sem sam doživel. Pater me je zaprosil, naj pokličem misijonarja, ki je bil v svoji sobi. Potrkam, ni bilo odgovora. Nalahno odprem vrata in ga zagledam na tleh v molitveni drži. Prevzel me je občutek svetega. Zazdelo se mi je, da je bil njegov obraz posebno lep. In ko sem mu sporočil, da ga kličejo, je takoj vstal in šel.

- Mene pa je v vodi pri plavanju zgrabil krč. Izvlekli so me in me drgetajočega odnesli na ležišče. Ko se je zvečer misijonar vrnil s potovanja in zvedel, kaj se mi je zgodilo, je legel k meni in tako ostal vso noč, da me je tolažila njegova prisotnost.

- Mene je prevzela Gabrićeva gorečnost. Tudi ko je bil bolan, ko je trpel zaradi glavobola, nam je bil na voljo in vedno je kljub boleznim maševal. Bil je velik, tudi ko je umiral.

- Pri sedANJI mladini opažam nekakšno negotovost, nejasnost. Tudi pri dekletih. Vedno imajo pri roki nekakšen „toda“ ... Zdi se mi, da sem sam kriv. Premalo se zanimam za mladino. Bengalec potrebuje nežne dobrote.

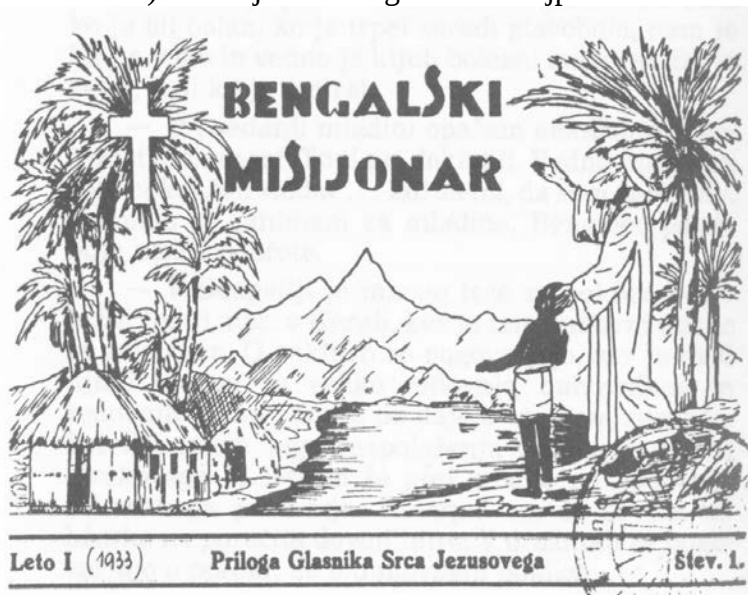
- V Bengaliji je mnogo težje za poklice kot v južni Indiji, npr. v Kerali, ker je tam duhovni poklic že zelo znan. O poklicih se pogovarjajo, ker je med njimi povsod že veliko redovnic, duhovnikov in redovnih bratov. Starši pa dajejo otrokom svobodo. Pri Bengalcih tega razpoloženja ni. Starši že od otrokovega 13. leta in še prej mislijo na bodočega zakonskega partnerja. Nestrpni so, če se sin ali hčerka ne poročita dovolj hitro. V družinah se pogovarjajo o poroki, ne o duhovnem poklicu.

- V semenišče sprejemamo fante po desetem razredu, ko imajo že 17 ali 18 let. Mislim, da je to prepozno. Sprejemati bi jih morali že po osmem razredu, ustanavljati poklicne krožke in poglobljati duhovnost članov raznih organizacij, posebno v skupnostih krščanskega življenja, nekdanjih Marijinih kongregacijah.

MISIJONSKO ZALEDJE

V času med dvema vojnama je bilo misijonsko zaledje dobro organizirano. V Sloveniji smo imeli predvsem dve večji središči. Prvo so vodili lazaristi, ki so v Grobljah pri Domžalah ustanovili tiskarno: Izdajali so Katoliške misijone, Misijonski koledar in razne knjižice. Vodili so misijonske krožke in organizirali prireditve.

Drugo središče so vodili jezuiti pri cerkvi sv. Jožefa na Zrinjskega c. 9 v Ljubljani. Nastalo je, ko so odhajali naši misijonarji v Bengalijo. Pomembna dejavnost tega središča je bil TISK. Izdajali so Indijsko knjižnico (izšlo je 22 zvezkov) in misijonske razglednice. Najpomemb-

nejši je bil mesečnik BENGALSKI MISIJONAR, naslednik Poderžajevega ciklostilno razmnoženega lističa. Bengalski misijonar je od 1933 do 1937 izhajal kot priloga Glasnika Srca Jezusovega, od 1938 do 1941 pa samostojno. List je opravljal kar več nalog hkrati:

- Poročal je o življenju in delu naših bengalskih misijonarjev.

- Spodbujal je poklice s članki (mnogo je Poderžajevih), ki so vabili mlade v misijone in objavljali pogoje posameznih družb za vstop novicev.

- Povezoval je zaledje z misijonarji: ti so si redno, tudi neposredno dopisovali z dobrotniki,

- Vabil je vernike, naj misijonarje podprejo z duhovno pomočjo. Na „zlate listke“ so darovalci zapisovali število duhovnih darov. Listke so pošiljali v Bengalijo, tam pa so poskrbeli, da so jih za nekaj časa položili na grob sv. Frančiška Ksaverskega v Goi.

- Prkazoval je gmotne potrebe misijonarjev in organiziral materialno pomoč. Misijonarji so zelo natančno izračunali stroške za gradnjo cerkva, šol, vzdrževanje katehistov, nakup zvonov in ladjice Mala Cvetka ... Zvesto so poročali o darovih in darovalcih. Bili so domiselni: Vrhničani naj pomagajo Sedeju, Ljubljanci Poderžaju ... Verniki so tudi zbirali znamke in staniol, kupovali misijonske razglednice, indijski čaj, butarice in oljke ... V mnogih zavodih so imeli hranilnike „kimajoče Bengalčke“. V navadi je bil „botrinski dar“. Denar so zbirali na prireditvah, misijonskih tombolah in misijonskih bazarjih.

MISIJONSKE PRIREDITVE so poglobljale misijonsko zavest. Zlasti pred odhodom misijonarjev v Bengalijo ali ob njihovih obiskih so se verniki zbirali pri predavanjih in proslavah, včasih so imeli kar „misijonski teden“ z obširnimi sporedom.

V l. 1933 in 1937 sta bili na ljubljanskem veesejmu veliki misijonski razstavi.

L. 1935 so jezuiti odprli MISIJONSKI MUZEJ v svoji hiši ob cerkvi sv. Jožefa v Ljubljani.

Božični Zlati listek.

Novorojenemu Zveličarju v veselje, misijonarjem v tolažbo, poganom v zveličanje darujemo za spreobrnjenje Bengalije:

Sv. obhajil .....
Duhovnih sv. obhajil .....
Sv. maš .....
Rožnih vencev .....
Cbiskov Najsvetejšega .....
Vzdihljajev .....
Dobrih del .....
Premağovanj .....

Napravite sami take Zlate listke, izpolnite jih in pošljite jih našim misijonarjem na Upravo Glasnika (oddelek BM), Ljubljana, Zrinjskega 9. — Naj pri tem sodelujejo tudi otroci in vsi prijatelji misijonov!

Misijonski nadškof iz Kalkute (v Indiji)

msgr. Ferdinand Perler D. J.

pride v Ljubljano!

Oč tej priliki bo

MISIJONSKA TRIDNEVNICA

v cerkvi sv. Jožefa od 4. do 6. septembra 1935

L. 1941 je Bengalski misijonar moral prenehati izhajati; po vojni pa se je Indija začela zapirati tujim misijonarjem. Apostolsko delo v Bengaliji so še naprej spremljali „Katoliški misijoni«, ki so jih lazaristi preselili v Argentino. Tam so izhajali do l. 1988, zdaj pa imamo v Ljubljani vseslovenski list Misijonska obzorja.

***POGOVORI
Z JOŽETOM CUKALETOM***

KEORAPUKUR

Tudi misijonsko središče Keorapukur ima svojo zgodbo in kot mnoge indijske župnije priča o uspešni rasti, porojeni iz velikodušnih prizadevanj krščanskega občestva. Ob bregovih kanala, ki zbira vodo za Ganges, so 1930 zgradili preprosto cerkvico, v kateri je zdaj dom za narkomane in alkoholike. Trideset let pozneje je naselje dobilo večjo cerkev in župnišče ob njej. Tja je prišel p. Jože Cukale 1965, ko je prevzel skrb za keorapukurske kristjane in tri leta pozneje zanje ustanovil samostojno župnijo.

Vodni rokavi Gangesa so bili takrat prepreženi z vitkimi bambusovimi mostički. Vsepovsod si videl le ilovnate kolibe s slamnatimi strehami in le tu in tam se je razkazovala rdeča strešna opeka. Ob večerih so se zalesketale luči oljenic na ilovnatih verandah – žene so pripravljale riž in kari. Zvoki bambusovih piščali so se razlivali pod krošnjami dreves. Ni še bili avtobusov, nekateri pa so imeli že kolesa in prvi kolesarji so se vpregli v rikše (cycle rickshaw).

Zdaj je podoba Keorapukurja z župnijskim središčem precej drugačna. Vedno več je petrolejk in električni drogovi so že postavljeni ob glavni cseti, ki povezuje Kalkuto z južnimi deli zelenega Parganasa. Tudi župnijska cerkev je za božič 1968 dobila električno razsvetljavo; električne luči so zažarele po verandah, na drevesih, ob ograjah, in tako je božič postal pravi praznik luči – Divali -, ko so vsi Indijci veseli in pozabijo na vsakdanje skrbi.

Glavna cesta je asfaltirana, pogoste so avtobusne zveze, dohodi do vasi so zdaj utrjene poti, tako drugačne od nekdanjih blatnih, ilovnatih.

S Cukaletom sva sedla na verando sredi zelenja in s pogledom na novo cerkev sv. Antona. Na široko sem odprl torbo svoje radovednosti, da jo napolni patrovo živo pripovedovanje.

Posebno smo ponosni na novo župnijsko cerkev sv. Antona, ki jo je s svojimi delavci zgradil naš brat Leopold Vdimar po načrtih arhitekta Barnesesa. Ko je 20. marca 1977 cerkev blagoslovil kardinal Lawrence Picachy, so govorili, da je to najlepša cerkev 24. Parganasa. Tudi kar-

dinal Franjo Kuharić jo je občudoval: „Takšno cerkev bi še jaz imel v Zagrebu za katedralo,“ se je pošalil. Lahko rečemo, da je ta cerkev krona Vidmarjevih gradbenih del, zgovoren dokaz njegove nadarjenosti in podjetnosti.

Na verandi ob cerkvi me vsak dan čakajo veseli in žalostni kristjani in drugoverci. Nekateri prinašajo darove, drugi jih prejemajo, večina pa potrebuje „zdravilo za tretji svet“ - spodbudo in upanje. Svetišče sv. Antona stoji mirno in vablivo sredi naselja. Prostorno je, da lahko sprejme stotine domačinov v svoj mir. Večkrat čutim potrebo, da se se tudi sam zgubim v njegovo tišino in svetlobo, ki jo riše-

Leopold Vidmar gradi

jo na tleh barvna okna. Jezusova navzočnost v tabernaklju prodira skozi vlakna moje notranjosti.

Utrujenost odpada kakor suho listje in vrača se nova spočitost ...

Keorapukur je trg, ob katerem se je zgnetlo 9 večjih vasi in 10 zaselkov. V župniji je 5500 katoličanov in nekaj manj protestantov, večinoma pa so hinduisti, okrog 8000 je muslimanov, budistov pa tu ni.

Odstotek kristjanov je Keorapukurju zelo visok.

Seveda, saj je v vsej Indiji kristjanov komaj 3 %, v naši škofiji pa še manj, medtem ko jih je pri nas kar 11 %. Ko so angleški trgovci (East India Company) leta 1858 predali trgovsko upravo Bengalije angleški kroni, so protestantski misijonarji začeli evangelizirati te kraje in Keorapukur je bilo eno od njihovih središč. Ko so prišli katoliški misijonarji, so se ljudje nanje hitro navezali. Novi oznanjevalci namreč niso bili Angleži, niso uživali posebne podpore oblasti, predvsem pa so Indijci občudovali njihovo neporočenost, v kateri so zaslutili posebno vrednoto, predanost veri, globljo duhovnost in razpoložljivost za vse, posebno za najbolj revne. Hinduisti zelo cenijo neporočenost kot znak odpovedi in nenavezanosti.

INDIJSKA ŽUPNIJA

Se ti zdi, da je tvoja župnija že dovolj indijska, podomačena, utelešena v indijsko miselnost.

To je visok ideal in za to si neprestano prizadevamo. Pomagajo nam predvsem tri ustanove: jezuitski Dhian ašram, dom duhovnih vaj in duhovno središče, potem prav tako jezuitski institut za sredstva obveščanja Čitrabani in salezijanski katehetski center. Prvi nam pomaga spozna-

vati (in oblikovati) notranje bogastvo, duhovnost in vrednote indijske duše. Drugi ta spoznanja posreduje s sredstvi obveščanja; povezan je tudi s podobnimi indijskimi ustanovami in s katoliško radijsko postajo Veritas v Manili na Filipinih; ta oddaja versko-vzgojne programe tudi v bengalščini. Pri salezijancih dobivamo knjige za verouk, filme, kasete, diapozitive.

Torej vam te ustanove res pomagajo.

Kot studenci so, kjer zajemamo svežo vodo novih spoznanj o indijskih vrednotah in kjer se nam odpirajo oči za preroško gledanje v bodočnost. Redno pošiljam mlade ljudi v te duhovno-kulturne hrame na duhovne obnove, seminarje, tečaje za voditelje, za mlade umetnike in časnikarje.

Sveti Duh je močno zavel čez bengalsko ravnino ...

Kot vihar. Vatikanski koncil je res na široko odprl okna in vrata. Pri nas smo koncilski veter močneje začutili kot v Evropi, saj smo bili vklenjeni v najrazličnejše okostenele predpise in navade. Zelo starokopitni in počasni smo bili, saj je takšna tudi Indija, ki več tisočletij bistveno ne spreminja svojih izročil; indijska Cerkev je doživela več bolečih neuspehov, ker se ni znala prilagoditi indijski kulturi.

Mišliš na De Nobilija, ki je na indijskem jugu začel živeti in delati kot pravi Indijec in je torej že 300 let pred koncilom poskušal zaživeti po smernicah posodabljanja?

Tudi nanj sem mislil, ker je njegov preroški poskus inkulturacije zavrlo nerazumevanje vodstva Cerkve v Indiji. Seveda nas je bremenila tudi okostenelost kolonialne dobe.

Cerkev v Keorapukurju

LITURGIJA

Kot vidim in slišim, je vaše liturgično življenje zelo podomačeno.

Podiva kar po vrsti. V cerkvi ni klopi. Pred vrati si vsi, tudi duhovnik sezujejo obuvalo, tako, da smo med mašo vsi bos. Ni izjeme. Nič čudnega, saj v indijsko hišo ne vstopiš obut. Hiša je za Indijca kot hram, spoštovanja vreden prostor. Pravilo spoštljivega obnašanja pravi: Pokrij si glavo in sezuji opanke! Pri nas imaš zato v cerkvi lahko glavo pokrito.

J. Cukale ob oltarju

Pri delavniških mašah postavimo med ljudstvo oltar, visok le 50 cm, duhovnik pa ob njem ves čas sedi na blazini ali na pručki. Med mašo ne vstajamo. Indijski priklon s sklenjenimi rokami pred obrazom je zamenjal poklek, široko ogrinjalo pa mašni plašč. Prižigamo dišeče paličice, kot je navada po družinah in v hinduističnih templjih. Petje

spremljajo bobni in domači instrumenti. Besedila pesmi so tipičen dvogovor med zborovodjo in zborom, to je ljudstvom, ki poje enoglasno. Zelo radi imajo odpeve. Cerkvenih pevskih zborov tu ni; večglasno petje jim je

tuje, radi pa imajo solo petje. Pri bogoslužju pojejo prav vsi verniki. Tudi sposobnih domačih skladateljev ni malo. Posebno radi imajo pesmi, ki jih je napisal ali tudi uglasbil genialni Tagore. Eno od Tagorejevih pesmi bodo prepevali pri mojem pogrebu, ko me bo sprejela posvečena zemlja moje zadnje župnije. Tako so mi obljubili.

Indijska duša se izraža tudi s plesom, v katerem spregovorijo vsi človeški vzgibi, od globoko duhovnih do izrazito čutnih. Tudi cerkvi ob praznikih verniki zaplešejo in z gibi teles ponazarjajo vsebino liturgičnih besedil, V tem so pravi mojstri. Plesne in glasbene šole so v Bengaliji povsod zelo obiskane.

NJIHOVA DUHOVNOST

Krščanski molilci na zahodu cenijo molitvene metode z vzhoda, predvsem iz Indije; vseč jim je vzhodna meditativna drža, zbranost, duševna sproščenost, preprostost.

Pri hinduistih naše župnije opažam kar precej površinske pobožnosti. Pred vsakim verskim znamenjem se radi ustavijo in z rokami, sklenjenimi pred čelom, pozdravijo svoje božanstvo. Ko gredo po cesti, večkrat mrmrajo imena božanstev in z veliko prizadevnostjo pripravljajo verske slovesnosti in procesije. Vaški verski voditelji ob večerih trobijo v školjke, da bi zvoki teh nenavadnih piščali odgnali hudobne duhove. V vsaki hinduistični hiši je poseben prostor pripravljen za družinsko molitev pred kipci posebno priljubljenih božanstev in tudi Kristusovo podobo srečamo med njimi. Pred njimi zažigajo dišeče paličice in kadilo v umetniško

oblikovanih kadilnicah ali pa prižigajo oljenice. V trgovinah zvečer pokadijo svete podobe, podobno kot pri nas na sveti večer. Obenem mrmrajo imena božanstev, h katerim se zatekajo, da bi uspeli pri svojem trgovanju.

Kakor so delali njihovi predniki skozi dolga stoletja ....

Prav zato jih pri tem veže mnogo najrazličnejših predpisov; bojijo se, da bi se božanstvom zamerili, če bi stare navade opustili.

Praviš, da je pri vsem tem precej površinske pobožnosti. Si o tem prepričan?

Ne mislim pri tem na duhovno poglobljene posameznike, tudi ne na tempeljske duhovne voditelje – guruje ali na menihe, ki vodijo duhovne domove – ašrame. Pred očmi imam množico hinduistov, s katerimi se srečujem in pogovarjam po domovih, na cestah in poteh našega področja. Spoznavam, da živijo v izrednem nepoznavanju kakršnegakoli duhovnega nauka, niso poučeni o pomenu podob in kipov božanstev ali o vsebini hinduističnega verovanja. Zato me večkrat sprašujejo o Bogu, o duhovnih vrednotah in o našem odnosu do Boga; tako razodevajo žejo po globljem spoznanju nevidnega sveta. Površnost njihove pobožnosti opažam tudi pri hinduističnih verskih praznikih – pudžah – z veličastnimi procesijami, dragocenimi slavoloki in oltarji ob cestah, z razkošjem barv, luči, glasbe in umetnosti.

Zakaj?

Preveč je pri tem trgovine, veseljačenja, praznovanja, predvsem pa me moti, ko vidim, kako organizatorji

(večrat mladi brezposelneži) izsiljujejo denar za pudže od bogatih in revnih, za zbrani denar pa nikomur ne odgovarjajo. Množice se teh praznovanj veselijo, saj ustreza njihovemu verskemu čutenju in iskanju. Indija neprestano išče stik z božanstvom, nima pa pri tem opore v jasnem spoznanju.

Na praznik Kristusa Kralja sem sodeloval pri procesiji keorapukurskih katoličanov; hodili smo več kot pol ure in pridružile so se nam tudi procesije drugih župnij. Pozneje sem vprašal redovnice – domačinke, v čem je razlika med hinduistično in krščansko procesijo. Odgovor je bil jasen: naša je bolj molitvena, duhovna, urejena. Tak je tudi moj vtis, saj sem lahko primerjal keorapukursko procesijo s procesijami ob praznovanju boginje Kali (Kalipudža).

PRAZNOVANJE

Pri nekaterih naših vernikih opažam poglobljeno molitveno življenje. K molitvi se zberejo, ko zgradijo novo hišo, ob bolnikih, pri krstih in pogrebih. Postavili so osem kapelic lurške Marije in tam molijo v maju in oktobru. Obenem opažam, kako duhovno svežost drugih župljanov ovirajo najrazličnejši slabi vplivi, predvsem sredstva obveščanja, ki so kristjanom nenaklonjena, lov za denarjem in lahkim življenjem in seveda politično hujskanje.

V naši škofiji bi predvsem želeli poglobiti družinsko molitveno življenje. V vsaki hiši naj bi bil oltarček s križem, oljenicami in cvetjem. Program večerne družinske

molitve je pripravil domači duhovnik Abany: pesem, branje sv. Pisma, ponavljanje važnejših vrstic tega branja, kratek molk, spontane molitve, kroženje pladnja z lučjo in cvetjem ob spremljavi zvončkov, globok poklek s čelom do tal, pesem, prošnja otrok za blagoslov staršev, pozdrav miru z rokami, sklenjenimi pred obrazi.

Naša krščanska molitev se posebno ob božičnem praznovanju razlije po župniji in z novim upanjem razveseljuje kristjane, hinduiste in muslimane.

Tudi zame je bil božič 1988 v Keorapukurju izredno doživetje, ko sem v sproščenem veselju, ki je prevzelo ves kraj, spoznaval sad dolgoletnega oznanjevanja Jezusovega rojstva in Marijinega materinstva.

Vsakomur bi privoščil to doživetje. Tako mi je všeč

naša župnija. Zasajena je kakor vinograd ob robu velemesta, spremenjenega v zelenico. Včasih sem občudoval palme v domači cerkvi sv. Pavla na Hribu nad Vrhniko in sanjal, kako lepo mora biti v Jeruzalemu, v Betlehemu in sploh pod palmami. Tukaj so kokosove palme lepše in vitkejše in objemajo cerkev, hiše, vse naše vasi. Dajejo mleko in belo, sladko meso, razcvetene pa dišijo, kakor da bi nevidni duhovi zažigali kadilo po vasi.

Božič pod palmami! Sveče in majhne oljenice gorijo povsod in čeprav ne dajejo preveč svetlobe, je v njih dovolj luči, da ožarjajo pragove človeških bivališč. Po cestah je mnogo jaslic, ki jih je postavila mladina, ki tekmuje, katere bodo lepše. Pozno v noč hodijo ljudje od jaslic do jaslic, razstavljenih na vogalih cest in steza, pod drevesi in na vrtovih. Videl sem može, žene in otroke, ki so dolge ure strmeli vanje. To je oblika kontemplacije, molitve src, ki so srečna in se vsaj takrat počutijo sprejeta in ljubljena. Bog je postal eden od njih, prav tako reven in nebogljjen. Zato ga imajo radi tudi nekristjani. Več kot polovica Indije živi na poljih in tako rekoč v hlevčkih. Na božič smo vsi pastirji. Dete obsipamo z darovi: z rožami, z rižem in z ljubeznijo, pojemo in plešemo. Srečni smo.

Pred božičem sem obiskal moža, ki ga je dodobra razjedel rak. Zaradi smradu in umazanije so ga porinili v kot in niso vedeli, kam z njim. Ni mogel spati. Kost in koža in dvoje vdratih oči. Siromaki so dobri z ubožci, pride pa čas, ko vsi obnemorejo. Takrat tako prav pridejo darovi, ki jih prejeman od dobrotnikov, da lahko prilivam olja v rane tistih, ki že o božiču odsevajo obraz Jezusa na veliki petek.

POTUJOČA KLINIKA

Na dan indijske neodvisnosti, 15. avgusta 1973, je Jože Cukale podaril župniji novo preprosto zgradbo, župnijsko dvorano. Ob njeni verandi se vsako soboto zberejo stotine revnih in bolnih, da se srečajo s sestrami Matere Terezije, dobijo zdravila, nasvete ali napotnico za bolnišnico. Sestre se iz Kalkute pripeljejo v avtomobilu – potujoči kliniki, ki je dar papeža Pavla VI. Od jutra do popoldneva pregledujejo bolnike – pride jih tudi do 2000 – in jim skupaj z zdravili podarjajo svojo dobroto, prijateljsko sprejemanje, razumevanje in občutek, da še ni vse izgubljeno ... Prihajajo predvsem matere z otroki, kar kaže tesno povezanost indijskega otroka z materjo, in ko sedijo na tleh ob dvorani, imajo večkrat za seboj že dolgo pot: čim globlje greš v 24. Parganas, tem večja je revščina, tem bolj so ljudje zapuščeni.

Sestre so si za svoje središče izbrale prav Keorapur, ker je Cukale tu ustvaril primerno prijazno in sproščeno ozračje. Bolniki dobijo zdravila le za teden dni; sestre se namreč bojijo, da bi sicer končala na črnem trgu, v rokah prekupčevalcev. Zdravila, ki jih brezplačno razdelijo vsako soboto, so navadno vredna približno 150 amer. dolarjev; nekaj zdravil prihaja od dobrotnikov iz Amerike in Evrope, druge kupijo sestre z darovi. Nekaj zavojev so poslali Cukaletu tudi iz Slovenije. Med sestrami je očitno premalo izšolanega zdravniškega osebja. Pomagajo jim prostovoljci in prostovoljke. Občasno delijo revnim tudi obleko, riž, mleko.

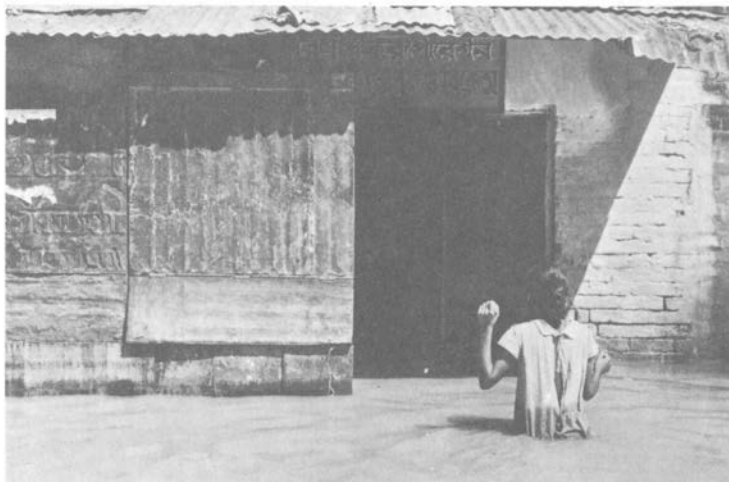

POPLAVA

Ob koncu septembra 1975, ko je monsunsko deževje

že ponehalo in bi se morala začeti lepa zimska doba, se je znova vrnil dež, ki je lil teden dni podnevi in ponoči.

Že tretji dan smo s strahom gledali v nebo, prekrito z oblaki, in se spraševali, kaj bo. Grozeče gmote nad nami so vzbujale strah. Ribniki in kanali so se napolnili, voda je dosegla ceste. Predzadnji dan smo po poplavljenih cestah komaj prišli do Kalkute, do Matere Terezije. Sestre so se z veliko težavo prebile v Keorapukur z dvema velikima tovornjakoma; vse razpoložljive prostore in dvorano so napolnile z moko, oljem, mlekom in rižem. Hvala Bogu, da smo dvorano zgradili tako visoko, da je voda ni dosegla. Pred župniščem smo se vkrcali v čoln in obiskovali vasi, kjer so se ljudje zbirali v cerkvah in šolah,

ki niso bile poplavljene. Sam sem v župnišču in v šoli dal zavetišče, hrano in zdravila tristotim poplavljenecem. Tudi država nam je pomagala. Cerkveni delavci so bili prvi, ki smo se približali vasem in lajšali njihovo stisko. Vsi vodnjaki so bili pod vodo. Ljudje so se borili za preživetje.

Bolečina pa je porodila tudi bisere: prenehale so razprtije med vasmi, vzbudila se je velikodušnost, predvsem pri mladini, poglobili smo zavest medsebojnega bratstva.

ZELENI TRIKOTNIK

Se še bojite poplav?

Prav v letu poplav se je porodila misel na izsuševan-

je našega področja s poglobljanjem kanalov in glavne vodne poti, v katero se zliva voda, ki teče k Gangesu in k morju. Ta načrt smo imenovali Zeleni trikotnik, njegov glavni pobudnik pa je bil p. Henrichs. Tri leta je živel v našem župnišču, vodil vse potrebne raziskave in svoja dognanja objavil v knjigi z naslovom Načrt Zelenega trikotnika.

Odkod to ime?

Trikotnik zato, ker ima področje podobo trikotnika z enakimi kraki. Vrh tega področja je Kalkuta, najbolj oddaljeni mesti trikotnika pa sta 30 km daleč od Kalkute. Ime „zeleni“ je dobil zaradi bujnega rastlinstva gozdov, vrtov in rižnih polj pa tudi zaradi trikratnega letnega pridelka riža, ki smo si ga obetali tam, kjer bodo razumni gospodarji.

Najprej smo začeli s poglobljanjem vodnih poti. Obenem smo popravljali ceste in žgali opeko za utrjevanje manjših poti, ki povezujejo vasi med seboj. Kopali smo vodnjake, globoke od 100 do 300 m, da smo prišli do pitne vode podtalnih tokov. To je bilo veliko olajšanje za vasi, kjer pitna voda pomeni zdravje in zmago nad kolero, ki je včasih morila po naših vaseh; urejeni kanali so bili naš zaveznik v boju z malarijo, ker so se doslej ob stoječih vodah zadrževali roji komarjev.

S tem načrtom nismo le zavarovali zeleno področje pred velikimi poplavami deževne dobe, predvsem smo pomagali kmetom, da so povečali svoj pridelek. Kjer smo izkopali zemljo, so nastali ribniki. Skoraj vsaka hiša ga ima. Ribogojstvo je zdaj vsaj tako uspešno kot obdelo-

vanje rižnih polj, ki jih Tagore imenuje Šonali Deš – zlata polja.

Pomagali o nam nemški verniki (Misereor) in zvesti slovenski rojaki, posebno na Koroškem, Tržaškem in Goriškem, v Argentini, Kanadi (Misijonska znamkarska akcija), Clevelandu in New Yorku. Naj omenim pokojno gospo Viktorijo Holozan iz Chicaga; v petih letih mi je poslala 200 zavojev. Izredna sodelavka je bila tudi Ivanka Pograjec iz Clevelanda. Globoko hvaležnost čutim do vseh znanih in neznanih dobrotnikov. Brez njih Keorapukur ne bi bil tako uspešno duhovno in cerkveno središče Zelenega trikotnika. Naj omenim, da so nas tukajšnje oblasti pri delu moralno podpirale.

ZA BOLJŠE ŽIVLJENJE

Pri vas se uresničuje svetopisemska beseda, da imate reveže vedno med seboj.

Zato pa spodbujam župljane, naj odprejo oči za stisko ljudi in jim pomagajo. Potrebni sta solidarnost in samopomoč. Številke povedo, da je v Indiji 40 % ljudi nedohranjenih, v Bengaliji je stanje podobno, v Zelenem trikotniku pa precej boljše, ker smo s skupnim delom dvignili socialno raven prebivalstva. Pesti pa nas brezposelnost, ki v Bengaliji raste hitreje kot drugje v Indiji. Domačini in tujci se obotavljajo vlagati kapital v bengalsko gospodarstvo zaradi izrazito levičarsko usmerjenih sindikatov; zato zdaj hitreje napredujejo področja okrog Bombaja, Delhija in Madrasa.

Največ brezposelnih je med mladimi. Študentje se sprašujejo, če jim bo diploma sploh koristila. Vendar Indijcev upanje na boljše čase ne zapusti. Cerkev si predvsem prizadeva vzbuditi v ljudeh zavest odgovornosti, zaupanja vase, iznajdljivosti in smisel za skupno iskanje.

Posebno vlogo imajo naše šole. Blizu cerkve v Keorapurju je osemletka, kjer redovnice Apostolskega Karmela vzgajajo 700 učencev, med njimi tudi otroke najubožnejših plasti ljudstva. Vzgoja je vir vsakega pravega napredka in neznanje je človekov največji sovražnik. S praznim želodcem pa se ni mogoče učiti. Sestre vodijo prehrabeno akcijo za vse revnejše šolarje; vsak dan dobijo preprosto kosilo. Velik del sredstev daje Catholic Relief Service iz Združenih držav. Dekleta se pri sestrah učijo šivanja in vezenja; dvanajst šivalnih strojev so jim

poslali iz Nemčije. Po dveletnem pouku lahko dobre učence že zaslužijo kot šivilje.

Imamo tudi Vincencijevo konferenco, ki odkriva najbolj potrebne. Župnijska hranilnica in posojilnica vzgaja k varčevanju in solidarnosti. Skupnost krščanskega življenja za mladino in odrasle prireja seminarje za duhovno rast, jim odpira oči za stvarnost, v kateri živijo, in jih vzpodbuja k velikodušnosti.

V Keorapukurju hitro opaziš zaselke z novimi zidanimi hišami, saj je večina drugih ilovnata. Ta stanovanja smo zgradili ob pomoči kalkutske nadškofije, ki je sto petdesetim kalkutskim družinam tako omogočila primerno stanovanje.

Vse župnijske organizacije in dejavnosti vodi župnijski pastoralni svet.

Kako pa je z zdravstvom?

Najnevarnejša bolezen pri nas je jetika. Pogojuje jo nezdravo, vlažno podnebje s hitrimi toplotnimi spremembami, nedohranjenost, slabe higienske razmere, pijančevanje in seveda neznanje. Še vedno je visoka umrljivost med otroki; Cerkev je bila prva, ki je ponudila pomoč. V hiši, kjer sta bili nekoč dvorana in cerkev, smo ustanovili kliniko za jetične bolnike. Imenovali smo jo Šanti, kar pomeni mir. Začeli smo delati s prostovoljci pod vodstvom izredno prijetnega in navdušenega fanta Vazakala. Povezali so se z zdravniki in Materjo Terezijo. Tako so lahko poskrbeli za hujše bolnike, za svoje delo pa so od Matere Terezije dobili tudi nove, primernejše prostore za sprejem bolnikov. Ko so na ministrstvu za zdravstvo opa-

zili to izredno prizadevnost, so kliniki ponudili redno oskrbo z zdravili. V izpraznjene prostore nekdanje klinike so pozneje prišli trije bratje iz Taizeja. Želeli so se udomačiti v Bengaliji in tu dobiti novih poklicev. Po treh letih pa so morali zapustiti Indijo, ker niso dobili dovoljenja za nastanitev. Odšli so v Bangladeš.

Ker so bili prostori spet prazni, smo jih uporabili za zavod za zdravljenje narkomanov in alkoholikov. Duša tega dela je profesor iz Kerale, John Pathickaden, sam nekdanji alkoholik. Po ozdravljenju se je posvetil nesrečnim zasvojenecem v Indiji. Prve tovrstne bolnike je najprej zbiral v Kalkuti, pozneje pa je svoj zavod preselil v našo župnijo. Zdaj zdravi 11 fantov. Po dveh, treh ali štirih mesecih odidejo nekdanji zasvojeneci domov, vračajo pa se vsak mesec za en dan ali za več dni v svojo nekdanjo skupnost, v naši Rehabilitacijski center sv. Jožefa. Center smo odprli 19.III.1986 v prisotnosti Matere Terezije in našega škofa Linusa Gomesa. Ozdravelo je že okrog 100 mladih alkoholikov in narkomanov.

ZASVOJENCI

Rehabilitacijski center sv. Jožefa v Keorapakurju sem obiskal s skupino študentov univerzitetnega kolegija, ki ga v Kalkuti vodijo šolski bratje. Fantje so se zadržali v zavodu ves dan, da so se tako seznanili s problemom, o katerem neradi govorijo – da je namreč v Indiji vedno več zasvojenih z alkoholom in mamili. Kalkuta ni le mesto revežev in brezdomcev, temveč tudi tisočev zasvojenecv.

Voditelji Rehabilitacijskega centra

Nekdanja keorapukurska cerkva je zdaj dom za rehabilitacijo teh bolnikov. Dom je majhen: predavalnica, skupna spalnica z enajstimi ležišči, pisarna, dve sobi za vzgojitelje, na verandi pa sta kuhinja in jedilnica obenem.

Voditelj zavoda prijazno razlaga napise na zidovih. V njih so skrite vodilne misli zavodske vzgoje:

„Ta center te ne bo obvaroval pred peklom in tudi ne daje vozovnice za nebesa, pomagal pa ti bo k razsodnosti, da se boš mogel sam odločiti, katero pot boš izbral.“

„Nihče te ne more osrečiti, osrečiš se lahko le ti sam.“

„Glej v problemu novo priložnost, ne glej v priložnosti novega problema.“

„Ne govori o tem, kaj zmoreš. Stori to!“

Ravnatelj John pripoveduje svojo zgodbo: „Tudi jaz sem bil alkoholik. Bil sem uspešen učitelj in ob nekem napredovanju v službi me je ravnatelj povabil: Popijva kozarček! Nalil sem še drugega ... Tako se je začelo. Nepošteno sem si začel pridobivati denar, da sem imel za pijačo ... Telesno in živčno, duševno in duhovno sem propadel, trikrat sem poskušal narediti samomor. Rešila me je volja: Hočem živeti!“

John je študente opozoril na mračno stran indijskega življenja – na skrivanje slabosti, grešnosti, zablod. „Na zunaj se delamo moralne, zveste, nenasilne, trezne, vendar nismo takšni. Poglejte v študentske domove! Količko nemorale je tam, mamil, pijančevanja. Od desetih indijskih družin je pet takšnih, ki trpijo zaradi družinskega

člana, vdanega alkoholu ali mamilom. Uživalci mamil so tudi med mladimi zdravniki.«

Razen ravnatelja so spregovorili še zasvojenци. Vsak ima svojo zgodbo in se zaveda, da je sodelovanje z resnim programom v domu zadnja možnost, da se vrne v življenje z novim upanjem. Živeti, še živeti! Simon, eden od bolnikov, je navdušen: „Iz sebe moramo izruvatı razne negativne občutke, kot so sovraštvo, jeza, nepoštenost, nepotrpežljivost in samoobžalovanje.«

John zabija besede, kot da so jekleni žebliji: „Danes veliko govorijo o nevarnosti mamil. Besede, veliko besed! Toda k tlom pritisnjeneга zasvojenca ne zanimajo razprave o razpečevalcih mamil, o kemičnih sestavinah „stvari“,

*Kuhar v župnišču
v Keorapukurju*

o krajih, kjer rastejo skrivnostne trave. Ta moderni suženj, razcefrana oseba, bi rad vedel, kako naj se osvobodi, postane navaden in koristen človek, ki ga ne bosta več izčrpavala alkohol ali mamila ... Problem niso mamila, problem je — človek. Pot do ozdravljenja je dolga, počasna, mučna. Od vzgojitelja zahteva izredno

potrpežljivost, od prizadetih družin pa vztrajno sodelovanje.

Fantje so nam pripravili kosilo – riž, kari, kozarec vode in čaj. Potem pogovor na verandi. Ravnatelj nas je povabil, naj skupaj zmolimo vsakdanjo molitev zasvojenih:

„O Bog, daj mi mirnega duha, da bom sprejemal stvari, ki jih ne morem spremeniti, daj mi poguma, da bom spremenil stvari, ki jih lahko spremenim, daj mi modrosti, da bom spoznal razliko.“

PALMA

*Da se te le veter dotakne,
pa se strese tvoja bit
preko pojočih rok
prav do vitkih prstov.*

*Kakor kraljica si,
ki stopa s prestola,
nesoč svojo dražest na ples.*

*Kakor vila iz gozda
koprniš od lepote
v svoji smaragdni svili.*

*Kakor ptica si,
ki jo zibljejo breztežne peruti.*

*Varno te stražijo meči,
ki se takoj sporečejo
v zelenem dvoboju,*

da se te le veter dotakne .....

Jože Cukale

O PREČUDNEM KRAJU

„Vrhnika, prečudni kraj!“ Ti je zelo pri srcu ta delček slovenske zemlje?

Živo mi stopata pred oči Močilnik in Retovje. Do njiju prideš prek Mirk, kjer so izkapanine rimskega obzidja. V tihoto zelenice pribuči ponikalnica Ljubljana, tja zahajajo ob nedeljah Vrhničani pod sence mogočnih lip, hrastov, smrek. Tja me je pošiljala mama, ko me je videla utrujenega med knjigami: „Jožko, sedi na kolo in se zapelji skozi Močilnik!“ Zadaj se dviga skalovje, začetek krasa. Na vrhu skale z imenom Drča je v mojih mladih letih stal križ.

Na vzhodni strani prečudnega kraja se vzpenja „kot golobica“ cerkev Sv. Trojice, včasih znana božja pot na Vijolni gori. Takrat je bila tam vrhniška promenada. V zadnjem času je izgubila ta svoj dvojni pomen.

Hodili smo tudi v Sotesko Starega malna, kjer smo občudovali izbruhe podtalne vode. Domačin, mežnarjev Lojze, je na vrhu Planine zgradil razgledni stolp, s katerega smo občudovali Kamniške planine, Krim in Trnovski gozd do Nanosa. Spodaj se je vila bela cesarska cesta od Dunaja čez Ljubljano do Trsta in Mantove. Zaživela je posebno potem, ko je čolnarski ceh prenehal s trgovino po Ljubljani.

Vrhnika je bogata, ima Breg ob Ljubljani. Vas ob vznožju Sv. Trojice in Hrib s cerkvijo sv. Pavla. Del Brega je Nova vas, kjer stoji moja domača hiša.

Kak spomin nanjo?

Oče je moral v Ameriko, da jo je zmozel zgraditi.

Spominjam se očetovih besed: „Tako sem vas imel rad, pa mi nihče od sinov ne bo zatisnil oči.“ Podobna misel se mi vzbudi tudi ob spominu na mater. Iz Indije sem se vračal domov po veliki cesarski cesti, ko je burja Nanosu razganjala megle in sta se začeli odpirati planinska in logaška ravan, vrata v moj rojstni kraj. Hrib sv. Pavla je dostojanstveno molčal, Sv. Trojica mi je nekajkrat veselo pomežiknila, pa so jo kmalu prepregle megle. Molil sem. Zahvala, prošnja, radost. Na levi je pokopališče in grob tiste, ki je do zadnjega zrla v vrata, pričakujoč, da se bo kdo od njenih treh sinov vrnil. Njej v spomin sem zapisal:

*In ona je čakála sedem let, dolgih let,
in vendar nas ni dočakála.*

*Utrujena mati je naposled
mirno v Gospodu zaspala.*

*Zdaj spi. Ona spi, saj v naročju Boga je,
a misel je moja pri mami.*

*Naj gosli ustavim, da iz sladkega sna je
moja struna ne vzdrami.*

Tvoj oče je bil klobučarjev sin, pozneje pa krojač kot je bil Cankarjev. Tvoja in Cankarjeva domačija sta obe ne Bregu. Sta bili vajini rodbini povezani?

Oče je bil Cankarjev vrstnik. Pripovedoval mi je, da sta bila njegov in Cankarjev oče med ustanovitelji vrhniške čitalnice na Hribu v stari šoli. Med Vrhničani je mnogo nadarjenih ustvarjalcev.

Kakšen se ti zdi zdaj tvoj dom, ko se vračaš domov?

Seveda ga imam rad, zelo lep je, vendar njegovih starih obrisov ne morem pozabiti. Sicer pa naj se izpovem v pesmi.

SAMOGOVOR

*Kako je naša hiša čudno nova!
Ne rečem, lepa je, a z njo
ne morem na pogovor.
Odtod
moj samogovor.*

*Kje krušna peč je? Kje sij stare strehe,
kje vrt je moj, kjer v senci jablane
z očetom trla sva orehe?*

*Kaj morem, če diši mi rjava prst
kot staro vino. Odkod zelena sila
vleče me na mah?
Zakaj mi stari kolovoz
tako je drag?*

*Morda, ker več ne vidim ga.
Po njem korak je moj
bil fantovski in čvrst.*

*Morda me moja mati
pod srcem je nosila.
Ko s polnim jerbasmom hodila
je h koscem v senožet.*

*Morda me polju je rodila,
povila v razor, med cvet,
ko šla je v rani uri plet
tja v bližnje Blate.*

*Odkod le ta poziv
od starih naših njiv,
ki kliče v svate?*

*Tja ptičev spev me vabi čist.
Tam bukve me in hrasta list opaja.
Čez hosto vidim barje, tam počez
še roma k Materi na goro
srebrna vrsta brez ...*

SPOMINJAM SE

SPOMINJAM SE

*Bilo je jutro velike sobote,
ko sem vrtel kresilnih gob obroč
in ogenj nosil sem sosedom.*

*Ožgali prste so mi gob ogorki.
Kaj brigajo me opeklina, Ti si vstal,
zacelil rane in prižgal si novi plamen,
ki nosim ga s seboj še danes.*

*Potem si mi zaklical: Za menoj, na barko!
Zastavo si razvil in mahnil mi v pozdrav.
V Kalkuti sem pristal.
Tam čakala sta name – moja Indija in Ti.*

Jože Cukale

Kako te je življenje pripravljalo na tvojo podaritev Bengalji, kjer je misijonsko polje tako trdo?

Predvsem s preizkušnjami. Če samo pomislim na usodna, prelomna vojna leta, na zgodovinsko uro slovenskega ljudstva in Cerkve v njem! Najprej je bil res temni veliki petek 1941, ko so italijanski polki korakali proti Ljubljani. Bil sem v ljubljanskem bogoslovju, novomašnik v zadnjem letu študija. Duhovniki in bogoslovci smo bili razburjeni, globoko prizadeti, slutili smo, da gremo žalostnemu času naproti. Vse se je začelo tako apokaliptično. Leto dni prej sem z vrhniškimi rojaki z domačega praga opazoval močan, svetel severni sij, ki je popoldne žarel po gričih, od gorenjskih do notranjskih. Ali ni bila tista skrivnostna svetloba neko zlovešče znamenje, sem se vprašal, ko sem pri ljubljanskem kolodvoru opazoval prihod tujih vojakov, najprej kolesarjev izvidnikov, potem tankov in množice vojakov. Zakaj jih nihče ni ustavil, sem se prizadeto spraševal. Čutil sem se ranjenega in ponižanega, opeharjenega ob porazu.

Med počitnicami smo se mladi vrhniški rodoljubi začeli sestajati. Pogovarjali smo se o našem odporu zavojevalcu. Žal smo se razšli – ideološke razlike so bile prevelike ...

Prva postaja mojega duhovniškega popotovanja je bil Gornji Logatec. Imenovanja sem se razveselil, ker sem si vedno želel služiti v Marijinem svetišču. Prišel sem v župnijsko cerkev, ki je posvečena skrivnostim Marijinega življenja, rožnovenski Mariji.

Vojna leta so se razgalila v vsej grozoti bratomornega boja. Znašel sem se v navzkrižnem ognju: na eni

strani Italijani z Nemci, potem Nemci proti Italijanom, na drugi strani pa domobranci, partizani, četniki in slovenski legionarji. Razbito, razdeljeno, razboljeno, razbičano slovensko ljudstvo v valovih sovraštva. In jaz sredi tega valovanja! Duhovnik, ki bi rad bil vsem vse, čeprav sem vedno bolj spoznaval, da to ni bilo mogoče. Nekateri so se oddaljili, ideološke razlike so se poglobljale, ozračje so napolnila gesla, polna nevarnih nabojev. Popolnoma neprizetet nisem mogel ostati, verniki so pričakovali smernic, ki pa smo jih tudi mi duhovniki pogrešali. Seveda, klobčič je bil preveč zamotan in ni bilo preroka ... Ob branju Puškinove pesmi se mi je utnilo: „Prerok zakričal je, vidci so zrli, slavec je v logu divje prepeval, šipek vzcvetel je pa se ospel je, vsi dobri ljudje so umrli.“

Pri vsem tem sem mislil na belgijskega duhovnika Cardijna, to dušo krščanskega delavskega gibanja, žosistov. Bil je prerok za čas neposredno pred vojno. Ko je takrat prišel v Ljubljano in videl okrog sebe predvsem duhovnike, je z vprašanjem – obtožbo zadel naš problem: „Kje imate laike?“

Globoko me je pretresla nasilna smrt univ. prof. dr. Lamberta Ehrlicha v Streliški ulici. Bil je moj profesor, vzgojitelj moje misijonske zavesti, svetovno razgledan rodoljub in človek za druge. Mož molitve, ki je pred vsakim predavanjem pokleknil ob katedru in sproščeno molil. Osebnostno je bil ubog in je rad delil, kar je imel.

Bil sem priča tolikim krivicam. Italijani so pošiljali v taborišča naše dobre fante in može. Želel sem se jim pridružiti, da bi delil z njimi njihov križev pot. Zato sem zaprosil kurata italijanske postojanke, naj me pošljejo v

taborišče skupaj z interniranci. Ni mi bilo dano in temu sem se čudil, ker sem vedel, da sem pri Italijanih slabo zapisan.

Gotovo se ti je kak dogodek posebno vtisnil v spomin.

Sedemnajstletnega fanta Stanka iz Begunj pri Cerknici so Italijani ujeli in obsodili na smrt. Italijanski vojaški kurat je sporočil v župnišče, naj pride duhovnik in se s fantom pred smrtjo pogovori. Vsa moja prizadevanja, da bi Stanka izpustili, so bila brezuspešna. Fant me je prosil, naj grem z njim do morišča na poti proti Zaplani. Med vožnjo tja sva molila rožni venec. Pod streli je padel nedolžen fant. Mislím pa še na druge nedolžne žrtve, ki jih je umorila slovenska roka.

In ob koncu vojne?

Maja 1945 sem se umaknil čez Ljubelj in prišel v taborišče v Trevisu, kjer so bili zbrani begunci pod angleško upravo. Tam sem tudi hudo zbolel, dobil sem krvavo grižo. Na pomoč mi je prišel najprej italijanski župnik iz bližnje vasi, sprejel me je v župnišče in poskrbel za zdravnika. Tudi žene, ki so se zbirale ob župnišču so bile dobre do mene; prinašale se priboljške „za slovenskega duhovnika“, kot so govorile. Vse to mi je pomagalo, da sem začel zelo ceniti krščansko odprtost naroda, ki mi je bil do tedaj neprijetno tuj. Zazdelo se mi je, da so pristneje zaživelí evangeliój kot jaz sam. Tam blizu pred bellunskimi hribi sem obiskal dom sv. Pija desetega. Povsod sem srečeval duhovnost, ki me je navduševala, ker je bila tako človeška in zato božja.

Kje si jo odkrival?

Ob obiskih italijanskih družin in v pogovorih z duhovniki. Starejši duhovnik, podoben ruskemu starcu, v Kristusa poglobljenemu, mi je svetoval: „Padre Giuseppe, le dajte spovedno odvezo, tudi če se vam zdi, da kdo zanjo ni dovolj pripravljen. Pomislite, da kleči pred vami. Ali ni to nekaj izrednega?“

DUHOVNE VAJE

DOM DUHOVNIH VAJ

*Tu je Srce.
Spet sem pri Mojstru vajenec
brez klešč in svedrov, brez ostrin,
kot pač mi Mojster mojstrovin
zapoveduje. Tu je srce na nakovalu,
tu čisti potok se prebija v dno globin.
Jože Cukale*

In po Trevisu?

Najprej sem leto dni preživel kot kaplan v treviški škofiji. Vojna preizkušnja se je vame globoko zarezala. Zaželel sem si notranje tišine, da z Bogom premerim postaje prehojene poti in spoznam, kam me Bog vodi. P. Jakob Žibert je takrat povabil duhovnike na duhovne vaje v Rim. Blagoslovljeni trenutki duhovnih vaj! Pred mojimi očmi se je zavrtel globus, spet sem zaslišal navdušene besede misijologa dr. Ehrlicha, spomnil sem se dežel Daljnega vzhoda, mislil na zgled bengalskih in kitajskih misijonarjev, posebno Poderžaja in Kereca, in ob misli na

tolike, ki so odpadli od Boga, se je v meni budila želja, da bi storil nekaj dobrega, nekaj več, magis, za Boga in za ljudi. V meni so odmevale besede japonskega pisatelja Takeda Izuma: „Najvišja sila je žrtev. Hlapec se žrtvuje za gospodarja, gospodar za hlapca, učitelj za učenca, učenec za učitelja, vsi pa za Boga.“ Besedilo je iz drame Praznik cvetočih češenj, s katero smo nastopali na raznih odrih.

Zadnji dan duhovnih vaj sem se odločil za azijske misijone. Za vstop k jezuitom sem zaprosil poleti 1946 in 8. decembra vstopil v noviciat v Longinu pri Vicenci.

Ti je bilo tam prijetno? Si lahko zaživel željo po magisu?

Noviciat je bila nova preizkušnja. Bil sem starejši kot drugi novinci. Z domotožjem sem spremljal slovenske duhovnike, svoje dobre prijatelje, ki so z rojaki odhajali v Argentino, ZDA, Anglijo, Španijo in še kam. Takrat sem tudi dobil pismo z izzivalnim vprašanjem: „Si se zbal borbe z življenjem in si se zato umaknil?“ Vedel sem, da me prijatelj ne razume prav. Ni šlo za umik, v meni je bila velika odprtost za nekaj novega, kar bo zahtevalo vse moje energije.

Čutil sem, da se trgajo globoke korenine moje navezanosti na dom, na jezik, na ljudstvo v njegovem zgodovinskem času. Kako rad bi sodeloval pri razpletu te drame! Skrivnostna notranja sila pa me je nezadržno silila na odprto morje. Duh veje, kjer hoče. Močno je zavel. Takrat še nisem vedel, kako velik je bil dar, ki mi je bil dan, saj ga še danes ne morem izmeriti.

Nekaj let pozneje mi je moj škof – posvečevalec, dr. Gregorij Rožman, v pismu potožil, da me ni več med nje-

govimi duhovniki, ki jih bo doma v Sloveniji čakalo mnogo koristnega dela.

J. Cukale (v belem) v Rimu pred odhodom v Indijo

Omeniva še škofa Stanislava Leniča, ki ti je 4. febr. 1988 napisal: „Po čudnih potih si prišel tja, kjer te je Bog hotel imeti,“

To je v Bengalijo. V noviciatu sem odkrival duhovne razsežnosti, ki sem jih dotlej le slutil. To mi je tudi pomagalo, da sem vdano sprejel vest o nasilni smrti mojih dveh bratov junija 1945. Duhovno izkustvo me je vse bolj usmerjalo k Aziji. Po dveletnem noviciatu so me poslali za kaplana v mednarodno begunsko taborišče Pagani, južno od Neaplja. Ko sem dobil potrebne dokumente, sem iz Genove odpotoval z ladjo proti Bengaliji. Šestega maja

1950 sem v Bombaju stopil na indijska tla.

V tvojem brevirju sem odkril poseben list, ki ga imaš vsak dan pred očmi. Na njem je zgodba, ki ti je gotovo zelo všeč.

Neke noči sem sanjal, kako sem z Gospodom hodil po peščeni obali in je luč z neba osvetljevala glavne dogodke mojega življenja. Pri vsakem dogodku sem opazil dva para stopinj, moje in Gospodove. Ko sem se ustavil pri zadnji življenjski postaji, sem se ozrl nazaj in pregledal vse stopinje. Začuden sem opazil, da je mnoge dogodke v mojem življenju spremljal le en par stopinj. Vprašal sem: Gospod, rekel si mi, da boš vedno hodil z menoj, če se odločim, da bom tvoj učenec. Zdaj pa v najbolj kritičnih trenutkih vidim le en par stopinj. Ne razumem, zakaj si me zapustil, ko sem te najbolj potreboval? Gospod mi je odgovoril: Moj sin, nikdar te nisem zapustil, ko te je objela preizkušnja. Takrat, ko je v pesku ostal odtis le enega para stopinj, sem te nosil na ramenih.

VIHAR

Devetindvajseti november 1988. Dež je prišel nepričakovano, saj je deževna doba že bila za nami in prijetni sončni dnevi so najavljali zimo. Ta se začne, ko v začetku novembra minejo hinduistična praznovanja Durge, Kali in drugih božanstev, traja pa do konca februarja.

Najprej se je nebo pooblačilo. Z juga, z morja. Sprva rahel dež, potem so se oblaki zgostili, nebo so prekrile črne gmote, večkrat je zagrmelo, končno se je stemnilo sredi popoldneva in tema je pognala strah v kosti, ko se je

okrog petih veter sprevrgel v vihar, ki je ruval drevesa, podiral koče in ogrozil zrela žitna polja., hitro poplavljena zaradi silnega naliva. Radio je oddajal poročila o ciklonu, ki se je spočel več sto kilometrov južno in jugozahodno od Kalkute in je zajel Bengalijo.

S p. Cukaletom sediva na verandi in gledava, kako veter zvija in končno podre bengalsko hruško, bogato obloženo s sadeži. Dolgo molčiva. Na vrtu so padla še tri drevesa. Tisto ob vhodu v cerkev se je nevarno nagnilo nad okna in električni kabel.

Če zrno ne pade v zemljo in ne umrje, ne obrodi sadu. Bil si kot zrno, vrženo v bengalsko zemljo.

In doživljal sem košček umiranja. V primerjavi z drugimi misijonarji sem v Indijo prišel zelo nepripravljen. Nisem znal ne angleščine ne bengalščine in nisem bil tako svež kot mlajši sobratje. Sprejela me je tropska vročina, ki v maju ne prizanaša. Stanoval sem v kalkutskem univerzitetnem kolegiju in že tretji dan sem obležal. Sončarica. Predolgo sem bil na soncu, ko sva s p. Demšarjem obiskala p. Poderžaja v Khariju. Poslali so me v himalajsko pogorje, v Kurseong, da bi okreval, se učil angleščine in dopolnil teološki študij. Prijetno okolje in svežost, ki je dihala s himalajskih vrhov, sta me krepili le kratkih sedem mesecev.

Si planine spet zamenjal z razbeljeno Kalkuto?

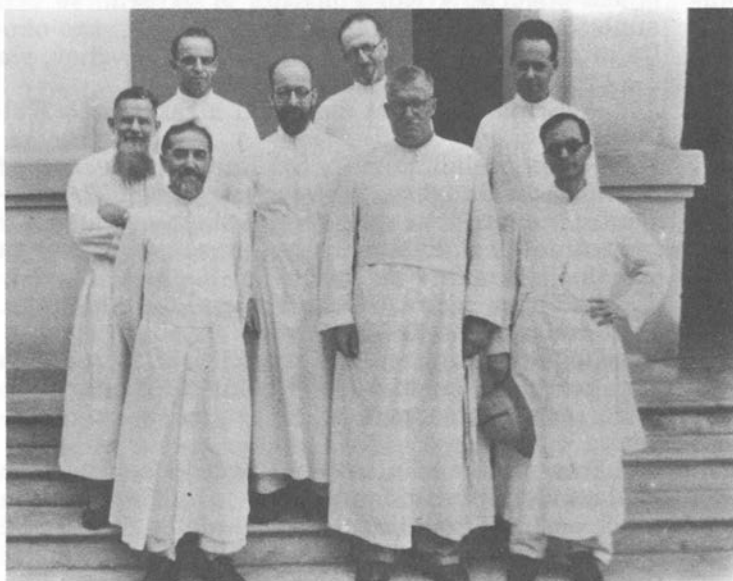
Ne, poslali so me v Šri Rampur, severno od Kalkute, ob Gangesu, kjer sem se posvetil bengalščini. Po enem letu sem sprejel službo ekonoma v redovni hiši v Baligandžu, obenem sem poučeval na gimnaziji verouk v angleščini in bengalščini. Gradili smo novo redovno hišo.

Verjemi ni bilo lahko. Tudi malarija me je trikrat vrgla na posteljo .

Ob koncu drugega leta sem bil tako izčrpan, da sem moral za tri mesece v bolnišnico; odkrili so hudo anemijo, pozneje pa se je pridružila še nespečnost.

Po vrnitvi iz bolnišnice me ja čakalo osemletno kaplanovanje v Kidderpurju, v južnih kalkutskih predmestjih. Z župnikom sva si razdelila delo; izbral sem si najubožnejše kidderpurske predele. Reveži so mi bili pri srcu

Od leve: L. Vidmar, S. Poderžaj, J. Lukan, L. Demšar, F. Drobnič, V. Sedej, J. Ehrlich, J. Cukale

in pomagali smo jih z delom Vincencijeve konference, mlade pa smo povezovali v delavski organizaciji. Prizade-

vali smo si za njihovo zaposlitev in ozaveščanje. Vesel sem bil, ko sem poslušal delavce, kako so pri javnih nastopih samozavestno branili svoje pravice. Okolje našega predmestja je bilo zelo zanemarjeno. Z mladimi delavci smo sredi Kidderpurja očistili ulice in uredili otroški park.

Je bila takrat – okoli 1956 – Mati Terezija že znana med kalkutskimi barakarji?

Ne bi rekel, da je bila zelo znana, pridobivala pa je že vedno več deklet za svoj način življenja. Želela jih je poslati med najrevnejše med revnimi. Izkoristili smo to njeno pripravljenost in zgradili dispanzer, kamor so sestre prihajale enkrat na teden, ob nedeljah pa so učile katekizem. Vsak mesec sem se pridružil misijonarkam ljubezni, ki so obiskovale razkropljene krščanske družine.

Si pozneje kdaj misijonaril s slovenskimi misijonarji?

Ne, le z br. Vidmarjem sva tri leta skupaj delala v Baidiapurju, eno leto pa sva sodelovala pri gradnji cerkve v Keorapukurju. Pogosto pa sem se srečeval s slovenskimi in hrvaškimi sobrati od Himalaje do Bengalskega zaliva. Posebno prijetna sta bila v Dardžilingu brata Drobnič in Udovč, zavzeta za svoj poklic, za molitev, za oznanjevanje; zelo sta bila gostoljubna, vedno vedra, hudomušna, prijatelja lepega petja. V kalkutskem kolegiju sem se srečeval z Demšarjem in Ehrlichom, s Poderžajem pa na misijonskih postajah. Daljše pogovore sem imel s Sedejem v njegovi zadnji bolezni. Pri Gabriću sem občudoval poteze svetnika za naše dni; podobna sta si z Materjo Terezijo. Po Gabrićevem nenadnem odhodu sva ostala od jezuitov le še midva s Polgarjem.

Da ne pozabim: Hvaležen sem vsem, ki se zanimajo za nas, in tudi tebi za obisk, ki je kakor dober tonik pognal novo kri v moje stare misijonske žile.

MED KULTURNIKI

NE JOČI ZA MANO, SLOVENIJA,

*saj te nosim po vseh žilah
svoje krvi, kakor Ganges jadrnico,
kakor veter nosi ptico,
kakor ženin nevesto čez prag svoje hiše.*

*Ti meni najljubša si znanka
in – na uho – v deželi mojih sanj
si moja prva državljanka,
zato
ne joči za mano, Slovenija.*

Jože Cukale

Indijci pravijo, da je Bengalija tisti del Indije, kjer so bogovi najradodarnejše delili talente vseh vrst, saj je to dežela pesnikov, kot je Tagore, pisatelj, kot je Bankin Čandra, slikarjev, med katerimi je najbolj znan Džamini Roj. Bengalija je Indiji podarila mnogo duhovnih voditeljev, Ramakrišno, Kesub Sena, Vivekanando, celo vrsto skladateljev in znanih pevcev.

Ko premišljujem o tebi, sem vedno bolj prepričan, da misijonarš v deželi, ki ustreza tvojemu značaju. S članki in pesmimi sodeluješ pri raznih slovenskih revijah

in tvoje slike visijo ne le v župnišču, ampak tudi v Dhian ašramu in še kje.

V dijaških letih me je skrivnostno privlačila slovenska religiozna lirika Tineta Debeljaka, obeh Vodnikov, Jožeta Pogačnika in drugih. Na gimnaziji v Šentvidu sem pri dr. Antonu Brezniku in pri prof. Jakobu Šolarju pogosto recitiral pesmi naših klasikov. Na pamet sem znal skoraj vsega Prešerna in mnogo Župančičevih pesmi; poezijo sem strastno prebiral. Radi smo igrali dela Shakespeara, Claudela, Cankarja, Finžgarja ...

Domača umetnika

V šentviški gimnaziji si bil urednik gimnazijskih Domačih vaj, kjer si tudi objavljal svoje prve verze. Si

poskušal še kje drugje?

V Naši Zvezdi in v argentinskem Duhovnem življenju. Nekaj pesmi je zašlo tudi v Mladiko in v Dom in svet. Bogoslovci smo bili povezani v literarnem krožku, med nami so bili Karel Mauser, France Kunstelj, France Lokar ...

Vrhniški študentje smo med počitnicami izdajali glasilo Močilnik. Med sodelavci so bili dr. Janko Grampovčan, umetnostni zgodovinar Marijan Marolt, duhovnik Stanko Skvarča in prof. Stane Suhadolnik.

Ko si se znašel v širokem svetu, se je tudi tvoje literarno udejstvovanje razmahnilo. Tvoje članke sem redno prebiral v Katoliških misijonih, saj si njihov zvest sodelavec nad trideset let.

Uredniku Ladislavu Lenčku sem hvaležen za njegove spodbude, za redno dopisovanje pa tudi za materialno pomoč, ki jo je velikodušno delil vsem misijonarjem. Kot predsednik Slovenske kulturne akcije v Argentini me je povabil med sodelavce revije Meddobje in mi pomagal, da ob obilnem delu nisem zanemaril peresa. Za novelo Jezne ulice me je Meddobje nagradilo s prvo nagrado, Opisal sem razočarane, brezposelne in politično izigrane študente kalkutskega predmestja, med njimi pa duhovnika, ki se je znal vživeti v njihov svet in je začutil utrip kalkutskih ulic. Redno sem objavljajl poročila in pesmi v goriškem tedniku Katoliški glas, v lemontskem mesečniku Ave Marija, v dnevniku Ameriška domovina in v celovškem tedniku Nedelja.

Ko si bil takoj po vojni v taborišču Monigo pri Trevisu, si se počutil utesnjenega, kakor da si vklejen.

Zahotelo se ti je širokih obzorij, ven iz začaranega kroga, v svet, v katerem se vedno kaj novega dogaja in kjer si hotel sodelovati pri delu za boljši svet. Sodelovanje s tolikimi revijami te je gotovo seznanilo s slovenskimi kulturniki enako širokih pogledov. Na koga pri tem pomisliš?

Pater Prešeren je bil dolgoletni svetovalec jezuitskega vrhovnega predstojnika. Všeč so mi bili njegovi pogledi o slovenski državitvornosti. Skrbel je za Slovence – brezdomce. Njegova rimska pisma so me duhovno utrjevala. Pravi kulturno-politični zvezdnik je bil zame dr. Tine Debeljak. S komentarji, podlistki, uvodniki in eseji je vzgajal cele generacije več kot pol stoletja. Znana slikarka je tudi njegova žena, Bara Remčeva; njene razstave so vzbudile splošno pozornost. Eno najlepših srečanj sem doživel v Clevelandu z zdomskim pisateljem Karlom Mauserjem. Dal mi je nekaj svojih knjig (koliko jih je napisal!) in v posvetilu mi je zaželel: „Tako naj sveti tvoja ljubezen do ljudi, da bo njena luč še dolgo žarela v tvojih stopinjah.“

Rad se spomnim na lazarista Franceta Sodja, vzgojitelja, voditelja duhovnih vaj, misijologa, pisatelja in pesnika, predvsem pa moža, ki izžareva izredno duhovno moč. V enem od mnogih pisem omenja: „Jože, izbral si si boljši del, ko si se namesto pisateljevanja lotil misijonskega garanja.“

Dolgoletno prijateljstvo me veže z dvema goriškima kulturnikom, z dr. Kazimirjem Humarjem in pisateljico Zoro Piščančevo. S Katoliškim glasom sta zgradila mostove čez oceane, tudi do Bengalije. Pri tem pomislim tudi na

Jožeta Kopeiniga, voditelja kulturnega doma v Tinjah na Koroškem.

Bi z nekaj besedami naslikal njegov portret?

Veliko srce. Vsem pomaga, z vsemi je prijatelj. Ob njem se naležeš vedrine, sveže ideje ima in zaupa v bodočnost.

»Slikati sem začel v Baidiapurju, ko sem se pučutil osamljenega. Kadar slikam naravo, najprej premišlujem o njej. Bog prihaja k meni po vsem ustvarjenem, po barvah in zvokih, po simboliki luči in teme. Narava je božji odsev. Po njej odkrivam božjo lepoto in dobroto.

Najraje upodabljam simbol tekoče vode in planin. Voda pomeni razgibanost in živahnost, torej življenje in dejavnost, planine pa me spominjajo na mlada leta. Mislim tudi na Jezusa, ki je govoril na gori in bil križan na hribu.

Nekatere slike izražajo mojo ljubezen do revežev: Uboštvo je bogatejše in lepše kot bogastvo.

Včasih se mi zazdi, da slikanje ovira moje pastoralno delo. Zaradi drugih dolžnosti ostaja marsikatera slika nedokončana. Toda ko se po delu spet vrnem k slikanju, čutim, da sem poln novih navdihov.«

Jože Cukale

Še bi lahko našteval imena prijateljev med slovenskimi kulturniki: dr. Maksimiljan Jezernik v Rimu, p. Vladimir Kos na tokijski univerzi, pok. msgr. Stanko Grims v Franciji ... Naj nam Bog da prerokov. Izbrati lahko pot bi bila izdaja naše dediščine. Orli gredo soncu naproti. Tudi nam kažejo pot.

MATI

»V Melbournu sem obiskala starčka, ki je živel neopažen. V sobi je imel zelo lepo svetilko, pokrito s prahom. Zanimalo me je: 'Zakaj ne prižigate luči?' Odgovoril je: 'Nihče ne prihaja k meni.' Vprašala sem ga: 'Pa bi jo prižgali, če bi sestre prišle na obisk?' Rekel je: 'Če bom zaslišal človeški glas, jo bom prižgal!' Čez nekaj dni mi je sporočil: 'Recite moji prijateljici, da svetilka, ki jo je prižgala v mojem življenju, še vedno sveti.'«

Mati Terezija

J. Cukale in Mati Terezija

Ko Indijci v svojih časopisih preberejo naslov: „Mati se je vrnila“ ali „Mati na obisku“ vedo, da članek govori o Materi Tereziji. Ona je za Indijo – Mati. Pa ne le za Indijo. „Vsemu svetu pripada,“ je izjavil sovjetski konzul v Indiji, g. Astafiev, ko je prosil Mater Terezijo naj posreduje pri pakistanskih oblasteh za izboljšanje pogojev v afganistanskih taboriščih na pakistanskem ozemlju.

Mater sva s Cukaletom obiskala 8. decembra 1988, ko je 19 njenih redovnic izreklo zadnje zaobljube. Prišla je iz Afrike, zato je bila od poti utrujena, toda hitro se je razživela in razveselila, ko je pripovedovala o novi skupnosti v Južni Afriki. „Za bele in črne bo,“ je vesela dodala. Smehljaj je še bolj poudaril poteze, ki jih je 78 let začrtalo v njen obraz. Hvaležno je sprejela pozdrave iz Slovenije, njenih sester v Ljubljani, nadškofa, nekaterih, ki so to posebej naročili. Zanimala se je za delo ljubljanskih misijonark ljubezni in za nove poklice. „Toliko dela imamo, odpirajo se nova področja ... tudi v Rusiji, v Armeniji ...“ Na vprašanje, kdaj nas bo v Sloveniji spet obiskala, ni mogla odgovoriti. Ves svet si želi srečanja z njo. V cerkvi je bilo pri zaobljubah zbranih 450 misijonark ljubezni. Mati je sedela v prvi klopi, sključena in zatopljena v molitev. Ko so sestre na oltarju podpisovale besedilo zaobljub, je Mati vsako posebej spremljala s pogledom; potem je pogledala na velik križ nad oltarjem, kot bi hotela reči: Gospod, ti veš, kaj jo čaka ...

* * *

Jože Cukale zelo dobro pozna Mater Terezijo, saj je

prišel v Kalkuto prav v letih, ko je dotlej malo znana redovnica začela zbirati ob sebi prve misijonarke ljubezni. Veže ju globoko duhovno prijateljstvo in Cukale je vesel, da je v Tereziji našel zvesto svetovalko

Prosim te, govori mi o Materi.

Vest sveta je, pred človeštvom drži ogledalo, da se v njem vidimo. Odkrila je tiste, ki jih svet ni videl, potisnjene na skrajni rob, neznane trpine, ranjene od udarcev krivic. Ecce homo! Je rekla. Glejte, človek, storite kaj zanj! Preroško je zaklicala prav v Kalkuti, kjer je beda najbolj očitna. Ni prerok na gori, ampak med barakami.

Ljudem odkriva Boga ljubezni. „Da pravi Bog se kliči Bog ljubezni ...“ Kako je taka beseda potrebna Aziji, kjer so bogovi tako polni človeških nagnjenj. Božjo ljubezen odkriva v Sinu, ki se je rodil v uboštvu, v njegovi dobroti in smrti. Kristusa gleda v zapuščenih barakarjih, v nerojenih otrocih, ki se sprašujejo, ali se bodo smeli roditi

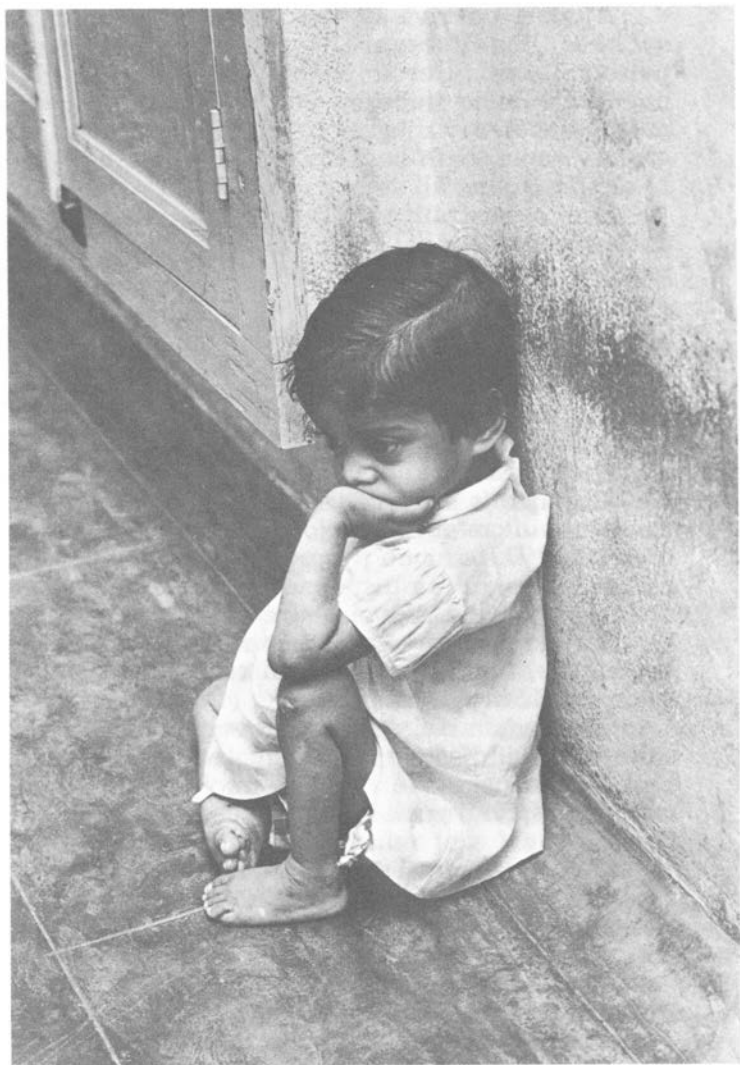
...

Svojim sestram večkrat razlaga: „Duhovnik se dotika posvečenega kruha in vina, Kristusovega telesa in krvi, mi pa se dotikamo Kristusa v razbičanem telesu gobavca.“

Terezija je tudi most med bogatimi in revnimi. Odkriva revščino bogastva in bogastvo revščine. Brani človekovo dostojanstvo. „Ne poznam množice, poznam pa človeka,“ je zatrdila.

Kako sta se spoznala?

Ko sem bil kaplan v kalkutskem predmestju Kidderpurju, je Mati že imela ob sebi večje število pomočnic in povabili smo jo, da bi sodelovala tudi v naši župniji. Dali smo ji na voljo potrebne prostore za pouk otrok in za dis-

panzer. Pri tem delu sva se dodobra spoznala. Njene sestre so mi pomagale tudi na podružnicah, kjer so učile otroke in pripravljale bogoslužje, hodile po hišah in tako ozaveščale od vseh zapuščeno ljudstvo.

Spominjam se njenega prvega obiska naših zakotnih predmestij. Stopili smo na ulice, na ozke poti in stranske steze, kjer smo zaradi smradu morali vdihavati zrak bolj skozi usta kot skozi nosnice.

Materi sem hvaležen tudi za osebne pogovore. Prišla je s prvimi slovenskimi in hrvaškimi jezuiti v Bengalijo in je torej član naše ekipe – kdo ne bi bil tega vesel?

Videl sem Mater Terezijo klečati v kapeli sv. Frančiška Ksaverskega, ko je zrla na odprto krsto p. Janeza Ehrlicha in ko je šla za krsto v procesiji sklonjena nad svojim rožnim vencem.

Misijonarka ljubezni,
domačinka iz Keorapukurja

Videl sem dolgo vrsto novink Matere Terezije v belih sarijih na pokopališču, ko smo polagali v grob našega brata Poldeka Vidmarja. Solze misijonark ljubezni so pričale, kako drag jim je bil stari mož z belo brado, ki so ga pogosto srečevale po kalkutskih ulicah.

Osebno prijateljstvo jo je vezalo tudi z

Antejem Gabrićem. Ko je zvedela za njegovo smrt, je iz Rima telefonirala sestram v Kalkuto: „On je pri Bogu!“

Gabrić ji je pomenil prijatelja iz domovine, spomin na Zagreb, odkoder je z Magdaleno Kajnč odšla v Bengalijo, predvsem pa ga je doživljala kot duhovnika na istem duhovnem valu, kot je bila ona: Bil je asket s podobno duhovnostjo, dober do najrevnejših, nesebično je izgoreval za druge, vedno je bil na poti in ustanavljal je nove postojanke ... Rada ga je vabila k svojim sestram, sodelovala je z njim v Mariapolliju in po Gabriću je tudi njeno delo odmevalo med Hrvati.

Vrniva se k tvojim osebnim pogovorom z Materjo. Kakšna se ti zdi?

Imava iste ideale in to naju zbližuje, vendar je ona postavila svoj cilj zelo visoko in ga tudi uresničuje, sam pa čutim, da zaostajam ... Ko je spoznala luč, ji je sledila brez obotavljanja, naravnost, do konca. To me navdušuje, zato potrebujem njene duhovne nasvete. Moji župniji veliko pomaga tudi v materialnem pogledu, posebno o božiču, ko sestre obdarijo otroke in z njimi prepevajo božične pesmi. To je njihov božični evangelij. Praznik luči, divali.

Že okrog 1960 je bila zelo znana osebnost v Kalkuti; k njej so prihajali revni in bogati po pomoč, duhovno in materialno. Čeprav je bila izredno zaposlena, je vedno našla čas zame. Prosila me je, naj molim za svetost duhovnikov, ker jih svet potrebuje. Zelo je hvaležna za vsako sodelovanje z njenimi sestrami. Ob njej čutim božjo bližino, duhovno svetlobo, takšno izžarevanje, da bi pokleknil in prosil za blagoslov. Iz nje sijeta prijaznost in

zvestoba. „Kako je Bog dober!“ reče večkrat in ob tem čutiš, da vseh stvarih najde Boga, kot nas spodbuja tudi Ignacij Lojolski. V vsakem človeku gleda Kristusa, še prav posebno v ubogih. V tem mi je vzor, pa ne le meni, še mnogim drugim. Povsod odkriva dobroto, znake solidarnosti, vzgibe ljubezni, izraze hvaležnosti.

Njena ponižnost je izredna. „Ko boš izlil kapljico vode v kelih, se spomni name,“ mi je rekla, v pismih pa me spodbuja: „Moliva drug za drugega, priporočam se ti v molitev.“ Zelo je obzirna, podobna je občutljivi anteni, ki hitro zazna, kaj je v človeku.

In njena neverjetna potrpežljivost! Spominjam se, kako mi je izročila denarno pomoč, da bi zgradil deset hiš za dekleta, ki so se poročila brez gmotnih sredstev; odločili smo se za gradnjo tega malega naselja. Toda nepričakovano so se uprli nekateri sosedje, ne hinduisti, ampak kristjani. Upajoč, da jih bo Mati pregovorila, sem jih pripeljal k njej. Tudi njej so rekli odločni ne. Bila je globoko prizadeta zaradi tolikšnega nerazumevanja, ostala pa je popolnoma mirna. Po indijski navadi so se dotaknili njenih nog in prosili za blagoslov. To je storila izredno nežno. „Bog vas blagoslovi,“ je rekla tem kristjanom, ki so preperečili njeno prizadevanje za lepše življenje sirot.

Zelo je duhovita in rada ima anekdote. Pripovedovala mi je o svojem bratu, ki je zbolel za rakom. „Rekla sem mu: »Moj brat, Gospod te kliče.« On pa meni: »Agnes, naj le tebe kliče, mene pa naj pusti pri miru.«“ - Bolnici, ki je od bolečine celo krivila železne prečke svoje postelje, je zašepetala: „Jezus te je nagradil s poljubi, sestra.“ Ona pa njej: „Naj bo za danes, a recite že vendar Jezusu, naj me

neha poljubljeni.“

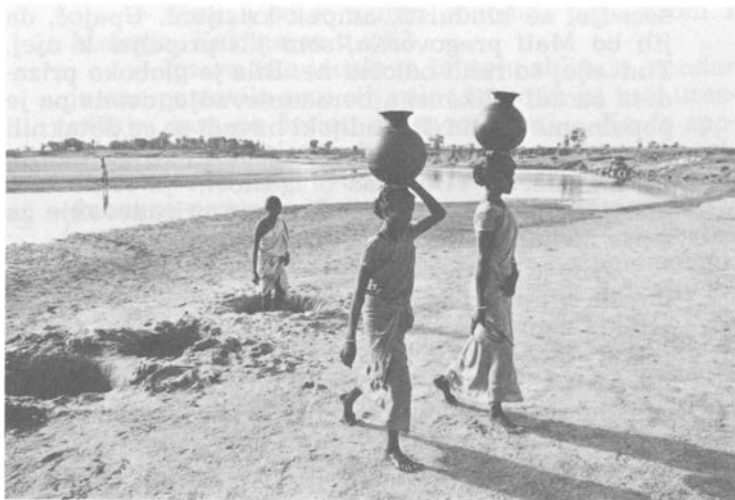
Tudi Terezija ima svoj kelih trpljenja. „So trenutki, ko se čutim popolnoma izpraznjeno, kot prazna školjka, in se mi zdi, da se nimam na kaj nasloniti.“

Bi jo razglasil za svetnico?

Ne dvomim v njeno svetost. Ko je ustanovila svoj red, je prevzela ime Male Terezije. Njena zavetnica je bila velika v redovni sobici, Mati pa je velika v dejavnem apostolatu. Mislim, da jo bodo častili na oltarju. Božji dar je, ki ga Cerkev le redko dobi.

„Zakaj sem imel solzne oči, ko sam vas poslušal?“ sem jo vprašal. Odgovorila je, da nagovora ni posebej pripravila, da pa je prej premišljevala in molila. Prepričan sem, da je Jezus v njej in da On govori po njej. Karizmatična osebnost je.

Vprašal sem jo: „Ali se bo vaš red obdržal po vaši smrti?“ „Če bodo sestre zveste idealu reda,“ je mirno odgovorila.

MARIJA

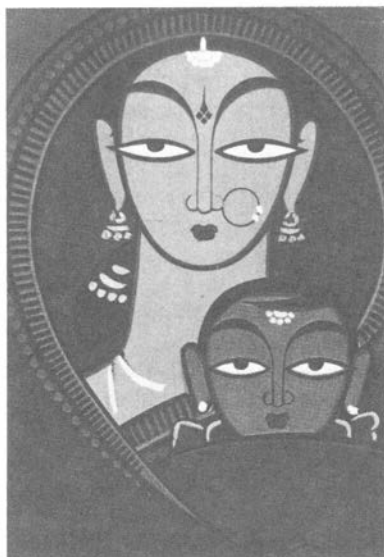
Maja 1988 sva se s Cukaletom srečala v Lurdu. Kot romar je želel obiskati to prestolnico trpljenja, molitve in upanja. Hotel se je globlje srečati z Marijo. Prijatelju je zaupal: „V Marijinem letu sem iskal, po njeni dobroti spet našel in obnovil staro držo vdanosti do nje, ki mi je vedno stala ob strani od otroških let do moške dobe in vse do danes. V mrzlem, deževnem Lurdu sem se spet ogrel ob votlini njenih prikazovanj in upam, da mi ta toplina ostane, dokler bom tlačil blato in prašil sandale po Bengaliji.“

Zapisal je: „Prvi večer, ko so zagorele sveče med prsti tridesettisočglave množice in je goreči rožni venec ožarjal lurški večer, se je popolnoma odluščila mrena, se je stopila megla, ki je ležala na dnu. Tam sta bila On in Ona.“

Po skrbno izdelanem načrtu se je Cukale napotil tudi k slovenskim Marijinim svetiščem, „tja, kjer so se naši pradedje zbirali v obrambi pred polmesecem in ostrim handžarjem, kjer so postavljali zlate oltarje v žalostnih dneh, toda z baročnim veseljem. Prišel sem iz tujine, iz dežele, kjer se ne dvigajo griči nad zelenimi rižnimi polji, prepletenimi z vodami, tekočimi v materinsko naročje Gangesa. Prejel sem, kar sem slutil: Po slovenskih cerkvah je dišalo kadilo stoletij, začutil sem molitev zgaranih, toda srečnih ljudi, ker jim je bila vera najdražja svetinja ... In kar streslo me je, ko sem se spomnil Indijke, redovnice, ki mi je mirno in hladno rekla, da ji Kristus popolnoma zado-
stuje in da zato Marijo lahko pusti ob strani. Geslo Janeza

Pavla II.: Totus tuus, Ves tvoj, nekaterim ni všeč, ker nimajo osebnega odnosa do Marije.“

Prvi bengalski kristjani so severno od Kalkute, v naselju Bandel ob Gangesu zgradili mogočno Marijino svetišče, v katerem so mornarji prosili za srečno vožnjo po rekah in morjih.

V bandelskem ašramu sva se s Cukaletom pogovarjala o Mariji.

Zanimivo je, da je praznik Marijinega vnebovzeta, 15. avgust, tudi indijski praznik osvoboditve. V indijskih

svetih knjigah je črni bivol Mahiša simbol vsega zla. Nanj se jezijo bogovi Šiva (bog življenja), Višnu (najvišji), Brahma in Rudra. Zažigajo ogenj, iz plamenov se rodi močna žena, ki premaga črnega bivola. Po zmagi se ji podložniki poklonijo in zahvalijo.

„Kaj naj še storim za vas?“ jih vpraša.

„Pridi nam na pomoč, kadar koli te pokličemo!“

Močna žena jim to obljubi.

Omenjeni štirje bogovi še niso sveta Trojica in močna žena še ni Marija, ki je „kači glavo strla“, vendar lahko

rečemo, da se tudi indijske svete knjige približujejo razodetju. Marijina svetišča privabljajo množice indijskih kristjanov pa tudi mnogo nekristjanov. Na jugu Indije, blizu Madrasa, je Velankani, zavetnica mornarjev, blizu Bombaja vabi Pomočnica kristjanov v svetišču v Bandri, nad Kalkuto pa Marija, Morska zvezda sprejema svoje prijatelje. Po stenah visijo zahvale hromih, slepih, obolelih na raku ... Med njimi so tudi sporočila nekristjanov, saj je Marija Mati vseh, ki vanjo zaupajo. Indijci radi padajo na kolena pred hinduističnimi boginjami kot so Durga, Kali, Sarasvati ... toda koliko lepša je podoba nje, ki je rodila Jezusa, Boga-človeka in je zapela svoj Magnificat!

-Dva dogodka iz življenja naše župnije sv. Antona sta se mi posebno globoko vtisnila v spomin. Pred leti je v Kalkuto prispel kip fatimske Marije; v Fatimi ga je blagoslovil Pavel VI. En dan in eno noč je bila Romarica tudi pri nas. Procesija se je vila po 4 km dolgi poti iz kalkutskega predmestja proti Keorapukurju. Fantje so tekmovali, kdo bo dalj časa nosil Marijin kip, žene so pripravile prestol v cerkvi, ki je odmevala od veselih pesmi. Bližal se je čas blagoslova z Najsvetejšim. Takrat je k meni pristopila Ernestina, v naročju pa je držala petletnega sina, ki je bil od rojstva hrom.

„Ali naj prosim Marijo, da mi ga ozdravi?“ je vprašala.

„Če imaš zaupanje in vero, mu reci, naj stopi na noge in hodi,“ sem ji prišepnil.

„Steci k Materi, Sunil!“ je rekla dečku in ga spustila iz rok.

Otrok je stopil na noge in se približal oltarju, potem pa se je vrnil z nasmehom. Bil je ozdravljen; zdaj dela nekje v Arabskem zalivu. Včasih se oglasi v našem župnišču in pozdravi Marijo v cerkvi.

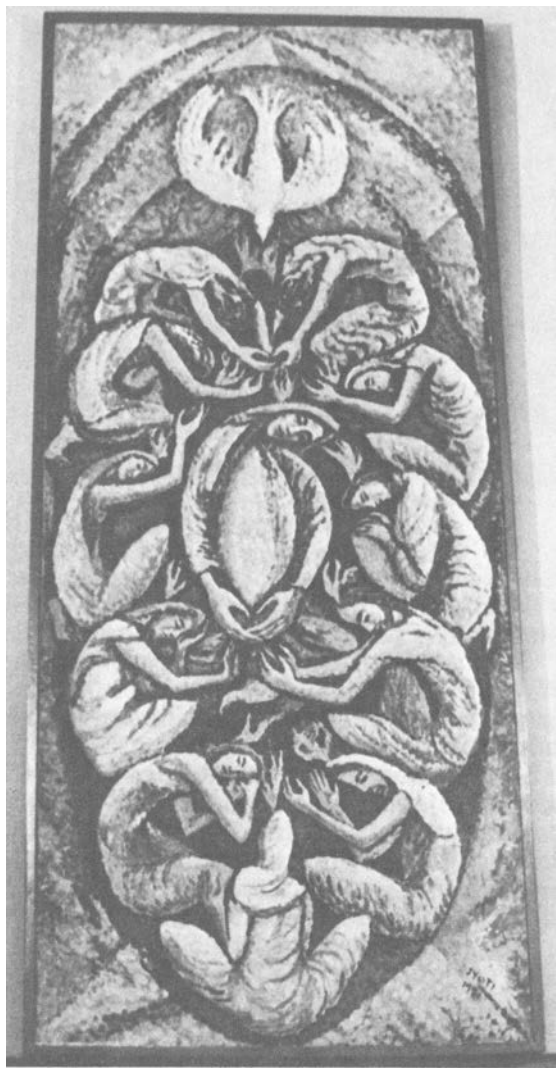
Tega čudežnega dogodka ni pozabila hindujka Rabonerma. Njenemu sinu je meningitis omračil um. Rekel sem ji: „Pospravi vse podobe božic iz svoje hiše, Rabonerma, dal ti bom lep križ in Marijino sliko.“ Ubogala je in obljubila, da bo šla na božjo pot k Mariji v Bandel, če ji sin ozdravi. Dolgo časa je potem nisem videl. Neko jutro pa me je presenčila s sinom, ki je držal v roki veliko svečo, ves nasmejan in z jasnim pogledom.

„Kaj se je zgodilo, Rabonerma?“ sem bil rado-veden.

„Kdaj greste z nami v Bandel, da se zahvalimo Jezusovi Materi?“ mi je odvrnila. Čeprav Rabonerme me še ni oblila krstna voda, jo pogosto vidim, kako moli v naši cerkvi. Ta žena se mi zdi kot simbol Indije, ki jo žeja po Kristusu, vendar še vedno išče pot do Njega. Ni daleč od božjega kraljestva, že vstopa čez prag.

Gospod ima čas, le mi smo neučakani.

Znameniti indijski slikar Jyoti Sahi (roj. l. 1944 v Puni) je naslikal prihod Svetega Duha nad apostole in Marijo. V osrčju Cerkve je Marija, Cerkev pa je kot naboj ljubezni, ki čaka na izbruh, na sprostitve te energije Svetega Duha.

KAKO TE INDIJA BOGATI ?

INDIJKA

*Poznam te, saj že trikrat po deset
monsunskih let je steklo v Ganges.
Oblakov slap in mavrice trepet ti trosi
v sari cvet na cvet. In palma tebe išče.
Otroški klic na tvojih polnih prsih
je kakor pesem ptic, ki sredi rižnih trav
slavi te, poje ti v pozdrav.*

*Uboga si, zdrobljena od verig
si tisočletja. Teptana kot v strnišču
suha kepa. In vendar, ko sediš
s spuščeni lasmi, ne veš, kako si lepa.*

*V potezah tvojih dni se zdi, da čas
se te dotaknil ni. Si nedotaknjena
podoba nje, ki moj jo rod časti in ljubi,
odsvit se zdiš mi ti – NAJLEPŠE ŽENE.*

Jože Cukale

O duhovnosti se je najlažje pogovarjati v odmaknjenosti od hrupa in vsakdanjih skrbi, v molku ob Gospodovih nogah, v odprtosti in pričakovanju. V ašramu torej, v domu zbranosti.

S Cukaletom sva za nekaj dni odšla v Bandel, kjer imajo salezijanci ob obrežju širokega Gangesa svoj dom duhovnih vaj. Kako Indija oblikuje duhovno podobo naših misijonarjev in kako jih bogati s tisočletnimi izkušnjami

svoje duhovnosti. sva se spraševala.

J. Cukale med udeleženci duhovnih vaj

O tem velikokrat govori naša misijonarka Marija Sreševa. Na srečanjih v Sloveniji rada omenja, kaj je prejela od svoje misijonske domovine Indije, ki ji je smela podariti že skoraj dve desetletji svojega življenja. Naglašča, da je v Indiji globlje doživela svoj poklic in se oblikovala v srečanjih z indijsko stvarnostjo, predvsem z indijskimi ženami. Ni važno le to, kar jim je mogla dati, ampak tudi vse, kar je od njih prejela, ko so si skupaj prizadevale za pravičnejše mesto žene v indijski družbi.

Imaš ta občutek obdarovanosti tudi ti? Se ti zdi, da bi bila tvoja duhovniška podoba drugačna, ko bi ostal v Sloveniji?

Strinjam se z Marijo Sreševo in tudi sam sem hvale-

žen Indiji. Sreševa je znana med misijonarji v Gudžaratu, Bombaju, Puni ... kot razgledana, sodobna, iskrena redovnica, ki svoje izvirne ideje sproščeno izraža z govorjeno in tiskano besedo. Tudi jaz Indiji mnogo dolgujem. Stiki z deželo in njenimi ljudmi, pogovori, doživetja in razmišljanja, vse je poglobljalo mojo vero, širilo moj duhovni pogled in bogatilo molitveno življenje. Indija me je oblikovala in ko sem šel skozi toliko ognjev, sem se spremenil.

Kako?

Postal sem bolj odprt in sproščen. Z novimi očali, tako različnimi od tistih iz mladih let, sem odkrival nove ljudi, nove vrednote in se odpiral tudi tistim, ki drugače mislijo. V širokem svetu sem spoznal, da sem doma živel v preozkem ozračju.

Pred odhodom v Indijo sem prosil milanskega pro-

vinciala, naj mi predlaga primerno geslo za popotnico. „Voluntas Dei – Božja volja“, mi je zarisal v spomin. Spremljala me je tudi misel Asiškega: „V tvoji volji je naš mir.“ V Indiji sem se znašel kot v puščavi, brez znanja jezikov, kot da sem nag in nemočen sredi zahtevnega življenja. To je bil čas, ko sem moral izprazniti samega sebe, se odpovedati sebi, da bi mogel biti koristen drugim. Nekajkrat me je izčrpala malarija, lotevala se me je splošna oslabeledost, anemija, predvsem pa nespečnost kot najhujša stiska. Duhovno sem ostal močan ob misli na Evharistijo in Marijo. Nov polet so mi dali mladi delavci v kalakutskih predmestjih; skupaj smo snovali in z veseljem gledali tudi sadove svojega dela. Z veseljem sem odšel iz Kidderpurja, saj sem zapustil živo župnijo, v kateri sem doživel, kako Bog dela velike stvari po majhnih in na videz slabotnih ljudeh. Potem sem bil z Vidmarjem v Baidiapurju, v oddaljeni župniji blizu Bengalskega zaliva; tam sem spoznaval bedo ljudi, ki sem jih obiskoval – peš in s čolnom – in se ob njih učil potrpežljivosti in zaupanja. Zdaj pa, v Keorapukurju, odkrivam karizme, darove, s katerimi Duh bogati ljudi raznih ver, doživljam podomačenje na vseh področjih cerkvenega življenja in se veselim sadov skupnih prizadevanj.

Te indijska duhovnost bogati tudi v osebni duhovni rasti?

Indijske poudarke odkrivam predvsem v duhovnih vajah v ašramih. Ko sem bil pri duhovni poglobitvi v Šembaganurju, na jugu Indije, sem doživel novo razsežnost v svojem odnosu do Boga, - globlje razumevanje človeka, ki v sebi nosi čustva, spomine, domišljijo ...

Izjemen blagoslov je bil zame tečaj indijske duhovnosti v Belgaumu, na meji med Goo in Karnatako, v jezuitskem ašramu, kjer sem preživel mesec dni s skupino iskancev, kot sem bil sam. Indijski mislec Divarkar nas je uvajal v notranje doživljanje, kot ga priporoča sv. Ignacij, in je blizu Svetemu pismu pa tudi Upanišadam iz indijske duhovne literature. Boga moramo doživeti. Tudi Kristusa, ki je kot človek rasel in dozoreval, zdaj pa nas spodbuja, da tudi mi hrepenimo po notranjem razsvetljenju. Tako si je Buda želel spoznanja in je postal „razsvetljeni“. Odmaknil se je stvarem in se pobratil z vsem stvarstvom, da bi se združil z Duhom.

Indijski duhovni možje in žene poglobljajo mojo duhovnost. Ko sem se vračal iz Belgauma, sem opazil deklico, ki se je plazila po kolenih in se umivala z vodo, ki je kapljala s strehe. Hotel sem ji pomagati, pa se je umaknila. Zazdelo se mi je, da sem po duhovnih vajah v novi, globlji povezavi z vsemi stvarmi, z vso naravo in z vsakim človekom. Povsod bi rad odkrival Boga,

Zgodba pripoveduje, kako je Mojzes v puščavi pomagal pastirju, ki je najboljše mleko vsak dan daroval Bogu tako, da je skodelico z mlekom pustil zanj pod drevesom. V veliko pastirjevo veselje je bila skodelica vsako jutro prazna. „Bog ga popije vsako jutro,“ se je pastir pohvalil Mojzesu, ta pa je pastirja poučil, da je Bog duh in ne pije mleka. Svetoval mu je, naj se zvečer skrije in dožene, kdo je skrivnostni nočni obiskovalec. Pastir je opazil lisičko, ki je prišla k skodelici in popila mleko. Tako je bil razočaran, da se je Mojzes zbal za njegovo vero in je poprosil Boga: „Gospod, potolaži žalostnega pa-

stirja!“ Bog pa je rekel Mojzesu: „Reci pastirju, da sem res duh, vendar sem vedno rad sprejemal dar mleka, le podelil sem ga z lisičko, ki tako rada pije mleko.“

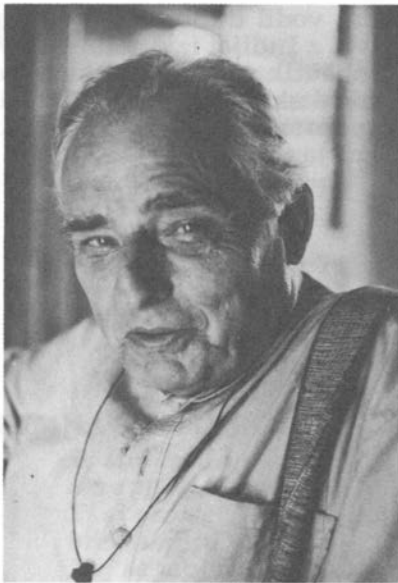
Naj še sam povem resnično zgodbo. V kalkutskem kolegiju sem poznal urednika revije „Luč z vzhoda“, indologa p. Johannsa. Ta znameniti mož je rekel: „Šest let me je Bog z boleznijo priklepil na posteljo in mi rekel, naj ležim na levi strani. Samo teh 6 let sem služil Bogu; ko sem pisal, sem služil bolj sebi.“

Tudi mene je trpljenje približevalo Bogu. Dovolj bede sem občutil v sebi in v drugih. Spoznaval sem, da se v vsakem bratu in sestri, ki gresta mimo mene, želi Kristus roditi, rasti, živeti, trpeti in – vstati. Marsikatero spoznanje dolgujem tudi učitelju duhovnosti, Indijcu De Mellu. Spodbujal nas je k sproščenosti in k zavedanju, da čim popolneje doživljamo trenutek, ki nam je dan, neobremenjeni s preteklostjo, rešeni občutka krivde in brez strahu pred prihodnostjo.

Ko sem trpel zaradi nespečnosti, me je reševalo ponavljanje imena Jezus; to je bila moja mantra, geslo, ki sem ga ponavljal in tako zaspal.

V južni Indiji, v ašramu Šanti Vanam sem s prijateljem obiskal učitelja duhovnosti Beda Griffitha, pisatelja knjige Nazaj v središče. Šli smo v kapelo in molili brez besed. To je bilo dovolj. Občutil sem, da prihajam k središču. Po indijski navadi sem se dotaknil Griffithovih nog in odšel okrepljen.

V Indiji je več takih ašramov, kjer je blagodejna tišina, dobiš preprosto kočo, vegetarijansko hrano in spodbudo k samozatajevanju in meditaciji. Indija je dežela

*p. Ernst,
prijatelj naših misijonarjev*

mistikov in njena ljudstva visoko vrednotijo molk, spokornost, poglobljeno razmišljanje in neporočenost. Tudi krščanski ašrami so oaze duhovnosti, v katerih vernik daruje Bogu ne le cvetje, kadilo, pesmi in ritmično gibanje, ampak predvsem samega sebe. To je najplemenitejši arothi — darovanje.

Tudi sam sem večkrat vodil duhovne vaje. Ko sem tako teden dni preživel z Indijci iz družbe misijonarjev ljubezni, sem občutil veličino njihovega poklica. Gledal sem, kako se sklanjajo nad gojavci in zapuščenimi, kako so odprti, iskreni in skromni. Bolj so oni mene vodili kot jaz njih.

JAZ IN TI

Pesmi Jožeta Cukaleta

JAZ IN TI

*Jaz sem puščica, ti lokostrelec.
Napneš tetivo in zletim,
zadel sem in zadet sem v živo.*

*Jaz riba v morju sem,
ti ribolovec.*

*Premajhen sem in Ti
prevelik zame.
Kako vzdržim naj močni tvoj napoj?*

HIMNA SVETI TROJICI

*Ti si Beseda,
a ne zgolj Beseda.
Ti si vse več, Ti si Pogovor,
brezmejni Dialog.
Naj se moj nič pokloni pred teboj,
moj Dialog, moj Bog.*

*Vsemirna, vseskrivnostna Ljubezen,
ki luč prižiga, o povej,
kdaj mojih čolnov reka
bo srečala tvoj ocean?*

*Tako so polna hrepenenja jadra,
tako želijo v tvoj pristan*

*Duha,
Očeta
in Boga – človeka.*

TVOJ VNEBOHOD

*Odkar odšel si,
nisem več sam.*

*Tvoja odsotnost
je ostala v meni
kot staro vino.*

*Pustila je v meni
zgovorno tišino*

KO BOM UMRL

*Ko bom umrl, naj izmed vas mi kdo
dlan položi na mojo srčno stran
in tiho naj mi šepne na uho: Marija!*

*In če iz ust mi pesmi ne privro
in če prek njih nasmeh se ne izvije,
potem me več nazaj ne bo.*

*Prišel bom iz dežele sanj
in stopil v vrt preblažene Trojice.
Kako žari pred njo preblažena Devica!*

ODLOMEK IZ VELIKE SOBOTE

*Statve so se ustavile,
utrgana je nit.*

*Lan na polju odcvetel je,
suhi veter je zavel.*

*Radost je odšla na tuje,
nič ni več, kot je bilo nekoč.*

*Rdeča zarja na dlaneh
se odsvita mi v očeh.*

*Moj je sin zaspal pribit
s triintridesetimi pomladmi.*

*Temnordeče je obzorje,
bol se je zgostila v črno morje.*

*Zrem na križ
in čakam svit ...*

MOJA MATI

*Prišla je z njiv. Nje lica
žarela so kot mak, obraz kot sončnica,
ki sklanja se utrujena in išče tal,
da se spočije sred polja.
Sklonila glavo je
v večerni Ave.*

Pošiljam, mati, ti pozdrave.

*Spominjam se. Posedli smo za mizo
vsi bratje, sestre, oče in vsi naši.*

*Molk se pretopil ni v besede,
dokler ni zadnja žlica zažvenkljala
v praznino sklede. Le ena je ostala
še nedotaknjena ob prazni čaši.*

*Sem sklonjen nad kaminom
zgorelih dni, a še ogorki
bolščijo vame. Tvoji roki sklenjeni
sta kot roke Marije. Povesmi belih las
mi svetijo v temo. Zdaj ko si nas pustila,
bi rad pokleknil, prosil oprostila.*

*Odpusti, mati! Veš, da včasih čutim,
kako je pust moj dan, in nehvaležen,
kot da ostal brez maše sem, brez obhajila.*

LIP

*Ti lipov cvet, cvet naše lipe,
čebelni roj te blagoslavlja,
vsa vas diši, kot bi trčali med,
srce in duša te pozdravlja.*

*Ti lipov les. slovenske lipe naše,
ko vzame v dlan te vaški lesorez,
razcveteš se v razpelo nove maše.*

TROBENTICE

*Kot bi v cekine
skovala jih ura dvanajsta ponoči
in lunin sij.*

*Kakor bi škratje
v rebri zarana
piskali v svoje piščali.*

*Kot bi se svatje
zlatega vinca napili
za Trško goro, za Sveto Ano.*

*Vzel si bom koso,
da bom odkosil
to zlato lepoto,*

*v koših jih bom znosil
v svojo samoto.*

NJEGOV PORTRET

Po zunanosti je podoben indijskim možem; zagorel obraz, široka, dolga srajca, malha čez rame, opanke brez nogavic. Vendar je v njem nekaj nenavadnega; tako drugačen je, da ob njem obstaneš z občutkom svetega spoštovanja.

IDEALIST, kar pomeni poln idealov. Osebnost, polna življenja. Potopljen v nenehno prisotnost Boga in v dobroto do bratov in sester, h katerim je poslan.

MOLILEC, mož premišljevanja. Kristusov učenec. Zgodaj zjutraj dviga srce k Njemu, ki ga oznanja. Duhovnik, o katerem veš, da mašuje pred obličjem Najvišjega.

MOŽ VELIKEGA SRCA, v katerem je prostora za vse ljudi. Prednost imajo ubogi in ponižani. Socialni delavec, ki mu je delo za pravičnost nujni vidik oznanjevanja blagovesti. Prijatelj jetičnih, nedohranjenih, vdanih alkoholu in mamilom, sirot, ki ne zmorejo stroškov za šolanje, revnih mater.

APOSTOL, KI SE DARUJE. Nesebičen, vztrajen; njegovo gorečnost občudujejo sodelavci in spoštujejo vsi, ki ga poznajo. Vedno na razpolago vsem, kristjanom, nevernim in drugače vernim, ne glede na narodnost in položaj, vedno pripravljen poslušati in se učiti.

KULTURNIK. Pisatelj, ki je popisal stotine strani Katoliških misijonov, Katoliškega glasu, drugih revij in časnikov. Z duhovito besedo pričara stvarnost manj znanih ljudstev in njihovih kultur. Pesnik. Pevec, ki prepeva sam in z božjim ljudstvom; najraje Tagorejeve duhovne in slovenske narodne pesmi. Umetnik, slikar, katerega slike visijo v Dhian ašramu. Prijatelj umetnikov, ki se prijetno

počutijo v njegovi bližini.

SLOVENEK IN BENGALC. Ljubitelj slovenskega jezika, poznavalec bengalščine, zaljubljen v slovensko in bengalsko domovino. Orač bengalske zemlje – orje jo s križem svojega življenja. „Pet čudovitih stavb je zraslo pod mojimi rokami,“ ja napisal svoji sestri.

REKLI SO O NJEM :

Ladislav Lenček: „Večni idealist in garač za božjo stvar.“

Indijski duhovnik: „V življenju še nisem srečal bolj prijaznega človeka, kot je on.“

Francis Gomez, generalni vikar kalkutske nadškofije: „Poznam ga. Brez dvoma je svet človek.“

SAM JE ZAPISAL o Materi Tereziji „Ona je Mahatma – velika duša.“

NAJ REČEM TUDI ZANJ: Jože Cukale – velika duša.

Mislim, da je njegova molitev podobna tej:

*Gospod, daj mi luč,
ne toliko zato, da bi sam svetil,
ampak da bi mogel prižgati tisoč svetilk.
Vsaka naj ima svoj ogenj
in tako bo razsvetljena pot za tisoč življenj.*

APOSTOLSKI KARMEL

Veronika Leeves, ustanoviteljica redovne družbe Apostolskega Karmela, je bila hči anglikanskega duhovnika, ki je skrbel za versko življenje uslužbencev angleškega poslaništva v Carigradu. Tam se je rodila 1. X. 1823. Vzgajali so jo v raznih evropskih državah, zato se je naučila grščine, angleščine, francoščine in italijanščine, odlikovala se je tudi v slikarstvu in glasbi. Katoliško vero je spoznavala pri prijateljicah in tudi v pogovorih z gospodinjsko pomočnico, ki je bila katoličanka. Vstopila je v katoliško Cerkev, čeprav so anglikanski starši temu zelo nasprotovali; z 28 leti je zaprosila za sprejem v redovno družbo sester sv. Jožefa. Kot redovnica je odšla v Indijo, v Kalikut na jugozahodni malabarski obali.

Sestra Veronika je pet let pozneje (1867) v Franciji vstopila h karmeličankam in to z namenom, da bi ustanovila novo redovno družbo, nekak tretji red karmeličanskih redovnih družin. To ji je tudi uspelo in 1868 je zaživela redovna skupnost Apostolskega Karmela za vzgojo mladih v Indiji. Nova družba pa je v Franciji živela le 5 let; hišo v Bayonnu je Veronika morala zapreti in se je vrnila v strogi Karmel.

Njeno življenje je bilo izpolnjeno s trpljenjem in zaznamovano z neuspehi. Zapisala je: „Moj Bog! Toliko sem ti imela povedati, pa ti pravzaprav ničesar nisem rekla. Ostala sem nema v svojem molku. Zdaj imam tebe. Zdaj imam vse.“

Seme nove družbe pa je vzkliko v Indiji. Tja je s. Veronika poslala pet sester in ena od teh, s. Mary des

Agnes, je uspela obdržati pri življenju rahlo bilko, ki se je pozneje razrasla v veliko drevo. Družba ima zdaj 5 provinc v Indiji in na Šri Lanki, vseh sester je 1450, vodijo 53 gimnazij, 45 osnovnih šol, 16 socialnih centrov, 4 univerzitetne kolegije, 4 učiteljišča itd. Samo v Bengaliji obiskuje njihove šole 40.000 mladih.

Redovnica Apostolskega Karmela (Keorapukur)

V Keorapukurju živi pet sester Apostolskega Karmela. Vodijo šolo za 700 otrok od vrtca do osmega razreda in sodelujejo pri pastoralnem in socialnem delu v župniji Jožeta Cukaleta.

Predstojnica s. Marija Karmel, je v Bengalijo prišla iz južne Indije.

Kako se počutite v Bengaliji, tako daleč od svojega rojstnega kraja?

Prave misijonarke smo. Prihajamo iz jugozahodne Indije, predvsem iz Kerale in iz

Mangalora. Bengalija je za nas država z drugačnim jezikom, z drugačno kulturo. Vsem se moramo privaditi, prišle smo v misijone. Kulturne razlike so namreč velike. Kakšna razlika je med Patno in Goo, med Tamilci na jugovzhodu Indije in prebivalci Bombaja!

In kako vas Bengalci sprejemajo?

Radi nas imajo in ne gledajo na nas kot na tujke. Pričakujejo novih šol in drugo pomoč. Obiskujemo domove, tudi molimo skupaj z ljudmi na njihovih domovih.

Pred vstopom v red se je vsaka sestra zavedala svoje kaste, posebno če je bila brahmanka ali tudi med nedotakljivimi. Čutite te kastne razlike tudi v redu?

Ne. O tem ne govorimo in niti ne vemo za vsako sestro, katere kaste je njena družina. Ko smo bile še doma, smo se tega bolj zavedale, posebno ko smo govorili o porokah družinskih članov. Poročenca sta navadno iz iste kaste. Tudi v naši šoli ni kastnih razlik. Pri vpisu nikogar ne vprašamo o njegovi kasti. Vprašamo le za vero. To je važno zaradi verske vzgoje, da ne bi storili kakšne krivice. Katoliški otroci imajo vsak teden 3 ure verouka,

nekatoliški pa tri ure moralne vzgoje. Ministrstvo za vzgojo pripravlja primerne šolske knjige. V šoli ne poučujemo katehumenov, to prepuščamo župniji, da ne bi kdo mislil, da v šoli pridobivamo nove člane Cerkve. Pričujemo predvsem za najgloblje človekove in religiozne vrednote, skupne vsem otrokom.

V vaši družbi veliko razmišljate o tem, kaj naj bi delale in kako pričevale sredi svojega indijskega ljudstva, ki je večinoma hinduistično.

Naša prva opredelitev je za uboge. V ubogih srečujemo Kristusov obraz. Pri tem si prizadevamo, da bi bila naša vzgoja in vera čim bolj stvarni, življenjski.

In vaše geslo pri tem?

Ostaja geslo ustanoviteljice s. Veronike: Bog zadostuje - God alone suffices.

BENGALSKI PEVEC

V nedeljo po maši v Keorapukurju se mi približa popevkar Minto Das Gupta, skrivnostno se mi nasmehne in mi ponudi zadnjo številko dnevnika The Telegraph.

Kakšne vesti prinaša? ga vprašam.

Kar berite!

Na strani, ki je posvečena kulturi, opazim pevčevo sliko – prijazen obraz s prodornim pogledom, močna črna očala, skrbno negovani lasje, kot je pri Indijcih navada ... Ob sliki je poročilo: „Minto Das Gupta že skoraj tri desetletja prepeva bengalske humoristične popevke in je zdaj eden najbolj priljubljenih pevcev tovrstne glasbe. Njegov

glas je pogumen, melodičen in skrbno oblikovan. Posebno privlačna pa je živahnost njegovega petja. Na kaseti, ki jo priporočamo, je 10 pesmi, ki jih je uglasbil sam umetnik, in več najbolj priljubljenih popevk iz indijskih filmov. Kaseta bo gotovo uspešnica v zabavni glasbi ...“

Čestitam, Mintoo! In povabim vas na čaj. Odkrila bova še kaj drugega, saj v vas niso le pesmi.

Mintoo Das Gupta z vnukinjo

Pevac Mintoo je brahman, kar razodeva tudi priimek Das Gupta. Že v šolskih letih se je rad družil s kristjani, ker so ga obiskovali, ko je bil bolan. Rad je prebiral Jezusovo življenje in je v sobi obesil njegovo sliko. Ko je doživljal obdobje notranjega nemira, se mu je zdelo, da ga Kristus ljubeznivo

gleda in ga spremlja. Poskusil je moliti in ko je nekega dne odšel na ravno streho, da bi molil, je ob vzhajajočem soncu začutil novo veselje do življenja. Sklenil je, da bo začel hoditi v krščansko cerkev. Kmalu je v protestantski cerkvi prejel krst.

Potem je srečal p. Cukaleta in ob njem je svojo vero poglobil.

Čutil sem, da mi v krščanstvu nekaj manjka. Ko mi je p. Cukale spregovoril o Mariji, Jezusovi in naši materi,

sem spoznal, da sem tudi sam predvsem pogršel prav Marijo. Veliko sem bral Sveto pismo in verske knjige, začel častiti Marijo in zahajati v katoliško cerkev. Bogu se zahvaljujem, da me je krščanstvo tako spremenilo. Tudi moja družina veruje v Jezusa, čeprav sem le jaz krščen. V sobah imajo križe; okrog vratu nosijo verižico s križem, čeprav so brahmani, in ko prideš v našo hišo, se ti zazdi, da si prišel h kristjanom. Rekel sem jim: Kdo bo nadaljeval mojo vero, ko bom umrl? Verjetno bo to moj sin s svojo družino.

Zdaj pišem verske pesmi in pojem. Na gramofonske plošče sem posnel čez 150 pesmi, izdal sem šest kaset, sodeloval pri dvanajstih filmih in večkrat tudi v televizijskih oddajah. Povsod želim širiti sporočilo, da vera osvobaja in osrečuje.

Pogovarjava se o modernem hinduizmu, o veri v hinduistične zgodbe, o povezanosti indijske kulture z mitologijo in z iskrenim duhovnim doživljanjem nadnaravnega in svetega.

Hinduisti so brez notranje povezanosti in brez zunanje organizacije. Kakor da jim manjka trden okvir, zato njihovo verovanje razpada in se drobi. Nimajo nikogar, ki bi njihov nauk razlagal, dokazoval, vztrajno vzgajal. Ostaja lupina hinduizma, jedro pa se zgublja. To je očitno pri verskih praznovanjih, pri pudžah ... vse je tako površinsko, bučno, starodavno, vedno bolj nerazumljivo.

Včasih je bil hinduizem v nekakšnem getu, zaprt vase, ni bilo odprtosti do drugih ver, nobenega zanimanja za nehinduiste; drugoverci niso smeli vstopiti v njihove

hiše, saj bi to predvsem brahmane omadeževalo. Zdaj je stanje popolnoma drugačno: tako so nemočni, da povsod iščejo opore. Predvsem mladi so razočarani in zapuščajo togi hinduizem. Nekatere privlačijo razne sekte, najbolj pa so seveda srečni tisti, ki srečajo pravo Kristusovo podobo. Moderni hinduizem sprejema Kristusa, posnema delovanje misijonarjev in postaja dovzeten za vsak verski nauk.

Zdi se mi, da so zdaj hinduisti na svojem prehodu čez Rdeče morje nejasnosti in zmede, ko zapuščajo suženjstvo starih izročil in se prebijajo na drugo stran, kjer je svoboda in jih čaka resnica.

Kdo so njihovi verski voditelji?

Ni več velikih voditeljev, kot sta bila Ramakrišna in Vivekananda, na neki način tudi Gandhi. Preveč je zunanosti, manjka duše, globoke vere, ni več pogostna pristna bogovdanost, ki ji pravimo bhakti.

Hinduistično izročilo prenašajo na nove rodove predvsem menihi na himalajskem pogorju, v Benaresu, v ašramih. Včasih so verski voditelji, kot sta bila Ramakrišna in Vivekananda, odhajali med ljudi in navduševali s svoje gorečnostjo. Pobožnim, svetim ljudem, ki ne pijejo alkoholnih pijač, delajo dobra dela in skromno živijo, pravimo sadhu. Potujoči menih, ki se vsemu odreče, je sanjasi, puščavnik pa riši. Tudi islam ima svoje modrece, duhovne osebe, sufije.

Tudi kastni sistem doživlja pretrese.

Ramakrišna ni priznal kast. Rekel je: Beseda kasta je zame brez pomena. Kot pri bogovih, tako je tudi pri kastah velika zmešnjava. Imamo na stotine kast, bogov pa je – kdo bi vedel, koliko. Indijci verujemo, da je narava izpol-

njena z božjo močjo, zato lahko častimo živali, drevesa, kamne. To je religija strahu in v bogovih je le malo dobrote. V modernem hinduizmu lahko vsak misli, kar hoče, in te poplave mnenj in prepričanj nihče več ne more zadržati. Sicer smo tudi kristjani razdeljeni, vendar vsi verujemo v troedinega Boga in v Jezusa Kristusa.

Predvsem me moti, ko vidim, da hinduisti vse verujejo in v vse ne verujejo. Resnica je lahko ob istem času tudi neresnica, belo je lahko ob istem času tudi črno. Bog je eden in jih je na tisoče ... Ramakrišna je dejal: „Bog nima oblike in Bog ima obliko, on je tudi nad obliko in brezobličnostjo.“ Hinduizem se mi zdi kakor velik trg: odpreš svojo prodajalno in začneš z novo vero.

Mene so nejasnost, razdeljenost in nemoč hinduizma pripeljale k enemu Bogu; ta me je skrivnostno vodil h krščanstvu. V hinduizmu nisem več brahman, ker sem s krstom izgubil kasto; brahman sem po posvetitvi Kristusu.

S p. Cukaletom sva obiskala številno družino bengalskega pevca. Čeprav so hinduisti najvišje kaste, so naju sprejeli kot brate po veri. Mintoo pa se je pred Cukaletom globoko priklonil in se s prsti dotaknil njegovih stopal in svojega čela. V Indiji smo: Učenec spoštljivo pozdravlja svojega guruja.

LOTA IN BISVAJIT

Dekle in fant. Njuni življenji razodevata dve različni poti do Kristusa in podobno navdušenje zanj. Obema je Jože Cukale prijatelj in svetovalec.

Lota s krščanstvom ni imela težav, saj je bila vera

njene družine trdno ukoreninjena že v prejšnjih generacijah, takrat, ko so naši misijonarji zaorali prve brazde v bengalsko zemljo. Njen oče je vsak dan pri maši in tudi doma, kjer skrbi za 11 otrok, najde čas

za osebno in skupno molitev. Tudi njegov oče je že bil katoličan. Lota bere berila pri maši in vodi petje. Na kalkutski univerzi je končala študij moderne zgodovine.

Kaj študente najbolj zanima?

Zelo so navdušeni za politiko, zato imamo na univerzi redno na programu najrazličnejše manifestacije študentskih sindikatov, ki so povezani s političnimi strankami. Eni so v Indijski študentski zvezi, drugi pri demokratičnih socialistih. Borijo se za boljše stanovanjske razmere visokošolcev, pritožujejo se zaradi učbenikov, omejitev števila vpisov na posameznih fakultetah ... Vrtijo se okrog svojih problemov, zaskrbljeni so za bodočnost, ker je težko dobiti službo.

Tudi v veri iščejo pomoč za svoje težave. Na vseh

univerzah imamo praznovanje v čast boginje znanja, Sarasvati. Imenujemo jih Sarasvati pudža. Študentje pripravijo sliko te slavne hčere mogočne boginje Durge z desetimi rokami, sliko lepo okrasijo, prinašajo ji cvetje, sadje, kadilo, predvsem dekleta se na praznik pripravljajo s postom, potem pa za slovesnost prinesejo hrano in slaščice in si to podelijo s profesorji. Sarasvati prosijo, naj jim pomaga pri izpitih, in mislijo, da jim bo preskrbela več bogastva, če bo s študenti zadovoljna.

Je to vera ali le navada?

Hinduisti v to verujejo. Slavnemu sanskrtskemu pesniku Kalidasu se je prikazala Sarasvati. Hinduizem ima rad zgodbe. Večina ljudi jih sprejema brez razmišljanja, drugi v zgodbe tudi osebno verujejo, bolj ali manj prepričani, da so to zgodovinska dejstva. Saj imamo tudi mi kristjani v svetem pismu veliko zgodb, ali ne?

In če primerjaš hinduizem in krščanstvo?

Raje imam krščanstvo; njegovo središče je zgodovinska osebnost Kristus. Umrl je in vstal. Hinduisti tega nimajo. Zato Kristus tudi hinduiste privlači. Med 125 študenti sem verjetno edina kristjanka. Vsi to vedo in me imajo radi, cenijo kristjane, ker so skromni in pošteni. Nekateri hinduisti imajo v svojih sobah slike Jezusa in Marije. Včasih jim kaj povem o Jezusu, dam jim sveto pismo, razložim veliko noč ali božič, ki ga tu na neki način prav vsi slavijo. Zelo spoštljivo sprejemajo mojo razlago.

Kako pa gledaš na bodočnost vere v Indiji?

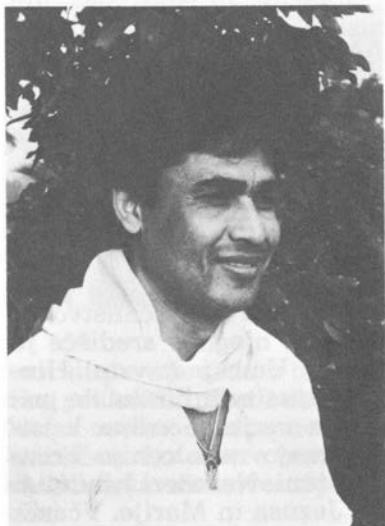
Krščanstvo je močnejše, predvsem zato ker ima Kristusa. Hinduizem je pač podedovana vera večine, zdru-

žena z vso zgodovino in kulturo.

Je mogoče biti kristjan in hinduist obenem?

Kristjani vedno bolj sprejemamo starodavne indijske navade, to je podomačenje našega verskega življenja. Vendar zase ne bi mogla reči, da sem hinduistka in kristjanka. Indijka in kristjanka sem. Trdno sem sklenila, da se bom poročila le s katoličanom, ker bi rada vero posredovala svojim otrokom. Z očetom sva se dogovorila, da si bom ženina sama izbrala, kar je sicer proti indijski tradiciji.

* * *

Bisvajit

Bisvajit (kar pomeni osvajalec sveta) je bil krščen v Cukaletovi župnijski cerkvi leta 1987, ko je imel 26 let. Dolgo je čakal na ta dan. Ko je devet let pred tem očetu zaupal, da bi rad prejel krst, mu je oče to odločno prepovedal: „Mi smo brahmani, vere ne smeš spremeniti! Lahko častiš Kristusa, krsta pa ne smeš prejeti.“

Ugovarjal sem: Zakaj ne? Odgovor je bil jasen: Če se daš krstiti, ne smeš več nazaj v domačo hišo.

Devet let sem čakal in odkar sem lani prejel krst, se ne vračam domov. Očetu pišem vsak mesec, odgovora pa ne dobim...

Vedno sem si želel biti blizu Bogu in ljudem. Od doma sem odhajal k Adivasijem, ljudem brez kast, sodeloval sem z njimi, čeprav se kot brahman ne bi smel s tem omadeževati. Adivasi so za brahmane nedotakljivi, nečisti in stik z njimi omadežuje. Razen tega sem več let preživel v hinduističnem ašramu kot menih in tam sem ves čas živel zelo preprosto. Ker pa me je privlačil Jezusov zgled, sem se pridružil protestantskim pastorjem, živel sem pri njih in jim pomagal predvsem v bolnišnici in z obiskovanjem bolnikov po vaseh. Sodeloval sem tudi z brati Matere Terezije in živel nekaj časa v Kalkuti skupaj z brati iz Taizeja. Zbiral sem otroke po Kalkutskih ulicah in jih poučeval.

Kako si se odločil za katoliško vero?

Ko sem iskal stik z Bogom in mu poskušal služiti v revnih in bolnih, sta me bolj vedno privlačila Jezusu in skupnost kristjanov. Zato me je pastor vprašal, če želim prejeti krst. Še ne, sem mu odgovoril. Čakal sem, da je vera v meni dozorela. Primerjal sem protestanske pastore in katoliške duhovnike in videl, da se duhovniki popolneje posvečajo delu, ker nimajo svojih družin. Ta neporočenost je bila zame kažipot, ko sem zaprosil za krst v katoliški Cerkvi.

Rad prihajaš k p. Cukaletu, ki te je krstil?

On je moj duhovni oče. Moj svetovalec. Zdaj doživljam velik notranji mir in ves dan delam z veseljem v bolnišnici. Vstajam vedno ob 5. uri, grem k maši, zvečer pa

pol ure posvetim molitvi. Odpravljam se v Madras na mednarodno taizejsko srečanje. Povezan sem z brati iz Taizeja. Pri 27 letih nisem poročen in premišlujem kam me Bog vodi.

PRI UČENIH BRAHMANIH

*»Dolžnosti so brahmanov te:
resnoba in obvladanost,
pokora, čistost, učenost,
odpúščanje, krepak značaj
in vera prava in modrost.«*

Bhagavadgita

Ko sem vstopil v njihovo hišo sem se spoštljivo sezul. Tudi oni so me sprejeli bosí, saj je brahmanova hiša

P. B. Chudhuri

kakor svetišče; brahmanova kasta je najvišja, vodilna, najuglednejša, duhovniška. Dr. T. Chakrabarti je univerzitetni profesor v Kalkuti, njegova žena pa učiteljica v šoli apostolskih karmeličank v Cukaletovi župniji. Skupaj z njima me je sprejel tudi njihov ugledni sorodnik brahman P. B. Chudhuri.

Predstavil sem se kot katoliški braman, ker sem duhovnik; vsi so se razveselili

in pogovor je stekel v sproščeni domačnosti.

Najprej o kastah, ki sestavljajo indijsko družbo že tri tisočletja. Prav na dnu te družbe so bili parijski, „nedotakljivi“ (če se jih dotakneš, se omadežuješ) ali kot so jim rekli v prvi polovici našega stoletja, „najbednejši sloj, Depressed Classes“. Končno jih je angleška zakonodaja sprejela v kastni sistem in jih imenovala „priznane kaste, Scheduled Castes“.

Ali se ni zanje najbolj zavzemal dr. Ambedkar? vprašam.

Dr. Ambedkar se je vse življenje boril za pravice nedotakljivih in je bil eden od očetov indijske ustave, ki je uzakonila priznane kaste iz leta 1936 in tako priznala, da imajo vsi Indijci državljsanske pravice. Gandhi je hotel popolnoma odpraviti kastni sistem. Nedotakljive je imenoval Harijani, božji otroci. V mestu Puriju ni hotel iti v tempelj, kamor niso smeli vstopiti nedotakljivi, in je zahteval, da gredo z njim tudi parijski. „Jaz jem z njimi,“ je rekel.

Nekdanjih parijscev, sedaj članov priznanih kast, so 1971 našteali 80 milijonov, tj. nekaj več kot 14 % vsega prebivalstva. Največji odstotek je v Bengaliji, kar 29 %.

Najbolj se kastnega sistema držimo pri porokah. Medkastne poroke so redke, posebno če je razlika med kastami večja. Kdor pa se poroči s kom iz druge kaste, se hitro znajde v neprijetnem položaju. Brahman, ki se poroči z dekletom iz nižje kaste, ne more sprejeti njene družine, celo v njegovo hišo ne smejo vstopiti. Tudi zakoni iz lju-bezni – tu jim pravimo romantični zakoni – naletijo na težave, ker po naši tradiciji ženine in neveste izbirajo starši.

Zdi se mi, da se razlike med kastami vendarle vztrajno zmanjšujejo.

Znana je Tagorejeva zgodba. Učitelj, brahman, je v svoji šoli učil le brahmane. Nekega dne se prijavi nov učenec.

Katere kaste si? ga vpraša učitelj.

Ne vem, odgovori učenec.

Pojdi domov, ta šola je le za brahmane! ga učitelj odslovi.

Deček se vrne domov in vpraša mamo: Katere kaste sem? Ne vem, odvrne mati, nisem poročena in ne vem, kdo je tvoj oče, kako naj vem za tvojo kasto? Učenec se spet napoti k učitelju in mu pove, kar mu je mati zaupala. Učitelj ga sprejme v šolo z besedami: Ti si pravi brahman, ker si povedal resnico.

Ko bi vi kot brahman morali izbirati med muslimanom in kristjanom, koga bi raje imeli za prijatelja.

Vsekakor kristjana. Muslimani so prišli z zahoda kot zavojevalci, ko so se indijski knezi med seboj prepirali in so muslimani lahko premagali enega za drugim. Padel je Delhi, potem Orissa, Bengalija, Madras ... Fanatični so glede svoje vere. Kdor je ubil hinduista – nevernika, si je pridobil mesto v raju. Zdaj imamo v Indiji zgledno versko strpnost. Mnogo muslimanov je nepismenih. Moti me, da ne sodelujejo pri omejevanju rojstev, kar je naša narodna dolžnost.

Pri kristjanih me privlačijo njihova vzgoja, izobrazba, velika odprtost njihovih nazorov in seveda Kristus, ki je učil, da moramo ljubiti vsakega človeka.

Brahmani so glavni steber hinduizma in njegovi du-

hovni voditelji. Katera so vaša družinska božanstva?

Hinduisti smo mnogobožci, vendar vemo, da se v raznih bogovih razodeva en Bog. Za našo družino je vrhovni bog Višnu. Vsa moč prihaja od njega. Njegova priča je bog ognja – Agni, ki vidi vse, kar se dogaja, zato je tudi priča pri naših porokah. Razen mogočne boginje Kali častimo tudi Lakšmi, ki se ji priporočamo za uspešno gospodarjenje in ji vsak četrtek darujemo cvetje, hrano in slaščice, ji prižigamo oljenke in kadilo. Častimo tudi planete.

Avtor pri brahmanovi družini

Brahmani vsako jutro pred zajtrkom stoosemkrat izrečemo posebno molitev, mantro: „O sveti Bog, razsvetluj nas v naših dnevni opravilih!“ Brahman opravlja štiri glavne naloge: Boga časti v svoji hiši, moli v imenu drugih in sprejema njihove darove bogovom, prebira sanskrt-ske svete knjige (šastre) in jih razlaga. V vsaki družini je kdo, ki je odgovoren za družinske starodavne pobožnosti.

Vera povezuje naše družine in čeprav smo razkropljeni, se radi zberemo, ko je dan verske slovesnosti, naše domače pudže. Večina družin je zvesta tem navadam. Če hinduist postane agnostik ali brezverec, ostane v kasti, kasto pa izgubi, če prejme krst ali postane musliman. Indijska država je po ustavi svetna država (secular state), ločena od verskih prepričanj državljanov. Žal pa nekateri politiki v svojih okrožjih podpirajo ali napadajo to ali ono vero, da bi si na volitvah pridobili več glasov. To je proti naši ustavi.

Gospodinja je prinesla šopek rož, domače slaščice in nepogrešljivi čaj, ki mu Bengalci pravijo ča. Na ravni strehi smo se potem fotografirali in se ozirali po Keorapurju, proti Kalkuti in proti morju. Hiše, koče, drevesa, polja, ribniki ... vse to je Bharat – Indija, ki hrepeni po ljubezni.

CERKEV IN BOŽJE KRALJESTVO

Kjerkoli sem na misijonskih postajah v južni Bengaliji vprašal, koliko imajo odraslih katehumenov, sem vedno dobil odgovor, ki preseneča: „Nimamo jih,“ ali pa: „Krsti odraslih so pri nas redkost.“ Kljub vsem organizacijam, šolam, podomačenemu bogoslužju, ob domačih škofih, redovnikih in redovnicah je v južni Bengaliji le malo odraslih prosilcev za krst. **Kaj se ti zdi?** Sem vprašal Jožeta Cukaleta.

Naši župljani želijo, da bi se povečalo število Jezusovih učencev, in kadar zaslutijo željo po krščanstvu, so zelo veseli in pomagajo iskalcu resnice, da najde pot do duhovnika. Ta drža naših vernikov je dobra, je misijonska. Srečujemo se z nekrstjani, ki nimajo trdne duhovne opore

in skupnosti, kot jo imamo mi v Cerkvi, in nam se res zdijo kot ovce brez pastirja. Že to spoznanje nas nagiba, da bi jim odkrili blagovest resnice in veselja: Kristus je vstal, rad te ima, pridruži se mu! Družina smo, čakamo te, sprejeli te bomo v svojo skupnost!

Toda v Bengaliji vidna Cerkev očitno le zelo počasi napreduje. Vendar pri vsem tem prihaja med nas božje kraljestvo. Hinduisti namreč ne nasprotujejo več Kristusu, kot so včasih. Nasprotno, mnogi ga sprejemajo. Za marsikateriga hinduista je Kristus človek, ki razodeva božanstvo. Takim osebam pravijo avatar. Avatar je bil tudi Buda šest stoletij pred Kristusom, v prejšnjem stoletju pa Ramakrišna.

Kristus se vztrajno približuje Indiji. Radž Mohan Raj, filozof iz prejšnjega stoletja, je učil, da je bil Kristus le izreden človek, ne pa avatar. Ni bil božanstvo, debota. Ramakrišna je Kristusa že imel za božanstvo, zase pa je dejal: Jaz sem le božji služabnik. Prav tako je božanske poteze na Jezusu iz Nazareta odkrival Kesub Čandra Sen, Ramakrišnov učenec ob koncu prejšnjega stoletja. Omenjeni trije hinduisti so bili duhovni voditelji Bengalije pred sto leti, njihovi učenci pa gredo vztrajno po njihovi poti.

Ko je pisatelj, sanjasi in guru Brahma Uppudaj spoznal, da so učenci Ramakrišne začeli ponarejati izjave svojega voditelja, se je odločil za Kristusa in se dal krstiti. Njegov prijatelj je bil guru Animananda, tudi spreobrnjenec. Oba je Rabindranath Tagore povabil, da sta učila v Šanti Niketanu, to je v njegovi visoki šoli, zdaj univerzi v Bolpurju.

Bengalci so torej naklonjeni Kristusu. Kaj pa jih zadržuje, da se v večjem številu ne priznavajo za Jezusove učence?

Še jih oklepa tisočletni družinsko-kastni družbeni sistem. Če prejmeš krst, si izločen iz družine in v marsikaterem pogledu tudi iz družbe, večkrat s hudimi posledicami.

Zato so spreobrnjenja pogostejša tam, kjer ni tega hinduističnega oklepa, npr. med Šantalci na severu Bengalije. Ti so Adivasi, ki jih hinduizem ni vsrkal vase. Tudi Gabričevi spreobrnjenci so Adivasi, ki so prišli pred nekaj stoletji v nižine 24. Parganasa in prevzeli bengalski jezik. Mnogo odraslih krstijo v krajih, kjer deluje salezijanec Pavel Bernik, v Assamu in Nagalandu, v goratih predelih severovzhodne Indije. Najbolj znana množična spreobrnjenja imamo na področju Rančija in Hazaribagha, severozahodno od Bengalije.

Se ti zdi, da so še drugi razlogi za počasno napredovanje Cerkve v Bengaliji?

Evangelizacijo so misijonarji začeli pri najnižjih, najrevnejših slojih, ki so v hinduizmu manjvredni, saj z njimi višje kaste ne občujejo. Precej krivde pa je tudi pri oznanjevalcih in kristjanih. Le kdor je sam poln Boga, lahko učinkovito oznanja blagovest.

Naj strnem to razmišljanje: Prepričan sem, da Kristus vztrajno vstopa v indijsko dušo, da torej prihaja božje kraljestvo in prišel bo čas, ko bodo mnogi vstopili v vidno Kristusovo Cerkev.

* * *

O Cerkvi in božjem kraljestvu sem se pogovarjal z domačim duhovnikom, rektorjem semenišča, poznavalcem hinduistične in krščanske misli. Povzel bom njegovo razmišljanje.

Najgloblje podomačenje čaka krščanstvo v poglobljenem srečanju s hinduistično vernostjo. Kalkutska revija Light of the East, Luč z vzhoda, se je posvečala vprašanju, kako izraziti Kristusa v jeziku Upanišadov, Ved in najpristnejše hinduistične verske tradicije. Indijski kristjani bi morali globlje spoznavati vsa ta duhovna bogastva. Ne le v preteklosti, tudi danes srečujemo duhovne ljudi, guruje, sanjasije, puščavnike v ašramih, v himalajskem pogorju, ob Gangesu, kjerkoli v Indiji. Od njih se učimo, kako bi morali biti mi kristjani bolj duhovni, zbrani, združeni z Bogom. Hinduisti pa s spoštovanjem opazujejo socialno delo kristjanov, njihovo skrb za reveže, za mladiño, za vzgojo in zdravstvo; tako spoznavajo, da ni vere brez dobrih del, ki bratom omogoča bolj človeka dostojno življenje.

Medsebojno spoznavanje torej pomeni očiščevanje in bogatenje. Stiske sodobnega življenja so za kristjane in hinduiste izziv, naj povezujemo vero s stvarnostjo vsakdanjega življenja. Apostoli in učenci so po Jezusovem naročilu oznanjali: „Približalo se vam je božje kraljestvo.“ Ko kristjani premišljujemo o tem kraljestvu, mislimo na vidno Cerkev in članstvo v njej. Na kaj je mislil Kristus, ko je govoril o kraljestvu? In kako si Cerkev prizadeva za božje kraljestvo, za bolj božji svet, za človeka in njegove pravice v njem, za več sadov tega kraljestva v nas? Božje kraljestvo objema vse človeštvo in je širši pojem kot vidna

Cerkev. Cerkev je v službi kraljestva, ko si prizadeva, da bi bil človek bolj po božji podobi, da bi popolneje uresničeval pravičnost, edinost, zdravo vzgojo duha in telesa, dialog z vsemi verami, z vsemi ljudmi dobre volje. Spreobrnjenja so le en vidik evangelizacije.

Vsaka kultura je odločilna za človekov razvoj. V vsaki moramo najti Kristusa, mu prisluhniti, saj je tam že skrivnostno prisoten. Moramo ga torej odkrivati ne le v njegovem evangeljskem razodetju, ampak tudi v drugih verah.

Mnogi indijski krščanski misleci razvijajo to teologijo božjega kraljestva.

Sprašujejo se tudi o hinduizmu kot o narodni kulturi, v kateri je prostora za najrazličnejše vere in tudi za nevero. Če pa je hinduizem predvsem indijska kultura in ne vera, potem je tudi kristjan lahko hinduist in ne smemo zameriti katoliškemu duhovniku, ki trdi, da je hinduist. Indijski brezverec bi rekel: Hinduist sem, ki ne veruje v Boga in bogove.

Javaharlal Nehru je izrazil željo, naj del pepela, v katerega bo ogenj spremenil njegovo telo, pri Allahabadu vržejo v Ganges, kot je hinduistična navada. Vendar je Nehru v svoji oporoki izrecno poudaril, da to dejanje ne bo znak verskega obreda, ampak le zvestoba starodavnemu kulturnemu izročilu. Ganges je indijski simbol, povezujoč daljno preteklost, sedanost in bodočnost te dežele. Tako je Nehru Gangesu pripisal kulturno, ne religiozno svetost.

Mnogoboštvo, enoboštvo, panteizem, agnosticizem in celo brezverstvo lahko cvetijo pod okriljem hinduizma,

ki ohranja v sebi vsa izročila indijske rase.

Ni čudno, da je med indijskimi kristjani zelo živo zanimanje za vprašanje o pristni združitvi hinduistične kulture in krščanske vere. Krščanstvo v Indiji bi tako postalo še bolj – indijsko.

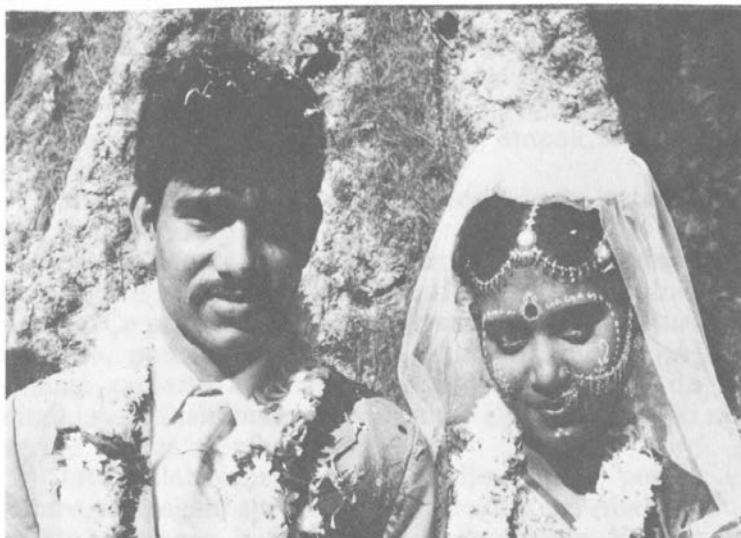
DRUŽINA

Indijec sreča na cesti dekle s cigareto v ustih.

Ali tvoja mati ve, da kadiš? jo vpraša.

Ali tvoja žena ve, da govoriš s tujo žensko? mu odvrne dekle.

Zakaj pravijo, da je to tipični bengalski dovtip? sem vprašal Cukaleta.

Odgovoril bom z resnično zgodbo iz svoje župnije. Dobro dekle je nekajkrat na cesti govorilo z znancem. Družinski prijatelj pride k dekletovim staršem in jim zapreti, da bo hiša izgubila dobro ime, če se dekle ne bo hitro poročilo s fantom, s katerim se srečuje. Zgodba pove, da se pri nas na deželi fant pred poroko ne sme sestajati z dekletom. Tako je bilo doslej, ker so starši izbirali ženine in neveste. Zakonov iz ljubezni nismo poznali. Prav je, da se v zadnjih letih ta tradicija izgublja. Žal pa starši in mladina na to spremembo niso pripravljeni, kar povzroča celo vrsto nevšečnosti.

Se ti zdi, da je bengalska družina zdrava?

Glede trdnosti zakonske zveze se ne bi pritoževal. Tudi hinduisti imajo le po eno ženo in celo muslimani pri nas opuščajo mnogoženstvo. Med našimi kristjani je morda ena ločitev na sto zakonov, med mladimi pa opažam, da je zakonska zveza rahlejša.

Mati Terezija ima med svojimi sestrami skupine, ki hodijo po vaseh in poučujejo žene o naravnem urejevanju spočetja. K takšnim predavanjem prihajajo kristjanke in nekristjanke, možje pa ne sodelujejo. Zakaj je ta pouk važen?

Tudi v Indiji je potrebno odgovorno starševstvo. Država si na vse načine prizadeva zmanjšati število rojstev, toda izbrala si je pot, s katero kristjani ne moremo biti zadovoljni. Velika sredstva daje za množične sterilizacije, za splave, za protispočetne tablete. Zaradi nasilnega izvajanja tega programa je Indira Gandhi – sicer priljubljena predsednica – izgubila oblast.

P. Gabrića je zelo prizadelo, ko je zvedel, da se je

mного njegovih vernikov dalo sterilizirati. Oblast jim je ponudila denarno nagrado, ker je vsak tak poseg nagrajen. Cerkev pa spodbuja naravno uravnavanje spočetja, ko vzgaja k odgovornemu starševstvu. Mati Terezija neprestano prosi indijske (in tudi druge) množice, naj ne ubijajo nerojenih otrok, ker je življenje nekaj svetega. Pripravljena je sprejeti vse nezaželene otroke v svoje ustanove.

* * *

Žena v indijski družbi še ni enakovredna moškemu. V dnevniku The Telegraph z dne 2. dec. 1988 sem prebral poročilo, da je samo v Ahmedabadu vsako leto umorjenih 10.000 ženskih zarodkov, ker si družine želijo dečka in ne deklice. Nosečnice gredo k zdravniku, da ugotovi otrokov spol, in če mati pričakuje deklico, se velikokrat odloči za splav. Ker se to zgodi okrog četrtega meseca nosečnosti, je splav še bolj nevaren. Dnevnik poroča, da so začeli prodajati „zdravilo“, ki spremeni otrokov spol od ženskega na moški. Celo zdravstveni vestnik Gujarat Medical Journal je objavil priporočilo z izjavo, da je zdravilo 80 % uspešno ...

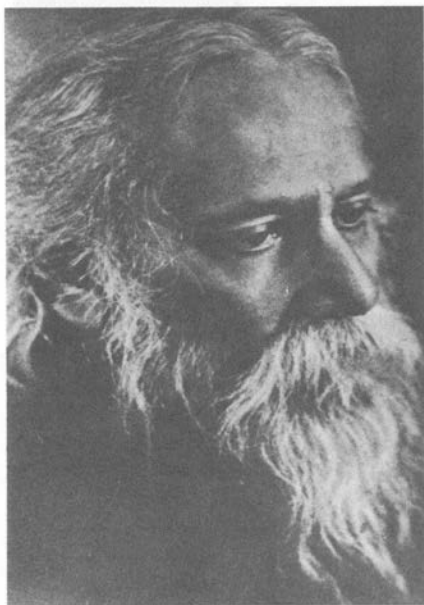

BENGALEC RABINDRANATH TAGORE

*Na harfo tvojih strun
sem svojo struno napel.
Ko se jih boš s prstom dotaknil,
bo ob zvokih tvojih melodij
tudi moja struna zapela.*

R. Tagore

Valmiki, pesnik Ramajane, je bil najprej (tako pravi zgodba) vodnik skupine roparjev, ki so boginji darovali človeška življenja. Ko je nekega dne zagledal lepo dekle, ki so jo privedli k žrtveniku, se je zganilo njegovo srce in usta so v sanskrtu spregovorila vrstice iz Ramajane; ta ima častno mesto med prvimi znanimi pesnitvami v človeški zgodovini.

Tagore je imel 21 let, ko je to zgodbo uporabil za operno delo. Še zelo mlad se je zagledal v lepoto in ji prepeval. Zgradil si je svoj notranji svet, svoje osebno svetišče kjer je pred obličjem Svetega, Lepega in Dobrega nastajala njegova pesem ljubezni in zaupanja. Tam je božanstvu prižigal

svoje oljenice, tja je vstopal s spoštljivo ponižnostjo pred skrivnostmi, ki ovijajo Boga, njegovo stvarstvo in človeka, tam je ljubil in molil.

Kalkuta ga ima za svojega, saj se je v Kalkuti rodil (6. maja 1861), v njej ustvarjal in vzgajal rodove Bengalcev. Njegov stari oče je bil prijatelj znanega indijskega verskega buditelja Radža Ramohana Roja, ustanovitelja indijske teistične Cerkve. Roj je veroval v enega Boga, kot učijo Upanišadi, sanskrske verske knjige iz časa približno 1000 let pred Kristusom. Tagorejev oče je znan kot mistik in duhovni voditelj in je nasledil Roja kot voditelj monoteistične Cerkve. Tagoreji so dali Bengaliji vrsto umetnikov, pesnikov, dramatikov in glasbenikov. Hinduisti so se jih izogibali zaradi njihovega izrazitega enoboštva in zaradi zanikanja kastnih razlik.

Rabindranath je od vseh članov svojega rodu najslavnejši. Pesnik, dramatik, literarni kritik, esejist, vzgojitelj, slikar, glasbenik (uglasbil je vsaj 2000 pesmi), duhovni buditelj, socialni delavec. Ko je bil še deček, ga je nemška misijonarka naučila nemščine in prebral je Heinejevo Buch der Lieder in Goethejevega Fausta. S sedemnajstimi leti je odšel na londonsko univerzo študirat literaturo. Jeseni 1912 je izdal zbirko Gitandžali – Darovanjke, za katero je prejel Nobelovo nagrado.

V knjigi The Religion of Man (Človekova vera, 1931) je opisal svoje mladostno notranje doživetje Boga:

„Imel sem 18 let ... Nekega dne sem zgodaj zjutraj gledal, kako je sonce razpršilo prve žarke tam zadaj za drevesi. Nenadoma sem začutil, kakor da se je nekakšna stara megla v trenutku razpršila pred mojim pogledom in

notranja luč je razžarela v meni notranjo svetlobo. Spoznal sem, da se neko Bitje, ki objema mene in moj svet, želi izraziti v vseh mojih doživetjih ... Temu Bitju sem odgovoren, saj je to, kar je v meni ustvarjeno, njegovo in moje delo ... Zelo sem se razveselil, ko sem v svojem življenju začutil skrivnost srečanja dveh ustvarjalnih prijateljev. Vedel sem, da sem končno našel svojo vero, vero človeka, s katero je prišlo k meni Neskončno, pričakujoč mojo ljubezen in sodelovanje.“

To najvišje bitje je Tagore imenoval Dživan Devata – Gospodar mojega življenja. Z njim se je pogovarjal, njemu je daroval.

„Si zadovoljen, Gospod mojega življenja? Saj sem ti daroval svoj kelih, izpolnjen z vso bolečino in vso radostjo, ki so jo vanj iztočile zdrobljene jagode mojega srca.“

„Nekoristne so rože, ki so uvene v senci, ne da bi bile Tebi darovane.“

Tagore je bil umetnik. „Moja vera je vera pesnika.“ Navduševali in navdihovali so ga Upanišadi, v katerih je izraženo človekovo iskanje resnice. Boga, Absolutnega, Brahma, nikdar ne moremo popolnoma doumeti. V Upanišadih beremo: „Ne mislim, da Ga poznam, in ne mislim, da Ga ne poznam.“

Tagore povsod vidi Boga: „Tam je, kjer kmetovalec obdeluje trdo zemljo. Tam je, kjer cestni delavec razbija kamne. Z ljudmi je v soncu in dežju in njegov plašč je pokrit s prahom.“ (Gitandžali)

Bog se tudi povsod razodeva: „Spoznanje Boga sem prejel to tem svetu, po ljudeh, po drevju in pticah in živa-

lih, po prahu in soncu.“

Trpljenje Tagoreju ni prizanašalo. Žena mu je umrla 1902, leto pozneje je izgubil hčer, nato še najmlajšega sina in najstarejšo hčer. Sinu je posvetil pesmi Crescent Moon (1913). Z njim se pogovarja: „Ko ti prinašam igrače raznih barv, o moj otrok, tedaj razumem igro barv v oblakih in na vodi, razumem zakaj so rože odete v toliko barv ... ko ti prinašam igrače raznih barv, o moj otrok.“

V trpljenju in smrti se približuje Bogu: „V noči bolečine, pod udarci smrti, ko človek stre svoje smrtne vezi, se bo Bog razodel v svoji slavi.“

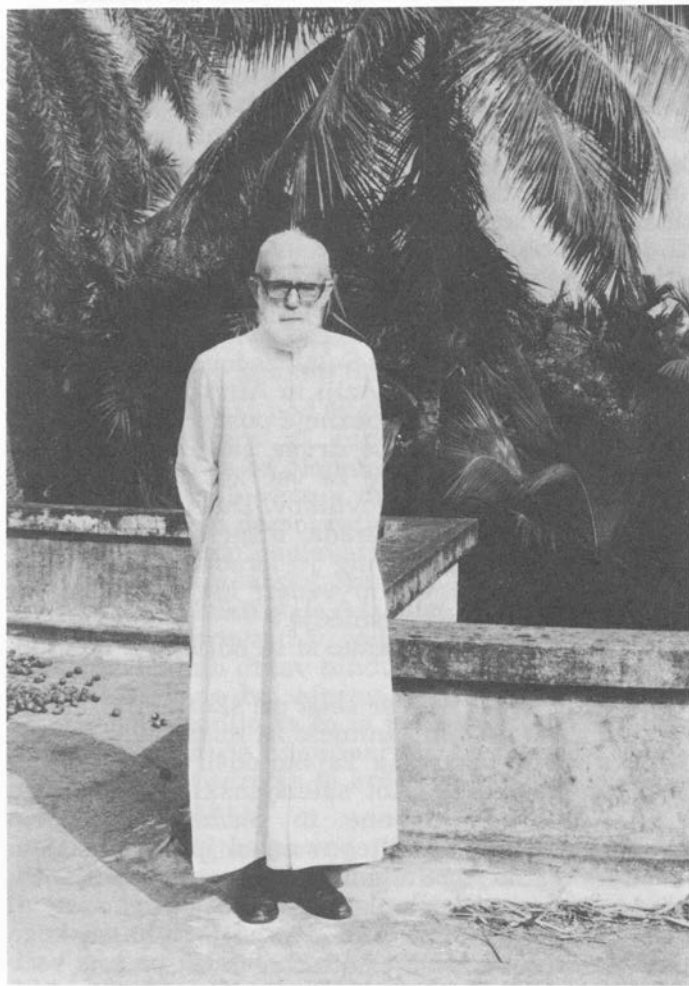
Svoje zadnje pesmi je Tagore narekoval na bolniški postelji, izražajo pa vero v zmago življenja in ljubezni, nad katerima smrt nima moči. Umrl je 7. avg. 1941.

Maitreji, žena modrega moža iz Upanišadov, je prosila za nesmrtnost: „Vodi me iz neresničnega v resnično, iz mraka v luč in iz smrti me popelji v nesmrtno življenje.“

Jože Cukale rad prepeva Tagorejeve pesmi – kadar je sam in pri bogoslužju – in pravi, da „bo Bengalec zaradi melodij tega pesnika in vidca pustil svoje delo, polja in opravila. Ko smo v Keorapukurju pripravili akademijo ob Tagorejevi obletnici, se tri ure nihče ni ganil ali zakašljaj in ko so odhajali, so molčali, kot da bi se vračali od obhajila. Pozno v noč, ko so igralci odšli, sem bil kljub utrujenosti zelo srečen: občutil sem, da postajam del tega ljudstva in vlakno njegovega blaga.“

ŠE DRUGA SREČANJA

VZGOJITELJ

Pavel Bernik

PAVEL BERNIK

Njegova dobrota me je spet prijetno presenetila:

Tako kot 1982, je tudi pred božičem 1988 prihital iz Nagalanda, da sva se srečala v Kalkuti. Vso noč je potoval z brzovlakom od Dinapurja do Gauhatija, glavnega mesta Assama, potem pa z letalom v Kalkuto.

Častitljiv misijonarje je kot sedemajstleten fant odšel v Indijo in zdaj, po 55 letih, komaj še kaže, da ni Indijec. Posveča se predvsem vzgoji domačih bogoslovcev. Ko je 1955 obiskal sorodnike v Avstriji, ga je sobrat g. Matko povabil v Sela. Verni Slovenci so se zanimali za bogoslovce, o katerih jim je govoril, in g. Matko ga je vprašal: „Bi naša župnija mogla vzdrževati katerega vaših bogoslovcev?“ Tako so v Selah začeli s podpiranjem duhovniških pripravnikov v Aziji in Afriki. Izbran je bil bogoslovec Kumačerri, ki je pozneje postal škof v Kerali. Zgled Selanov je navdušil še druge slovenske koroške župnije, ki so doslej podprle že več kot 1000 domačih bogoslovcev, redovnic in redovnikov. Duša tega gibanja je vodja Dušnopastirskega urada, msgr. Jože Kopeinig. Bernik ga zelo ceni: „Kopeinig je izreden človek, mož dobrote, neutruden in vedno veder; ideje, ki mu jih nikdar ne znanjka, tudi uresničuje.“

Začniva s tem, kako si se odločil za misijonski poklic.

Kot deček sem se šolal pri škofjeloških uršulinkah, ki so se zelo zanimale za misijone, posebno ker sta ravno takrat na Tajsko odšli uršulinki Pirčeva in Vurnikova. Kot salezijanski gojenec sem bral Katoliške misijone in pisma

misijonarja KARLA MLEKUŠA. Njegov zgled je bil odločilen. Občudoval sem tega mladega Slovenca, salezijanca, ki je tako poznal jezik plemena Khasi, da je sestavil učbenike za osnovno šolo. Pleme je mongolskega porekla, iz delte Mekonga, njihov jezik pa ima večinoma le enozložne besede. Pleme Khasi živi v indijski državi Meghalaja, na severovzhodu Indije.

Šel sem torej po Mlekuševih stopinjah in se odločil za Indijo. Tu sta takrat bili dve salezijanski provinci, kal-kutska in madraška, zdaj pa jih je šest in vsaka ima svoj noviciat. V dimapurski (assamski) provinci smo le še trije tujci, Italijan, Čeh in jaz. Dve tretjini sobratov pa prihaja iz južne Indije in njihove družine so več kot 2000 km oddaljene od naših severovzhodnih pokrajin. Pravi misijonarji so, domov gredo vsaka tri leta in se morajo učiti jezike domačinov kot vsak tujec. Nekateri odhajajo tudi v afriške misijone in v Evropo. Veliko imamo domačih redovnic in tudi te se že usmerjajo k Afriki in Evropi.

Zakaj so ta plemena, tako različna od drugih indijskih, v indijski državi.

Bili so pod angleško kolonialno oblastjo. Njihova kultura ni hindujska, ampak plemenska, pleme pa se od plemena razlikuje. Ne poznajo kast, družji pa jih vera v duhove (animizem). Nekatera plemena so demokratična, ker odloča zbor starešin, druga imajo poglavarja, ki mu pravijo kralj, in ta ima vse vladarske pravice.

Hinduisti so le Assamci in Manipurci, ki so hinduizem prevzeli v zadnjih stoletjih. Drugih severovzhodnih držav hinduizem ni osvojil in zdi se, da jih tudi ne bo, čeprav se predvsem učenci Ramakrišne trudijo za to in pri

svojem delovanju posnemajo metode misijonarjev. Za plemena petih državic tega področja je krščanstvo privlačnejše.

Zakaj?

Njihovo versko pojmovanje je bližje krščanstvu, ker priznajo enega Boga, ki je dober in se ga ne bojijo. Trepetajo le pred hudobnimi duhovi, ki so posebljenje naravnih sil in katerim prinašajo darove, da si pridobe njihovo naklonjenost. Krščanstvo jim razlaga, da so vse naravne sile v rokah dobrega Boga, osvobaja jih strahu in jih utrjuje v ljubezni. Razen tega nikdar niso bili nerazpoloženi do tujcev in so njihovo vero spoštovali.

V hudem precepu smo zaradi podomačenja krščanstva. V Indiji je inkulturacija pač indijska, plemenom pa je zelo všeč zahodni način življenja, kar opažamo v načinu oblačenja, pri zabavah, petju, sestankih ... Nočejo biti muzej, želijo si hiter razvoj, občutljivo vprašanje pa je, v kateri smeri naj se razvijajo.

Kaj predvidevaš?

Želimo si izobraženih domačih voditeljev za občutljivo delo inkulturacije, ker tega ne bodo mogli storiti ne indijski ne tuji misijonarji. Plemena so nam dala enega škofa, vsi drugi so doseljenci iz raznih krajev Indije. Pleme Khasi ima že več kot petindvajset duhovnikov. Naše upanje so polna semenišča z duhovniškimi kandidati iz raznih plemen in tako se nam obeta nova evangelizacija, ki jo bodo vodili domači sinovi.

V Bengaliji je malo odraslih pripravnikov na krst, v vaših krajih pa je katehumenov veliko. Se bo to zanimanje za krščanstvo nadaljevalo?

Cerkev še ni prisotna pri vseh plemenih, mogoče le pri polovici plemen, toda tam, kjer so krščanska občestva, je povsod mnogo odraslih katehumenov in tudi že precej duhovnih poklicev. Država Mizoram ima že 80 % kristjanov, Nagaland 75 % in v Manipurju so nekatera plemena že sprejela krščanstvo. Upam, da bodo v prihodnjih letih misijonarji prišli do vseh plemen in nadaljevali delo duhovnega osvobajanja, ki ga tukajšnji ljudje tako cenijo. Edina resna zapreka je pomanjkanje misijonarjev, upam pa, da bo kmalu bolje. Naša področja so dostopna le s posebnimi dovoljenji, zato je turistom obisk severovzhodnih držav Indije skoraj nemogoč, Indijci pa morajo dobiti dovoljenje za vstop v dve državi, Nagaland in Arunčal. Smo pač ob kitajski meji in še nismo pozabili na kitajsko-indijsko vojno 1972, ko so Kitajci z goratega področja vdrli v assamsko dolino, do bližine mogočne reke Brahmaputre. Zaradi kitajskega vdora smo vsa semenišča umaknili v druge dele Indije. Kolikokrat so se narodi selili skozi te naše kraje! Francozi so področje poenostavljeno imenovali kar Indokitajska. Selitve narodov so pustile sledove, kot velika reka po poplavi odloži naplavine ob vznožju bregov. Pred novimi ljudstvi so se prvotna plemena umikala in razpršila po goratih predelih. Nekatera plemena so prišla od daleč, tudi z otočij jugovzhodne Azije. Visoko v gorah Nagalanda ljudje uporabljajo školjke kot okras ... Zgodovina teh plemen je zavita v temo, ostale so le starodavne zgodbe, pravo razkošje za etnologe.

Kaj bo krščanstvo prineslo tem ljudstvom?

Krščanstvo je upanje, ker jih osvobaja strahu, jim prinaša Kristusovo razodetje in jih povezuje v skupnost.

Prebivalci Nagalanda, med katerimi živim, so še v začetku tega stoletja bili lovci na človeške glave. Junaki so se vračali v vas s sovražnikovo glavo, misleč, da se je življenjska sila umorjenega naselila v njih in da bo na drugem svetu umorjeni njihov služabnik. Ta okrutna navada je zdaj izkoreninjena, lahko pa še vidiš zbirke lobanj ne le v muzejih, ampak tudi v hišah nekaterih veljakov. Sam sem videl 60 lobanj v sobi plemenskega poglavarja. Dekleta na vasi prepevajo žalostinko: „Ko je bil še fant, je k meni prihajal zmagovit, z glavami, ko pa sva se poročila, je v prvem boju sam izgubil glavo.“

Bi povedal kakšno osebno doživetje (pa ne o lobanjah!)?

Ko sem bil dijak tretjega razreda gimnazije v Ljubljani, je misijonar Jože Kerec praznoval svoj god. Pred vrati njegove sobe smo se dijaki prerekali, kdo mu bo voščil, in kot najmlajšega so mene potisnili v sobo. Izjekljal sem, razen čestitke, tudi prošnjo: „Pa molite, da bi tudi kdo od nas postal misijonar!“ (Solze v očeh ...)

Po prihodu v Indijo smo se bogoslovci učili domači jezik in smo šli v vas k ljudem. Srečal sem skupino mladih, vsi so se prestrašili in zbežali, ostal je le osemletni deček. Približal sem se mu in se z njim prijazno pogovarjal. Čez nekaj let je prejel krst. Pred nekaj meseci sem ga srečal in obiskal na domu, kjer ima številno družino. V vsej vasi je le njegova družina katoliška. Rekel mi je, da je bil za njegovo željo po krstu odločilen prav pogovor z menoj pred toliko leti.

Moje življenjsko delo je v vzgojnih zavodih, kjer se pripravljajo bodoči duhovniki. Predavam nauk cerkvenih

očetov in sem vedno tudi duhovni voditelj semeniščnikov.
Že štirje škofi in trije provinciali so bili moji gojenci.

Si se srečeval z bengalskimi misijonarji?

Najbolj se spominjam Ehrlicha, s katerim sem se po-

I. Kešpnet z indiiskimi sobrat

govarjal v Kurseongu 1944 in tako prvič z nekom sprego-

voril v slovenščini po desetih letih. V slovenščini sem govoril le z Bogom. Ehrlicha sem nekajkrat obiskal tudi v Kalkuti, kjer sem doživljal njegovo prijaznost in gostoljubnost. Dve leti sem preživel v himalajskem pogorju, nad Kurseongom, zato sem srečeval brata Drobniča in Udovča in sem se v njunem kolegiju v Dardžilingu počutil kot doma. Udovč se je zelo zanimal za duhovne poklice in poznam dva salezijanska brata, ki ju je spodbudil za redovništvo. Z Demšarjem sva bila bližnja rojaka, rad sem bral njegove članke in si z njim dopisoval. Nekajkrat sem obiskal Cukaleta, z Vidmarjem pa sva se prvič srečala šele 1982.

Spomniva se še drugih salezijancev, ki so misijonarili v Indiji.

Izredno razgibano življenje ima JOŽKO KRAMAR. Ko je kot šestnajstleten fant odhajal v Indijo, je imel njegov bratranec Ludvik Zabret dvanajst let; tako je bil navdušen nad Jožkovim junaštvom, da mu je obljubil: „Pridem za teboj!“

Kramar je misijonaril v Assamu in v Bengaliji, nato pa v Burmi, kjer je doživel drugo svetovno vojno, japonsko okupacijo in ponovno angleško zasedbo. Kot misijonski brat je zidal šole in misijonske postaje; spreten obrtnik je. Iz Burme so ga izgnali skupaj z misijonarji in indijskimi trgovci. Odšel je na Filipine, zdaj pa misijonari v

Papui.

Salezijanski duhovnik IVAN CIGAN je prišel študirat bogoslovje v Indijo, toda le štiri leta po posvečenju je umrl za rakom. Dolgo je bolehal in niso vedeli da ima raka.

IGNACIJ KUSTEC, LUDVIK ZABRET in IVAN KEŠPRET so skupaj prispeli v Indijo 1947. Kustec se je zanimal za mladinsko gibanje in je ustanovil in urejal mladinski list Mladi. Pozneje se je vrnil v domovino, kjer nadaljuje svoje duhovniško delo.

I. Kustec krščuje

IVAN KEŠPRET

je bil najprej ekonom, bolničar in vrtnar na misijonski postaji Tirupattur, zahodno od Madrasa. Iz preproste vasi se je razvilo mestece, v katerem imajo salezijanci svoje šole; nekaj časa je bil tam tudi njihov noviciat. Kešpret je bil vzgojitelj v zavodu za pripravnike na redovni poklic. Zdaj je mojster v tiskarski šoli v Madrasu, znan kot tiskar, fotograf in pevovodja. Prijatelj je Matere Terezije, ki ima v Madrasu več svojih skupnosti sester in bratov.

Kešpret vodi tiskarsko šolo z desetimi salezijanci, z desetimi laišskimi instruktorji in z nekaj manj kot 200 dijaki; ti dobijo po končani šoli diplomu in se zaradi ugleda šole lahko hitro zaposlijo.

„Veliko prijateljev imam, mi pravi in pokaže pisalno mizo s kupom pisem na njej, posebno zaradi petja, ki nas povezuje, in zaradi fotografiranja. Na svojih fotografijah ne razkazujem tukajšnje revščine. Spominjam se indijske redovnice, ki živi v Rimu in ki je rekla: »Sram me je, da sem Indijka. Ko pridejo misijonarji, kažejo s svojimi slikami le našo revščino.« To ni pošteno, saj opažamo povsod v Indiji velik napredek in kulturno bogastvo.“

Nekaj tega bogastva in napredka mi je prijazni Kešpret razkazal v Madrasu, tamilskem glavnem mestu z več kot tremi milijoni prebivalcev: jezuitsko univerzo z desetimi fakultetami in 2400 študenti, tri univerzitetne kolegije (enega vodijo salezijanci, drugega hčere Marije Pomočnice), salezijansko gimnazijo za fante in še dve gimnaziji, obrtne šole ... Posebno znamenit je grob apostola sv. Tomaža v mestni katedrali; tam je 1545 molil Frančišek Ksa-

verski, ko je na novo zasajal križ na južnih indijskih obalah. Nad Madrasom je St. Thomas Mount – Tomažev hrib, kjer naj bi bil leta 72 s sulico umorjen apostol, ki je znova poglobil svojo vero na belo nedeljo ob ranah vstalega Kristusa. Na pobočju hriba je 50 hiš, ki jih je za reveže zgradila škofija, in sirotišče za 110 otrok. Protestanti imajo odlične bolnišnice, hinduisti pa se lahko pohvalijo s svojo starodavno dravidsko arhitekturo, ki jo občuduješ v templju Kapališvara.

I. Kešnet

V BOMBAJU

KONRADINA RESNIK

Konradina Resnik 1962

Pot od letališča Santa Cruz do središča Bombaja razkazuje ves blišč in vso bedo tega vele-mesta. Ob cesti se vrstijo najbolj preprosta človeška bivališča iz slame blata, vej, pločevine ... ob umazani odpadni vodi, obenem pa te pozdravljajo cvetoči vrtovi, nebotičniki, vile in hoteli, lepe mestne četrti in okusno oblečeni prebivalci. Že na letališču te opozarja napis, da si prišel v „aristokratsko mesto“.

Ob obali je razkošna promenada Marine Drive, ki te pripelje do vznožja Malabar Hilla, najlepšega bombajskega predela z razkošjem nebotičnikov, vrtov in vil. Tam je St. Elisabeth's Nursing Home and Hospital, dom Konradine Resnik, redovnice iz Družbe hčera sv. Križa.

Ko sem s. Konradini s pismom iz Kalkute napovedal

svoj obisk, mi je odgovorila: „Obvestila o vašem obisku sem vesela, saj me nihče ne obiskuje. Pridete lahko kadar koli, vedno boste dobrodošli.“ Takrat ni slutila, da bo čez tri tedne padla na hodniku in si zlomila kolk. Operirana je bila 21. decembra 1988.

Našel sem jo na bolniški postelji. Od veselja je imela solze v očeh.

Bogata sem s trpljenjem, vidite, pa Bog je vedno dober z menoj. Zdaj lahko delam obračun o 55 letih, ki sem jih preživela v Indiji.

Na kaj največkrat pomislite?

Moje življenje je bilo drugačno, kot ga imajo misijonarke, ki zdaj pišejo o svojem življenju v Afriki. Bila sem preprosta, neopazna, hodila sem v barakarska naselja, učila otroke v najbolj revnih predelih, potem sem veliko let – do sedaj – delala v bolnišnici, kjer zdaj ležim.

Majhne in preproste stvari so najlepše. Naše življenje je sestavljeno iz malenkosti in kdor se ne bi zavedal majhnih stvari, se ne bi zavedal največjega dela svojega življenja. Bog tudi danes piše življenjepise sodobnih svetih ljudi. Mislim na p. Gabrića, na Mater Terezijo in na – vas.

Gabrić je bil svet človek. Tudi Mati Terezija je svetnica naših dni in srečna sem, da sem večkrat z njo govorila. Njene sestre so me vabile, naj pridem k njim, ker sem iz Jugoslavije in sem rada med revnimi. Pa sem rekla: Ne bi bilo lepo ... Takrat sem sodelovala s p. Jurijem Prokachem, nekdanjim protestantskim pastorjem, ki je postal katoličan in je vstopil v Družno božje besede. Indijce je osvajal s svojimi pesmimi, s plesi in dramskimi

uprizoritvami, s katerimi je oznanjal evangelij. Zelo je uspel v času evharističnega kongresa v Bombaju 1954, ko je predstavil dramo Ples odrešenja. Nastopilo je 300 plesalcev in 1000 pevcev. Z dekleti sem tri tedne pripravljala obleke in narodne noše. Okrasile smo 800 m blaga. P. Bernik je iz Nagalanda v severovzhodni Indiji pripeljal skupino, s katero je potoval do Bombaja od ponedeljka zjutraj do sobote. Njegovi verniki so vzbujali pozornost s slikovitimi nošami in okraski svojih plemen. V naši cerkvi smo takrat imeli osem dni dan in noč češčenje sv. Rešnjega Telesa. Zelo sem bila zaposlena.

Ko sem prišla v Indijo, sem si rekla: Konradina, nekaj let boš zdoma, pa boš pozabila na domotožje. Toda ni tako. Povejte mi kaj o Sloveniji! Prvič sem jo obiskala 1965 po 35 letih in nisem več prepoznala bratov in sestra ... Vsak dan molim rožni venec za Slovenijo.

Pogovarjava se o domovini in najin pogovor so spomni na leta, ko se je odločila za poklic.

V Zagrebu sem delala pri zdravniku za otroške bolezni, pomagala sem mu v ordinaciji in doma. Za Slovenke v Zagrebu sta se zanimala predvsem jezuitski provincial p. Prešeren in p. Kozelj. Srečevali smo se v baziliki Srca Jezusovega v Plamotičevi ulici. Imela sem prijateljico Emilijo Koren. Skupaj sva šli k p. Kozelju in mu povedali, da bi radi misijonarili s slovenskimi in hrvaškimi misijonarji, ki so odhajali v Bengalijo. Živo sva se zanimali za njihovo delovanje. Po posvetovanju sva se odločili za red hčera sv. Križa. Vstopila sem 1930, pripravo sem imela v Belgiji, noviciat pa v Angliji. Zanimivo je, da sem še kot novinka smela odpotovati v Indijo, kjer sem

izrekla prve zaobljube. Sem že morala biti pridna, da so me tako hitro pustili v Indijo ...

V Bombaj sem prišla 17. nov. 1933 skupaj s petimi sosterami. To sta bili Slovenki Emilija Koren in Štefanija Urih ter Hrvatice Emerika Šumak, Ivana Stakor in Silvina Mužić.

Samo jaz sem ostala v Bombaju, vse druge so odšle v Bengalijo. Nikdar jih nisem obiskala, saj sem Indije videla le zelo malo. Redovno življenje je bilo včasih strogo, zdaj pa veliko potujejo ...

Eno vas prosim. Ko se bodo dekleta zanimala za redovni poklic, jim svetujte, naj vstopajo v domače redove, ne v tuje, zaradi lažjega sporazumevanja, sodelovanja, edinosti.

Pogovarjava se o sestrah, ki so prišle za njo.

EMILIJA KOREN ni preživela niti dve leti v misijonih, ko je zbolela in po 14 dneh umrla v bolnišnici v Kiderpurju, v kalkutskem predmestju.

ŠTEFANIJA URIH ni dolgo misijonarila, ker se je kmalu vrnila iz Indije.

Dolgo misijonsko življenje je bilo namenjeno trem hrvaških sestram.

EMERIKA ŠUMAK je iz Bombaja odpotovala v Bengalijo, od tam pa v sosednjo pokrajino Orisso, kjer sedaj živi.

IVANO STAKOR zelo upoštevajo kot dobro redovnico in socialno delavko. Obiskal sem jo 1982 v Siligurju, ob robu himalajskih gričev. Tam vodi naselje gobavcev, tuberkuloznih bolnikov in

sirot. Kraj se imenuje Džesu ašram, Jezusovo mesto usmiljenja. Naselje ima svojega duhovnika, Ivana pa obiskuje bolnike tudi po sosednjih vaseh.

Ste zadovoljni? sem jo vprašal.

Vedno je lepo delati z reveži, je preprosto odgovorila.

SILVINA MUŽIČ je najprej skrbela za bolnike, reveže in otroke v Basantiju, zdaj pa živi v Orissi, jugozahodno od Kalkute.

Zbogom, s. Konradina sem pomahal v slovo častiljivi misijonarki, ki svoje delo dopolnjuje in posvečuje s trpljenjem. Ko sem se zamišljen spuščal po Malabar Hillu proti morju, v katerem se je s svojimi žarki poigravalo zahajajoče sonce, sem premišljeval od dveh srečanjih leta 1982. Magdaleni Kajnč sem takrat prinesel košček domovine, ko je v Asansolu slavila svojo 90-letnico. Na Šri Lanki pa sem obiskal bolnega p. J. Poganyja, misijonarja hrvaške jezuitske province. Razen na Šri Lanki je nekaj let poučeval tudi v zambijskem semenišču. Ko se je iz Zambije vrnil na svoj otok (bil je šrilanški državljani), se je njegova bolezen poslabšala, ni mogel več govoriti in ni prepoznaval oseb. Ko pa me je zagledal in zaslišal besede, ki so ga spominjale na Zambijo, je zardel, se vznemiril in mi trdno stisnil roko ...

* * *

Naj omenim še tri bengalske misijonarke iz reda hčera sv. Križa.

CIRILA DOKTORIČ je delovala v šolah, sirotišnicah in na misijonskih postajah v Kalkuti in Basantiju. Hrvatica BAZILA SAČER je kot prva žrtev naše misijonske skupine umrla 1934, dve leti po prihodu v Bengalijo, stara komaj 24 let. Pogreba na kalkutskem pokopališču se je udeležil p. Poderžaj skupaj z „dobro, ponižno, potrpežljivo“ Emilijo Koren, kot opisuje poročevalec. KAZIMIRA HORVATIN, tudi Hrvatica, je prišla v Indijo skupaj s Sačerjevo, delovala pa je v kalkutskem predmestju.

V GOI

*»Goa — ti si indijski Rim.
V tebi so čudoviti ljudje s kitarami v srcu.«*

Jože Cukale

Letalo, ki nas je iz Bombaja pripeljalo v indijsko državo Goo, je nosilo ime Sarasvati, boginje znanja in modrosti; V Indiji povsod srečuješ verska znamenja, ob pločnikih mestnih ulic, v avtobusih s hinduističnimi oltarčki, v prodajalnah, kjer lastniki opravljajo obredne molitve in prižigajo dišeče paličice v počastitev priljubljenih božanstev.

Marsikdo misli, da je Goa znano trgovsko in turistično mesto na zahodni indijski obali, toda mesta s tem imenom zdaj ni. Goa je ena od 25 indijskih držav,

področje, ki so ga Indijci osvobodili 19. dec. 1961, po 451 letih portugalske oblasti. Blizu glavnega mesta je Stara Goa (Velha Goa), nekdanj ponosno mesto z 200.000 prebivalci; pred 200 leti pa so se iz mesta izselili, ker je zahrbtna kuga pomorila večino prebivalstva. Zdaj o nekdanji slavi pričajo znamenite baročne cerkve in samostani, zaščitena kulturna dediščina človeštva. V cerkvi Dobrega Jezusa je grob sv. Frančiška Ksaverskega, ki se je 1542 izkrcal v Goi in od tam začel svojo apostolsko pot po Indiji, do Japonske in do vrat Kitajske.

LUDVIK ZABRET

*Ludvik Zabret
in Konradina Resnik*

S salezijancem Ludvikom Zabretom sva preživela nekaj dni v Sulkorni, v jugovzhodnem delu Goe, kjer je sredi džungle pred leti zasnoval in s sobrati zgradil misijsko središče. Tam je Ludvik pripovedoval svojo zgodbo več kot štiridesetletnega ži-

vljenja na indijskem podeželju.

Kmalu po prihodu v Indijo ga je že čakalo pionirsko delo sredi peščene puščave 90 km zahodno od Madrasa,

kjer naj bi zazelenele sodobne kmetije. Podnebje je tam zelo vroče, ni dreves, razen črne palme, povsod le trnovo grmičevje in malo trave za koze, daleč naokrog pa nobenih naselij. Zemljišče so kupili zelo poceni, ker ni rodilo, in ko je tja prišel Ludvik, so se ljudje čudili: Bomo videli, kaj boste na tem pesku poželi ...

Upal sem, da bom izkoristil znanje, ki sem ga pridobil v Torinu, kjer sem pred odhodom v Indijo obiskoval kmetijsko šolo. Peščena površina je pod seboj skrivala svoje bogastvo: Talna voda je bila le tri do šest metrov globoko. To nas je rešilo ... Izkopali smo dvanajst vodnjakov, polje prepredli s kanali za namakanje, iztrebili trnje, zasadili prva drevesa, veličasten drevored za vhod v misijonsko postajo in sadno drevje: gvave, mango, kokosovce, pomaranče, limone, ananas ... Glavna skrb pa so bila rižna polja in kikiriki; z namakanjem smo dosegli trikratno žetev riža vsako leto. Vzdrževali smo 50 krav, 5000 kokoši ... Na področju dveh občin smo imeli prvo motorno črpalko in prvi traktor.

Farma je bila del misijonske postaje in je vzdrževala 150 revnih fantov, da so se lahko šolali. Ostali so pri nas tri leta v osnovni šoli, pozneje pa so obiskovali našo dvoletno kmetijsko šolo, priznano od države. Fantje so se učili preproste mehanike, nekateri so se izučili za traktoriste. S traktorji smo pomagali ljudem po vaseh. Ko sem po šestnajstih letih odhajal s postaje, ki smo ji dali ime Sagaja Thottam, Marijin vrt, je bilo v dveh občinah že 64 traktorjev in čez 2000 vodnjakov z motornimi črpalkami.

In ker so predstojniki potrebovali človeka tvojega kova za pionirsko delo na zahodni indijski obali, v Goi, so

te poslali tja.

V Goo sem prišel 1965. Sredi džungle nam je neki dobrotnik daroval veliko zemljišče, na katerem ni bilo ničesar razen neobdelane divjine z bujno rastjo, z nizkimi drevesi, z mnogo grmovja, zemlja pa je bila zelo kamnita, polna železne rude. Spet me je rešila voda: V hribu je izviral potok in kjer je voda, tam je življenje. Pred menoj

se je pri potoku naselil italijanski duhovnik, si postavil šotor, nato pa barako, povabil nekaj družin, ki so si zgradile kočice, in začel čistiti džunglo. Ko sem se temu duhovniku pridružil, sva bila nekaj let sama. Začela sva ustanavljati misijonsko postajo. Veliko dela smo imeli: krčenje prostora, prve njive za riž, sadno drevje in sladkorni trst, namestitev črpalk za vodo, ureditev kanalov, stanovanjska hiša, cerkvica, mehanične delavnice za pouk mladine, hlevi za

živino, shrambe ... Potem se je razvilo naselje, zgradili smo 19 hiš za družine, ki so se tu naselile, ustanovili šolo, povabili sestre za pouk, za otroški vrtec in dispanzer. Iz osnovne šole se je razvila gimnazija in 1988 so prvi dijaki opravili maturo, ki je tu po 10. razredu. Vseh dijakov in dijakinj imamo 180. Ob šoli je zavod, v katerem stanuje 110 fantov, ki so od daleč ali pa zelo revni. Imamo delavnico za avtomehanike, strugarje, mizarje, varilce, električarje. Naša šola omogoča mladim preprosto obrtniško izobrazbo. V naši skupnosti je 8 salezijancev, med njimi sem edini tujec. Skrbimo tudi za prostrano župnijo.

Da bo moja zgodba popolnejša, naj omenim, da sem med svojim bivanjem v Goi dobil še eno premestitev – v Nasik, severovzhodno od Bombaja. Tam sem bil šest let ekonom in administrator v salezijanskih zavodih, obenem pa sem skrbel tudi za farmo, ki nam je pomagala vzdrževati 20 novincev in 40 bogoslovcev. Zasadil sem trto in razno sadno drevje, vzdrževali pa smo tudi čredo 50 bivolov, črnih, nerodnih, močnih, s širokimi, ploščatimi in zavitimi rogovi. Bivoli dajejo mleko z 9 % maščobe in je njihovo mleko dražje od kravjega.

Ko po 41 letih gledaš na svoje misijonsko življenje, kakšne misli te navdajajo? Si kot redovni brat zadovoljen s svojim prispevkom misijonskim prizadevanjem?

Čutim, da je Bog blagoslavljal moje delo. Tam, kjer je pred mojim prihodom bila puščava, je zdaj v Sagaji Thotthamu univerzitetni kolegij za agronomijo. Če so bili začetki težki, imam pa prijetno zavest, da tam ljudstvo vsestransko napreduje. Enako lahko presojam tudi delo v

Goi. Koliko družin je zdaj tu, koliko mladine, ki se izobražuje, opazuje sodobno gospodarjenje in ima zdravstveno oskrbo. Krščanstvo je res v službi človeka. Sam sem iz

zadnje generacije tujih misijonarjev v Indiji. Vodstvo vseh naših ustanov je v domačih rokah. Tudi mi lahko rečemo: „Zdaj odpuščaš, Gospod, svoje služabnike ... “

* * *

Letalo se je dvignilo nad Pandžimom, glavnim mestom Goe. Na jugovzhodu se je sredi hribov in gozdov ugnezdilo naselje Don Bosco. Tam je redovni brat, ki se razume na stroje, poljedelstvo, sadjarstvo, mizarstvo, zidarstvo, administracijo. Kako prav je imel Pavel Bernik: „Bratranca Ludvik Zabret in Jožko Kramar sta si podobna. Oba sta izrazito podjetna in optimistična, zato sta tudi zmogla – vedno znova začenjati.“

NJENA SPOZNANJA

Marija Sreš z domačinkama

MARIJO SREŠEVO iz Družbe misijonark Jezusa Kristusa poznajo v Indiji kot samostojno, izvirno in vplivno redovnico. Razmišljanja, ki jih objavlja v pastoralnih revijah, so svojevrsten izziv za preverjanje misijskih metod, prav tako njena drža med preprostimi ženami v vaseh severnega Gudžarata.

Trdno sem sklenila, da ne bom nikoli govorila ženam, kaj naj delajo. Hodila bom z njihovimi koraki, jim prepuščala odgovornost in jim pomagala izraziti to, kar v sebi še nejasno slutijo. Nadvse važna so naša srečanja, saj je večina žena nepismenih in se medsebojno bogatimo in vzgajamo, ko se pogovarjamo, poslušamo, razpravljamo

ali le klepetamo.

Ko pridejo žene v našo hišo, si vzamem časa za pogovor, šale, razvedrilo in vedno za obvezno skodelico čaja, kar se mi zdi še posebno važno, saj je znak gostoljubja, to pa je tu pomembnejše kot uspešnost. Skupaj delamo, jemo in pijemo; jaz Evropejka, žene raznih kast in tiste brez kast. Kako je to važno v deželi, kjer kastne razlike ločujejo ljudi.

Ob teh srečanjih se vsi učimo. Suša nas sili, da mi-slimo, razpravljamo, načrtujemo razne dejavnosti; te so večinoma neuspešne, kar nas spodbuja k preverjanju naših načrtov in k novim odločitvam. Učimo se, ko delamo in se vključujemo v družbo kot žene, ki se zavedajo svoje odgovornosti in dostojanstva. Srečanja z ženami so zame najlepše ure mojega življenja. Iskrene smo, se spoštujemo, oblikujemo in vzgajamo.

Kličejo me „ben“, sestra. Tudi jaz jim pravim ben. Želim živeti med svojimi ljudmi v Sabarkanthi kot njihova sestra; tako ustvarjamo kraljestvo enakopravnih sester in bratov.

Velikokrat naglašam, da se ob gudžaratskih ženah sama učiš in se vzgajaš. Bi mogla v nekaj misli strniti svoja spoznanja, svojo osebno misijonsko držo.

Navedla bom sedem osebnih spoznanj, ki so postala načela, ki me oblikujejo.

1. Pri nas ljudje živijo na robu preživetja, zato prihajajo s prošnjami za pomoč, saj jim manjka vode, stanovanj, obleke. Ta beda me ne sme zapeljati. V meni se namreč zlahka porodi občutek krivde, zato se moram vedno zavedati: Ne bodi kot kdo, ki daje beraču, ampak

kot človek, ki sreča človeka. Podeli kar imaš, ne dajaj več, kot bodo mogli vrniti, kar pomeni, da spoštuješ njihovo sposobnost za sprejemanje in dajanje. Nikdar, nikdar ne vzemi bremena z njihovih ramen; dovolj so močni, da ga nosijo, in sami vedo, kako naj si ga olajšajo.

2. Moj odnos do žena je važnejši, kot so delovni načrti. Žene obiskuj, ko praznujejo in ko so žalostne. Pojdi iz umetnega življenja redovne hiše in se soočaj z resničnim življenjem. Pusti ženam, naj delajo, kar hočejo, le tako se bodo učile odgovornosti. Le pojasni jim, kar je treba; naj razvijajo svoje spoznanje in same ubirajo nova pota.

Poslušaj, poslušaj, poslušaj! Mogoče je to edina stvar, ki jo lahko dam ženam. Ne posreduj jim svojega spoznanja z nasveti, daj pa jim svoje srce tako, da jih pazljivo poslušáš.

3. Bodi iskrena do žena in do sebe. Ne boj se povedati neprijetne stvari. Če bo v naši redovni skupnosti med sestrami prijetno ozračje, se bodo tudi žene počutile pri nas kot doma.

4. Sodeluj z drugimi skupinami, sprejmi njihov izziv in naj te poučijo. Sodeluj z duhovniki, nikdar pa ne bodi od njih odvisna, kot da bi bila manj vredna. Zavedaj se, da imaš kot žena svoje osebne pravice, ki naj jih drugi spoštujejo in cenijo.

5. Najdi čas, da boš lahko sama z naravo, s seboj in s prijatelji. Včasih pojdi ven, poišči prijatelje in se vrni osvežena. Ko živiš med ubogimi, se prav lahko izčrpaš.

6. Vsak dan zapiši, kaj si delala in kaj se je dogajalo; tako boš povezovala svoje delo in očiščevala svoje

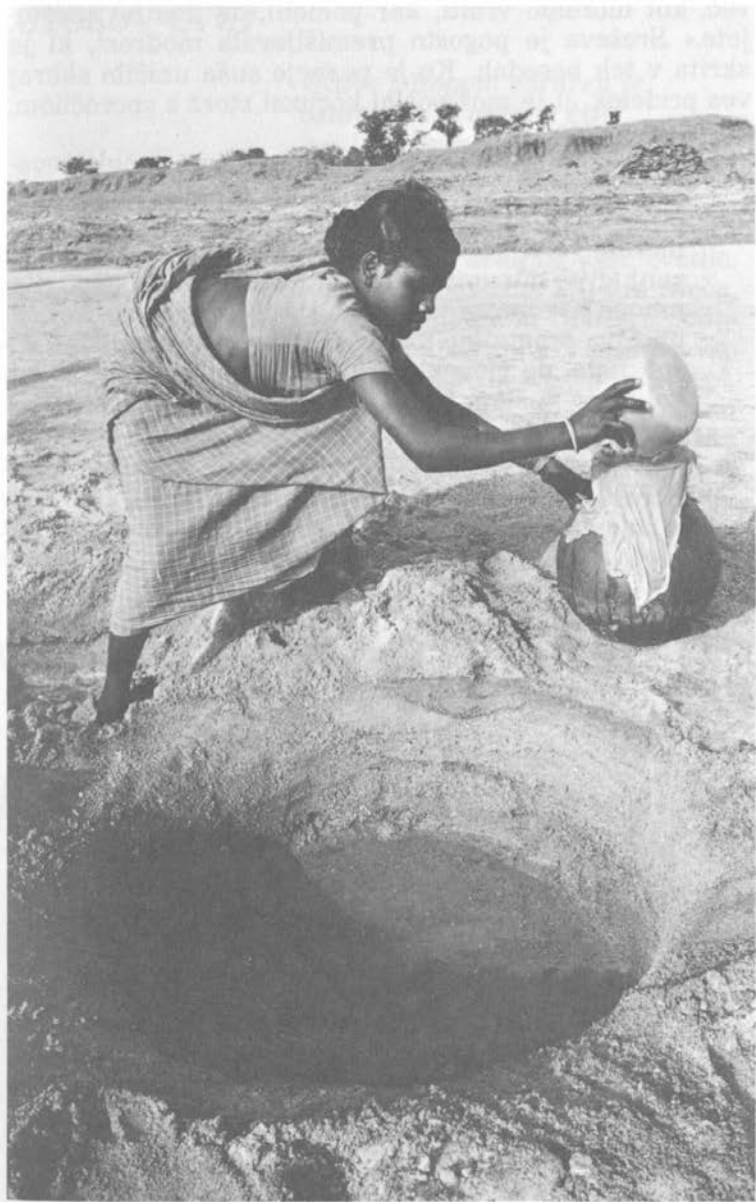
pogleda.

7. Zaupaj Bogu, ki te ljubi in te je poklical k temu delu; z drugimi besedami, zaupaj v svoj poklic. Če si včasih bolna, neuspešna in te ne razumejo, sprejmi to kot del svojega življenja. Sprejmi svojo naravo, potrebe, želje in nemir, ki se včasih v tebi prebudi. Ostani sproščena in bodi vesela. To bo tvoj največji dar ženam.

Sreševa je zelo občutljiva glede človekovega dostojanstva, saj globoko spoštuje vrednost vsake osebe. Spoznala je, da človeka lahko ranimo tudi z darovi. Nekega dne je prišel k njej zelo ubog mož in ji potožil: „Vi misijonarji ste nam odvzeli naše dostojanstvo, ker nam dajete več, kot moremo vrniti, kar pomeni, da nas ne spoštujete.“ Sreševa je pogosto premišljevala modrost, ki je skrita v teh besedah. Ko je pozneje suša uničila skoraj ves pridelek, ji je mož poslal koruzni storž s sporočilom: Za mojo sestro.

So stvari, ki jih nikdar ne bom mogla revežem povrniti. Obdarovali so me s smislom za preprostost in za bogastvo življenja. Naučili so me, da moramo življenje sprejemati, ne pa se vedno boriti zanj ali se mu upirati in želeči, da bi ga izboljšali. Za mnoge Evropejce je takšno stališče neumno, ker se uboštva sramujejo in se borijo proti njemu. Tu sem spoznala, da človek ni manj oseba, če živi v ubogi kolibi na pustem hribu severnega Gudžarata.

Indija mi je pomagala, da sem se vrnila k naravi in k sebi, oblikuje me, kot reka oblikuje kamne in morje svoje obale.

LOTOSOV CVET

*»Kdor z Bogom združen je,
ostane sredi grehov čist
kot lotosov na vodi list.«*

Bhagavadgita

Boginja ljubezni je zaprosila boginjo vrtov, dreves in cvetov, naj ji podari najlepšo rožo, kraljico vseh cvetlic. Za to čast so se potegovala bela, ponosna lilija in rdeča ljubka vrtnica. Boginja se je zamislila in ljubezni podarila novo ustvarjeno rožo, pravo kraljico, ki razodeva vso lepoto lilije in ljubkost vrtnice, podarila ji je lotosov cvet.

Lotos počiva na vodi - včasih čisti, včasih umazani – vedno bel, svež, nedotaknjen, čudovito lep. Indijska književnost ga je vzljubila. Človek naj bo kot lotosov cvet: sredi vodá tega življenja – nenavezan, svoboden, neomažeževan. „V svetu, a ne od sveta,“ bi rekli kristjani.

OBNOVLJENI HINDUIZEM

»Ko bi bil prepričan, da bom našel Boga v himalajski votlini, bi takoj odšel tja. Toda vem, da ga ne morem najti drugje kot v ljudeh.«

Gandhi

Hinduizem gotovo spodbuja globoko versko doživljanje, občutek za sveto in duhovno, češčenje in proslavljanje, asketsko premagovanje, globoko molitev in tradicijo, ki narod združuje v eno telo; obenem je povezan s tako zapletenim bajeslovnim sporočilom, da ga sodobni misleči človek težko sprejme. Ramakrišna in Vivekananda sta hinduizem že posodobila, politični voditelji pa ga večkrat ohranjajo le kot kulturno, duhovno dediščino Matere Indije.

Gandhi je rekel, da je hinduist lahko, „kdor veruje v Boga in kdor ne veruje vanj. Hinduizem je vztrajno iskane resnice“.

Prvi voditelj osvobodene Indije Nehru je zapisal: „Ni mogoče natančno določiti, kaj je hinduizem, in trditi, da je vera ali ni vera v navadnem pomenu besede.“

Še jasnejši je bil indijski predsednik, pisatelj in filozof dr. Radhakrišnan: „Vernik in nevernik, skeptik in agnostik – vsak je lahko hinduist, če prizna naš sistem kulture in življenja.“

RAMAKRIŠNA

Da hinduizem nima enotnega verskega nazora, je prepričljivo dokazal Bengalec Šri Ramakrišna (1836-1886), duhovno-mistični obnovitelj hinduistične duhovnosti, za mnoge Indijce ne le svetnik, ampak tudi utelešeno božanstvo z duhovnostjo za naš čas.

Hinduistični mistik Ramakrišna je zavestno sprejel vse glavne svetovne vere, češ da so vse le različne poti za doseg popolnosti. Leta 1866 je vstopil v duhovni svet islama: „Takrat sem ponavljal Alahovo ime, se oblačil kot muslimani in redno molil njihove molitve. Vse hinduistične ideje sem pregnal iz glave in nisem pozdravljal hinduističnih bogov.“

Sedem let pozneje je na podoben način doživel krščanstvo. Zvesti spremljevalec Mallick mu je bral Sveto pismo. Nekega dne, ko se je miselno poglobil v podobo Marije z Jezusom, se mu je zazdelo, da je podoba oživela in da je svetloba s slike prodrla vanj, spremenila njegovo mišljenje in odstranila misel na hinduistična božanstva. Tri dni se je zadrževal v tem premišljevanju, četrti dan pa je v

duhu videl, kako ga je Sin človekov objel; potopil se je v mistično zamaknjenost in se prebudil prepričan, da je Jezus eno od božjih učlovečenj. V svoji sobi je pred Kristusovo podobo vsako jutro in vsak zvečer zažigal kadilo.

Skupaj z budisti je veroval, da je tudi Buda učlovečeno božanstvo.

Po takšnem vživljanju v glavne svetovne vere je svojim učencem zatrjeval: „Spoznal sem, da so vse vere usmerjene k istemu Bogu, le poti so različne.“ Razlagal je, da se Bog razodeva na različne načine, ljudje pa smo podobni slepcem, ki so srečali slona in ga pozneje opisali. „Podoben je stebri,“ je rekel slepec, ki se je dotikal slonovih nog. Drugi, ki so se dotikali ušes ali trebuha, so ugovarjali. Vsak je slona doživljal na svoj način. Uporabljal je tudi primer o ljudeh, ki so se prepirali, kakšne barve je kameleon, saj ga je vsak videl drugačne barve. Nepotreben prepir ....

NEKAJ RAMAKRIŠNOVIH MISLI

„Kdor bi hotel spoznati božjo naravo, bi bil podoben mravlji, ki želi s svojimi usti obseči celo goro sladkorja.“

„Če kdo želi videti kralja v njegovi palači, mora vstopiti v palačo in iti skozi vsa vrata. Če po vstopu skozi prva vrata zavpije: Kje je kralj? ga ne bo našel, saj mora do njega skozi sedem vrat.“

„Lahko je izgovarjati do, re, mi, fa, sol, la, si, do, ni pa tako lahko zaigrati jih na glasbilu. Lahko je govoriti o veri, težko se je v življenju po njej ravnati.“

„Ne omami nas ponavljanje besede mamilo. Mamilo

moramo zaužiti, da nas prevzame. Kaj koristi glasno izgovarjati: O Bog, o Bog? Redna vaja v duhovnosti bo pomagala, da boš videl Boga.“

„Nočni čuvaj lahko v mraku vidi vsakogar, na katerega usmeri snop žarkov svoje luči, nihče pa ne more videti čuvaja, razen če ta z lučjo posveti nase. Tako Bog vidi vsakega človeka, nihče pa ne vidi Boga, če se mu ta milostno ne razodene.“

„Če pred seboj držim zastor, me ne morete videti, čeprav sem blizu, kot sem bil prej, ko ste me videli. Bog nam je bližji kot kdorkoli drug, le da ga ne moremo videti, ker smo predse postavili zastor sebičnosti.“

„Bog je v vseh ljudeh, niso pa vsi ljudje v Bogu, zato toliko trpijo.“

„Moli k njemu na katerikoli način, gotovo te sliši, saj sliši tudi korake mravlje.“

„Oče je poslal svoja dva sinova k učitelju, da ju pouči o Brahmanu (Bogu). Čez nekaj let sta se vrnila in oče je hotel preizkusiti njuno znanje. »Povejta mi, kakšen je Brahman?« Prvi sin je znal na pamet najlepše odlomke hinduističnih svetih knjig, ki opisujejo najvišje bitje. Drugi pa je mirno stal, nagnil glavo in priprl oči, ne da bi izrekel eno samo besedo. Oče ga je objel: „Sin, ti si vsaj nekaj razumel o Brahmanu. Nihče ga ne more izraziti z besedami.«“

„Mož je slišal, da bo v nekem kraju predstava. Zvil je preprogo, jo vzel pod roko in odšel tja. Zvedel je, da bo predstava šele čez nekaj časa. Razprostrl je preprogo in zaspal. Ko se je zbudil, je predstava že minila. Zvil je preprogo, jo vzel pod roko in se vrnil domov.“

VIVEKANANDA

Najznamenitejši Ramakrišnov učenec je Svami Vivekananda (1863-1902) iz znane kalkutske družine. Po Ramakrišnovi smrti je učence povezal v duhovno bratstvo, znano pod imenom „Ramakrishna Mission“. Potem ko je kot potujoči menih prepotoval vso Indijo, je odšel v Ameriko. Na svetovnem kongresu vseh ver v Chicagu 1893 je s svojimi idejami navdušil 6000 udeležencev. Govoril je: „Reke, ki izvirajo na različnih krajih, pomešajo svoje vode v morju. Tako, o Gospod, vodijo k tebi različne človeške poti, čeprav prihajajo iz raznih smeri in se zdijo zdaj ovinkaste, zdaj ravne.“

Vivekananda je nastopil kot hinduist, Indijec, ki oznanja resnico, skrito v vseh verah. Zavzemal se je za „vesoljno vero“, v kateri „ni časa in prostora, ker je neskončna, kot Bog, ki pošilja sonce, da sije učencem Krišne in Kristusa, svetnikom in grešnikom; ta vera ni brahmanška ali budistična, krščanska ali mohamedanska, ampak obsega vse in je v njej še neskončen prostor za razvoj.“

Nekaj let je preživel v Ameriki in Angliji. Ko ga je po vrnitvi domov Indija pozdravila kot hinduističnega verskega voditelja, je sonarodnjake povabil k novi veri, v kateri človek odkriva božanstvo – v sebi.

NEKAJ VIVEKANANDOVIH MISLI

„Vstanite, oznanjajte boga, ki je v vas. Ne zanikujete ga! Želimo si vero, ki se je porodila v človeku. Naj drugi bogovi izginejo iz vašega duha. Edini bog, ki je prebujen,

je naša rasa ... in prvi bogovi, ki jih morate častiti, so naši sonarodnjaki ... “

Hinduistični oltarček

„Najvišja resnica je ta: Bog je prisoten v vseh bitjih in bitja so le njegove različne oblike. Samo tisti Boga časti, kdor mu služi v vseh bitjih.“

„Stare vere so oznanjale, da je ateist, kdor ne veruje v Boga; nova vera trdi, da je ateist, kdor ne veruje vase.“

„Kam greste iskat Boga? Ali niso revni, bedni in slabotni ljudje – bogovi? Zakaj ne bi najprej njih častili?“

„Končni cilj vsega človeštva in vseh ver je združenje z Bogom, ali kar je isto, z božanstvom, ki je bistvo vsakega človeka.“

„Moj ideal je oznanjanje, da je človeštvo božansko.“

„Vse vere, ne glede na njih ime, priznavajo istega Boga in kdor prezira drugo vero, prezira svojega Boga.“

ZGODBE

Filozofska razglabljanja, verski nauk in smernice za življenje so najprodornejši, ko jih modri ljudje oblečejo v slikovito zgodbo, ob kateri se zbudi naša domišljija. Najgloblje resnice zablestijo v vsem razkošju in jih najdlje ohranimo v osebni in zgodovinski spominu, ko jih izrazimo s preprosto primero ali z zanimivo prilikom.

Tako je govoril Jezus, pred njim tudi vedantski modrijani, Buda in drugi ... Jezus je apostole opozoril, da nekateri prilik ne razumejo. Seveda, potrebno je prizadevanje, napor osebnega dela, potrebna je meditacija, da biser zablesti in nagradi iskrenega iskalca resnice. Kakšna sproščenost, ko sam najdeš „zaklad, skrit na njivi! Od veselja nad njim greš in prodaš vse, kar imaš, in kupiš tisto njivo“. (Mt 13,44)

* * *

Nekega dne, ko sem prosil od vrat do vrat, sem nenadoma zagledal dragoceno kočijo, ki se je ustavila pred menoj. Ko je plemeniti gospod stopil z voza, se zagledal vame in se nasmehnil, sem takoj pomislil, da me čaka nepričakovan dar. Toda razžalostil sem se, ko je kralj vseh kraljev nenadoma stegnil desno roko in me zaprosil: „Kaj mi boš dal?“ O Gospod, ves zbeگان in neodločen sem ti daroval eno samo žitno zrno. Na svoji preprogi sem še isto noč zagledal zlato žitno zrno. Kako žal mi je bilo, da ti nisem dal vsega, kar sem imel!

Rabindranath Tagore

* * *

Sredi najhujše zime se je vzpenjal spokorniško oblečen romar na Himalajo.

„Človek, kako boš prišel tja gor v tem mrazu?“

„Ne boj se! Tam je že moje srce, torej ne bo pretežko še za druge moje ude.“

* * *

Menih je na potovanju našel dragocen biser in ga dal v popotno torbo. Čez nekaj dni je srečal drugega popotnika in ko je odprl torbo, da bi z njim delil hrano, je ta zagledal blesteči biser. Zaprotil je meniha, naj mu ga da, in ta mu ga je takoj z veseljem izročil. Popotnik je presenečen odhitel naprej. Čez nekaj dni pa se je vrnil k menihu, mu vrnil dragoceni biser in ga zaprosil: „Daj mi nekaj, kar je dragocenejše od bisera: daj mi to, kar ti je omogočilo, da si mi ga z veseljem dal.“

* * *

Oče je potožil modrijanu: „Moj sin je zapustil Boga. Kaj naj storim?“ „Še bolj ga ljubi,“ je bil odgovor.

* * *

Mož je vsak dan kupoval časopis pri prodajalcu, ki je bil neprijazen in je tega kupca vsak dan ozmerjal. „Zakaj kupuješ pri tem čudaku in ne greš k prodajalcu, ki je prijazen in prodaja časopis nedaleč od tod?“ so ga vprašali. Odgovoril je z vprašanjem: „In zakaj naj bi ta prodajalec, za katerega pravite, da me zmerja, odločal, kje bom kupoval svoj časopis?“

* * *

V vodnjaku je živel žaba. Druga žaba, ki je živel v morju, je nekega dne prišla do vodnjaka in padla vanj.

„Od kod si?“

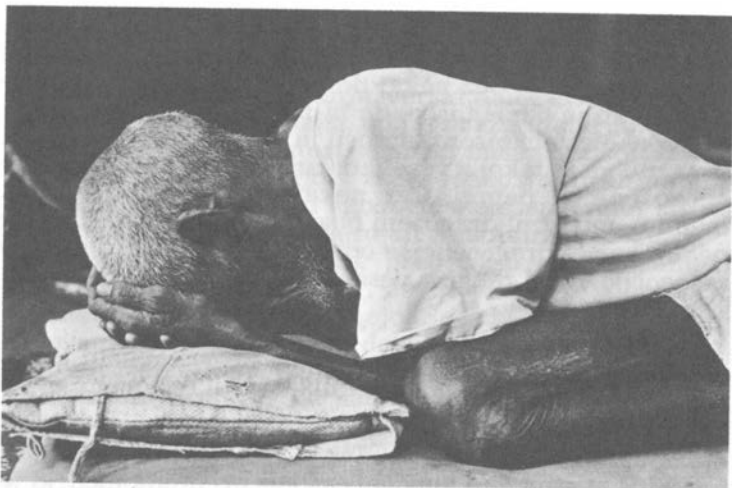
„Iz morja.“

„Je morje tako veliko kot moj vodnjak?“ Pri tem vprašanju je žaba ponosno poskočila od stene do stene vodnjaka.

„Draga prijateljica, kako moreš primerjati morje s svojim malim studencem? Morje je neprimerno večje.“

„Poberi se, lažnivka!“ se je razjezila žaba iz vodnjaka. „Nikjer ni vode, ki bi bila večja od mojega vodnjaka!“

* * *

Nekoč je živel slavni modrijan, osemdeset let star, od vseh ljudi najmodrejši. Ko je slišal, da živi v daljni deželi mož, ki je še bolj razsvetljen, se je napotil k njemu, da bi primerjal njegovo modrost v svojo. Po večmesečni naporni poti je prišel do njegovega doma in ga prosil, naj mu razloži svoj nauk, Ta mu je rekel: „Ogibaj se slabega in delaj dobro, kjer le moreš, to je nauk vseh razsvetljenih.“ Pri teh besedah se je modrijan zelo razjezil: „Prišel sem od daleč, ne glede na nevarnosti in svoja stara leta, ti pa mi poveš resnico, ki jo vsak otrok zna na pamet!“ Razsvetljeni mu je mirno odgovoril: „Res je, da to resnico pozna vsak otrok, toda pomisli, da je celo osemdesetletnik ne uresničuje v svojem življenju!“

* * *

Modrijan je rekel: „Knjigo življenjske modrosti bom prodal za 100 zlatnikov; nekateri bodo rekli, da je poceni.“

„Jaz pa bom dajal ključ za razumevanje te knjige in nihče ga ne bo vzel, tudi če bo zastonj,“ je dodal drugi modrijan.

* * *

Ko so ljudje, ustvarjeni za srečo, začeli srečo zlora-bljati, je Brahma sklenil, da jim bo srečo vzel in skril, da jo bodo le težko našli. Sklical je nebeško posvetovanje. Nekateri so svetovali, da jo zakopljejo globoko v zemljo. „Ne,“ je rekel Brahma, „ljudje jo bodo izkopali.“ „Potem pa jo potopimo v najgloblji ocean,“ so rekli drugi. „Ne,“ je odločil Vsevišnji, „ker ljudje bodo raziskali vse oceanske

globine in bodo tako srečo našli.“

„Torej ni kraja na zemlji in v morju, ki ga človek ne bi odkril,“ so bili svetovalci zaskrbljeni.

Tedaj je Brahma rekel: „Vem, kaj bom storil s človekovo srečo: skril jo bom globoko v njegovo srce, saj ne bo pomislil, da bi jo tam mogel najti.“

Zato ljudje še zdaj iščejo srečo, ki je vanje položena.

* * *

Abraham je bil gostoljuben in je dal zavetje starejšemu popotniku. Toda ko ta ni hotel moliti z Abrahamom -

bil je namreč mnogobožec in je častil ogenj – ga je Abraham odslovil.

Ponoči se je Bog prikazal Abrahamu in mu rekel: „Sedemdeset let sem bil potrpežljiv s tem človekom, ali ne bi mogel tudi ti potrpeti z njim eno noč?“

Iz Talmuda

* * *

„Zakaj je Bog ustvaril tako čuden svet?“ se je pritoževal fant, poln mladostne energije, in dodal: „Jaz bi ustvaril boljši svet, kot je ta.“

Njegov prijatelj je poprijel besedo: „Pav zato te je Bog postavil na ta svet, da ga poboljšaš. Pojdi in stori svojo dolžnost!“

* * *

„Vera ni občutljiva cvetlica, ki jo zamori najmanjše neurje. Vera je kot himalajsko pogorje, ki se ne gane. Noben vihar Himalaje ne premakne z njenih temeljev.“

Gandhi

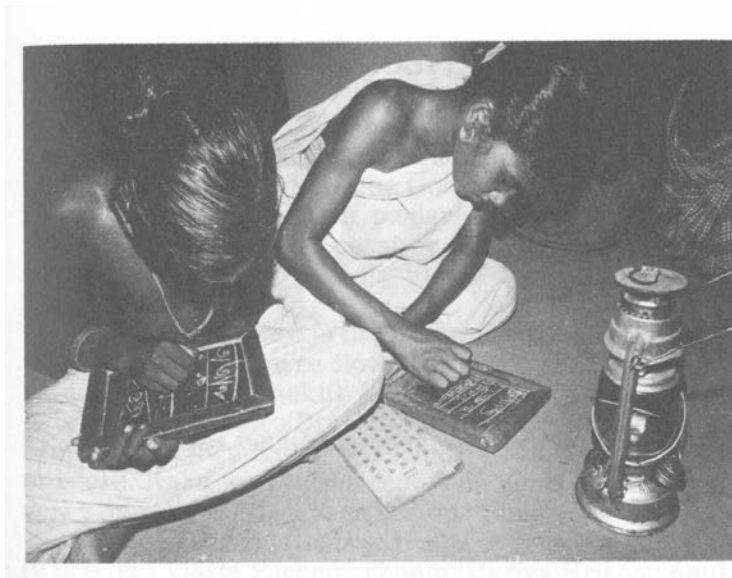
* * *

Svetilke se mi gasijo ob vsakem najmanjšem
pišu vetra
in ko jih poskušam prižgati,
venomer pozabljam na vse drugo.

A to pot bom pameten in počakam v temi
in si pognem preprogo po tleh

in kadar ti bo po volji Gospod,
po tihem pridi in sedi k meni.
Rabindranath Tagore

* * *

Bogataš in menih.

„Kako lahko duhovno življenje pomaga meni, ki sem zelo bogat?“

„Pomagalo ti bo, da boš dobil več.“

„Kako?“

„Naučilo te bo, da boš zahrepenel po manj.“

* * *

Učenec je vprašal učitelja:

„Kako se počutiš?“

„Kakor kdo, ki zjutraj vstane in ne ve, če bo zvečer še živ.“

„Toda učitelj, takšno je vendar stanje vseh ljudi.“

„Res, toda koliko jih je, ki se – tako počutijo?“

* * *

Če jih razumete, so stvari takšne, kot so. In če jih ne razumete ... so stvari takšne, kot so.

* * *

Na oceanu smrti
je še življenje.

Na oceanu laži
je še resnica.

Na oceanu mraka
je še luč.

Tako spoznavam, da je Bog
življenje, resnica in ljubezen.

Napis na Gandhijevem spomeniku v Kalkuti

BHAGAVADGITA - GOSPODOVA PESEM

Staroindijski ep Mahabharata je nastajal od 200 let pred Kristusom do 200 let po Kristusu. V šesto knjigo te

obsežne pesnitve je vključena Gospodova pesem – Bhagavadgita z osemnajstimi poglavji. To je najznamenitejša filozofsko-verska pesnitev indijske književnosti. V slovenščino jo je prevedla Vlasta Pacheiner-Klander (Ljubljana 1970).

V Bhagavadgiti se je indijska misel dvignila do osebnega Boga, s katerim se človek združi po popolnem darovanju iz ljubezni (bhakti). V pesnitvi nastopa Krišna, ki je vrhovno božanstvo Brahman in obenem njegovo utelešenje (avatar). Po Krišni se večni Bog razodeva v času in prostoru. Kako je ta misel, čeprav še nejasna, blizu naši veri v Jezusa, učlovečenega božjega Sina.

Nekaj izbranih kitic iz sedmega in desetega poglavja (v prevodu Vlaste Pacheiner) nam odkriva Krišnov nauk o božanstvu in njegovem odnosu do človeka.

Tako govori Krišna:

*Med tisoči ljudi en sam
popolnost bi dosegal rad
in med popolnimi ljudmi
en sam me res morda pozna.*

*Ničesar ni,
kar višje bi bilo kot jaz.
Kot biseri na vrvi
na meni vse nabrano je.*

*Okus sem vode,
luč sonca sem in meseca,
sem OM, skrivnostni zlog vse Ved,
sem etra zvok in môškost mož.*

*Sem tudi zemlje čisti vonj
in v ognjih vseh sem svetli žar,
jaz sem življenje bitij vseh,
odpoved v vseh asketih sem.*

*Vedi, da večno seme sem
prav vseh življenj.
V razumnih bitjih sem razum,
v pogumnih bitjih sem pogum.*

*V močnih se moč, ki ne pozna
privrženosti in strasti.
V bitjih ljubezen tista sem,
ki ni nasprotna nramnosti.*

*Nespametneži mislijo,
da sem le to, kar vidijo,
a ne vedo, da brez sprememb
Narava moja višja je,
da ni ničesar nad menoj.*

*S stvarjalno sem močjo zakrit,
zato me vsakdo ne spozna.
Svet zmedeni ne ve, da sem
nerojen in nespremenljiv.*

*Če kdo pobožno v dar mi da
cvetico, sadež, vodo, list,
ta dar iz čistega srca
in iz ljubezni sprejem rad.*

*Karkoli delaš in kar ješ
in kar žrtvuješ in daš v dar
in če se čemu odpoveš,
posveti meni.*

*Tako se rešil boš sadov
dobrih in zlih svojih dejanj.
Tako po poti odpovedi
boš prost in k meni boš prišel.*

*Do prav vseh bitjih sem enak,
ne ljubim, ne sovražim jih.
Ljudje pa, ki častijo me,
so v meni, kakor jaz sem v njih.*

*Pobožno v mislih me imej
in mi žrtvuj in me spoštuj.
Ko ves tako obvladan boš,
boš k meni kot na cilj prišel.*

* * *

*Sv. Pavel oznanja, da je vse stvarstvo utemeljeno v
Kristusu:*

*„Zakaj po njem je bilo ustvarjeno vse,
kar je v nebesih in kar je na zemlji,
vidne in nevidne stvari,
tako prestoli kakor gospostva.
Vse je bilo ustvarjeno po njem in zanj.
On je obstajal pred vsemi stvarmi
in v njem je utemeljeno vse.“*

Kološanom 1, 16

*On je „prava luč, ki prihaja na svet
in razsvetljuje VSAKEGA ČLOVEKA“.*

Janezov evangelij 1, 9

***BIOGRAFIJE
IN BIBLIOGRAFIJA***

BIOGRAFIJE MISIJONARJEV

SLOVENCİ

BENGALIJA

Cigan Ivan, salezijanec,

je bil rojen 12.4.1909 v Gančanih v Prekmurju, umrl 26.1.1944 v Bombaju.

L. 1926 je odšel na šolanje k salezijancem v Italijo (Foglizzo), l. 1936 pa je odpotoval v Indijo, najprej v bengalsko mestece Bandel. Študij bogoslovja je končal v Šillongu 1940. Deloval je največ med mladino. Bil je bolehen, v Sarampurju (blizu Delhija) pa je zbolel za rakom in veliko trpel.

Glej še str. 109, 246.

Cukale Jože, jezuit,

je bil rojen 20.4.1915 na Vrhniki, umrl 21.10.1999 v Kalkuti, pokopan na redovnem pokopališču Dyan Ashram.

Njegov oče je bil krojač; v družini je bilo sedem otrok. Gimnazijo je obiskoval v Ljubljani in Šentvidu, bogoslovje je končal v Ljubljani. Štiri leta je bil kaplan v Gornjem Logatcu. Leta 1946 je vstopil v Družbo Jezusovo v Loginu v Italiji. Leta 1950 je odšel v Indijo. Njegove misijonske postaje so bile predvsem: Kidderpur, Baidiapur, Keorapukur.

O Cukaletovem življenju in delu govori drugi del te

knjige.

Glej še str. 23,31,53,56-59,63,93,131-236.

Demšar Lojze, jezuit

je bil rojen 23.6.1909 v Sestranski vasi v Poljanski dolini, umrl 5.3.1974 v Borovnici.

Dva njegova brata sta bila jezuita (Janko in Tone, ki je umrl kot sholastik). Gimnazijo je obiskoval v Šentvidu pri Ljubljani in v Travniku v Bosni. L. 1928 je vstopil v Družbo Jezusovo v Ljubljani. Filozofijo je študiral tri leta v Pullachu pri Münchenu, nato je bil prefekt v malem semenišču v Travniku. Ob koncu decembra 1935 je z br. Vidmarjem odpotoval v Indijo. V Kurseongu je študiral bogoslovje in 21.11.1940 prejel mašniško posvečenje. Deloval je predvsem na postojankah Ranči, Morapaj, Satkira, Khari. Vmes je bil 1953-59 ekonom v kolegiju sv. Frančiška Ksaverskega v Kalkuti in 1966-69 ekonom v kolegiju v Kurseongu. V oktobru 1972 mu je odpovedala srčna zaklopka, ko je bil župnik v Khariju. Zapustil je Indijo 24.4.1973 z namenom, da se vrne, ko ozdravi. Umrl je v Borovnici med jutranjo meditacijo. Pokopan je na ljubljanskih Žalah.

Glej še str. 25, 30, 51, 60, 89-91, 245.

Doktorič Cirila, hči sv. Križa,

je bila rojena na Dunaju.

Njen oče je bil Slovenec, mati pa Avstrijka. L. 1929 je vstopila v red v Liègu v Belgiji in opravila noviciat v Angliji. V Indijo je prišla 10.10.1931. Delala je v šolah in sirotišnicah, predvsem v Kurseongu, Kidderpurju, Kalkuti

in Basantiju.

Glej še str. 41, 254.

Drobnič France, jezuit, redovni brat,

je bil rojen 19.6.1902 na Vidmu (Dobropolje), umrl 22.10.1963 v Kalkuti.

V družini je bilo 12 otrok. Dve sestri sta bili redovnici – noterdamki. Najprej je delal kot bolniški strežnik v bolnišnici v Kandiji pri Novem mestu. L. 1920 se je vpisal v Zadružno gospodarsko šolo v Ljubljani, l. 1921 pa je vstopil v Družbo Jezusovo. Noviciat je opravil v Zagrebu, nato je delal v Travniku v Bosni. S sobratoma S. Poderžajem in J. Udovčem je 22.11.1929 odpotoval v Indijo. Na svojih delovnih mestih (predvsem v Kurseongu, Basantiju in Dardžilingu) je vodil gospodarske posle, bil je kuhar, gradil kapelice in misijonske zgradbe, skrbel za reveže in bolnike, organiziral športne igre za dečke in pomagal pri pastoralnem delu. Ko so ga v kalkutski bolnišnici pripravljali za operacijo jeter, je umrl zaradi infekcije.

Glej še str. 23, 25, 31, 38, 41, 42, 110-114, 117, 119.

Ehrlich Gabrijela. Laiška misijonarka, nato zdravstvena misijonska sestra,

je bila rojena 23.3.1916 v Celovcu, živi v Essenu v Nemčiji.

Je nečakinja dr. Lamberta Ehrlicha in sestra misijonarja Janeza Ehrlicha. Družina je živela v Žabnicah, med svetovno vojno 1914-18 je morala bežati v Celovec. Gabrijela je študirala medicino v Ljubljani (1938-41) in v Padovi (1941-44), doktorirala je 1945. L. 1949 se je spe-

cializirala za otroške bolezni v Bologni. Po nasvetu brata Janeza je prišla septembra 1952 v Indijo. Do maja 1954 je delala kot zdravnica – laiška misijonarka v Holy Family Hospital v Mandarju. Bolnišnico so vodile zdravstvene misijonske sestre in tu se je srečala z udtanoviteljico Družbe, dr. Anno Dengel, in se po pogovoru z njo odločila vstopiti v Družbo zdravstvenih misijonskih sester. L. 1954 je prišla z bratom Janezom v domovino in v avgustu vstopila v Noviciat Družbe v South Shieldsu v Angliji. Od junija 1957 do junija 1958 je delala kot zdravnica v Gani v Afriki. Po izpopolnjevanju in delu v Ameriki živi od 1960 v Nemčiji, in sicer od 1962 v Essenu. Opravlja misijonsko delo v zaledju. L.1967 je bila tri mesece v Etiopiji, kjer so sestre ustanovljale majhno bolnišnico na podeželju.

Glej še str. 68-69, 93-94.

Naslov 1989: Missionärztliche Schwestern, Antonienalle 1, D – 4300 Essen 14, BRD

Ehrlich Janez, jezuit

je bil rojen 27.5.1910 v Žabnicah pod Sv. Višarjami, umrl 19.1.1978 v Kalkuti.

Bil je najstarejši od petih otrok. Dva njegova strica sta bila duhovnika (Lambert, Martin), sestra Gabrijela pa misijonarka – zdravnica. Šolal se je v Celovcu, Ljubljani in Genovi in se pripravljaj, da bi po očetu prevzel lesno trgovino. Leta 1930 je vstopil v Gorici v Družbo Jezusovo – tam je opravil tudi noviciat. V l. 1932-35 je študiral filozofijo v Pullachu, 1935 je bil prefekt dijaškega semenišča v Travniku v Bosni. V l. 1936-37 je v Ljubljani pomagal v uredništvu in upravi Glasnika Srca Jezusovega. V Indijo

je odpotoval z br. Fostačem 7.10.1937. Pred študijem bogoslovja je v Kurseongu pomagal p. Sedeju v Morapaju in se učil bengakščine. Znal se osem jezikov. Posvečen je bil 21.11.1941. Med vojno je bil nekaj časa v koncentracijskem taborišču. Deloval je predvsem na misijonskih postajah Basanti, Morapaj, Khari, Raghapur. V Rančiju je delal v katoliški tiskarni in vodil tehniško šolo, nato je bil v Kalkuti tajnik predstojnika kalkutskega misijona in v uradu tednika The Herald. Od 1962 je v univerzitetnem središču sv. Frančiška Ksaverskega v Kalkuti vodil knjižnico in bil duhovnik v domu za ostarele. Tam ga je med mašo zadela kap in je v bolnišnici umrl.

Glej še str. 25, 31, 51, 68, 92-94, 180, 244.

Kajnič Magdalena, loretinka

je bila rojena 1.12.1892 v Vel. Nedelji pri Ormožu, umrla 2.4.1984 v Asansolu.

Osem let je bila v Zagrebu šivilja. Ker si je želela iti v misijone, jo je p. Prešeren napotil k loretinkam. S Terezijo Bojaxhiu je odšla 9.10.1928 v Dublin, kjer je vstopila v red loretink. Še istega leta je odpotovala v Indijo in opravila noviciat v Dardžilingu. Nato je živela enajst let v Morapaju, kjer je skrbela za bolnike in sirote in je slovela kot čudodelna zdravnica. Po kratkem presledku v Dardžilingu se je spet vrnila za dvajset let v Morapaj, potem pa je zadnja leta preživela v Asansolu, kjer je umrla.

Glej še str. 23, 25, 31, 49-50, 65.

Koren Emilija (Amalija), hči sv. Križa,

je bila rojena v Loki pri Zidanem mostu, umrla v

Kalkuti.

Bila je gospodinjska pomočnica v Zagrebu. Ob odhodu A. Vizjaka v Indijo se je navdušila za misijone. L. 1930 je vstopila v Družbo hčera sv. Križa in odpotovala 27.11.1933 v Indijo. V Kalkuti je bila zaposlena v kuhinji. Želela je priti v Basanti, a je zbolela (tifus) in v 14 dneh umrla. Pokopana je na kalkutskem pokopališču s s. Bazilo Sačer.

Glej še str. 251-252.

Kramar Jožko, salezijanec, redovni brat,

je bil rojen 5.3.1919 v Šmarci pod Homcem pri Kamniku, umrl 6.9.2007, pokopan v Trsteniku.

V Družbo je vstopil l. 1935 je odšel v Indijo 16 let star. Najprej je delal v Šillongu (Assam). Nato je prišel v bližino Kalkute (Krišnagar), kjer se je izučil za mizarja. Pomagal je tudi katehistom. Iz Bengalije je odšel v Burmo, kjer je deloval 20 let. Tu je doživel svetovno vojno, japonsko okupacijo in ponovno angleško zasedbo. Zidal je misijonske hiše in šole. Burmanski nacionalisti so ga izgnali na Filipine, zdaj pa deluje v Papui Novi Gvineji.

Glej še str. 245, 259.

Lukan Jože, jezuit, redovni brat, nato škofijski

duhovnik, je bil rojen 18.3.1914 v Rovtah nad Logatcem, živi v Lovrencu na Pohorju.

L. 1946 je odšel v Indijo, kjer je delal 20 let, ves čas v kolegiju sv. Frančiška Ksaverskega v Kalkuti, kot hišnik nabavljač, graditelj. Želel je postati duhovnik, zato je l.

1967 odšel domov, študiral bogoslovje in je l. 1974 kot škofijski duhovnik daroval novo mašo. Od 1981 deluje kot duhovnik v Lovrencu na Pohorju.

Glej še str. 31, 94.

Naslov 1980: Pokopališka pot 4, 62334 Lovrenc na Pohorju.

Medvešček Terezija, salezijanka.

Je bila rojena 21.9.1906 v Metenvrhu pri Sevnici, živi v Kalkuti.

K salezijankam je vstopila l. 1928 v Italiji (Monferato). V Indijo je odšla 1931. V Assamu je delala v zavodih hčera Marije Pomočnice, hodila po vaseh in poučevala verouk. V Kalkuti je bila ravnateljica zavoda za dekleta, v Bandelu, znameniti božji poti, je bila predstojnica šole in internata za dekleta. Zdaj živi v Kalkuti.

Glej še str. 110-111.

Naslov 1989: Auxilium 10.P.K. Guga Road, Dum Dum Cant. Calcutta 700028, West Bengal, India

Poderžaj Stanko, jezuit,

je bil rojen 24.5.1904 v Ljubljani, umrl 23.4.1976 v Kalkuti.

Po maturi je 1922 vstopil v Družbo Jezusovo. Filozofijo je študiral v Pullachu pri Münchenu in že kot bogoslovec prosil za delo v misijonih v Afriki. Dobil je dovoljenje za odhod v Indijo. V Travniku v Bosni je bil Gabričev učitelj. V novembru 1929 je odpotoval v Indijo s so-bratoma Drobničem in Udovčem. V Kurseongu je študiral bogoslovje in 21.11.1932 prejel mašniško posvečenje. De-

lal je predvsem na misijskih postojankah v Basantiju, Kalkuti, Rančiju, Raghapurju, Khariju, Čandanagarju, Durgapurju, Kaliempurju. Umrli je zaradi raka na želodcu in jetrih.

Poderžaj je bil tudi misijski pisatelj. Razen številnih člankov in osebnih pisem je napisal tudi tri knjige. Od okt. 1929 do l. 1933 je izdajal ciklostirani listič Bengalski misijonar, v petdesetih letih pa Z bengalskih poljan. - Pri-skrbel je tudi zvonove za cerkvi v Raghapurju in Khariju.

Glej še str.23,26,31,60-63,127-129,264.

Ribaš Janez, jezuit, redovni brat,

je bil rojen 24.6.1910 v Petanjcih v Prekmurju, umrl 10.19.1944 v Hazaribaghu.

Izučil se je kovaštva. L. 1932 je vstopil v Družbo Jezusovo, po zaobljubah pa je odšel v Belgijo na pripravo za misijsko delo. L. 1936 je odpotoval v Indijo. V zavodu sv. Stanislava v Hazaribaghu v zahodni Bengaliji je bil oskrbnik in pomočnik pri misijskem delu. Umrli je zaradi malarije.

Glej še str. 26, 31, 95, 52-53, 58, 65.

Sedej Viktor, jezuit,

je bil rojen 5.9.1902 v Vel. Ligojni pri Vrhniki, umrl 22.6.1963 v Kalkuti.

Gimnazijo je obiskoval v Šentvidu pri Ljubljani. L. 1923 je vstopil v Družbo Jezusovo in nadaljeval s študijem v Št. Andražu na Koroškem in v Pullachu v Nemčiji. V Indijo je prišel 21.12.1932. Bogoslovje je končal v Kur-seongu in je prejel posvečenje 21.11.1935. Njegove misi-

jonske so bile predvsem: Raghapur, Basanti, Ranči, Mora-paj, Khari, Baidiapur. Ko je zbolel (rak na čeljustih), je odšel na zdravljenje v Belgijo, a se čez pol leta vrnil še bolj bolan.

Glej še str. 25, 48-49, 52-53, 58, 64, 89.

Udovč Janez, jezuit, redovni brat,

je bil rojen 28.8.1895 v Gornjih Težkih Vodichah pri Novem mestu, umrl 19.8.1978 v Dardžilingu.

V družini je bilo 14 otrok. Najprej je hotel postati salezijanec, a ga je br. Kastelic povabil v noviciat Družbe Jezusove na Dunaj (1914). Med prvo svetovno vojno je bil v Galiciji, nato na soški fronti. Potem je bil kuhar v Št. Andražu na Koroškem. Tu se je naučil gojiti cvetje. Nekaj časa je živel še v Travniku in v Zagrebu. L. 1925 je odšel v Skopje, kjer se je srečal s sedanjo Materjo Terezijo. V Indijo je odpotoval l. 1929 v prvi slovenski bengalski skupini s Poderžajem in Drobničem. L. 1929-34 je delal v Kurseongu, od 1934 pa v Kolegiju sv. Jožefa v Dardžilingu, kjer je bil ekonom. kuhar, pomočnik pri misijonskem delu, predvsem pa je bil znan kot strokovnjak za gojitev cvetja. Prestal je težko srčno operacijo. Ko je zbolel zaradi zapleta črevesja, je bil prešibak za ponovno operacijo in je umrl. Pokopan je na svojem vrtu med rožami.

Glej še str. 23, 25, 31, 115-117, 245.

Urih Marija Štefanija (Krescencija), hči sv. Križa,

je bila rojena 20.4.1909 v Zg. Gortini pri Muti pri Dravogradu, umrla 18.4.1956 v Slovenjgradcu.

Po prihodu v Indijo 27.11.1933 s s. Silvino Mužiči in

Emilijo Koren je delala v Kalkuti, a se je po nekaj letih vrnila domov.

Glej še str. 252.

Vidmar Leopold, jezuit, redovni brat,

je bil rojen 26.7.1901 v Gumberku (Brusnice pri Novem mestu), umrl 18.11.1984 v Kalkuti.

V družini je bilo 12 otrok. Učil se je mizarstva in je l. 1922 vstopil v Družbo Jezusovo. Bil je mizar in vrtnar v redovni hiši v Ljubljani, l. 1925 je postal zakristan v cerkvi sv. Jožefa v Ljubljani. L. 1931 je odšel v Zagreb, kjer je pomagal v tiskarni Glasnika Srca Jezusovega. Nekaj časa je živel tudi v Travniku. L. 1935 je odpotoval v Indijo. Delal je na raznih postojankah, predvsem v 24. Parganasu, pa tudi v Dardžilingu in drugod v Bengaliji. Bil je znan zlasti kot graditelj, agronom in obrtnik.

Glej še str. 26, 43, 54, 57-60, 116, 133, 180.

DRUGE INDIJSKE POKRAJINE

Bernik Pavel, salezijanec,

je bil rojen 11.1.1917 v Puštalu pri Škofji Loki, umrl 17.7.2000 v Nagalandu, Dimapur

Bil je četrti od enajstih otrok v obrtniški družini. L. 1933 je vstopil v salezijansko družbo in decembra 1934 že odšel v jugovzhodno Indijo. L. 1944 je prejel mašniško posvečenje. Ves čas je deloval v zavodih za vzgojo mladih redovnikov in duhovnikov v raznih krajih Indije. L. 1950 je dobil indijsko državljanstvo. Od l.1985 je bil duhovni vodja v semenišču za salezijanske in škofijske duhovnike

v Nagalandu.

Glej še str. 120, 226, 238-246, 259.

Fink Uršula (Marija), frančiškanka Marijina misijonarka, je bila rojena 3.10.1906 v Mali Račni na Dolenjskem, umrla 25.6.1959 v Ootakamundu.

L. 1929 je vstopila v red in l. 1932 odpotovala v južno Indijo. Skorej vse redovno življenje je preživela v samostanu Nazaret v Ootakamundu. Skrbela je za samostanska posestva, ob nedeljah pa je pomagala v bolnišnici.

Glej še str. 70.

Franko Marija (Ida), karmeličanka,

je bila rojena 1895 v Bujah, umrla v Kantaburiju.

V red je vstopila 28.10.1917. Dvanajst let je bila karmeličanka v Ljubljani, nato je 6.11.1929 odpotovala v Indijo. Umrla je po več kot štirih desetletjih misijonskega življenja.

Glej še str. 70.

Germek Ivan, jezuit, redovni brat,

je bil rojen 5.1.1906 v Tomaju, umrl 7.7.1976 v Ootakamundu.

L. 1924 je vstopil v beneško provinco Družbe Jezusove. L. 1928 je odpotoval v Indijo. V Kalikutu v južni Indiji je organiziral mehanično delavnico, nato je poučeval mehaniko v Mangaloru. V l. 1942-45 je bil v koncentracijskem taborišču v severni Indiji. Delal je še v Bangaloreju in v Ootakamundu, kjer je umrl zaradi tromboze.

Vedno je bil na misijskih postojankah edini Slovenec
Glej še str. 119-120.

Kešpret Ivan, salezijanec, redovni brat,

je bil rojen 12.10.1920 v Lukovici pri Šoštanju, umrl
17.5.2002 v Tirupatturju..

Bil je najstarejši od devetih otrok. K salezijancem je
vstopil l. 1939 in pomagal uredniku Knjižic. Šolal se je še
v Torinu v Italiji, od tam pa je za božič 1947 odšel v Indijo
s sobratoma Kustecem in Zabretom. V Tirupatturju, za-
hodno od Madrasa, je delal kot bolničar, vrtnar in vzgoji-
telj v zavodu za aspirante, nato pa kot tiskarski mojster v
tiskarski šoli v Madrasu.

Glej še str. 246-249.

Kustec Ignacij, salezijanec,

je bil rojen 31.3.1923 v Črensovcih v Prekmurju,
umrl 29.4.2005 v Rihtarovcih, pokopan v Veržeju.

V Družbo je vstopil l. 1943, l. 1947 je odšel v Indijo
s sobratoma Zabretom in Kešpretom. V Šillongu je študi-
ral bogoslovje in 1.8.1953 daroval novo mašo v Tirupat-
turju v južni Indiji. Delal je v Tirupatturju, Madrasu in
Bombaju. V gimnaziji v Bombaju je osnoval mladinski list
Youngsters in ga sam urejal. Po nekaj letih se je vrnil v
domovino, bil župnik v Zabukovju.

Glej še str. 246.

Leskovec Gerarda,

Slovenka iz Amerike, je odšla v Indijo 1938 in je
delovala v mestu Dakki.

Mlekuš Karel, salezijanec,

je bil rojen 20.1.1902 v Višnjeviku v Goriških Brdih, umrl 2.11.1933 v Šillongu

Njegov oče je bil učitelj. V Ljubljani je Karel obiskoval gimnazijo, nato vstopil v salezijansko družbo in opravil noviciat v Klezhu na Poljskem. Bogoslovje je študiral v Torinu v Italiji. V Indijo je odšel 3.12.1925. V Šillongu je bil posvečen 8.12.1930. Deloval je med Naga plemeni. Dobro je obvladal domači jezik khasi. Izdajal je verski list v tem jeziku in sestavil učbenik za nižje razrede srednjih šol. Pisal je tudi pesmi, ki so bile objavljene v indijskih šolskih čitankah. Zadnja leta je delal v hudih klimatskih razmerah v kraju Čerapun. Po treh letih duhovništva je umrl zaradi tifusa.

Glej še str. 240.

Resnik Konradina (Ivanka), hči sv. Križa,

je bila rojena 16.8.1905 v vasi Markovo pri Selah pri Kamniku, umrla 24.5.1997 v Bombaju.

V družini je bilo osem otrok. Kot mlado dekle je v Zagrebu pomagala zdravniku v ordinaciji. Z Emilijo Koren se je navdušila za misijonski poklic in po nasvetu jezuitov sta l. 1930 vstopili v red hčera sv. Križa. Na misijonski poklic se je pripravljala v Belgiji in Angliji. L. 1933 je prišla v Indijo in ostala ves čas v Bombaju. Obiskovala je reveže v predmestnih barakarskih naseljih in učila najrevnejše otroke. Kasneje je delala v bolnišnici.

Glej še str. 249-252.

Sreš Marija, misijonarka Jezusa Kristusa,
je bila rojena 18.8.1943 v Bratonicah v Prekmurju,
po 40 letih misijonskega delovanja se je vrnila v
domovino.

Izhaja iz družine s šestimi otroki. L. 1965 je končala
višjo ekonomsko šolo v Mariboru, l. 1967 pa je odšla z
Mojco Karničnik v Španijo in vstopila v red misijonark
Jezusa Kristusa. Leta 1971 je odpotovala v Indijo.
Štirideset let je živela med vaščani kot indijske žene in si z
njimi prizadevala, da bi si pridobile več pravic in ugleda.

Glej še str.190-191, 260-263.

Zabret Ludvik, salezijanec, redovni brat,
je bil rojen 9.8.1923 v Topolah pri Mengšu, umrl 30.
10.2010 v Trsteniku.

V družini je bilo osem otrok. Vstopil je k salezijan-
cem in l. 1944 odšel v Italijo, kjer je obiskoval kmetijsko
šolo. L. 1947 je odpotoval v Indijo s sobratoma Kustecem
in Kešpretom. Najprej je 90 km zahodno od Madrasa na
peščinem ozemlju ustanovil moderno farmo in kmetijsko
šolo. Po 16 letih je odšel v Goo, kjer je spet začel s farmo
in kmetijsko šolo v džungli. L. 1981 je postal administra-
tor in vodja farme v Nasiku. Od 1988 je deloval znova v
Goi do 2005, ko se je vrnil v domovino v skupnost v
Trsteniku.

Glej še str. 245-246, 255-259.

Zalaznik Mirjam, loretinka,
je bila rojena 2.1.1899 v Puli, umrla 19.8.1982 v
Knapurju.

V družini je bilo sedem otrok. Gimnazijo je obiskovala v Trstu. Po končani prvi svetovni vojni se je družina preselila v Ljubljano. Študirala je na filozofski fakulteti v Ljubljani, Gradcu in na Dunaju. L. 1922 je doktorirala na ljubljanski univerzi kot prva ženska doktorica filologije. Učila je v Celju, Kočevju in Ljubljani francoščino in nemščino. L. 1928 je vstopila k loretinkam v Münchenu. Po pripravi v Angliji je odšla l. 1930 v Indijo. Najprej je poučevala v Patni, kjer je bila od l. 1940 tudi prednica. Bila je še ravnateljica gimnazije v Allahabadu, Džhansi in Kanpurju. L. 1959 je prišla v Evropo, vendar v domovino ni mogla, ker ni dobila vizuma. Zadnja leta so jo mučile bolezni (siva mrena na očeh, huda revma, pogoste omedlevice).

Glej še str. 67-68.

Žužek Agnes, zdravstvena misijonska sestra, je bila rojena 15.1.1927 v Ljubljani, umrla 22.2.2010 v Londonu.

Izhaja iz številne družine s 15 otroki. Štiri sestre so redovnice, trije bratje pa redovniki – jezuiti. Srednjo šolo je obiskovala v Ljubljani, medicino je študirala v Rimu in Španiji. Diplomirala je l. 1954 v Madridu. V Angliji je vstopila v Družbo zdravstvenih misijonskih sester in nekaj časa delala v angleških bolnišnicah. Junija 1959 je odpotovala v Zahodni Pakistan. Delala je v bolnici v Ravalpindiju do l. 1962. Po izpopolnjevanju v Londonu je delovala še v Keniji, Ugandi in Etiopiji. Od l. 1982 se je v Londonu posvečala predvsem gluhonemim.

Glej še str. 68-70.

Žužek Terezija, zdravstvena misijonska sestra,
je bila rojena 19. 1. 1928 v Ljubljani , od l.1983
živi v Londonu.

Terezija je mlajša sestra Agnes Žužek. Šolala se je v Ljubljani, Rimu in Španiji, kjer je diplomirala iz medicine. L. 1955 se je pridružila Družbi zdravstvenih misijonskih sester v Angliji. L. 1959 je odpotovala v Karači v Pakistan (današnji Bangladeš), kjer se je razen delu v bolnišnici posvečala vzgoji domačih bolničark, zdravstveni vzgoji domačinov in skrbi za alkoholike in narkomane. L. 1972 je bila prestavljena v New Delhi, a kot angleška državljanica ni dobila dovoljenja za vstop v Indijo. Tako je v l. 1972-73 v času vietnamske vojne delala v bolnišnici v Quinhonu v Južnem Vietnamu. Sestre so skrbele za ranjence, begunce, izgubljene otroke. Znova je poskušala priti v Indijo, a spet ni uspela. Delala je še v severnem Jemenu v državni bolnišnici v kraju Hodeidi. Od l. 1986 do povratka v London je zdravila v majhnem zdravstvenem središču v Peruju. Udejstvovala se je tudi na socialnem in zdravstvenem področju. Glej še str. 68.

HRVATI

in drugi jugoslovanski misijonarji

BENGALIJA

Benić Edigna, hči sv. Križa,
je l.1928 v Đakovu vstopilahčeram sv. Križa. L.

1936 je prišla v Indijo in je delovala predvsem v Hazaribaghu v bolnišnici in misijonski lekarni.

Bestall Marija Silvestra (Greta), frančiškanka
Marijina misijonarka,

je bila rojena 21.11.1902 v Zagrebu, živi na Dunaju.

V Švici je končala študij na umetnostni akademiji. L.

1936 so jo poslali na Kitajsko, kjer je delala v bolnišnici, slikala, učila risanje in obiskovala bolnike in jetnike. L.

1948 je odšla v Indijo, in sicer najprej v Kalkuto, nato v Madras, kjer je poučevala slikarstvo na šoli Stella Maris.

L. 1973 je stopila v pokoj, l. 1979 je odšla v Avstrijo.

Bilić Nikola, jezuit, redovni brat,

je bil rojen 28.10.1890 v Vranju pri Splitu, umrl
18.11.1968.

Življenje ga je zaneslo v Avstralijo. Ko je ovdovel, je kot laiški misijonar odšel v Indijo, vstopil v jezuitski red in pomagal s svojim delom do smrti.

Glej še str. 94

Bojaxhiu Terezija (Agnes), loretinka, nato misijonarka ljubezni,

je bila rojena 27.8.1910 v Skopju, umrla 5.9.1977 v Kalkuti.

L. 1928 je vstopila na Irskem v loretinski red. Še isto leto je s s. Magdaleno Kajnč odpotovala v Indijo. V Bengaliji je končala študij, diplomirala in poučevala. Z dovoljenjem iz Rima je 8.8.1948 zapustila svoj red, obiskovala bolničarski tečaj in se po vrnitvi v Kalkuto začela posve-

čati najbednejšim. Leta 1949 je ustanovila Družbo misi-
jonark ljubezni. Mati Terezija govori pet jezikov. Dobila je
več mednarodnih priznanj (indijsko, filipinsko, ameriško,
častni doktorat v Wahingtonu, Delhiju, Cambidgeu), l.
1971 ji je papež Pavel VI. podelil nagrado papeža Janeza
XXIII. za mir. 19.10.2003 jo je papež Janez Pavel II. pro-
glasil za blaženo.

Glej še str. 23,64-66,88,97.100,122-123,170-174.

Fostač Benedikt, jezuit, redovni brat,

je bil rojen 28.4.1908 v Raczhosu na Poljskem, umrl
l. 1977 v Zagrebu.

Kot najstarejši od desetih otrok je preživel mladost v
Kutiju pri Slavonskem Brodu. Dva brata sta bila jezuita,
sestra pa usmiljenka. Oče je bil kovač in tudi sin se je izu-
čil te obrti. L. 1928 je prišel v noviciat Družbe Jezusove v
Ljubljano, l. 1930 pa v Zagreb v tiskarno Glasnika Srca
Jezusovega. V Indijo je odpotoval z Janezom Ehrlichom 7.
10. 1937, a se je po osmih mesecih vrnil domov. Nato je
deset let delal v Zambiji. Odtam je prišel v Zagreb na
operacijo, a je po operaciji umrl. Hrvaški jezuit j. Gusić je
napisal njegov življenjepis „Od kovača do misijonarja“
(Zagreb 1978).

Glej še str. 25, 92.

Gabrić Ante, jezuit,

je bil rojen 28.2.1915 v Metkoviću, umrl 20.10.1988
na poti v kalkutsko bolnišnico.

Bil je najmlajši od devetih otrok. L. 1933 je matu-
riral v Travniku in vstopil v Družbo Jezusovo. Filozofijo je

študiral v Gorici in v Italiji. V Indijo je odpotoval 20.10. 1938. V Kurseongu je študiral bogoslovje. L. 1943 je bil posvečen. Deloval je predvsem na misijonskih postojankah Khari, Morapal, Kalianpur, Basanti. L. 1975 je ustanovil novo misijonsko postajo Mariapolli v vasi Kumrahali, kjer je ostal vse do svoje smrti. Sodeloval je z Materjo Terezijo. Napisal je tudi nekaj knjig, tri so izšle v slovenščini.

Glej še str. 25,30,40,51,70-81,125,182,230,250.

Habus Antonija Jožefa (Ana), hči sv. Križa,

je bila rojena 30. 12. 1913 v Donjem Kraljevcu.

Noviciat je opravila v Angliji. V Indiji je bila od l. 1936 in je delala v Basantiju in v Gajgangi v dispanzerju do l. 1967, ko je hudo zbolela in se je l. 1968 morala vrniti v Anglijo. Bila je spretna bolniška sestra in vezilja

Horvatin Kazimira (Terezija), hči sv. Križa,

je bila rojena v Crkvari, umrla 5.4.1979 v Kurseongu.

L.1929 je vstopila v Belgiji v red hčera sv. Križa in je l. 1932 odšla v Indijo. Delala je v Kidderpurju in v samostanu sv. Helene v Kurseongu, kjer je tudi umrla.

Glej še str. 254.

Mati Terezija

glej: Bojaxhiu Terezija

Mesarić Pavao, jezuit,

je bil rojen 19.6.1894 v Prelogu v Medžimurju, umrl

23.3.1968 v Mougèresu v Franciji.

Imel je sedem bratov in sester. V Zagrebu je končal gimnazijo in je l. 1912 vstopil v Družbo Jezusovo. Filozofijo je študiral v Innsbrucku, bil vzgojitelj v Travniku v Bosni, nato študiral bogoslovje v Angliji in Belgiji. L. 1925 je odšel z A. Vizjakom v prvi skupini naših misijonarjev v Indijo. Študij je nadaljeval v Kurseongu in je bil posvečen 21.11.1928. Deloval je predvsem na postojankah Ranči, Morapaj, Basanti (tu je bil dekan misijonskega okrožja), Satkira. Imel je zelo razvit socialni čut in je pomagal zatiranim kmetom proti veleposestnikom. Organiziral je tudi „rižno zadrugo“ v času lakote. L. 1940 je zaprosil za prestop h kartuzijanom. Najprej je bil v Angliji, nato v Franciji, kjer je l. 1953 postal prior kartuzijanskega samostana v Morgèresu.

Glej še str. 23, 25, 38-39.

Mihajlović Gabrijele, loretinka,

je bila rojena v Skopju, umrla ok. l. 1980 v Kašmirju
Vstopila je k loretinkam. V Indijo je prišla l. 1932 in v Dardžilingu opravila noviciat. Kasneje je delala v Kalkuti in je pomagala Materi Tereziji. L. 1957 je bila predstavljena v Asansol. Umrla je zaradi raka.

Glej še str. 66.

Miketinac Štefanija, loretinka,

je bila rojena v Zagrebu, živi v Dardžilingu.

Njo in sestro Zdenko je navdušil za misijone p. A. Vizjak, ko se je l. 1937 vrnil v Zagreb. L. 1939 je v Indiji v Dardžilingu vstopila v noviciat loretink. Poučuje

matematiko in risanje na gimnaziji v Dardžilingu.
Glej še str. 66.

Miketinac Zdenka, loretinka,

je bila rojena v Zagrebu, živi v Dardžilingu.

S svojo rodno sestro Štefanijo je vstopila v red loretink in l. 1938 odpotovala v Indijo. L. 1939 je vstopila v noviciat v Dardžilingu. Deluje kot učiteljica in administratorica na loretinskih šolah. L. 1971 je v času vojne s Pakistanom pomagala v taboriščih za begunce.

Glej še str. 66.

Mužić Silvina, hči sv. Križa,

je bila rojena 29.5.1908 v Dubovici pri Koprivnici, živi v Orissi.

L. 1930 je odšla v noviciat reda hčera sv. Križa v Anglijo. V Kalkuto je prišla s sosestrama Emilijo Koren in Štefanijo Urih l. 1933. Delala je kot bolničarka na raznih misijonskih postajah, najdalj v Basantiju in v Orissi. Nekaj časa je bila predstojnica v Hamirpurju. Tu se je ukvarjala tudi s tkanjem in poučevanjem te obrti.

Glej še str. 41, 253.

Orzes Frances Xavier (roj. Ime Jožefa, loretinka Bernarda), misijonarka ljubezni,

je bila rojena 7.3.1912 v Svaljavi na Slovaškem, živi v Kalkuti.

Živel je v Beogradu, kjer je končala učiteljsko šolo. V Indijo je prišla 21.3.1934 in odšla v loretinski noviciat v Dardžiling, V Kalkuti je spoznala delo Matere Terezije. L. 1951 je izstopila iz loretinskega reda in vstopila k sestram

Mater Terezijske. Vodila je bolnišnico za gobavce v Šanti Nagarju (250 km od Kalkute), zdaj pa dela v domu za stare in umobolne v Kalkuti.

Glej še str. 66, 103-106.

Polgar Stjepan, jezuit,

je bil rojen 18.1.1914 v Harkanyju na Madžarskem, živi v Raghapurju.

Oče je bil načelnik postaje v Novi Gradiški. Po končani gimnaziji v Travniku le 1. 1932 vstopil v Družbo Jezusovo. Študiral je v Pullachu, Chieriju in v Torinu. Novo mašo je daroval 1. 1943 v Rimu. V Indijo je prišel s sobratom Lukanom 1.1.1947. Njegove postojanke so bile predvsem: Khari, Morapaj, Raghampur, Kalianpur, Diamond Harbour. Znan je kot graditelj cerkva in specialist za sadjerejo.

Glej še str. 48,51, 55-56, 57, 61, 170.

Sačar Bazila, hči sv. Križa,

je bila rojena 1. 1910 v Gor. Stubici pri Zagrebu, umrla 22.8.1934 v Kalkuti.

L. 1930 je vstopila v red hčera sv. Križa v Angliji. L. 1932 je odšla s Kazimiro Hrovatin v Indijo. Najprej je delala v Kurseongu, nato v Kesramalu, kjer je zbolela za tifusom in umrla 24 let stara. Pokopana je na kalkutskem pokopališču.

Glej še str. 254.

Schmidt Mijo, jezuit, redovni brat,

je bil rojen 21.8.1886 v Đakovu, umrl 16.3.1961 v

Kalkuti.

Njegovi starši so bili Nemci. Mijo je bil sedlarski vajenec na Dunaju. V Družbo Jezusovo je vstopil 6.8.1909. Prvo svetovno vojno je prebil na ruski fronti, kjer je bil ranjen. V l. 1920-27 je bil oskrbnik posestva jezuitskega kolegija v Travniku. S p. J. Vizjakom je l. 1927 odpotoval v Indijo. Od 16.1.1928 do svoje smrti je vodil farmo in nato kuhinjo v zavodu sv. Marije v Kurseongu.

Glej še str.25, 119.

Stakor Ivana (Slavica), hči sv. Križa,

je bila rojena 23.8.1911 v Modrovcu pri Gor.Stubici, živi v Siliguriju.

Na povabilo p. Mesarića in p. Vizjaka je vstopila v red hčera sv. Križa v Belgiji. V Indijo je prišla l. 1933. Štiri leta je delala v Bombaju, nato ves čas v Kalkutski provinci. Zdaj živi v Siliguriju pod Himalajo. V Jezusovem domu skrbi za tuberkulozne in gobave bolnike. Išče in obiskuje jih s svojim triciklom po cestah in stranskih poteh in jih vodi v Džesu Ašram.

Glej še str. 252-253.

Šumak Emerika (Matilda), hči sv. Križa,

je bila rojena 22.12.1907 v Stari vesi pri Pregradi.

Noviciat redah čera sv. Križa je opravila v Angliji. L.1933 je prišla v Indijo in je najprej delala v Bombaju, nato v raznih krajih Bengalije, kjer je učila dekleta ročna dela. V Gaibiri v Orissi je ustanovila delavnico vezenin; za svoje vezenine in vzorce je večkrat dobila tudi nagrade.

Glej še str. 252.

Vizjak Antun, jezuit,

je bil rojen 12.2.1896 v Zagrebu, umrl 1.5.1972 v Zagrebu.

V Indijo je odšel s p. Mesarićem. V Kurseongu je študiral bogoslovje in je 21.11.1928 prejel mašniško posvečenje. Delal je predvsem v Morapaju, Rančiju in Basantiju. Zbolel je in se je moral že po nekaj letih vrniti v domovino, - Znan je bil predvsem po svojem načrtu, zbrati vojsko molilcev za misijone. Dopisoval si je z društvi, zavodi, posamezniki. Po vsej Jugoslaviji je snoval misijonske odseke. Sam je pisal, razmnoževal in razpošiljal misijonsko literaturo. Osnovel je dva misijonska muzeja (v Zagrebu in v Travniku).

Glej še str. 23, 25, 38-40.

Vizjak Josip, jezuit,

je bil rojen 18.2.1897 v Ljubljani, umrl 21.8.1970 v Kalkuti.

Družina se je kmalu preselila v Zagreb. Obiskoval je gimnazijo v Travniku, vstopil v Družbo Jezusovo in študiral v Zagrebu in v Innsbrucku; nato je bil vzgojitelj v Travniku. S sobratom M. Schmidtom je 12.12.1927 odpotoval v Indijo. V Kurseongu je nadaljeval študij bogoslovja in je 21.11.1930 prejel mašniško posvečenje. Delal je predvsem v Raghapurju, Basantiju, Rančiju, Khariju, Orissi. Skrbel je za vzgojo domačih duhovnih poklicev. Dvakrat ga je zadela kap.

Glej še str. 25, 37, 40-43, 54.

ODHODI MISIJONARJEV V INDIJO

BENGALIJA	DRUGE INDIJSKE POKRAJINE
1925 Pavao Mesarić, Antun Vizjak	Karel Mlekuš
1927 Mijo Schmidt, Josip Vizjak	
1928 Terezija Bojaxhiu. Magdalena Kajnč	Ivan Germek
1929 France Drobnič, Stanko Poderžaj, Janez Udovč	Marija Franko
1930	Mirjam Zalaznik
1931 Cirila Doktorič, Terezija Medvešek	
1932 Viktor Sedej; Kazimira Hrovatin, Gabrijela Mihajlović, Bazila Sačer	Marija Fink
1933 Emilija Koren, Silvina Mužić, Ivana Stakor, Emerika Šumak, Marija Štefanija Urih	Konradina Resnik
1934 Frances Xavier Orzes	Pavel Bernik
1935 Lojze Demšar, Leopold Vidmar, Jožko Kramar	
1936 Ivan Cigan, Janez Ribaš; Edigna Benić, Antonija Jožefa Habus	
1937 Janez Ehrlich, Benedikt	

	Fostač	
1938	Ante Gabrić; Štefanija Miketinac, Zdenka Miketinac	Gerarda Leskovec
1946	Jože Lukan, Stjepan Polgar	
1947	Marija Silvestra Bestall	Ivan Kešpret Ignacij Kustec Ludvik Zabret
1950	Jože Cukale	
1952	Gabrijela Ehrlich	
1959		Agnes Žužek Terezija Žužek
1971		Marija Sreš

BIBLIOGRAFIJA

IZBOR DEL V SLOVENŠČINI

BENGALIJA IN BENGALSKI MISIJON

ČASOPIS

Bengalski misijonar. Ljubljana 1933 – 1941. Mesečnik. Izd. „Bengalski misijon“.

I/1933-V/1937: Priloga Glasnika Srca Jezusovega.

VI/1938-IX/1941: samostojno.

1930-1933: Bengalski misijonar. Izd .St. Poderžaj v Bengaliji, Ciklostirano.

1951-1959(?): Z bengalskih poljan. Izd. St. Poderžaj v Bengaliji. Ciklostirano.

KNJIGE

Bengalčki. Otroške igrice in prizori za misijonske prireditve. Ljubljana, Bengalski misijon DJ 48 str. Ikustr. (Indijska knjižnica. 8.)

Bojaxhiu Terezija: Poslanstvo ljubezni. Misli Matere Terezije. Zbrala Dorothy S. Hunt. Prev. Anton Štrukelj in sodelavci. Ljubljana. Družina 1988. 182 str.

Demšar Lojze: Morapaj. Ljubljana, Bengalski misijon 1938, 48 str. (Indijska knjižnica. 11.)

Ekrlich Lambert: Indijske šole. Ljubljana, Bengalski misijon 1938. Ilustr. (Indijska knjižnica. 10.)

- Parijci. Ljubljana, Bengalski misijon 1939. 48 str. Ilustr. (Indijska knjižnica. 14.)

Gabrić Ante: Potovanje v Indijo. Ljubljana, Bengalski misijon 1939. 48 str. Ilustr. (Indijska knjižnica. 13.)

- Bošonti. Iz hrvaščine pre. Tine Logar. Ljubljana, Bengalski misijon 1940. 96 str. Ilustr. (Indijska knjižnica. 19/20.)

- Misli iz srca. Prev. Venčeslav Vrtovec. Fotogr. Mijo Gabrić. Ljubljana. Teološka fakulteta 1978. 32 str. Ilustr. (Misijonska knjižnica. 2.)

Gjergji Lush: Mati Terezija. Od deklice do Nobelovke. Življenje in delo. Po hrvaški izdaji prev. Marko Čuk. Koper, Ognjišče 1983. 271 str. Ilustr. (Žepna knjižnica Ognjišča 17.)

Kramar Jožko: Ljubezen ne pozna ovir. Ob 70-letnici življenja in 55-letnici misijonskega dela. Ur. Tone Ciglar. Ljubljana-Rakovnik, Salezijanski zavod 1989. 160 str.+Ilustr. (Misijonska knjižnica. 3.) Avtor govori o svojem misijonskem življenju, tudi v Bengaliji.

Lapierre Dominique: Mesto radosti. Prev. Maja Kraigher Ljubljana, Mladinska knjiga 1988. 446 str. (Zenit.) Opisuje življenje kalkutskih revežev.

Muggeridge Malcolm: Nekaj lepega za Boga. Mati Terezija iz Kalkute. Iz italijanščine prev. Anton Moder. Ljubljana, Zadruga katoliških duhovnikov 1977. 116 str. (Resnica in življenje. 12.)

Poderžaj Stanko: Pod Himalajo. Ob ustanavljanju jugoslovanske misijonske pokrajine Družbe Jezusove v Bengaliji, Ljubljana, Glasnik Prec. Srca Jezusovega 1929. 108 str. Il. -Bengalčevi bogovi. Ljubljana. Bengalski misijon 1936, 48 str. Ilustr. (Indijska knjižnica. 2.)
-Mučenec iz Travankoya. Ljubljana, Bengalski misijon D. J. 1941. 48 str. Ilustr. (Indijska knjižnica. 22.)

Sečnik Josip: Indijske pravljice. Prir. Josip Sečnik D.J. Ljubljana, Bengalski misijon D.J. 1938. 46 str. Ilustr. (Indijska knjižnica. 9.)

Udovč Janez: Izlet na Himalajo. Ljubljana, Bengalski misijon D. J. 1937. 48 str. Ilustr. (Indijska knjižnica. 5.)

Vizjak Anton: Biser iz Indije. Ljubljana, Bengalski misijon D.J. 1936 48 str. Ilustr. (Indijska knjižnica. 3.)
Ov. nasl.: Biser in lilija
- Indijska modrost. Ljubljana, Bengalski misijon 1939. 48 str. Ilustr. (Indijska knjiž. 15.)
- Roža z indijskih poljan. Zgodba duše, ki je iskala Boga. Ljubljana, Bengalski misijon 1839 str. Ilustr. (Indijska knjižnica. 16.)

Zaletel Vinko: Po Daljnem vzhodu. V Celovcu, Družba sv. Mohorja 1967. 236 str. Ilustr.

Žužek Miha: Misijonar pod Himalajo, Brat France Drobnič DJ Koper, Ognjišče 1985. 64 str. Ilustr. (Mala knjižnica Ognjišča. 12.)

PRISPEVKI V ČASOPISJU IN ZBORNIKIH

Berden Pavel: + P. Janez Ehrlich DJ (27.5.1910-19.1.1978). - Slovenski jezuiti 1978 št. 1 (63) str. 22-28.

Ponatis: K življenju in smrti o. Ehrlicha. - Katoliški misijoni 1978 št. 7 str. 244-246.

Berden Pavel, Lawrence Pichachy: Šo o pokojnem br. Udovču SJ (r.28.8.1895 u.19.8.1978). - Katoliški misijoni 1979 št. 5 str. 176-180.

Bole Franc: Mati Terezija iz Kalkute v službi najbolj ubogih med ubogimi. Srečanje z ustanoviteljico Misijonark ljubezni – Ognjišče 1978 št. 5 str. 7-10. Ilustr.

Boljka Stanko: Stoletnica bengalskega misijona – Katoliški misijoni 1961 št. 5 str. 170-175.

Cukale Jože: Indijo žeja. - Katoliški misijoni 1954 št. 2 str.65-73.

- „Uboge boste imeli med seboj vedno.“ Katoliški misijoni 1955 št.1/2 str. 43-48.

- Socijalno delo v misijonu. Katoliški misijoni 1961 št. 6 str. 215-224.

- Novi prijemi. - Katoliški misijoni 1968 št. 3. str. 76-79.

- Bengalija, kakor jo vidim jaz. - Katoliški misijoni 1971 št. 7 str. 197-206.

- Pastirjev odhod. Venec dišečih gondo rož v spomin misijonarja Lojzeta Demšarja. - Katoliški misijoni 1974 št. 7 str. 248-251.

- Gorski venec brata Udovča DJ – Katoliški misijoni 1974 št. 8 str. 284-290.

- Pesem vzdolž kanalov ali drugo poglavje „zelenega trikotnika“. - Katoliški misijoni 1975 št. 8 str. 290-297.
- Bengalske poljane v pričakovanju. V spomin pionirja p.S. Poderžaja DJ.-Slovenski jezuiti 1976 št. 6 (56) str. 184-188.
- O. Stanko Poderžaj – umrl. Katoliški misijoni 1976 št.6 str. 212-215.
- O.Janez Ehrlich–umrl.Katoliški misijoni 1978 št.3/4 str. 85-87
- Zapleten problem evangelizacije v Bengaliji. Katoliški misijoni 1979 št. 9 str. 315-321.
- Jezne ulice. - Meddobje (Buenos Aires) 1982/83 št.4. Str. 286-299. Novelo je Meddobje nagradilo s prvo nagrado.
- Rabindranat Tagore – luč z vzhoda. - Družina 1984 št. 39 str.6. Ilustr.
- +Brat Leopold Vidmar.-Slovenski jezuiti 1985 št.1 str.26-29-
- Spet eden – po plačilo k Bogu.- Katoliški misijoni 1985 št. ½ str. 9-10. Nekrolog: Leopold Vidmar.
- Strmo leto. Nadaljevanka. - Katoliški misijoni 1985 št. ½ str. 25-34, št. ¾ str. 102-108, št. 5/6 str. 173-179, št. 7/8 str. 271-277, št.9/10 str. 349-353, št. 11/12 str. 425-431.
- Moja vrata so vedno odprta. - Misijonska obzorja 1987 št. 1 str. 4-5. Ilustr.
- Duhovni oddih pri izvirih svete reke. _ Ognjišče 1987 št. 10 str. 39+57. Ilustr.
- Požeto klasje. Nekaj srečanj slovenskih misijonarjev z Materjo Terezijo.- Katoliški misijoni 1987 št. ¾ str. 90-94, št. 5/6 str. 157-163.
- Jože Cukale oznanja blagovest ubogim. Intervju z zadnjim slovenskim misijonarjem v Bengaliji. Pogovarjala se je Boža Pleničar. - Družina 11.9.1988 št. 35 str.8.
- Vsak misijonar ima dve domovini. Jaz se po slovensko pogovarjam s knjigami. Pogovarjal se je Franc Bole. - Ognjišče 1988 št. 10 str. 6-10. Ilustr.

- Če me ne vprašaš, vem, kdo sem! Pogovarjal se je Jože Kopeinig. - Misijonska obzorja 1989 št.2 str. 12-13. Ilustr.

Čuk Silvester: Mati Terezija je obiskala Ljubljano. - Ognjišče 1980 št. 8 str. 7-10- Ilustr.

- Hinduizem-vera Indije.-Ognjišče 1986 št.2 str.29-36.Ilustr.

Demšar Lojze: Jubilej Marijinega Zavoda v Kurseongu.-Bengalski misijonar 1939 št. 9 str. 36. Ob 50-letnici zavoda.

- Na bengalske Brezje. - Katoliški misijoni 1958 št. 5 str. 224 – 232. Boža pot Bandel.

- Naš bengalski misijon. - Slovenski jezuiti 1967 št.3 str. 9-20.

Drobnič France: Kurseong, indijsko bogoslovno semenišče za naše misijonarje.- Bengalski misijonar 1940 št.2 str. 7-8. Ob 50-letnici zavoda.

Ehrlich Janez: Indijski jeziki – Misijonski koledar 1940 str.35-37.

Ehrlich Lambert: Ob početkih 1. jugoslovanske misijonske pokrajine DJ v Indiji. Glasnik Presv. Srca Jezusovega 1926 št. 2 str. 37-38.

Gabrić Ante, Janez Ehrlich: Pred dobrim letom je umrl. Katoliški misijoni 1977 št. 6 str. 204-206. Vsebina: A. Gabrić: Oče Stanko Poderžaj (24.5.1904-23.4.1976)- J.Ehrlich: Spomini.

Gabrić Ante: Misijonar p. Ante Gabrić v Ljubljani. Pogovarjal se je p. Marijan Šef. Zapusal P.U. - Slovenski jezuiti 1978 št. 2 (64) str. 41-47.

- Naš mladi osemdesetletnik.- Slovenski jezuiti 1982 št. 2 (88) str. 61-62. Iz Glasnika Srca Isusova i Marijina 1982 št. 2 . O br. Leopoldu Vidmarju.

Jauh Janez: Tam kjer palme cveto ... - Slovenski jezuiti 1969 št.5(15) str. 141-143. O p. Anteju Gabriću. Podpis:Urednik

Kaste. - Misijonski koledar 1940 str. 114-122.

Klemenčič Drago: Namesto izkaznice – smehljaj. Kljub vsemu je Kalkuta mesto, ki ima srce. - Družina 30.11.1986 št. 46 Podpis: D.K.

- Med pokopališčem in otroškim živžavom. Stebri nekganjega slovenskega misijona v Bengaliji pod skromnimi nagrob-niki pri sv. Janezu v Kalkuti. - Družina 7.12.1986 št. 47. Ilustr. Podpis: D.K.

- Oznanjati mir in drugačnost. Slovenski misijonar p. Jože Cukale med dvema domovinama. - Družina, božič 1986 št.49/50 str. 11. Ilustr.

Kokalj Jože: Pri naših misijonarjih v Indiji.-Družina 5.12.1982 št.47

- Vraščeni v Indijsko kulturo. Delež naših misijonarjev pri rasti Cerkve. - Družina 9.1.1983 št.2 str.2. Ponatis: Oče Jože Kokalj je obiskal Indijo. Katoliški misijoni 1983 št. ¾ str. 124-127.
- Cerkev v Indiji preseneča. - Družina 31.7.1983 št. 30 str.5
- Magdaleni Kajnč v hvaležen spomin. - Družina 24.6.1984 št. 26/27 str.13.
- Umrl je misijonar br. Leopold Vidmar. - Družina 2.10.1984 št. 46 str.16.
- Kristus se je rodil med Adibasi.-Družina,božič 1985 št.49/50 str.4.

Koren Anton: Naša misijonska pokrajina v Bengaliji. - Misijonski koledar 1940 str. 65-78. Ilustr.

Koren Emilija: Prva žrtev. - Bengalski misijonar 1934 št. 11 str. 41-42. O pok. Bazili Sačer.-Podpis:s.Emilija F.C. (Kalkuta).

Lenček Ladislav: Misijonarji jubilanti. - Katoliški misijoni 1956 št.9/10 str.555-558. Med drugimi o Ivanu Germeku DJ in s. Tereziji Medvešček. - Podpis LL. CM.

- Najstarejša misijonarka s. Magdalena Kajnč umrla. - Katoliški misijoni 1984 št. 9/10 str. 320-321.- Podpis LL. CM.

Medvešček Terezija: V Indiji Koromandiji. S. Terezija Medvešček pripoveduje. Zapisala s. Darinka. - Salezijanski vestnik 8.9. 1976 št. 3 str. 8-9. Ilustr.

- Ponos nespametne žrtve. Različna misijonska pota, isto oznanjevalno pričevanje. Pogovarjal se je jz (Jože Zadavec). Družina 18.10.1981 št. 40 str. 12.

Misijonska razstava na velesejmu. - Bengalski misijonar 1937 št. 11 str. 41-43. Ilustr.

Naš indijski „Misijonski muzej“ v Ljubljani. - Bengalski misijonar 1935 št. 10 str. 40 št. 11 str. 44, št. 12 str. 48; 1936 št. 4 str.16. Ilustr.

Naša mati Terezija – Ognjišče 1971 št. 3 str. 12-15. Ilustr.

Naša misijonska postaja v Bengaliji. - Lux mundi (Unio cleri pro missionibus) 1938 št. 4 str. 57-61.

Naše bengalske misijonarke. - Bengalski misijonar 1936 št. 2 str. 7. Ilustr.

Odhod prvih slovenskih misijonarjev v Indijo. - Glasnik Presv. Srca Jezusovega 1926 št. 11. str. 24. A. Vizjak, P. Mesarić

Pate Rudolf: Bengalija. K snovanju misijona jugoslovanske province Družbe Jezusove. - Katoliški misijoni 1927/28 št. 8 str. 121-123, št. 9 str. 140-141.

Perier Ferdinand: Visoka zahvala našemu narodu. - Bengalski misijonar 1940 št. 1 str. 1-2. Ob 10-letnici ustanovitve jugoslovanskega misijona in 15-letnici proglasitve sv. Terezije za zaščitnico misijonov.

Poderžaj Stanko: V imenu Gospodovem. Potopis slov. jezuitskih misijonarjev. Katoliški misijoni 1929/30 št. 6 str. 89-91, št. 7 str. 102-105, št. 8 str. 117-120, št. 9 str. 134-135. št. 10 str. 146-150, št. 11 str. 166-167, št. 12 str. 180-182; 1930/31 št. 1 str. 8-10, št. 2 str. 26-26, št. 3 str. 45-46, št. 4 str. 57-59, št. 5 str. 78-81, št. 6 str. 101-103, št. 7 str. 119-122.
Naslov od 1929/30 št. 7: S pota v Indijo, od št. 11: Potovanje v Indijo.

- Džungla ... - Glasnik Presv. Srca Jezusovega 1931 št. 1 str. 30-32, št. 2 str. 59-60, št. 3 str. 89-90, št. 4 str. 114.

- S krvjo oškropljena. Življenjepis indijskega mučenca. Glasnik Presv. Srca Jezusovega 1931 št. 4 str. 115-116, št. 5 str. 142-143, št. 6 str. 180-181, št. 7 str. 208-210, št. 8 str. 234-235, št. 9 str. 264-265, št. 10 str. 302-304, št. 11 str. 329-331, št. 12 str. 361-363; 1932 št. 1 str. 34-35, št. 2 str. 62-63, št. 3 str. 90-91.

- Božji izvoljenec. - Glasnik Presv. Srca Jezusovega 1932 št. 5

str. 146-148, št. 7 str. 202-204, št. 8 str.228-231, št. 9 str. 258-258, št. 10 str. 285-288, št. 11 str. 312-316, št. 12 str. 339-342.

- Zmagoslavje našega misijona v Bengaliji. - Misijonski koledar 1934 str. 38-49.
- Misijon v Khariju. - Katoliški misijoni 1954 št. 3 str. 106-108, št. 6/7 str. 251-253, št. 8 str. 308, št. 9 str. 355-359, št. 10/11 str. 414-417, št. 12 str.452-457.
- Razgovor z očetom Poderžajem. - Katoliški misijoni 1974 št.8 str. 291-296.
- Bengalija. Ob odhodu p. Poderžaja iz domovine. Govor na vatikanskem radiu 25.10.1974. _ Slovenski jezuiti 1975 št. 1. (46) str. 12-17.
- Bengalec Stanko Poderžaj starosta slovenskih misijonarjev. Pogovarjal se je Franc Bole. - Ognjišče 1974 št. 11 str. 6-9. Ilustr.

Pregled slovenskih misijonarjev v Indiji. - Misijonski koledar 1940 str. 78-80.

Sedej Viktor: Jubilej naše škofije. - Katoliški misijoni 1934/35 št- 10 str. 159-160. Stoletnica Kalkutske nadškofije.

Udovč Janez: Moje misijonsko delo. - Katoliški misijoni 1939/40 št. 2 str. 22-24.

Vidmar Leopold: Zavod sv. Frančiška v Kalkuti. - Bengalski misijonar 1939 št. 9 str. 34.

- Razgovor z br. Leopoldom Vidmarjem. Pogovarjal se je France Cerar. - Slovenski jezuiti 1983 št. 5 (97) str. 151-157. Podpis: Urednik.

- Vizjak Anton:** Lilija med trnjem. Zgodba duše, ki je iskala Boga. - Glasnik Presv. Srca Jezusovega 1928 št. 1 str. 24-24, št. 2 str. 50-51, št. 3 str. 78-79, št. 4 str. 107-108, št. 5 str. 134-135, št. 6 str. 171-172, št. 7 str. 198-199.
- V templju boginje smrti.- Glasnik Presv. Srca Jezusovega 1928 št. 8 str.227-228, št.9 str.255-256, št. 10 str. 282-283.
  - Kako smo ustanavljali misijonsko postajo v Bošontiju. - Glasnik Presv. Srca Jezusovega 1930 št. 7 str. 202-205.
  - Zidanje misijonske postaje Bošonti. - Glasnik Presv. Srca Jezusovega 1932 št. 6 str. 173-175.

Vizjak Joško: Ob desetletnici našega bengalskega misijona.- Bengalski misijonar 1935 št. 12 str. 46-47, 1936 št. 1 str. 2-4.

Vrhovec Branko: Jože Cukale. Življenje za reveže. - Nedeljski dnevnik 31.7.1988 str. 5. Ilustr.

BENGALSKA KNJIŽEVNOST

PREVODI V SLOVEBŠČINO

KNJIGE

Markandya Kamala: Nektar v situ. (Nectar in a Sieve.)

Roman. Prev. Slavo Krajnc. Ljubljana, Prešernova družba 1962. 180 str. (Ljudska knjiga. 38.)

Pravo ime avtorice: Kamala Taylor.

- Ljubljeni tujec (Somme inner fury.) Roman. Prev. Silvin Košak. Maribor, Obzorja 1968, 228 str. (Prizma 21.)

Premchand: Godan. Iz hindijščine prev. Branko Perko.

Ljubljana, Cankarjeva založba 1961. 369 str. (Sodobni roman.) Pravo ime avtorja: Dhanpatrai Srivastava.

- Arena. (Rangaphumi.) Roman. Prev. Sheoraj Singi Jain in Franc Šrimpf. Murska Sobota, Pomurska založba 1978. 2 knj. Knj. 1 – 385 str.; Knj. 2 409 str. - Str. 399-409: Fr. Šrimpf: O Premčandu in ob njem.

Tagore Rabindranath

Ravīndranātha Thākura: Rastoči mesec (The Crescent Moon.) Prev. In opombe napisal Alojz Gradnik. Ljubljana, Omladina 1917, 57.str.

- Povestice. Prev. in spremno besedo napisal France Bevk. Ljubljana, Jugoslovanska knjigarna 1920, 94 str. Vsebina: Nekoč je živel kralj. Vrnitev. Otrok. Vid. Živa ali mrtva.

- Ptice selivke. (Stray Birds.) Poslovenil Alojz Gradnik.

- Ljubljana, Kleinmayr&Bamberg 1921. 84 str.
- Rastoči mesec. (The Crescent Moon.) Prev. In opombe napisal Alojz Gradnik. Ljubljana, Omladina 1921. 57 str.
  - Vrtnar. (The Gardner.) Prev. Alojz Gradnik. Ljubljana, Zvezna tiskarna 1922. 110 str.
  - Žetev. (Fruit-Gathering.) prev. Alojz Gradnik, Ljubljana, Schwentner 1922. 127 str.
  - Gitandžali. Žrtveni spevi. (Gitandjali. Song Offerings.) Prev. In predgovor napisal Alojz Gradnik. Ljubljana, Učiteljska tiskarna 1924. 126 str.
  - Dom in svet. (The Home and the World.) Poslovenil Vladimir Levstik. Ljubljana, Tiskovna zadruga 1930. 262 str. (Sodobni roman. 1.
  - Spevi. Prev. Alojz Gradnik. Spremna beseda in opombe Branko Rudolf. Ljubljana, Mladinska knjiga 1958. 96 str.+ilustr. (Kondor. 17.) Prevodi iz angleščine izbrani iz zbirke: Rastoči mesec, Vrtnar, Gitandžali, Žrtev.
  - Ptice selivke. (Stray birds.) Prev. Alojz Gradnik. Uvodno besedo in opombe napisal Božidar Borko. Ljubljana, Cankarjeva založba 1961. 85 str. (Bela krizantema.)
  - Dom in svet (The Home and the World.) Prev. Vladimir Levstik. Uvodno študijo napisala Vlasta Pacheiner. Ljubljana, Cankarjeva založba 1970. 237 str. (Sto romanov. 45.) 2. natis 1986.
  - Darovanjke. (Gitandžali. Iz angleščine prevedel Janko Moder.)- Gora. Roman. (Iz nemščine prev. Vlasta Pacheiner.) Ljubljana, Cankarjeva založba 1973. 482 str. (Nobelovci.7.) 2 natis 1975. 3 natis 1978.

- Dom in svet. (The Home and the World.) Prev. Vladimir Levstik. Spremnno besedo: Roman o moči in ljubezni napisala Vlasta Pacheiner-Klander. Ljubljana, Cankarjeva založba 1977.206 str.
- Sadhana. Pot k popolnosti. Prev. in spremlno besedo napisal Vinko Ošlak. Sanskrtske izraze pojasnila Vlasta Pacheiner-Klander. Ljubljana, Mladinska knjiga 1984 149 str. (Kondor. 218.)
- Spevi. Sadhana. Pot k popolnosti. Speve po angleških prevodih poslovenil Alojz Gradnik. Sadhano iz angleškega izvornika prev. Vinko Ošlak. Sanskrtske izraze pojasnila Vlasta Pacheiner-Klander. Ljubljana, Mladinska knjiga 1984. 222 str.
- Lačni kamni. Novele in pripovedi. Prev. Iz esperanta in angleščine Vinko Ošlak. Spremnno besedo: Tagorejeva kratka proza napisala Vlasta Pacheiner-Klander. Ljubljana, Mladinska knjiga 1988. 155 str.+pril. (Odisej.)

STAROINDIJSKA KNJIŽEVNOST

PREVODI V SLOVENŠČINO

KNJIGE

Bhagavadgītā. Gospodova pesem. Iz sanskrta prevedla, spremlno besedo in opombe napisala Vlasta Pacheiner, Ljubljana, Mladinska knjiga 1970. 137 str.+pril.

- Kalidāsa.** Šakuntala. Prev. iz sanskrta, spremno besedo in opombe napisala Vlasta Pacheiner. Ljubljana, Mladinska knjiga 1966. 101 str. (Sivi Kondor. 11.)
- Kālidāsa.** Šakuntala. Prev. Vlasta Pacheiner. Radijska priredba Borut Trekman. Ljubljana, Radiotelevizija, Uredništvo radijskih iger 1972. 34 str. Ciklostorano.
- Kālidāsa.** Izbrala, prepesnila ter spremno besedo in opombe napisala Vlasta Pacheiner. Ljubljana, Mladinska knjiga 1974. 101 str. (Lirika 24.)
- Kot** bilke, kot iskre. Izbor sanskrtske lirike. Izbrala, prevedla iz sanskrta, spremno besedo in opombe napisala Vlasta Pacheiner. Ljubljana, Mladinska knjiga 1973. 128 str.+pril. (Kondor. 140.)
- Pacheiner-Klander Vlasta:** Iz staroindijske književnosti. Literarni večer. Ljubljana, Radiotelevizija 1969-70 9 zv. Ciklostirano.
1. Vede in Upanišade.
  2. Budovo življenje.
  3. Mahabharata.
  4. Ramajana.
  5. Lirika.
  6. Kalidasa
  7. Vampirjeve povesti.
  8. Šudraka – lončeni voziček.
  9. Džajadeva.
- Staroindijska poetika. Ljubljana, Državna založba Slovenije 1982. 113 str. (Literarni leksikon. 19.)

SLOVARČEK

- ADIVASI - prebivalci Indije pred prihodom arij-
cev (adi - prvotni, vasi - prebivalec)
- ANANDA - globoko notranje duhovno veselje
- ANAND NAGAR - mesto radosti
- AROTHI - obredno darovanje luči in kadila
pred božanstvom
- AŠRAM - hram molitve in zbranosti
- ATMAN - duša vsega stvarstva
- AVATAR - utelešeno božanstvo
- BHAGAVADGITA - pesnitev o Bogu (Bhagavan – Bog)
- BHAKTI - bogovdanost, združenje z božan-
stvom po ljubezni
- BRAHMA, BRAHMAN – vrhovno božanstvo v hindu-
ističnem filozofskem sistemu
- BRAHMAN - član najvišje dukovniške kaste
- DAJA - milosrčnost
- DHATRI - ljubeče božanstvo
- DIVALI - praznik luči
- DURGA - ime božice, ki jo zelo častijo v Kal-
kuti, božica družine
- GURU - duhovni voditelj
- HARIANS - božji otroci, Gandhijev naziv za In-
dijce izven kast
- KARMA - dobra in slaba dela, ki jih človek pre-
naša s seboj v preseljevanju iz enega
bitja v drugo
- KIRTAN - duhovna proslava s pesmijo in razla-
go sv. Pisma

KIČURI	- riž z omako
KARI	- začimba, zelo začinjena omaka, tipična indijska jed
LAKŠMI	- ime božice lepote in blagostanja, žena boga Višna
MAHABHARATA	- epska sanskrtska pesnitev; Bharat - Indija, Mahabharat – velika Indija
MAIDAN	- odprt prostor, travnik v mestu ali bli- zu mesta
MAJA	- iluzija, privid, očaranje; božanska ma- ti Mahamaja je prvotna energija
MANTRA	- nasvet, ki ga minister daje kralju; him- na iz Vedant; zlogi, ki jih guru šepeta učencu v uho; vodilo, ki ja v molitvi ponavljamo
NAGAR	- mesto
OM	vzdih: O, Večni; začetek in konec
PARGANA	- občina
PARIJCI	- ljudje brez kast in brez pravice, nedo- takljivi
PUDŽA	- hinduistično versko slavje
PUR	- mesto
RAMAJANA	- epska sanskrtska pesnitev
RIŠI	- modrijan stare Indije; rišiji so sestavlja- li Upanišade
SADHU	- hinduistični asket, pobožen človek, globoko veren človek
SANJASI	- potujoči hinduistični menih
SANSKRRT	- jezik indijske klasične literature; kot narodni jezik je izumrl v 5. aChrn.

SARI	- tipično žensko vrhnje oblačilo
SARASVATI	- boginja učenosti, zavetnica študentov
SUFI	- mož duhovne modrosti v islamu
ŠANTI	- mir
ŠASTRA	- vsa sanskrtska dela
ŠRI	- boginja bogastva in imetja, prepona pred moškimi imeni, pred imeni božic, bogov in svetih krajev
UPANIŠADI	- zadnji del vedantske literature
VEDANTA	- Zadnji del Ved, to je Upanišadov; monoteistična filozofija, utemeljena na Upanišadnih
VEDE	- štiri svete sanskrtske knjige: Rigveda, Jadžurveda, Saroveda, Atharvaveda
ZEMINDAR	- veleposestnik

VSEBINA

UVOD	5
I. BENGALIJA	
Romanje ob Gangesu	8
Indija – v očeh geologov otrok Afrike	14
Dolga pot	17
Škof zelenega Parganasa	29
Basanti	34
Domači duhovnik v Basantiju	43
Morapaj	47
Raghabpur	54
Khari	60
Redovnice	63
Ob Gabričevem grobu	70
Kalkuta	82
Univerzitetni kolegij sv. Frančiška Ksaverskega	88
Prostovoljci ob Khaligatu	96
Šanti Nagar – mesto miru	103
Bandel	108
Dardžiling	112
Sinovi domače zemlje	120
Misijonsko zaledje	126
II. POGOVORI Z JOŽETOM CUKALETOM	
Keorapukur	131
Palma	155
O prečudnem kraju	157
Spominjam se	160
Med kulturniki	171

Mati	176
Marija	184
Kako te Indija bogati	189
Jaz in ti	196
Njegov portret	201
Apostolski Karmel	204
Bengalskli pevec	207
Lota in Bisvajit	213
Pri učenihi brahmanih	217
Cerkev in božje kraljestvo	223
Družina	229
Bengalec Tagore	232

III. ŠE DRUGA SREČANJA

Vzgojitelj	238
V Bombaju	249
V Goi	254
Njena spoznanja	260
Lotosov cvet	265
Obnovljeni hinduizem	266
Zgodbe	274
Bhagavadgita – Gospodova pesem	281

IV. BIOGRAFIJE IN BIBLIOGRAFIJA

Biografije misijonarjev

Slovenci	287
Hrvati in drugi jugoslovanski misijonarji	302
Odhodi misijonarjev v Indijo	311
Izbirna slovenska bibliografija	
Bengalija in bengalski misijon	313

Bengalska književnost	324
Staroindijska književnost	326
SLOVARČEK	.328
Risbe Mateja Metlikoviča na straneh	1, 12, 156, 212, 222, 265, 373, 332
Zemljevidi na straneh	13, 27, 28, 81

